ห้องสมุดคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

STUDY AND DEVELOPMENT THE EDUCATIONAL TOY FOR SPECIAL CHILD

A032562

เพียงใจ แสงทอง

PIENGJAI SAENGTHONG

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน 32562
วัน,เดือน,ปี 28 มิ.ย. 2553

.b.....
.i.....

สาระนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2553

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

STUDY AND DEVELOPMENT THE EDUCATIONAL TOY FOR SPECIAL CHILD

PIENGJAI SAENGTHONG

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT

OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF

MASTER OF SCIENCE IN INDUSTRIAL EDUCATION

PROGRAM IN INDUSTRIAL DESIGN TECHNOLOGY

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2010

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPY RIGHT 2010

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ใบรับรองสาระนิพนธ์

.....

หัวข้อสาระนิพนธ์	การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ STUDY AND DEVELOPMENT THE EDUCATIONAL TOY FOR SPECIAL CHILD
นักศึกษา	นางสาวเพียงใจ แสงทอง
รหัสประจำตัว	50063604
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
พ.ศ.	2553
อาจารย์ที่ปรึกษาสาระนิพนธ์	รองศาสตราจารย์อุดมศักดิ์ สาริบุตร

คณะกรรมการสอบสาระนิพนธ์	ลายมือชื่อ
รองศาสตราจารย์สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ รองศาสตราจารย์อุดมศักดิ์ สาริบุตร ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง	

ค่าคะแนนรวมที่เป็นเอกฉันท์จากคณะกรรมการสอบ G

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ 7 พฤษภาคม 2553 เวลา 13.00-14.00 น.

สถานที่สอบ ห้อง ค 403 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

(อาจารย์สรรวดี เจริญชาศรี)

รักษาการแทนประธานสาขาวิชา

ครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ

(รองศาสตราจารย์พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)

คณบดี

วันที่...31.....เดือน...พฤษภาคม....พ.ศ....2553....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อสาระนิพนธ์	การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ
ชื่อนักศึกษา	นางสาวเพียงใจ แสงทอง
รหัสประจำตัว	50063604
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
พ. ศ.	2553
อาจารย์ที่ปรึกษาสาระนิพนธ์	รองศาสตราจารย์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร

บทคัดย่อ

โครงการนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาและวิจัยเพื่อนำมาพัฒนาของเล่นที่สามารถช่วยเสริมสร้างการพัฒนาการของเด็กในวัย 1-3 ปี โดยเฉพาะในกลุ่มของเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าได้ โดยผู้วิจัยมีแผนดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวกับของเล่นเสริมพัฒนาการเด็กในรูปแบบต่างๆ รวมถึงรูปแบบการจัดกิจกรรมในเด็กพัฒนาการล่าช้าที่มีของเล่นเป็นสื่อการเรียนรู้ควบคู่ไปด้วย และเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประเภท และอาการพัฒนาการล่าช้าในเด็กที่ควรทราบ และข้อมูลสำคัญอันเป็นประโยชน์อื่นๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาออกแบบเป็นชิ้นงานของเล่นต้นแบบ และนำชิ้นงานที่ออกแบบได้นั้นมาประเมินความพึงพอใจ โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ นักกิจกรรมบำบัดและผู้ปกครองเด็ก ที่เข้ารับการบำบัดภายในคลีนิกกิจกรรมบำบัด ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทั้งเพศชายและหญิง จำนวนทั้งสิ้น 20 คน ทดลองเล่นและพิจารณาของเล่นต้นแบบ และนำผลที่ได้จาก มาประเมินความพึงพอใจ เพื่อให้ได้ของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กพัฒนาการล่าช้าวัย 1-3 ปี ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและพัฒนาต่อไปในอนาคต

ผลที่ได้จากการวิจัย คือ ได้ผลิตภัณฑ์ของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ในรูปแบบของที่นอนกิจกรรม (Play Mat) ซึ่งจะช่วยไปกระตุ้นพัฒนาการของเด็กพิเศษในวัยนี้ให้ดีขึ้น และยังช่วยสร้างความสามารถในด้านต่างๆ ทั้งการสื่อสาร และสร้างเสริมลักษณะนิสัยทางสังคม เพื่อสุขภาพจิตและอารมณ์ที่ดี ช่วยดึงดูดความสนใจและสร้างสมาธิให้กับเด็ก ฝึกให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และที่สำคัญ เพื่อให้พ่อแม่ผู้ปกรอง และผู้ใกล้ชิด ได้มีส่วนร่วมในการช่วยบำบัดเด็กพิเศษในความดูแลด้วย.

- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thematic Paper Title	Study And Development the Educational toy for Special child
Student	Miss. Piengjai Saengthong
Student ID.	50063604
Degree	Master of Science in Industrial Education
Program	Industrial Design Technology
Year	2010
Thematic Paper Advisor	Associate Professor Udomsak Saributr

ABSTRACT

The purpose of this study was to develop the educational toys to help special children especially in delayed development cases between 1-3 years old improve their brain and body growth. The researcher has planned to collect information about educational toys that effect children's growth in many ways. The researcher has also created activities to support the usage of the educational toys. As well we collect basic information about categories, symptoms and other important information about delayed development children, in order to be the rudiment to create the model of educational toys. And the researcher has also got the educational toys evaluated for satisfaction by representative sample which are the special children therapists and special children's parents who join the treatment at Medical Technology Center of the faculty of Medical Technology in Chiang Mai University. The sample was totally 20 people both male and female. They had played and consider the model of educational toys. The result was used to in satisfying evaluation to create educational toys to help special children especially in delayed development cases between 1-3 years old improve their brain and body growth as the purpose and to be worth studying more about this issue in the future.

The result is that the researcher has created educational toys in "Play Mat" format. The toys will stimulate the growth of special children and build more abilities in many ways including communication skill and social skill. It helps special children to learn by themselves. And the parents and curators can be participated in special children's treatment.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

สาระนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เพราะได้รับความเมตตาอย่างยิ่งจากคณาจารย์หลายท่าน โดยเฉพาะท่านอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร และอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางแก่ผู้วิจัย จนงานวิจัยเป็นผลสำเร็จ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เห็นชอบให้ทำการวิจัยและออกใบรับรอง เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถเข้าไปดำเนินการเก็บข้อมูลภายในคลีนิคกิจกรรมบำบัด (AMS Center) และขอขอบพระคุณ คลีนิคกิจกรรมบำบัด ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ และ ศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center โรงพยาบาล เชียงใหม่ราม 1 รวมถึงนักกิจกรรมบำบัดและผู้ปกครองทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการทำงานวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้ทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและให้คำแนะนำ เพื่อให้สามารถนำไปใช้เป็นผลประเมินในการวิจัยได้อย่างถูกต้อง

กราบขอบพระคุณ คุณแม่ คุณพ่อ และผู้ที่ให้การสนับสนุนทุกท่าน ขอบคุณเพื่อนๆ สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม รุ่น 11 ทุกคน ที่เป็นแรงผลักดัน และกำลังใจที่ดีในการทำงาน ขอบคุณทุกๆท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่คอยให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือให้การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เพียงใจ แสงทอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....I

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....II

กิตติกรรมประกาศ.....III

สารบัญ.....IV

สารบัญตาราง.....VII

สารบัญภาพ.....VIII

บทที่ 1 บทนำ.....1

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ.....1

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ.....3

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....3

1.4 ขอบเขตการวิจัย.....5

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้เฉพาะในการวิจัย.....6

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....8

2.1 ความหมายของเด็กพิเศษ.....8

2.2 เด็กพัฒนาการล่าช้า.....16

2.3 ลักษณะและพฤติกรรมของเด็กพิเศษ.....23

2.4 เด็กกับการเล่นเพื่อกิจกรรมบำบัด.....29

2.5 บุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเด็ก.....46

2.6 สถานที่ให้บริการแก่เด็กพิเศษ.....50

2.7 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....57

2.8 จิตวิทยาเด็กพิเศษ.....59

2.9 การประเมินพัฒนาการ.....65

2.10 ประวัติความเป็นมาของภาควิชากิจกรรมบำบัดคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.....68

2.11 ประวัติความเป็นมาของศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center.....78

2.12 ทฤษฎีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.....81

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.13 การออกแบบของเล่น....85

2.14 จิตวิทยาการใช้สี....89

2.15 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง....91

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย....93

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง....93

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย....93

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล....96

3.4 การออกแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ....97

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล....98

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล....100

4.1 ผลการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของปัญหาและพฤติกรรมในเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า....100

4.2 ผลการพัฒนารูปแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ....101

4.3 ผลการวิเคราะห์วัสดุที่นำมาใช้ในการผลิต....102

4.4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ....104

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ....108

5.1 สรุปผลการวิจัย....108

5.2 อภิปรายผล....112

5.3 ข้อเสนอแนะ....114

บรรณานุกรม....117

ภาคผนวก....119

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย....120

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ข เอกสารขอความอนุเคราะห์ต่างๆ ในการศึกษาและวิจัย.....140

ภาคผนวก ค แบบร่าง และผลการออกแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ.....153

ประวัติผู้เขียน.....169

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่ **หน้า**

2.1 อุปกรณ์ของเล่นและเกมต่างๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ....36

2.2 ปริมาณโลหะหนักในสารละลายที่สกัดได้จากสี สารเคลือบวัสดุขีดเขียน พลาสติก กระดาษ และกระดาษแข็ง....88

4.1 ผลการวิเคราะห์ด้านการออกแบบ....104

4.2 ผลการวิเคราะห์ด้านวัสดุที่นำมาใช้ในการออกแบบ....105

4.3 ผลการวิเคราะห์ด้านการนำไปใช้งาน....107

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	สื่อการเรียนการสอนเรขาคณิต	43
2.2	ภาพแผ่นชุดสีทึบ	44
2.3	ภาพแผ่นชุดเส้นรอบรูปสีทึบ	44
2.4	ภาพแผ่นชุดเส้นรอบรูปธรรมดา	44
2.5	The Rorschach Inkblot Test	63
2.6	Thematic Apperception Test	64
3.1	ภาพแสดงขั้นตอนการวิจัย	99
ค1	แบบร่างที่ 1	154
ค2	แบบร่างที่ 2	155
ค3	2D Sketch Design	156
ค4	ของเล่นสำหรับสร้างเสริมพัฒนาการเด็กพิเศษ	157
ค5	รูปแบบการเล่นที่นอนกิจกรรม	157
ค6	Detail 1	158
ค7	Details 2	158
ค8	Details 3	159
ค9	Details 4	159
ค10	Details 5	160
ค11	Details 6	160
ค12	Details 7	161
ค13	Details 8	161
ค14	Details 9	162
ค15	Details 10	162
ค16	Details 11	163
ค17	Details 12	164
ค18	Details 13	164
ค19	Details 14	165

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่ หน้า

ค20 Details 15.....165

ค21 Details 16.....166

ค22 Details 17.....166

ค23 Details 18.....167

ค24 Details 19.....167

ค25 Details 20.....168

ค26 Details 21.....168

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กกับการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่เจริญเติบโตไปคู่กัน เรียกได้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาในประสาทสัมผัสทั้ง 5 สำหรับเด็กแล้วนั้น ถือว่าเป็นของแปลกใหม่ และเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับเด็ก โดยเฉพาะในเด็กเล็กที่อยู่ช่วงแรกเริ่มของการพัฒนาการ เป็นช่วงเดียวกับการเตรียมตัวเข้าชั้นเรียนอนุบาล การเริ่มรู้จักการมีปฏิสัมพันธ์ครั้งแรก รู้จักพ่อแม่ รู้จักการสื่อสาร รู้จักเพื่อน และรู้จักการแบ่งปัน เมื่อพ้นช่วงวัยการเป็นทารกมาแล้ว เด็กก็พร้อมที่จะเปิดเข้าสู่โลกที่กว้างใหญ่ขึ้น เด็กในวัยนี้แทบจะไม่มีกำแพงกั้นระหว่างความสัมพันธ์ และสิ่งที่เชื่อมต่อโลกของเด็กๆเข้าด้วยกัน นั่นก็คือการเล่น สำหรับเด็กแล้วของเล่นหรือการเล่น มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ ของเด็กอย่างมาก ถือว่าเป็นกุญแจดอกสำคัญ ที่จะนำไปสู่กระบวน การเรียนรู้ของเด็กในอนาคต ถ้าพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู ได้เข้าใจ และสามารถนำของเล่น หรือกิจกรรมการเล่นไปใช้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ทักษะพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก จะก้าวไปอย่างมีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งเมื่อเด็กมีพื้นฐานทางพัฒนาการที่ดี และเหมาะสมกับวัย เด็กจะสามารถ นำประสบการณ์ต่างๆที่ผ่านมาไปประยุกต์ใช้กับการเรียนรู้ในอนาคตได้อย่างมีคุณภาพ เด็กมีความสามารถพิเศษในการละลายพฤติกรรมแบบที่ผู้ใหญ่ไม่มี และนั่นก็เป็นช่วงวัยที่เหมาะสมในการเสริมสร้างพัฒนาการที่ดีให้กับเด็ก เพื่อให้เด็กได้เติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์ในอนาคต

แต่ในปัจจุบันนี้ ยังมีเด็กอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความต้องการไม่ต่างจากเด็กปกติทั่วไป เด็กกลุ่มนั้นก็คือ กลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กในกลุ่มนี้มีความจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมทางพัฒนาการเป็นอย่างมาก เพราะตั้งแต่เกิดมาการรับรู้ก็แตกต่างจากคนปกติ จำเป็นต้องกระตุ้น การเรียนรู้ของเด็กในทุกด้าน ไม่ว่าจะกระตุ้นประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ ตาดู หูฟัง จมูกรับกลิ่น ลิ้นรับรส และผิวหนังรับสัมผัส ยังต้องกระตุ้นการเรียนรู้ ด้วยการใช้ของเล่นที่มีความหลากหลายเพื่อสร้างทักษะ และประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่เด็กเหล่านี้ ซึ่งจะต้องพิจารณาตามความเหมาะสมและต้องคำนึงถึงปัญหาความต้องการและระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละรายด้วย ดังนั้น เราจึงต้องมีอุปกรณ์ที่สามารถช่วยเหลือให้เกิดการรับรู้สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในแต่ละประเภท เพื่อพัฒนาศักยภาพให้เหมาะสมกับเด็กอีกด้วย พัฒนาการของเด็กกลุ่มนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงตามอายุ แต่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างช้าๆไม่เหมือนกับเด็กปกติ

โดยเด็กที่มีความต้องการพิเศษนี้ แบ่งออกได้ 5 กลุ่ม ด้วยกัน [นลิณี เชื้อวณิชชากร.2552]

1. เด็กพัฒนาการล่าช้า (Global Developmental Delays) จะมีรูปแบบการเล่นที่เหมือนเด็กปกติเพียงแต่พัฒนาการบางด้าน เช่น ภาษา หรือกล้ามเนื้อมืออาจจะล่าช้ากว่าเด็กปกติ เช่น เด็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาจจะเดินได้ช้ากว่าเด็กปกติทั่วไป หรือพูดช้ากว่าเด็กปกติคนอื่นๆ ในรายที่รุนแรงจะเรียกว่าเป็นเด็กพัฒนาการล่าช้ารุนแรง (Severe Developmental Delays) เด็กเหล่านี้จะมีพัฒนาการล่าช้า แต่วิธีการเล่นของเขาจะซ้ำๆ กันอยู่อย่างนั้น เช่น จับของเล่นมาเคาะกันซ้ำๆ อยู่อย่างนั้น หรือเอาของเล่นมาหมุนซ้ำไปซ้ำมาอยู่แค่นั้น

2. เด็กออทิสติก การเล่นของเด็กออทิสติกจะไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ทั้งไม่สื่อความหมายใดๆ เช่น เอารถของเล่นมาเรียงกันเฉยๆ หรือเอารถของเล่นมาจับหงายท้องแล้วหมุนเล่นอยู่อย่างนั้นหรือเอาตุ๊กตามาเล่นเพื่อจะจิ้มเข้าไปที่ลูกตาแต่เพียงเท่านั้น

3. เด็กที่มีปัญหาทางสายตา มักจะมีข้อจำกัดในการเลียนแบบเพื่อน ดังนั้นปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนจึงไม่ค่อยสมวัยนัก การเล่นจะเป็นลักษณะสำรวจเป็นหลัก เช่น เด็กจะสำรวจว่าของเล่นนี้เล่นอย่างไรมากกว่าจะหยิบของเล่นมาเล่นอย่างตั้งใจ

4. เด็กที่มีปัญหาทางการได้ยิน เด็กจะพูดได้ช้า หรือพูดไม่ค่อยได้ทั้งๆ ที่ถึงวัยที่ควรจะพูดได้แล้ว เพราะไม่ได้ยินเสียงพูดจากผู้อื่นนั่นเอง เขาจึงไม่สามารถเลียนเสียงและนำคำพูดออกมาสื่อความต้องการของตัวเองได้

5. เด็กที่มีปัญหาทางกาย (Physical Disability) เช่น กล้ามเนื้อไม่ดี ก็จะไม่สะดวกในการเคลื่อนไหวตัวเองสักเท่าไหร่ ดังนั้นเขาจึงไม่ค่อยอยากจะเล่นกับเพื่อน หรือไม่ค่อยอยากจะเคลื่อนไหวไปทำอะไร การนั่งเฉยๆ จึงเป็นพฤติกรรมที่เราเห็นเด็กกลุ่มนี้ทำอยู่เป็นประจำ

แต่เด็กพิเศษเหล่านี้ก็สามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้และอาจจะมีพฤติกรรมของพัฒนาการที่แตกต่างกันออกไปตามปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น เด็กบางคนอาจคืบ แต่ไม่คลาน แต่จะนั่งและยืน เดินเลย บางคนอาจรู้จัก ไขว่คว้าของเล่น ในทิศทางต่างๆ กัน ชอบเอาของเล่นเข้าปาก แต่บางคนก็ทำไม่ได้ จากการศึกษาพัฒนาการและพฤติกรรมของเด็กวัย 1-3 ปี พบว่า เด็กวัยนี้มีการเจริญเติบโตของเซลล์ประสาทอย่างรวดเร็ว โดยมีการสร้างเส้นใยประสาทและจุดเชื่อมต่อ (synapse) ของใยประสาท ซึ่งใยประสาทเหล่านี้มีผลต่อการเรียนรู้ ความคิด ความจำ ตลอดทั้งพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก ประกอบกับธรรมชาติของเด็กวัยนี้เริ่มมีกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้นมากมายจากการค้นคว้า และสำรวจสิ่งใหม่ๆ รอบตัว มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความพร้อมทางทักษะของพัฒนาการมากขึ้น สามารถยืน เดิน วิ่ง ได้ด้วยตนเอง อาจกล่าวได้ว่าเด็กวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมและการเรียนรู้ทักษะของพัฒนาการในทุกด้าน แม้ของเล่นของเด็กปกติกับเด็กพิเศษจะเหมือนๆกันแต่ต่างกันตรงที่วิธีการเล่นซึ่งเด็กพิเศษแต่ละกลุ่มก็มีความต้องการในการเล่นต่างกัน และความถนัดไม่เหมือนกันเราจึงต้องว่าเด็กพิเศษคนนั้นๆสนใจอะไรและต้องการความช่วยเหลืออย่างไร ดังนั้น ถ้าจะเลือกของเล่นให้เด็กกลุ่มนี้ควรเลือกให้ตรงตามความถนัดและความสนใจของเขาเป็นหลัก เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย การใช้มือไม่แข็งแรง การประสานสัมพันธ์ของมือและตา และการเคลื่อนไหวไม่สะดวก จึงควรพิจารณาเลือกใช้ของเล่นที่ใช้วัสดุและขนาดที่ไม่หลุดมือได้ง่าย เด็กที่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความบกพร่องทางด้านสติปัญญาในระดับหนัก ไม่ตอบสนองต่อสิ่งรอบตัว อาจจะชอบหรือสนใจเสียงดนตรี จึงควร เลือกใช้กล่องเพลง หรือของเล่นที่มีเสียงกระตุ้นเร้าความสนใจให้เด็กมีการตอบสนอง ส่วนเด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นก็ต้องการของเล่นที่มีเสียงเช่นเดียวกัน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจ และการสังเกตุทางเสียง เด็กตาบอดนั้นไม่มีโอกาสที่จะเลือกของเล่นและยังๆไม่อาจรู้ได้ด้วยว่าของเล่นที่ตัวเองกำลังเล่นอยู่นั้นเป็นอย่างไร ดังนั้นเด็กตาบอดจะสร้างประสาทสัมผัสในเรื่องของการรับรู้ขึ้นก่อน จากนั้นเด็กก็จะเกิดการอยากรู้อยากเห็นตามมาและจะถามคุณครูหรือผู้ปกครองของเขาว่าของเล่นนั้นคืออะไร

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่าการเสริมสร้างพัฒนาการและทักษะ ต่างๆให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยใช้ของเล่นนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ของเล่นเพียงชนิดเดียวถ้าหากเปลี่ยนวิธีการเล่น ก็สามารถช่วยกระตุ้นการพัฒนาการของเด็กพิเศษได้ ดังนั้นจึงเกิด *"การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ"* ขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า เพราะถ้าหากเด็กกลุ่มนี้ได้รับการเรียนรู้อย่างเหมาะสม จะนำพาให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติและก็จะสามารถช่วยเหลือตนเองและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ ต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษประเภทเด็กพัฒนาการล่าช้า วัย 1-3 ปี

1.2.2 เพื่อประเมินความพึงพอใจจากผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษวัย 1-3 ปี

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษกลุ่มเด็กพัฒนาการล่าช้า ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดมาเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1.3.1 กรอบแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา

ฮาวเวอร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) นักจิตวิทยา มหาวิทยาลัยฮาวาร์ด เป็นผู้หนึ่งที่พยายามอธิบายให้เห็นถึงความสามารถที่หลากหลาย โดยคิดเป็น " ทฤษฎีพหุปัญญา " (Multiple Intelligences) เสนอแนวคิดว่า สติปัญญาของมนุษย์มีหลายด้านที่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน ขึ้นอยู่กับว่าใครจะโดดเด่นในด้านไหนบ้าง แล้วแต่ละด้านผสมผสานกัน แสดงออกมาเป็นความสามารถในเรื่องใด เป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละคนไป ในปี พ.ศ. 2526 การ์ดเนอร์ ได้เสนอว่าปัญญาของมนุษย์มีอยู่อย่างน้อย 7 ด้าน คือ ด้านภาษา ด้านตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์ ด้านมิติสัมพันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการเข้าใจตนเอง ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ได้เพิ่มเติมเข้ามาอีก 1 ด้าน คือ ด้านธรรมชาติวิทยา เพื่อให้สามารถอธิบายได้ครอบคลุมมากขึ้น จึงสรุปได้ว่า พหุปัญญา ตามแนวคิดของการ์ดเนอร์ ในปัจจุบันมีปัญญาอยู่อย่างน้อย 8 ด้าน ทฤษฎีนี้ได้ถูกนำไปประยุกต์ใช้อย่างแพร่หลายในกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยเน้นความสำคัญใน 3 เรื่องหลัก ดังนี้

1.3.1.1 แต่ละคนควรได้รับการส่งเสริมให้ใช้ปัญญาด้านที่ถนัด เป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้

1.3.1.2 ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ควรมีรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้สอดรับกับปัญญาที่มีอยู่หลายด้าน

1.3.1.3 ในการประเมินการเรียนรู้ควรวัดจากเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้สามารถครอบคลุมปัญญาในแต่ละด้าน

นอกจากเรื่องความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลตามทฤษฎีพหุปัญญาแล้ว ผู้วิจัยยังได้ศึกษากรอบแนวคิดของ ชญานี วัชรเกษม นักจิตวิทยาเด็ก ในเรื่องหลักการในการกระตุ้นพัฒนาการเด็ก โดยนำมาศึกษาประกอบร่วมกันกับหลักการความสามารถเฉพาะบุคคลของแต่ละคน โดยมีหลักการ ดังนี้

1.3.2 หลักการในการกระตุ้นพัฒนาการเด็ก [ชญานี วัชรเกษม.2552]

1.3.2.1 ควรมีการกระตุ้นพัฒนาการเด็กในทุกๆด้านที่มีปัญหา ไม่ว่าจะเป็นด้านการเคลื่อนไหว การใช้มือหยิบจับ การใช้ภาษา และการช่วยเหลือตนเอง รวมถึงการกระตุ้นปลายประสาทสัมผัสในการรับรู้ การมองเห็น การได้ยิน การสัมผัส ทางกาย การรับรู้กลิ่น การรับรู้รส ฯลฯ

1.3.2.2 การฝึกควรเลียนแบบบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่บ้าน แล้วนำสิ่งเหล่านั้นมาสอนเป็นทักษะต่างๆที่ให้เด็กเรียนรู้ เพื่อให้พ่อแม่ และตัวเด็กเองนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.3.2.3 พยายามให้เด็กช่วยตัวเองให้มากที่สุด โดยในระยะแรกควรมีการช่วยเหลือก่อน ต่อไปควรเปิดโอกาสให้เด็กทำด้วยตนเอง เช่น ในเด็กเล็กควรจับเด็กให้อยู่ในท่าทางต่างๆ เปลี่ยนกันไปไม่ให้อยู่ในท่าเดียวซ้ำๆ เพื่อช่วยให้เด็กมีประสบการณ์การเรียนรู้ในท่าทางต่างๆเหล่านั้น ซึ่งเป็นผลให้เด็กมีการเรียนรู้ในการทรงตัวดีขึ้น

1.3.2.4 ควรมีการทำพฤติกรรมตัวอย่าง เพื่อให้เด็กเลียนแบบ และทำซ้ำๆกันหลายๆครั้ง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้

1.3.2.5 ให้ความสำคัญกับการฝึกเด็ก ควรคิดเสมอว่า การสอนหรือการกระตุ้นพัฒนาการ สามารถทำได้โดยไม่เลือกเวลา หรือสถานที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.2.6 ให้แรงเสริม ให้กำลังใจ และคำชมเชย ทั้งคำพูดและการกระทำ เมื่อเด็กสามารถทำพฤติกรรมที่สอนหรือฝึกหัดได้ เช่น การพูดชม หรือท่าทีพอใจกอดรัดเด็ก

1.3.2.7 การจัดสภาพสิ่งแวดล้อมทั่วไปในบ้าน เป็นสิ่งที่ควรทำเพื่อการกระตุ้นประสาทสัมผัส เช่น การติดภาพสีสดใส การให้เด็กมีโอกาสเล่นของเล่นที่เหมาะสมตามวัย

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ประเภทเด็กพัฒนาการล่าช้า วัย 1-3 ปี ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการวิจัยไว้ ดังนี้

1.4.1 ศึกษาพฤติกรรมเด็กพิเศษ โดยเน้นเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านพัฒนาการ หรือเด็กพัฒนาการล่าช้า (Delay Development) รวมถึงกระบวนการเรียนรู้ในการเสริมสร้างพัฒนาการและแนวทางการพัฒนาของเล่นและกิจกรรมสำหรับบำบัดเพื่อกระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษกลุ่มเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า วัย 1-3 ปี โดยดำเนินงานการศึกษา ดังนี้

1.4.1.1 ศึกษาของเล่น รวมถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4.1.2 ศึกษารูปแบบกิจกรรมเพื่อบำบัดในการกระตุ้นพัฒนาเด็กพิเศษกลุ่มพัฒนาการล่าช้า จากคลีนิกกิจกรรมบำบัด ภายในศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1.4.2 ศึกษาถึงหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ของเล่น ในด้าน ความปลอดภัย ความสวยงาม ความแข็งแรง และความเหมาะสมในการนำมาใช้กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ กลุ่มเด็กพัฒนาการล่าช้า รวมถึงจิตวิทยาในการใช้สีและรูปภาพที่นำมาประกอบ

1.4.3 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้กำหนด กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.4.3.1 ประชากร ได้แก่ นักกิจกรรมบำบัด ภายในคลีนิกกิจกรรมบำบัด ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center ชั้น 5โรงพยาบาล เชียงใหม่ราม 1 และผู้ปกครองที่นำบุตรหลานมาเข้ารับการกระตุ้นทางด้านพัฒนาการทั้งสองแห่ง

1.4.3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักกิจกรรมบำบัด ภายในคลีนิคกิจกรรมบำบัดศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ ม.ช. จำนวน 8 ท่าน นักกิจกรรมบำบัด ศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center เชียงใหม่ จำนวน 2 ท่าน ผู้ปกครองที่นำบุตรหลานมาเข้ารับการกระตุ้นทางด้านพัฒนาการ จำนวน 10 ท่าน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 20 ท่าน

โดยให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามเบื้องต้น หลังจากนั้นนำของเล่นจริงให้กลุ่มตัวอย่างได้ทดลองสัมผัสและตอบแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อของเล่นสำหรับสร้างเสริมพัฒนาการเด็กพิเศษ วัย 1-3 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 เด็กพิเศษ ในการศึกษาและวิจัยครั้งนี้ หมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า ซึ่งเป็นเด็กในความดูแลของกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองที่ได้พาบุตรหลานเข้ารับการกระตุ้นพัฒนาการและนักกิจกรรมบำบัดที่เป็นผู้ควบคุมดูแลการกระตุ้นพัฒนาการเบื้องต้นทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเคลื่อนไหว การพูด-การฟัง การเข้าสังคมและพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ภายในคลีนิคกิจกรรมบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center ชั้น 5 โรงพยาบาล เชียงใหม่ราม 1

1.5.2 พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการของการเจริญเติบโตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ ระเบียบ ต่อเนื่องตามลำดับขั้นนำไปสู่การพัฒนาทางคุณภาพ พัฒนาการของมนุษย์ เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเจริญเติบโต ควบคู่กับการพัฒนาทางคุณภาพ อารมณ์ สติปัญญา และสังคม

1.5.3 พัฒนาการล่าช้า หมายถึง ความล่าช้ากว่าเด็กปกติในวัยเดียวกันที่สามารถทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ เช่น เด็กอายุ 20 เดือนแต่ยังเดินไม่ได้ ในขณะที่เด็กปกติเริ่มเรียนรู้ที่จะเดินและเดินได้ในช่วงอายุ 9 – 15 เดือน เป็นต้น

1.5.4 ของเล่น หมายถึง สิ่งของ หรือ ผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบมาเพื่อให้เด็กเล่นเพื่อเป็นกิจกรรมสร้างความเพลิดเพลิน และช่วยเสริมสร้างพัฒนาการเด็กได้ในหลายๆด้าน

1.5.5 ของเล่นเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ หมายถึง ของเด็กเล่นที่สามารถสร้างให้เกิดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็ก สร้างการเรียนรู้สามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการและ ศักยภาพของเด็กให้ดีขึ้น ช่วยให้เด็กสามารถดูแลตนเอง และอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้ต่อไปในอนาคต

1.5.6 PLAY MAT หมายถึง ที่นอนกิจกรรมสำหรับสร้างเสริมพัฒนาการเหมาะสำหรับเด็กวัย 1-3 ปี ที่อยู่ในวัยนั่ง คลาน และหัดเดิน ออกแบบมาเพื่อช่วยกระตุ้นการพัฒนาการที่ล่าช้าในเด็กโดยการใช้ของเล่นเป็นสื่อ ลักษณะของเล่นเป็นแผ่นเบาะขนาด 40 x 40 เซนติเมตร สามารถแยกเล่นเป็นชิ้นและนำมาวางต่อกันได้ ประกอบไปด้วยตุ๊กตาต่างๆ ช่วยในเรื่องพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและใหญ่ รวมถึงทักษะทางด้านต่างๆ เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การจินตนาการ และการเข้าสังคม เป็นต้น

1.5.7 กิจกรรมเพื่อบำบัดเด็กพิเศษ หมายถึง การกระทำ เกี่ยวกับความสามารถของบุคคลที่มีความ บกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ การเรียนรู้ และพัฒนาการเกี่ยวกับเด็ก โดยกระบวนการตรวจ ประเมิน ส่งเสริม ป้องกัน บำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพ ให้สามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้ เพื่อให้บุคคลดำเนินชีวิตได้ตามศักยภาพ โดยการนำกิจกรรม วิธีการ และอุปกรณ์ที่เหมาะสมมาเป็นวิธีการในการบำบัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5.8 นักกิจกรรมบำบัด ความหมายตามกฎหมาย หมายถึง บุคคลที่จบการศึกษาปริญญาตรี สาขากิจกรรมบำบัด และได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขากิจกรรมบำบัด เป็นผู้ที่มีความสามารถในการตรวจ ประเมิน วินิจฉัย ส่งเสริม ดูแลรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพแก่ผู้ที่มีความบกพร่องทางกาย มีพัฒนาการบกพร่อง หรือผู้ที่มีความผิดปกติทางด้านจิตใจ อารมณ์และสังคม ให้กระทำกิจกรรมต่างๆได้ด้วยตนเองอย่างเต็มกำลังความสามารถตามศักยภาพที่มีอยู่ เพื่อให้ดำรงชีวิตในสังคมสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความสมดุลเกิดความสุขทั้งทาง ร่างกายและจิตใจ รวมทั้งการป้องกันความเสื่อมถอยของสมรรถภาพอันเนื่องมาจากข้อจำกัดขององค์ ประกอบในการทำกิจกรรมต่างๆด้วยการใช้สื่ออย่างเป็นกระบวนการ

1.5.9 ผู้ปกครอง ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่นำบุตรหลานเข้ามารับการกระตุ้นทางด้านพัฒนาการจากคลีนิกกิจกรรมบำบัด ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center ชั้น 5 โรงพยาบาลเชียงใหม่ราม 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าเอกสารข้อมูลและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างเครื่องมือในงานวิจัย และเป็นข้อมูลในการสรุปอภิปรายผลโครงการนำเสนอ โดยเรียงลำดับ ดังนี้

2.1 ความหมายของเด็กพิเศษ
2.2 เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า
2.3 ลักษณะและพฤติกรรมของเด็กพิเศษ
2.4 เด็กกับการเล่นและกิจกรรมเพื่อบำบัด
2.5 บุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเด็กพิเศษ
2.6 สถานที่ให้บริการแก่เด็กพิเศษ
2.7 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2.8 จิตวิทยาเด็กพิเศษ
2.9 การประเมินพัฒนาการเด็ก
2.10 ประวัติความเป็นมาของคลีนิคกิจกรรมบำบัด ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2.11 ประวัติความเป็นมาของศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center โรงพยาบาล เชียงใหม่ราม 1
2.12 ทฤษฎีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
2.13 การออกแบบของเล่นเด็ก
2.14 จิตวิทยาการใช้สี
2.15 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของเด็กพิเศษ

เด็กพิเศษ (Special Child) เริ่มเป็นคำที่คุ้นหูมากขึ้นในปัจจุบัน หลายคนอาจสงสัยว่าพวกเขา คือใคร และเด็กแบบไหนหรือที่เป็นเด็กพิเศษ เด็กกลุ่มนี้มีความสำคัญอย่างไร

เด็กพิเศษ เริ่มได้รับความสนใจ และการดูแลช่วยเหลืออย่างจริงจัง มาเมื่อไม่นานนี้ทั้งๆที่เด็กกลุ่มนี้มีมานานแล้ว เมื่อกล่าวถึงเด็กพิเศษ แต่ละคนก็มักมีความเข้าใจที่แตกต่างกันไป บางคนนึกถึง เด็กที่มีความสามารถพิเศษ บางคนนึกถึงเด็กที่มีความบกพร่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เด็กพิเศษ มาจากคำเต็มว่า "เด็กที่มีความต้องการพิเศษ" หมายถึงเด็กกลุ่มที่จำเป็นต้องได้รับการดูแล ช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพิ่มเติมจากวิธีการตามปกติ ทั้งในด้าน การใช้ชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ และการเข้าสังคม เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของเขาเอง โดยออกแบบการดูแล ช่วยเหลือเด็ก ตามลักษณะความจำเป็น และความต้องการของเด็กแต่ละคน

เด็กพิเศษ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ดังนี้

2.1.1 เด็กที่มีความสามารถพิเศษ

2.1.2 เด็กที่มีความบกพร่อง

2.1.3 เด็กยากจนและด้อยโอกาส

เด็กแต่ละกลุ่ม มีความจำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษเหมือนกัน แต่ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน ตามความเหมาะสมของเด็กแต่ละกลุ่ม แต่ละคน ในบทความนี้จะกล่าวถึงขอบเขตของเด็กพิเศษ แต่ละกลุ่มว่าเป็นอย่างไร เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

2.1.1 เด็กที่มีความสามารถพิเศษ

เด็กกลุ่มนี้มักไม่ค่อยได้รับการดูแล ช่วยเหลืออย่างจริงจัง เนื่องจาก เรามักคิดว่าพวกเขาเก่งแล้ว สามารถเอาตัวรอดได้ บางครั้งกลับไปเพิ่มความกดดันให้มากยิ่งขึ้นเพราะคิดว่าพวก เขาน่าจะทำได้มากกว่าที่เป็นอยู่อีก วิธีการเรียนรู้ในแบบปกติทั่วไป ก็ไม่ตอบสนองความต้องการใน การเรียนรู้ของเด็ก ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ทำให้ความสามารถพิเศษที่มีอยู่ไม่ได้แสดงออกอย่างเต็มศักยภาพ

เด็กที่มีความสามารถพิเศษ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มย่อย ดังนี้

2.1.1.1 เด็กที่มีระดับสติปัญญาสูง คือ กลุ่มเด็กที่มี ระดับสติปัญญา (IQ) ตั้งแต่ 130 ขึ้นไป

2.1.1.2 เด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน อาจไม่ใช่เด็กที่มีระดับสติปัญญาสูง แต่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้านที่โดดเด่นกว่าคนอื่นในวัยเดียวกัน อาจเป็นด้านคณิตศาสตร์ - ตรรกศาสตร์ การใช้ภาษา ศิลปะ ดนตรี กีฬา การแสดง ฯลฯ

2.1.1.3 เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์

2.1.2 เด็กที่มีความบกพร่อง มีการแบ่งหลายแบบ ในที่นี้จะยึดตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการที่แบ่งออกเป็น 9 กลุ่ม ดังนี้

2.1.2.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น

2.1.2.2 เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2.1.2.3 เด็กที่มีความบกพร่องทางการสื่อสาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.2.4 เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และการเคลื่อนไหว

2.1.2.5 เด็กที่มีความบกพร่องทางอารมณ์ และพฤติกรรม

2.1.2.6 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (Intellectual Disabilities)

2.1.2.7 เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities)

2.1.2.8 เด็กออทิสติก (รวมถึงความบกพร่องของพัฒนาการแบบรอบด้านอื่นๆ PDDs)

2.1.2.9 เด็กที่มีความพิการซ้อน

2.1.3 เด็กยากจนและด้อยโอกาส

คือ เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะยากจน ขาดแคลนปัจจัยที่จำเป็นในการเจริญเติบโต และ การเรียนรู้ของเด็ก และรวมถึงกลุ่มเด็กที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาจากสาเหตุอื่นๆ เช่น เด็กเร่ร่อน เด็กถูกใช้แรงงาน เด็กต่างด้าว ฯลฯ

เด็กกลุ่มต่างๆที่กล่าวถึง เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรได้รับการดูแลเพิ่มเติมด้วยวิธีการพิเศษ ซึ่งต่างไปจากวิธีการตามปกติ เพื่อช่วยให้สามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพที่มีอยู่ได้ เพื่อให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี มีโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียม และได้รับการยอมรับในสังคม

คำว่า "เด็กพิเศษ" ในปัจจุบันมักหมายถึง กลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องเท่านั้น ส่วนเด็กที่มีความสามารถพิเศษกับกลุ่มเด็กยากจนและด้อยโอกาสมักไม่ค่อยเรียกว่าเป็นเด็กพิเศษ(ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. 2549 [Online] 23 สิงหาคม 2552)

Exceptional Children หมายถึง เด็กที่มีลักษณะพิเศษ เรียก เด็กพิเศษ เด็กนอกระดับ เด็กที่ผิดปกติ เด็กพิการ เด็กอปกติ โดยทั่วไปเรียก “เด็กพิเศษ”

เด็กพิเศษ หมายถึง เด็กปกติที่มีลักษณะทางกาย หรือ พฤติกรรม เบี่ยงเบนไปจากสภาพปกติ เช่น สติปัญญา อารมณ์ หรือสังคม มีผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก

เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่ไม่อาจพัฒนาความสามารถได้เท่าที่ควร จากการเรียนการสอนตามปกติ มีสาเหตุจากสภาพความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ จำเป็นต้องจัดการศึกษาพอเศษให้เหมาะสมกับลักษณะและความต้องการของเด็ก

เด็กพิเศษต้องการบริการทางการแพทย์และการศึกษาพิเศษ เพื่อให้สามารถ พัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม ไปในทางที่ดีใกล้เคียงปกติ

2.1.4 เด็กพิเศษเป็นใคร

เด็กพิเศษ คือ เด็กที่ต้องการความดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษ ซึ่งเรียกย่อมาเรื่อยๆ จนกลายมาเป็น “เด็กพิเศษ” ในที่สุด คำนี้มีความหมายกว้าง ครอบคลุมเด็กที่มีความบกพร่องหรือพิการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทุกกลุ่มปัญหา เด็กที่เป็นอัจฉริยะหรือมีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน รวมถึงเด็กยากจนหรือด้อยโอกาสทางการศึกษาด้วย แต่ในปัจจุบัน เมื่อพูดถึงเด็กพิเศษ มักนึกถึงกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญา บกพร่องด้านการเรียนรู้ และกลุ่มออทิสติก สเป็กตรัม เป็นหลัก

กลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญา (ID - Intellectual Deficiencies) คือกลุ่มเด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย ซึ่งรวมถึง ปัญญาทึบ ปัญญาคาบเส้น และปัญญาอ่อน ทำให้เด็ก ไม่สามารถเรียนรู้และปรับตัวได้เต็มที่เหมือนทั่วไป มีเพดานในการเรียนรู้ เข้าใจเรื่องที่ไม่ยากจนเกินไป

กลุ่มเด็กที่บกพร่องด้านการเรียนรู้ หรือที่เรียกว่า แอลดี (LD - Learning Disabilities) คือเด็กที่ดูลักษณะฉลาด คล่องแคล่ว รู้เรื่องดี แต่เวลาให้อ่าน เขียน หรือคิดคำนวณกลับทำไม่ได้ดีเหมือนความฉลาดที่เห็น แล้วแต่ว่าใครจะบกพร่องด้านไหนเป็นการเฉพาะ การอ่าน การเขียน หรือ การคำนวณ อาจมีปัญหาด้านเดียว สองด้าน หรือทั้งสามด้านเลยก็ได้

กลุ่มออทิสติก สเป็กตรัม หรือ พีดีดี (PDD – Pervasive Developmental Disorders) คือเด็กที่มีความบกพร่องในพัฒนาการทางสังคม ไม่สบตา เล่นไม่เป็น มีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสารบกพร่องด้วย ไม่พูด หรือพูดภาษาที่ฟังแล้วไม่เข้าใจ สนทนาไม่ต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกัน และมีพฤติกรรมซ้ำๆ ความหมกมุ่น ยึดติดกับบางสิ่งบางอย่างมากเป็นพิเศษ ไม่ยืดหยุ่น

ยังมีรายละเอียดปลีกย่อยอีกมากมาย และเด็กพิเศษในกลุ่มอื่นๆ อีก ซึ่งจะขอไม่กล่าวถึงในที่นี้ แต่เชื่อว่าทุกคนจะได้มีโอกาสสัมผัส เรียนรู้ และเข้าใจเด็กพิเศษในโอกาสต่อๆ ไป แน่นอนเพราะ ว่าพวกเขามาอยู่ร่วมกับพวกเราในสังคมแล้ว

2.1.5 เด็กพิเศษมาจากไหน

เด็กพิเศษมาจากไหน มาอยู่บนโลกใบนี้ตั้งแต่เมื่อไหร่ มาอยู่กับพวกเรานานแค่ไหนแล้ว เป็นคำถามที่ตอบไม่ยาก แต่ไม่ค่อยมีใครรู้ เด็กพิเศษก็มาจากท้องแม่เหมือนกัน เพียงแค่เขามีบางอย่างที่พิเศษแตกต่างไปเท่านั้น มีตำนานเล่าว่าเด็กพิเศษบางคนถูกอุ้มสลับตัวกับลูกของนางฟ้ามา ทำให้เขามีหน้าตาน่ารัก แต่พูดเป็นเฉพาะภาษานางฟ้า คุยกับคนอื่นไม่เข้าใจ มีแม่คนหนึ่งเคยเล่าให้ฟังว่าที่เขาได้ลูกเป็นเด็กพิเศษนั้น เป็นเพราะว่าพระเจ้าเลือกเขาให้ดูแลเด็กคนนี้แล้ว พระเจ้าเชื่อว่าเขาสามารถดูแลเด็กคนนี้ได้ดีที่สุด จึงยอมให้มาเกิดเป็นลูกของเขา ถ้าไปเกิดที่อื่นจะไม่ดีเท่านี้ เมื่อเขามีโอกาสเช่นนี้แล้ว เขาก็ต้องทำหน้าที่แม่ให้ดีที่สุด เด็กพิเศษมีมานานแล้วและมีมากด้วย อยู่คู่กับการกำเนิดของมนุษย์เลยก็ว่าได้ เขาอยู่กับเรามานานแล้ว แต่อยู่กันแบบคู่ขนาน ไม่ค่อยได้เจอกัน จึงไม่รู้จักกัน เวลาเจอเขา บางครั้งเราก็กลัว คิดว่าเขาแปลกประหลาด ในทางกลับกัน เขาก็กลัวเรา เช่นเดียวกัน คิดว่าเราแปลกประหลาด สาเหตุของการเกิดปัญหา ยังไม่สามารถระบุได้แน่ชัด เชื่อว่าอาจมีความผิดปกติในทางพันธุกรรม ซึ่งในที่นี้อาจไม่ใช่การถ่ายทอดจากพ่อแม่ แต่เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การกลายพันธุ์ของยีนก็ได้ รวมถึงอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมบางอย่างที่ไม่เหมาะสม ทั้งในช่วงตั้งครรภ์ การคลอด และหลังคลอดออกมาแล้ว

2.1.6 เด็กพิเศษหายไปไหนมา

เมื่อก่อนนี้เราจะไม่ค่อยมีโอกาสได้เจอเด็กพิเศษ เนื่องจากพวกเขาถูกดูแลอยู่ในสถาบันหรือโรงพยาบาลเฉพาะทาง โรงเรียนพิเศษเฉพาะทาง หรือไม่ก็ถูกล่ามโซ่อยู่กับบ้าน เนื่องจากในอดีตความรู้ในด้านนี้ยังไม่มากพอ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเข้าใจในเรื่องนี้ก็มีไม่เพียงพอ ทำให้การดูแลช่วยเหลือถูกจำกัดอยู่ในวงแคบ มีเพียงไม่กี่แห่งที่ดูแลได้ ทำให้มีผู้เข้าถึงบริการน้อยมาก เมื่อเวลาผ่านไป ทรัพยากรการดูแลช่วยเหลือมีความพร้อมมากขึ้น พร้อมๆ กับปริมาณเด็กพิเศษที่เพิ่มขึ้นอย่างมากมายมหาศาล ทำให้แนวคิดการดูแลเปลี่ยนแปลงไป การดูแลเด็กพิเศษโดยแยกออกมาดูแลช่วยเหลือเป็นการเฉพาะ เริ่มไม่ใช่แนวทางที่ถูกต้องและเพียงพอเสียแล้ว จำเป็นต้องนำเด็กกลับเข้าสู่สังคมจริงๆ ให้เขาอยู่ได้จริงๆ ในครอบครัว ให้เขาสามารถไปโรงเรียนทั่วๆ ไปได้ เพื่อที่เขาจะได้เติบโตและพัฒนาในสังคมจริง และทุกคนเข้าใจเขา ปัจจุบันนี้เปลี่ยนแปลงไปมาก เด็กในยุคสมัยนี้รู้จักเด็กพิเศษกันมากขึ้น เพราะว่าเขามีเพื่อนเป็นเด็กพิเศษ มีเพื่อนเป็นดาวน์ซินโดรม มีเพื่อนเป็นออทิสติก มีเพื่อนเป็นแอลดี และอื่นๆ อีกมากมาย เมื่อเด็กรุ่นนี้โตขึ้น เขาก็จะมีเพื่อนร่วมงานเป็นบุคคลพิเศษที่หลากหลายเช่นกัน พวกเขาไม่ต้องกลัวกันแล้ว เพราะรู้จักกัน เป็นเพื่อนกัน มีอะไรก็ช่วยเหลือกัน เด็กรุ่นนี้นับว่าโชคดี ได้เรียนรู้การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ได้เรียนรู้การปรับตัวอยู่ร่วมกันในสังคมกับผู้คนที่มีความแตกต่างหลากหลาย ได้เรียนรู้จากของจริงที่ไม่ใช่การพร่ำบอกโดยไม่เคยลงมือทำ เมื่อลูกบอกว่ามีเพื่อนเป็น เด็กพิเศษ นับว่าโชคดีแล้วที่เขาจะได้เรียนรู้สิ่งเหล่านี้ อย่าไปกังวลเลย เด็กพิเศษไม่มีพิษภัยอะไรควรระวังไม่ให้ลูกไปรังแกเด็กพิเศษมากกว่า ที่จะกลัวเด็กพิเศษมารังแกลูก แล้วผู้ใหญ่อย่างเราล่ะจะไม่ไปทำความรู้จักกับเด็กพิเศษเลยหรือ เพราะว่าเขามาอยู่กับเราในสังคมแล้ว และจะอยู่กับเราตลอดไปด้วย

2.1.7 เด็กพิเศษกลับมาทำไม

เด็กพิเศษไม่ได้ต้องการความเห็นใจ และความสงสารจากผู้คนรอบข้าง เพราะสิ่งเหล่านี้ไม่สามารถทำให้เขาพัฒนาได้เลย แต่เขาต้องการความเข้าใจและโอกาสเท่านั้น สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่การร้องขอ แต่เป็นความยุติธรรมที่ควรเกิดขึ้นในสังคม ความเข้าใจเป็นจุดเริ่มต้นของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เข้าใจว่าเด็กพิเศษแตกต่างจากเด็กคนอื่นในเรื่องใดบ้าง เด็กพิเศษแต่ละคนแตกต่างกันอย่างไร อะไรที่ทำได้มาก อะไรที่ทำได้น้อย อะไรที่ทำไม่ได้ เพื่อที่จะได้ช่วยเหลือเกื้อกูลได้ถูกทาง และระวังในบางเรื่องที่จะกระตุ้นให้เขาแย่ลง โอกาสในการเรียนรู้ก็เป็นสิ่งที่เด็กพิเศษทุกคนต้องการเช่นเดียวกับเด็กทุกคน ถ้าเขาได้โอกาสนี้ เขาก็จะพัฒนา แต่ถ้าเขาไม่ได้โอกาสนี้เขาก็จะถดถอยเช่นกัน อะไรที่เคยทำได้แล้วก็ควรมีโอกาสได้ทำบ่อยๆ อะไรที่ยังทำไม่ได้ก็

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ควรมีโอกาสในการฝึกฝน อะไรที่ไม่เหมาะสมก็ควรมีโอกาสในการปรับเปลี่ยนเช่นเดียวกัน โอกาสเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถหยิบยื่นให้ได้ ถ้ามีความเข้าใจ ดังนั้นพวกเขาต้องกลับเข้ามาอยู่ในสังคมร่วมกับพวกเรา เพื่อแสวงหาโอกาสเหล่านี้จากพวกเราทุกคน ถ้าเขาถูกแยกออกไป เขาก็จะกลายเป็นเด็กพิเศษที่ไม่รู้เรื่อง ไม่ได้พัฒนาเสียที เมื่อเริ่มรู้จักเด็กพิเศษกันพอสมควรแล้ว ถ้าอยากรู้จักเพิ่มขึ้นก็ต้องเข้าไปสัมผัสเรียนรู้ หยิบยื่นโอกาสต่างๆ ให้ เพื่อให้เขาเป็นเด็กพิเศษที่มีคุณภาพ ถ้าเข้าใจเด็กพิเศษแล้ว ให้ลืมคำว่าเด็กพิเศษไปเลย เพราะเด็กพิเศษทุกคนก็มีชื่อเฉพาะของตัวเอง ทั้งชื่อเล่นและชื่อจริง เราควรเรียกชื่อเขา อย่าเรียกเขาว่าเด็กพิเศษ อย่าทำให้เขารู้สึกแตกต่างจากเด็กคนอื่น เพราะพวกเขาเองก็มีจิตใจเหมือนกัน
(ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. 2550 [Online] 2552)

2.1.8 เด็กพิเศษรู้...ก่อนเกิดได้อย่างไร

ในปัจจุบันมีปัญหาเด็กพิเศษหลากหลายรูปแบบ เช่น ออทิสติก แอสเพอร์เกอร์ แอลดี สมาธิสั้น สมองพิการ ความบกพร่องทางสติปัญญา ฯลฯ จนทำให้คุณพ่อคุณแม่ที่กำลังจะมีลูกน้อยรู้สึกวิตกกังวลว่าลูกที่จะเกิดมามีโอกาสเป็นเด็กพิเศษหรือไม่ จะรู้ล่วงหน้าก่อนเกิดได้ไหม และมีวิธีการอะไรบ้างที่จะทำให้รู้ได้ การที่จะรู้ล่วงหน้าว่าเป็นเด็กพิเศษหรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัญหาของเด็ก แต่ละรูปแบบก็มีความแตกต่างกัน บางรูปแบบรู้ได้ก่อนเกิด บางรูปแบบเกิดแล้วค่อยรู้ บางรูปแบบเกิดแล้วก็ยังไม่รู้เลยต้องรอดูตอนโตอีกหน่อย กลุ่มที่รู้ได้ก่อนเกิด คือ ปัญหาความผิดปกติของโครโมโซมต่างๆ เช่น ดาวน์ ซินโดรม ซึ่งเป็นความผิดปกติของโครโมโซมคู่ที่ 21 แล้วทำให้มีลักษณะรูปร่างหน้าตาที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความผิดปกติทางร่างกายหลายอย่าง ร่วมกับมีความบกพร่องทางสติปัญญา สามารถตรวจได้ตั้งแต่ช่วงที่ตั้งครรภ์ได้ 2 เดือนกว่า จากการตรวจโดยวิธีพิเศษ เช่น การเจาะน้ำคร่ำตรวจโครโมโซม การเจาะเลือดตรวจทางชีวเคมี ซึ่งแนะนำให้ตรวจในหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป เพราะมีความเสี่ยงสูง ส่วนปัญหาความผิดปกติของกระโหลกศีรษะ หรือรูปร่างลักษณะพิการ ผิดรูป ก็สามารถพบได้โดยการทำอัลตร้าซาวน์ เช่นกัน กลุ่มที่เกิดแล้วค่อยรู้ เช่น สมองพิการ หรือ ซีพี (Cerebral Palsy) มีความผิดปกติในการเคลื่อนไหว กล้ามเนื้ออ่อนแรงหรือเกร็งมากกว่าปกติ พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อล่าช้า สำหรับความพิการทางร่างกายก็เป็นสิ่งที่สังเกตได้ไม่ยาก ส่วนปัญหาทางด้านการมองเห็น และปัญหาการได้ยิน ในรายที่เป็นมากก็สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจนตั้งแต่คลอดออกมาเช่นกัน ส่วนกลุ่มที่เกิดมาแล้วดูปกติดี ยังไม่รู้ว่าจะเป็นเด็กพิเศษหรือเปล่า ต้องรอดูพัฒนาการสักระยะหนึ่งก่อน เช่น ออทิสติก แอสเพอร์เกอร์ แอลดี สมาธิสั้น

ออทิสติก ส่วนใหญ่จะรู้ได้ในช่วงขวบกว่าๆ เนื่องจากเริ่มเห็นความแตกต่างจากเด็กคนอื่นชัดเจนขึ้น ข้อบ่งชี้ที่ช่วยให้สงสัยได้ชัดเจนขึ้นคือ เมื่อเด็กอายุขวบครึ่ง เด็กยังไม่ชี้นิ้วบอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการของตัวเองเวลาอยากได้อะไร ขาดความสนใจร่วมกับคนอื่นรอบข้าง เล่นกับเด็กคนอื่นไม่เป็น เล่นบทบาทสมมติ เล่นจินตนาการไม่เป็น และมักจะยังไม่สามารถพูดเป็นคำได้ จะมีแต่ภาษาที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว ที่เรียกว่าภาษาต่างดาว

แอสเพอร์เกอร์ ก็คล้ายกับออทิสติก แต่พูดเก่ง ความจำดี เรียนหนังสือได้ ทำให้ไม่เห็นปัญหาตั้งแต่เล็ก ต้องอาศัยความชำนาญของจิตแพทย์เด็กในการบอกว่าเป็นหรือไม่ เด็กมักจะดูงุ่มง่าม ไม่สบตาเวลาคุย ช่างถาม ถามแล้วถามซ้ำอีก และไม่ค่อยรู้กาลเทศะ เนื่องจากมีความบกพร่องในทักษะสังคม

แอลดี ก็เช่นกัน กว่าจะมารู้ชัดเจนก็ตอนที่อยู่ ป 1 แล้ว อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ หรืออ่านเขียนได้ไม่สมตามวัย หรือคิดเลขไม่เป็น ทั้งๆที่เวลาพูดคุยอย่างอื่นดูคล่องแคล่วว่องไวไหวพริบดี

สมาธิสั้น อาจเห็นแนวโน้มความซนมาก อยู่ไม่นิ่ง มาตั้งแต่เล็ก แต่ก็ไม่สามารถยืนยันได้ชัดเจน จนกว่าจะเห็นผลกระทบที่ตามมา เช่น ทำงานไม่เสร็จทันเพื่อน ผลการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง เพื่อนไม่ค่อยอยากเล่นด้วยเพราะเล่นแรง

ปัญหาส่วนใหญ่จะไม่สามารถรู้ก่อนเกิด ความผิดปกติบางอย่างที่ตรวจคัดกรองได้ตั้งแต่ช่วงตั้งครรภ์ ก็ควรตรวจตามคำแนะนำ ที่เหลือก็ไม่ควรไปเครียด หรือวิตกกังวล เพราะถ้ายิ่งเครียดก็ยิ่งมีความเสี่ยงมากขึ้นครับ การดูแลสุขภาพกาย และสุขภาพใจของคุณแม่ช่วงตั้งครรภ์ เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด คำแนะนำโดยทั่วไปมีดังนี้

1. ควรวางแผนครอบครัวก่อนมีลูก มีลูกเมื่อพร้อม
2. ควรฝากครรภ์โดยเร็วที่สุดและควรฝากครรภ์อย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ ตามการนัดหมาย
3. ควรรับประทานอาหารให้เพียงพอ และหลายหลาย เพื่อให้ลูกได้รับสารอาหารครบถ้วน
4. ควรพักผ่อนให้เพียงพอ ไม่หักโหมทำงานหนักเกินไป
5. ควรผ่อนคลายความเครียด หากิจกรรม งานอดิเรกเล็กๆน้อยๆทำ
6. ในกรณีของการเจาะตรวจโครโมโซม จะทำเมื่อเข้าเกณฑ์ดังนี้
   * คุณ แม่อายุ 35 ปีขึ้นไป
   * เคยมีลูกเป็นดาวน์ ซินโดรม หรือโครโมโซมผิดปกติแบบอื่น
   * เคยแท้งโดยไม่รู้สาเหตุหลายครั้ง
   * สงสัยบางโรคที่สามารถตรวจได้
7. การตรวจอัลตร้าซาวน์ ก็เป็นการคัดกรองปัญหาวิธีหนึ่งที่สะดวก ไม่เป็นอันตราย และได้ผลดี ในปัจจุบัน

สุขภาพร่างกายที่แข็งแรง สภาพจิตใจที่แข็งแกร่ง เปี่ยมด้วยความสุข เป็นเกราะป้องกันปัญหาต่างๆในตัวลูกที่กำลังจะคลอดออกมาได้อย่างดีที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.9 เครือข่ายสร้างปัญญาเพื่อพัฒนาเด็กพิเศษ

เด็กพิเศษ คือ เด็กที่ต้องการความดูแลช่วยเหลือเป็นพิเศษ ซึ่งเรียกย่อมาเรื่อยๆ จนกลายมาเป็น " เด็กพิเศษ " ในที่สุด คำนี้มีความหมายกว้าง ครอบคลุมเด็กที่มีความบกพร่องหรือพิการทุกกลุ่มปัญหา เด็กที่เป็นอัจฉริยะหรือมีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน รวมถึงเด็กยากจนหรือด้อยโอกาสทางการศึกษาด้วย แต่ในปัจจุบัน เมื่อพูดถึงเด็กพิเศษ มักนึกถึงกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องด้านสติปัญญา บกพร่องด้านการเรียนรู้ และกลุ่มออทิสติก สเปกตรัม เป็นหลัก

ในการพัฒนาเด็กพิเศษ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนกระบวนการดูแลช่วยเหลือ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตัวเด็กเอง เรื่องของเด็กพิเศษไม่ใช่ภาระหน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นความรับผิดชอบของสังคมที่จะต้องดูแล และให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง คุณหมอ คุณครู เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมชั้น องค์กรท้องถิ่น อาสาสมัคร หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน สมาคม มูลนิธิต่างๆ ล้วนเกี่ยวข้องทั้งสิ้น ถ้ามีการรวมตัวกันพัฒนาเป็นเครือข่ายสร้างปัญญาเพื่อพัฒนาเด็กพิเศษ มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ก็จะสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับเด็กพิเศษได้ไม่ยาก ผู้ปกครอง มีบทบาทสำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กตลอดเวลา แต่การมีลูกเป็นเด็กพิเศษไม่ได้หมายความว่าจะต้องแบกภาระความรับผิดชอบไว้แต่เพียงลำพังผู้เดียว ผู้คนในสังคมรอบข้างก็ควรมีส่วนร่วมในการแบ่งเบาภาระ ให้กำลังใจ และหยิบยื่นโอกาสต่างๆ เพื่อเอื้อต่อการที่เด็กจะสามารถพัฒนาต่อไปได้จนเต็มศักยภาพ แต่จะอย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองก็ควรเรียนรู้และทำความเข้าใจให้ถูกต้องเกี่ยวกับเด็กพิเศษ รู้แนวทางการช่วยเหลือที่เหมาะสม ถูกต้อง ไม่ใช่นึกคิดเอาเองว่าอยากทำอะไร ไม่อยากทำอะไร เพราะชีวิตไม่ใช่การเล่นเกม ที่พลาดโอกาสไปแล้วจะย้อนกลับมาเริ่มต้นแก้ไขใหม่ได้ คุณหมอที่ดูแลก็สำคัญเช่นกัน เพราะเป็นคนที่วินิจฉัย บอกว่าเด็กเป็นอะไร ควรช่วยเหลือในแนวทางไหน และเมื่อช่วยเหลือแล้วเด็กมีการพัฒนาก้าวหน้าหรือไม่ ถ้าไม่ก้าวหน้าจะทำอย่างไร ถ้าก้าวหน้าแล้ว จะต่อยอดอย่างไร รวมถึงทีมงานต่างๆ ด้านสาธารณสุขที่ดูแลเด็กพิเศษด้วย ที่จะคอยเป็นผู้ฝึกฝน แนะนำ และให้ข้อมูลต่างๆ กับผู้ปกครองตามความเชี่ยวชาญของแต่ละคน ไม่ว่าจะเป็น นักจิตวิทยา พยาบาล นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัด นักแก้ไขการพูด และอื่นๆ คุณครูก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน เพราะเป็นผู้สอนให้เด็กสามารถเรียนรู้เข้าใจในวิชาความรู้แขนงต่างๆ และเรียนรู้ทักษะชีวิตอีกด้วย ครูที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องให้สามารถรู้เรื่องได้ นับเป็นครูที่เก่ง มีความสามารถสูง สามารถสร้างและพัฒนาคนให้เป็นคนได้จริงๆ ถ้ามีครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนก็สามารถช่วยเหลือเด็กได้รวดเร็วเต็มที่ เพราะเรียนจบมาโดยตรงด้านนี้อยู่แล้ว แต่ถ้าไม่มีก็ไม่ใช่ปัญหา เป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้เพิ่มเติมได้ เพียงเรียนรู้และเข้าใจปัญหาเด็กมากขึ้น รู้ว่าเด็กมีจุดเด่นและจุดด้อยอะไร ก็สามารถสอนได้แล้ว ถ้าอะไรที่ดูหนักหนาเกินไปก็ส่งมาไปให้คุณหมอช่วยเหลืออีกทาง เพราะว่าถ้ารอให้ทุกอย่างพร้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แล้วค่อยดูแล เด็กก็โตเสียแล้ว ทุกวันที่ผ่านไป เด็กโตขึ้นเรื่อยๆ พร้อมกับโอกาสที่สูญเสียไปถ้าเขาไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือเต็มที่

ครู หมอ พ่อแม่ เป็นเสมือนเสาเข็มแห่งปัญญา สำหรับการพัฒนาเด็กพิเศษเลยก็ว่าได้ ถ้าขาดเสาใดเสาหนึ่งไป เด็กก็จะเซล้มลง หรือไม่มีโอกาสได้ลุกขึ้นยืนเสียด้วยซ้ำ ถ้ามีเสาไหนสั่นคลอน เด็กก็เกิดความไม่มั่นคง และพัฒนาได้ไม่เต็มที่ เพื่อนบ้านใช่อื่นไกล ใช่ว่าจะไม่เกี่ยวข้อง มีความสำคัญมาก เป็นคนที่สามารถสอนให้เด็กรู้จักความหลากหลาย ความแตกต่าง รู้จักว่าในสังคมไม่ใช่มีแค่ตัวเด็กและครอบครัวเท่านั้น แต่ยังมีผู้คนอื่นมากมายที่เด็กต้องเข้าไปเกี่ยวข้อง เพื่อนบ้านสามารถช่วยแบ่งเบาภาระพ่อแม่ คอยสอดส่องดูแลด้านความปลอดภัยให้ เมื่อเด็กมาเล่นนอกบ้าน เพื่อให้เด็กมีโอกาสออกมาเรียนรู้นอกบ้านมากขึ้น บางครั้งเด็กอาจร้องส่งเสียงดังก่อความรำคาญให้ ก็ต้องเข้าใจว่า เป็นสิ่งที่ไม่มีใครอยากให้เกิด บางเรื่องอยู่นอกเหนือการควบคุม เมื่อคิดได้เช่นนี้แล้ว ก็จะไม่ทำให้โกรธ หรือหงุดหงิดรำคาญใจ ถ้าเป็นร้านค้าขายของก็สามารถสอนให้เด็กเรียนรู้การมาซื้อของ จ่ายเงิน ทอนเงินได้ ให้เด็กเรียนรู้เข้าใจสิ่งต่างๆ ว่าอะไรเรียกว่าอะไร ก็เป็นการช่วยสอนเด็กเพิ่มอีกทาง เพื่อนร่วมชั้นเรียนยิ่งสำคัญมาก ถ้ามีบัดดี้หรือคู่หูคอยประกบ แนะนำและพาเพื่อนที่เป็นเด็กพิเศษไปเล่นด้วย ไปทานข้าวด้วย ก็จะยิ่งทำให้เด็กพัฒนาได้เร็ว องค์กรท้องถิ่นก็ยิ่งสำคัญ ที่จะสามารถกำหนดทิศทางของชุมชนให้เอื้อต่อการพัฒนาเด็กพิเศษได้ ทำให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องข้างต้นสามารถทำหน้าที่ในการดูแลเด็กพิเศษได้เต็มที่มากที่สุด สามารถสนับสนุนงบประมาณและจัดสรรสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อการพัฒนาเด็กพิเศษ เพราะการพัฒนาคนเป็นรากฐานของการพัฒนาทุกสิ่ง เมื่อเด็กพิเศษได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ เขาก็จะไม่เป็นภาระต่อชุมชนและสังคมด้วยเช่นกัน อาสาสมัคร หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน สมาคม มูลนิธิต่างๆ ล้วนเป็นฟันเฟืองที่ขาดไม่ได้ในระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กพิเศษ เพราะจะเป็นผู้ประสานงานที่ดี เป็นผู้เผยแพร่ข้อมูล กระจายข่าวสารที่ดี และเป็นผู้สร้างความตระหนักรู้ให้สังคมเข้าใจเด็กพิเศษเพิ่มขึ้น จะเห็นได้ว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนในเครือข่ายสร้างปัญญาเพื่อพัฒนาเด็กพิเศษมีความสำคัญมากแค่ไหน ไม่ว่าจะเป็นเสาหลักหรือผู้สนับสนุนล้วนสำคัญทั้งสิ้น ค้นหาบทบาทของตนเองแล้วเข้าไปดูแลช่วยเหลือเด็กพิเศษกันเถอะ อย่าเป็นผู้เฝ้ามองอยู่ห่างๆ เลย

2.2 เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า

พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในด้านการทำหน้าที่และวุฒิภาวะของอวัยวะต่าง ๆ รวมทั้งตัวบุคคล ทำให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำสิ่งที่ยากสลับซับซ้อนมากขึ้น โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุดคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง

พัฒนาการด้านร่างกาย (physical development) เป็นความสามารถของร่างกายในการทรงตัวและการเคลื่อนไหว โดยการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ (gross motor) การใช้มือและตาประสาน กันในการทำกิจกรรมต่างๆ (fine motor-adaptive)

พัฒนาการด้านสติปัญญา (cognitive development) เป็นความสามารถในการเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆกับตนเองการรู้คิด รู้เหตุผลและความสามารถในการแก้ปัญหา พัฒนาการด้านภาษา (language) และการใช้มือกับตา (fine motor) เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสติปัญญา

พัฒนาการด้านจิตใจ- อารมณ์ (emotional development) เป็นความสามารถของร่างกายในการแสดงความรู้สึกและควบคุมการแสดงออกของอารมณ์อย่างเหมาะสม รวมถึงการสร้างความรู้สึกที่ดี นับถือตนเอง (self esteem)

พัฒนาการด้านสังคม (social development) เป็นความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน (personal - social) และพัฒนาการด้านจิตวิญญาณ (spiritual development) ซึ่งหมายถึงการรู้คุณค่าของชีวิต สิ่งแวดล้อม คุณธรรม ความรู้ผิดชอบชั่วดี และความสามารถในการเลือกดำรงชีวิตในทางสร้างสรรค์เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

2.2.1 พัฒนาการล่าช้า หมายถึง ความล่าช้ากว่าเด็กปกติในวัยเดียวกันที่สามารถทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ เช่น เด็กอายุ 20 เดือนแต่ยังเดินไม่ได้ ในขณะที่เด็กปกติเริ่มเรียนรู้ที่จะเดินและเดินได้ในช่วงอายุ 9 – 15 เดือน เป็นต้น พัฒนาการล่าช้าอาจพบเพียงด้านใดด้านหนึ่ง หลายด้าน หรือทุกด้าน (global developmental delay) และพัฒนาการล่าช้าในด้านหนึ่งอาจส่งผลให้พัฒนาการในด้านอื่นล่าช้าด้วยก็ได้

2.2.2 สาเหตุที่ทำให้เกิดพัฒนาการล่าช้า

2.2.2.1 โรคพันธุกรรม เด็กจะมีพัฒนาการล่าช้ามาตั้งแต่เกิดหรือสังเกตได้ชั่วระยะไม่นานหลังเกิด มักมีลักษณะผิดปกติแต่กำเนิดร่วมด้วย กลุ่มอาการดาวน์เป็นความผิดปกติของโครโมโซมซึ่งเป็นสาเหตุของพัฒนาการล่าช้า (ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา) ที่พบบ่อยที่สุด มีข้อสังเกตว่าในปัจจุบันมีโรคทางพันธุกรรมหลายโรคซึ่งมีลักษณะจำเพาะ และการตรวจโครโมโซมด้วยวิธีธรรมดามักให้ผลปกติ ได้แก่ Fragile X syndrome, Prader-Willi syndrome และ velocardiofacial syndrome เป็นต้น ในประเทศไทยปัจจุบันเริ่มมีการตรวจยืนยันการวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการได้ velocardiofacial syndrome ซึ่งเป็นกลุ่มอาการที่มีหัวใจผิดปกติ เพดานโหว่ และพัฒนาการล่าช้าโดยเฉพาะทางภาษา สามารถให้คำวินิจฉัยได้จากการตรวจโดยเทคนิคพิเศษ คือ fluorescent in situ hybridization (FISH) จะพบความผิดปกติของโครโมโซมคู่ที่ 22 ดังนั้นเด็กที่มาพบแพทย์ด้วยพัฒนาการล่าช้าหากแพทย์ตรวจพบว่ามีลักษณะผิดปกติแต่กำเนิดแม้เพียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
32562

เล็กน้อย โดยเฉพาะเด็กที่มีประวัติพัฒนาการล่าช้าในครอบครัว ควรได้รับการตรวจโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางพันธุกรรม

2.2.2.2 โรคของระบบประสาท เด็กพัฒนาการล่าช้าส่วนใหญ่มักมีอาการหรืออาการแสดงทางระบบประสาทร่วมด้วย ที่พบบ่อยคืออาการชัก และความตึงตัวของกล้ามเนื้อผิดปกติ ในกรณีที่เด็กมาพบแพทย์ด้วยพัฒนาการล่าช้าและมีอาการชัก ควรถามประวัติโดยเฉพาะอายุที่เริ่มมีพัฒนาการล่าช้าและตรวจร่างกายอย่างละเอียดเพื่อวินิจฉัยแยกโรค โดยเฉพาะมีพยาธิสภาพเป็น static หรือ progressive เด็กที่มีประวัติพัฒนาการถดถอย (regression) ควรได้รับการพิจารณาส่งต่อแพทย์ทางระบบประสาทต่อไป

2.2.2.3 การติดเชื้อ โรคในกลุ่มนี้ที่สำคัญคือการติดเชื้อตั้งแต่อยู่ในครรภ์ เด็กมักมีน้ำหนักตัวแรกเกิดน้อย ศีรษะเล็กกว่าปกติ อาจมีตับม้ามโต การได้ยินบกพร่อง และต้อกระจกร่วมด้วย นอกเหนือจากการส่งซีรั่มเพื่อตรวจหาหลักฐานการติดเชื้อ toxoplasma, rubella, cytomegalovirus, syphilis และ histoplasma แล้วยังควรพิจารณาส่งตรวจหาการติดเชื้อ human immunodeficiency virus ด้วย นอกจากนี้การติดเชื้อรุนแรงภายหลังเกิด เช่น สมองอักเสบ เยื่อหุ้มสมองอักเสบ เป็นสาเหตุที่พบได้บ้าง

2.2.2.4 ความผิดปกติเกี่ยวกับเมตาบอลิซึม โรคที่ยังเป็นปัญหาสาธารณสุขไทย คือ ธัยรอยด์ฮอร์โมนในเลือดต่ำ ในกรณีที่เป็นมาแต่กำเนิดและไม่ได้รับการรักษาก่อนอายุ 2-3 เดือน เด็กจะมีระดับสติปัญญาต่ำกว่าปกติอย่างถาวรซึ่งแก้ไขไม่ได้ แม้จะให้ธัยรอยด์ฮอร์โมนในภายหลัง นอกจากธัยรอยด์ฮอร์โมนในเลือดต่ำ โรคอื่นๆ ในกลุ่มนี้ เช่น ความผิดปกติของกรดอะมิโนมีอัตราการเกิดโรคค่อนข้างต่ำและยังมีข้อจำกัดในการตรวจวินิจฉัยทางห้องปฏิบัติการอยู่ จึงทำให้เด็กซึ่งมีปัญหาพัฒนาการล่าช้าจำนวนหนึ่งไม่ได้รับการวินิจฉัยโรคแน่นอน แม้จะมีลักษณะทางคลินิกบ่งชี้ก็ตาม ปัจจุบันการตรวจวินิจฉัยความผิดปกติทางเมตาบอลิซึมแต่กำเนิดมีความก้าวหน้ามาก มีการค้นพบความผิดปกติถึงส่วนย่อยของเซลล์ เช่น mitochondria, peroxisome เป็นต้น แม้จะมีข้อจำกัดในการรักษาแต่มีบางโรคเมื่อให้การรักษาแล้วได้ผลดี เช่น biotinidase deficiency ซึ่งเด็กอาจมีอาการและอาการแสดงคือพัฒนาการล่าช้า ผื่น ผมร่วง ชัก และภาวะเป็นกรดในเลือด แต่บางคนอาจมาด้วยอาการชัก หรือความตึงตัวของกล้ามเนื้อน้อย (hypotonia) เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง การใช้ biotin รักษาอาจทำให้เด็กมีอาการดีขึ้นจนเป็นปกติ ดังนั้น เมื่อตรวจพบเด็กที่มีประวัติการแต่งงานระหว่างญาติหรือบุคคลในครอบครัวมีความผิดปกติทำนองเดียวกัน มีประวัติพัฒนาการถดถอยโดยเฉพาะเมื่อมีการเจ็บป่วยเพียงเล็กน้อย อาเจียน เลี้ยงไม่โต ชัก พัฒนาการล่าช้า หรือได้รับการวินิจฉัยเป็น cerebral palsy โดยไม่ทราบสาเหตุแน่ชัด เด็กเหล่านี้ควรได้รับการวินิจฉัยแยกโรคความผิดปกติแต่กำเนิดเกี่ยวกับเมตาบอลิซึมด้วย แม้หลายโรคมีพยากรณ์โรคไม่ดีนัก แต่ควรได้รับคำปรึกษาแนะนำเพื่อการวางแผนครอบครัวที่เหมาะสมต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2.5 ภาวะแทรกซ้อนระยะแรกเกิด ภาวะที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการล่าช้าที่พบบ่อยคือการเกิดก่อนกำหนด น้ำหนักตัวแรกเกิดน้อย และภาวะขาดออกซิเจน ปัจจัยดังกล่าวอาจไม่ใช่สาเหตุโดยตรงของโรค เช่น น้ำหนักตัวแรกเกิดน้อยเป็นอาการแสดงของการติดเชื้อในครรภ์ เป็นต้น

2.2.2.6 สารเคมี ตะกั่วเป็นสารที่มีผลกระทบต่อเด็กและมีการศึกษามากที่สุด ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากประชาชนทั่วไปมีโอกาสได้รับสารนี้ในชีวิตประจำวันมากกว่าชนิดอื่นๆ ผลกระทบที่มีการศึกษากันมากคือเมื่อเด็กมีระดับตะกั่วในเลือดสูงสะสมเป็นเวลานาน จะทำให้มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าคนทั่วไป สารเคมีอีกชนิดหนึ่งที่มีผลทำให้พัฒนาการของทารกในครรภ์ล่าช้าคือแอลกอฮอล์ ซึ่งเชื่อว่าเป็น teratogen ทารกที่เกิดมาจะมีความผิดปกติซึ่งเรียกว่ากลุ่มอาการ fetal-alcohol คือ มีตัวเล็ก ตาเล็ก hypoplasia ของริมฝีปากบนและร่องริมฝีปากบน (philtrum) หัวใจพิการแต่กำเนิด เช่น atrial septal defect และมีปัญหาด้านพัฒนาการและพฤติกรรม การที่เด็กจะเกิดกลุ่มอาการนี้หรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางมารดา ได้แก่ พันธุกรรม ช่วงเวลาและปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่ม นอกจากนั้นยังมีสารเคมีอีกหลายชนิดที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการเด็ก ดังนั้น ประวัติแหล่งที่อยู่อาศัยและอาชีพของบิดามารดาจึงมีความสำคัญในการวินิจฉัยหาสาเหตุ

2.2.2.7 การเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมรวมทั้งการขาดสารอาหาร ปัจจัยข้อนี้แม้จะมีผลกระทบต่อพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่มักไม่รุนแรง ดังนั้น หากเด็กมีพัฒนาการล่าช้าค่อนข้างมาก ควรตรวจค้นหาสาเหตุอื่นร่วมด้วยเสมอ

2.2.3 อาการของพัฒนาการล่าช้า มีพัฒนาการล่าช้าซึ่งอาจจะพบมากกว่า 1 ด้าน ได้แก่ กล้ามเนื้อมัดใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา การใช้ภาษา ความเข้าใจภาษา การช่วยเหลือตัวเองและสังคม นอกจากนี้อาจพบความผิดปกติของระบบประสาทและกล้ามเนื้อร่วมด้วย เช่น ปฏิกิริยาสะท้อน (primitive reflex) ยังคงอยู่ไม่หายไปแม้จะถึงช่วงอายุที่ควรจะหายไป กล้ามเนื้ออ่อนนิ่มหรือเกร็ง อาจพบความผิดปกติอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น ปัญหาการได้ยิน ปัญหาการมองเห็น

2.2.4 แนวทางการวินิจฉัยพัฒนาการล่าช้า

2.2.4.1 การซักประวัติ

1. โรคประจำตัวต่างๆ ที่จะเป็นสาเหตุของพัฒนาการล่าช้าได้ เช่น โรคลมชัก
2. การเจ็บป่วยในครอบครัว เช่น พัฒนาการล่าช้า ปัญหาการเรียน โรคทางระบบประสาท เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. โรคทางพันธุกรรม เช่น มีพัฒนาการล่าช้าในครอบครัว มีการแต่งงานในเครือญาติ มีการเจ็บป่วยเสียชีวิตในญาติพี่น้องก่อนวัยอันควร
4. การตั้งครรภ์ของมารดาตั้งแต่ประวัติฝากครรภ์ การเจ็บป่วยระหว่างตั้งครรภ์ ประวัติการได้รับสารพิษต่างๆ เช่น สุรา บุหรี่ และสารเสพติดอื่นๆ ประวัติการใช้ยาที่มีผลต่อเด็ก
5. ประวัติเกี่ยวกับการคลอด เช่น อายุครรภ์ วิธีการคลอด ข้อบ่งชี้ในการทำหัตถการต่างๆ น้ำหนักแรกเกิด คะแนนแอพการ์ ภาวะคลอดลำบากและการเจ็บป่วยต่างๆ ช่วงแรกเกิดและภาวะแทรกซ้อน
6. ช่วงเวลาที่พ่อแม่สังเกตว่าลูกมีพัฒนาการล่าช้าและพัฒนาการที่ล่าช้านั้นเป็นแบบถดถอยหรือไม่ เช่น เคยนั่งได้ต่อมานั่งไม่ได้
7. พัฒนาการที่ผ่านมามักนิยมถามย้อนพัฒนาการที่พ่อแม่สังเกตเห็นง่ายๆ เช่น ประวัติเกี่ยวกับพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ การคว่ำ หงาย การนั่ง การคลาน การเดิน การพูด
8. พัฒนาการทางภาษา เช่น การเล่นน้ำลาย การเลียนเสียงพูดคุย การทำตามคำสั่ง การพูดคำแรกที่มีความหมาย การพูดสองคำที่ต่อกัน
9. การเล่นตามวัย การช่วยเหลือตนเอง
10. ปัญหาพฤติกรรมที่มักพบร่วมกับเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าได้บ่อย
11. ปัญหาการกิน การนอน การขับถ่าย ซึ่งมีความสำคัญเนื่องจากมีผลโดยตรงต่อเด็กและผู้เลี้ยงดู และประวัติเกี่ยวกับความพิการต่างๆ ที่พบร่วมได้ เช่น การได้ยิน การมองเห็นที่ผิดปกติ
12. ประวัติอื่นๆ ที่น่าจะมีประโยชน์ในการประเมินสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการดูแลเด็ก เช่น สถานภาพการสมรสของบิดามารดา ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดู
13. ความคาดหวังที่มีต่อเด็กของครอบครัว เศรษฐานะของครอบครัว การได้รับบริการต่างๆ ทางสังคม เช่น การกระตุ้นพัฒนาการ การฟื้นฟูทางกายภาพบำบัด การขึ้นทะเบียนเด็กพิเศษ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปเมื่อซักประวัติแล้วจะทำให้สามารถบอกได้ว่า

1. ลักษณะพัฒนาการล่าช้าดังกล่าวเป็นแบบคงที่ (static) หรือถดถอย (progressive encephalopathy)
2. เด็กมีระดับพัฒนาการช้าจริงหรือไม่ อย่างไร อยู่ในระดับไหน
3. มีข้อบ่งชี้ว่าจะมีสาเหตุจากโรคทางพันธุกรรมหรือไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. สาเหตุของพัฒนาการล่าช้านั้นเกิดจากอะไร
5. ขณะนี้เด็กได้รับการช่วยเหลือและฟื้นฟูอย่างไร

2.2.4.2 การตรวจร่างกาย การตรวจร่างกายที่สำคัญและอาจสัมพันธ์กับภาวะพัฒนาการ ล่าช้า ได้แก่

1. ตรวจร่างกายทั่วๆไปทุกระบบ และการเจริญเติบโตที่อาจบ่งชี้สาเหตุที่ทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ล่าช้าได้ เช่น ตรวจดูลักษณะ dysmorphology ทั้ง major dysmorphic, minor dysmorphic พบได้ในเด็กที่มีความผิดปกติทางพันธุกรรม
2. ภาวะตับม้ามโต ซึ่งบ่งชี้ถึงภาวะ inborn error บางชนิด
3. ผิวหนัง เช่น cutaneous markers ได้แก่ caf-au-lait spots บ่งถึง tuberous sclerosis ซึ่งเป็นสาเหตุของพัฒนาการล่าช้าได้
4. ระบบประสาทต่างๆ โดยละเอียดและวัดรอบศีรษะด้วยเสมอเพื่อที่จะสามารถ detect เด็กที่มีพัฒนาการช้ากลุ่มที่มีความรุนแรงไม่มากนัก
5. ดูลักษณะของ child abuse เพราะเด็กพิเศษถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงอย่างหนึ่ง
6. ระบบการมองเห็นและการได้ยินเพราะเป็นความพิการซ้ำซ้อนที่พบร่วมได้บ่อย

2.2.4.3 การส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ

1. การส่งตรวจโครโมโซมปัจจุบันยังไม่มีมาตรฐานออกมาชัดเจนว่าจะต้องส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการอย่างไรบ้าง ในต่างประเทศนิยมตรวจในคนไข้ทุกคนที่มีปัญหาทางพัฒนาการทั้งนี้เพราะ เมื่อเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียแล้วพบว่าหาสาเหตุของโรคบางโรค เช่น Fragile X syndrome ที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรมจะสามารถควบคุมและป้องกันที่จะเกิดโรคในบุตรคนต่อไปได้สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนาที่มีข้อจำกัดหลายๆ ด้านคงต้องพิจารณาเป็นรายๆ ไป ข้อบ่งชี้ที่ควรจะส่งตรวจทางพันธุกรรม ได้แก่ มีประวัติครอบครัว เกี่ยวกับปัญหาพัฒนาการบางโรเฉพาะเจาะจง เช่น Fragile X syndrome อาจได้ประวัติญาติผู้ชายข้างแม่มีปัญหาการเรียนรู้ และพัฒนาการ ประวัติพัฒนาการช้าในครอบครัวที่ไม่ทราบสาเหตุ การตรวจร่างกายพบ 1 major dysmorphic หรือ 2 minor dysmorphic นอกจากนั้นหากเป็นบุตรคนแรกหรือต้องการมีบุตรอีกก็ถือเป็นข้อบ่งชี้ทางอ้อมในการตรวจเช่นกัน อย่างไรก็ตามแพทย์มีหน้าที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพียงให้ข้อมูลที่เป็นจริงเท่านั้น การตัดสินใจในการตรวจหรือไม่เป็นสิทธิอันชอบธรรมของบิดามารดา

2. การตรวจเพิ่มเติมที่อาจมีประโยชน์ในการรักษาและหาความผิดปกติที่มักพบร่วม ได้แก่ thyroid function test การตรวจการมองเห็นและการได้ยิน เป็นต้น
3. สำหรับการตรวจพิเศษเพิ่มเติมอื่นๆ เช่น การตรวจอัลตราซาวด์ CT scan และ MRI มักช่วยในการวินิจฉัยพยาธิสภาพและสาเหตุ แต่อาจไม่มีส่วนช่วยในการรักษา ควรทำความเข้าใจกับผู้ปกครองก่อนตรวจ

2.2.4.4 แนวทางในการดูแลรักษา

1. หาสาเหตุที่ทำให้พัฒนาการล่าช้าโดยมาพบกุมารแพทย์และแพทย์ด้านพัฒนาการเด็กเพื่อทำการประเมินพัฒนาการเบื้องต้นและหาสาเหตุด้วยเสมอ ทั้งนี้เพราะเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าส่วนหนึ่งอาจไม่สามารถหาสาเหตุได้ ในขณะที่มีบางกลุ่มที่หาสาเหตุได้มากพอควร โดยเฉพาะมีสาเหตุจากความผิดปกติที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรมซึ่งจะมีประโยชน์ในด้านการป้องกันไม่ให้เกิดซ้ำในครอบครัว ตลอดจนติดตามและส่งต่อแพทย์เฉพาะทางหากมีข้อบ่งชี้ รวมถึงการพิจารณาให้ยาในกรณีต่างๆ
2. การตรวจค้นหาความผิดปกติร่วม เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าจำนวนหนึ่งมีความผิดปกติของการรับรู้ทางโสตประสาทด้านต่างๆ ร่วมด้วย เช่น การมองเห็น การได้ยินหรือความผิดปกติอื่นๆ ที่พบบ่อย เช่น ปัญหาการกิน บางคนเป็นโรคขาดสารอาหาร การขาดสารอาหารบางอย่าง เช่น ธาตุเหล็กจะมีผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ในด้านสมาธิและความตั้งใจ
3. การรักษาสาเหตุโดยตรง เช่น การให้ธัยรอยด์ฮอร์โมน แม้ว่าสาเหตุส่วนใหญ่ของปัญหาพัฒนาการล่าช้าจะไม่สามารถรักษาให้หายได้ แต่การที่สามารถสืบค้นหาสาเหตุได้อาจช่วยป้องกันความผิดปกติแทรกซ้อนที่เกิดภายหลัง หรือป้องกันการเกิดซ้ำในบุตรคนต่อไป
4. การส่งเสริมพัฒนาการ หลักการคือพยายามทำให้มีวิธีการเดียวกับการเลี้ยงดูเด็กทั่วไปในชีวิตประจำวัน แต่อาจต้องย่อยการฝึกในบางขั้นตอน อย่างไรก็ตามถ้าประเมินแล้วพบว่าผู้เลี้ยงดูไม่มีทักษะในการฝึกควรแนะนำให้มารับบริการในสถานพยาบาล เช่น คลินิกส่งเสริมพัฒนาการหรือรับบริการในชุมชน อย่างไรก็ตามหัวใจสำคัญในการกระตุ้นพัฒนาการคือผู้เลี้ยงดูเมื่อมารับการฝึกและรับคำแนะนำตามแหล่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บริการดังกล่าว ควรนำกลับไปปฏิบัติกับเด็กอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประโยชน์สูงสุดในการส่งเสริมพัฒนาการ

5. ให้คำปรึกษากับครอบครัวในการหาแหล่งความรู้เพิ่มเติมต่างๆ เช่น หนังสือ หรือเว็บไซต์เกี่ยวกับเด็กพิเศษ สมาคมและชมรมผู้ปกครองต่างๆ

2.2.4.5 สรุปขั้นตอนในการดูแลเด็กที่มีปัญหาด้านพัฒนาการ

1. การตรวจคัดกรองพัฒนาการ (Developmental screening)
2. การตรวจประเมินพัฒนาการ (Developmental assessment)
3. การให้การวินิจฉัยและหาสาเหตุ (Diagnosis)
4. การให้การรักษาและส่งเสริมพัฒนาการ (Treatment and early stimulation)
5. การติดตามและประเมินผลการรักษาเป็นระยะ (Follow up and evaluate)

คำแนะนำ

1. เมื่อพบว่าเด็กมีพัฒนาการช้าเพียงเล็กน้อย หากไม่มีปัจจัยเสี่ยง (เช่น ภาวะเกิดก่อนกำหนด น้ำหนักตัวน้อย มีปัญหาสุขภาพทางกาย อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนา เป็นต้น) ประกอบกับผู้เลี้ยงดูไม่มีความกังวลหรือปฏิเสธการตรวจวินิจฉัย อาจให้คำแนะนำในการส่งเสริมพัฒนาการเบื้องต้น และนัดตรวจซ้ำในเวลาไม่นานนัก

2. หากเด็กมีปัญหาทางระบบประสาทและกล้ามเนื้อ ควรได้รับการดูแลโดยนักกายภาพบำบัดเพื่อป้องกันการลีบและหดเกร็งของกล้ามเนื้อ หากมีปัญหาเกี่ยวกับการพูดควรได้รับการดูแลโดยนักแก้ไขการพูดร่วมด้วย หากมีปัญหาทางการเรียนรู้และพฤติกรรมควรได้รับการดูแลแก้ไขโดยนักกิจกรรมบำบัดและนักจิตวิทยาร่วมด้วย

2.3 ลักษณะและพฤติกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2.3.1 ลักษณะพฤติกรรมเด็กวัยระยะแรกเริ่ม

จากการศึกษาพัฒนาการและพฤติกรรมของเด็กวัยแรกเกิด – 5 ปี พบว่า เด็กวัยนี้มีการเจริญเติบโตของเซลล์ประสาทอย่างรวดเร็ว โดยมีการสร้างเส้นใยประสาทและจุดเชื่อมต่อ (synapse) ของใยประสาท ซึ่งใยประสาทเหล่านี้มีผลต่อการเรียนรู้ ความคิด ความจำ ตลอดทั้งพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก ประกอบกับธรรมชาติของเด็กวัยนี้เริ่มมีกิจกรรมต่างๆ เกิดขึ้นมากมายจากการค้นคว้าและสำรวจสิ่งใหม่ๆ รอบตัว มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความพร้อมทางทักษะของพัฒนาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มากขึ้น สามารถยืน เดิน วิ่ง ได้ด้วยตนเอง โดยที่เด็กรู้สึกว่าตนเองสามารถควบคุมเหตุการณ์ต่างๆ ได้ และเกิดความภาคภูมิใจในงานที่ตนเป็นผู้กระทำสำเร็จ บางครั้งอาจพบว่าเด็กแสดงปฏิกิริยาตอบโต้กับเหตุการณ์ต่างๆ บางอย่างไม่เหมาะสม ซึ่งแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าเด็กวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการพัฒนาพฤติกรรมและการเรียนรู้ทักษะของพัฒนาการในทุกด้าน ซึ่งปัญหาของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับเด็กวัยนี้ เป็นปัญหาที่ค่อนข้างเข้าใจง่าย ไม่สลับซับซ้อน ส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโต และพัฒนาการ จะเป็นลักษณะของการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งถ้าเด็กได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมอย่างไม่เหมาะสม โดยขาดการดูแลเอาใจใส่จากพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูแล้วนั้น ก็อาจจะก่อให้เกิดปัญหาทางพฤติกรรมขึ้นอย่างง่ายดาย ตลอดทั้งสภาวะการณ์ทางสังคมในปัจจุบันมีสิ่งล่อแหลมต่อการเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม พ่อแม่มีทัศนคติต่อเทคโนโลยีค่อนข้างมาก โดยเน้นที่วัตถุมากกว่าการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กโดยตรง ขาดการดูแลเอาใจใส่ ขาดความเข้าใจในพัฒนาการและมีวิธีการเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้มีผลต่อปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์ของเด็กทั้งสิ้น

2.3.2 ชนิดของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา อาจจำแนกตามสาเหตุได้ดังนี้

2.3.2.1 พันธุกรรม ปัญหาลักษณะทางพันธุกรรมบางอย่าง เช่น เด็กกลุ่มอาการดาวน์ เด็กกลุ่มนี้มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเด็กปกติ เรียนรู้ช้า มีความสนใจสั้น มีพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง ไม่มีสมาธิ เด็กเหล่านี้มีการเคลื่อนไหวช้ากว่าปกติ ไม่คล่องตัวเนื่องจากกล้ามเนื้ออ่อนปวกเปียก

2.3.2.2 สิ่งแวดล้อม พฤติกรรมที่เป็นปัญหาส่วนใหญ่ มักมีสาเหตุมาจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กแทบทั้งสิ้น สภาพครอบครัว การเลี้ยงดูของคุณพ่อคุณแม่ ผู้ปกครอง มีอิทธิพลสูงต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้น สิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม หรือไม่เอื้ออำนวย ทำให้เกิดสภาพความกดดัน และมีผลต่อการปรับตัวของเด็ก บางครั้งจะพบว่าเด็กได้รับการดูแลเอาใจใส่ที่มากเกินไป (overprotection) หรือน้อยเกินไป(neglected) หรือขาดการกระตุ้นที่เหมาะสม (improper stimulation) ตามสภาพของเด็กแต่ละคน

2.3.3 ลักษณะพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2.3.3.1 พฤติกรรมการอยู่ไม่นิ่ง (ซน) จะพบว่าส่วนใหญ่เด็กวัยนี้ มีความอยากรู้อยากเห็น ต้องการสำรวจตรวจค้นอยู่แล้ว ตลอดทั้งมีภาวะอยู่ไม่นิ่ง ซน และมีช่วงความสนใจสั้น วอกแวก เคลื่อนไหวตัวเองอย่างไร้จุดหมาย แต่ลักษณะพฤติกรรมเช่นนี้จะพบในเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากกว่าเด็กปกติในวัยเดียวกัน เนื่องจากเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น มีความสามารถในการรับรู้ช้ากว่า ร่วมกับความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมต่ำ และบางครั้งปัจจัยการเลี้ยงดูก็มีส่วนทำให้เด็กเหล่านี้มีพฤติกรรมการอยู่ไม่นิ่งมากขึ้นด้วย เนื่องจากความรัก ความสงสารเด็ก เห็นว่าเด็กมีปัญหาพัฒนาการและยังเล็กอยู่ รอให้โตขึ้นกว่านี้จึงค่อยสอนก็ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการแก้ไข

2.3.3.1.1 จัดสภาพแวดล้อมให้เป็นระเบียบ โดยลดสิ่งเร้ารอบตัวเด็ก เช่น เก็บของเล่นของเด็กเข้าตู้หรือลิ้นชักให้เรียบร้อยลดภาพหรือเครื่องตกแต่งภายในห้องเด็กให้เหลือน้อยที่สุดเพื่อจะได้ไม่กระตุ้นความสนใจของเด็กมากนัก

2.3.3.1.2 สร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมให้กับเด็ก โดยใช้วิธีปรับพฤติกรรมโดยการสร้างเสริมความสนใจและคงสมาธิในขณะทำกิจกรรม เพื่อลดพฤติกรรมการอยู่ไม่นิ่งของเด็ก โดยการใช้ของเล่นเพื่อกระตุ้นความสนใจและคงสมาธิให้เด็กมีมากขึ้น อาจให้เด็กเล่นของเล่นครั้งละ 1 ชิ้น เมื่อเล่นเสร็จ ให้สัญญาณเตือนเด็กกว่า “จบ” หรือ “เสร็จ” และบอกว่า “เก็บ” กระตุ้นให้เด็กนำของเล่นเก็บเข้าที่ และเลือกของเล่นชิ้นต่อไปนำมาเล่นอย่างต่อเนื่อง โดยช่วงเวลาของการเล่นในระยะแรกอาจเป็นช่วงสั้นๆ ประมาณ 1-2 นาที/ชิ้น และค่อยๆ เพิ่มระยะเวลาในการเล่นกับเด็กต่อไป

2.3.3.1.3 จัดตารางเวลาการทำกิจกรรมหรือกิจวัตรประจำวันของเด็กอย่างเป็นระบบโดยต้องกระทำกิจกรรมเหล่านี้ตามขั้นตอนที่จัดอย่างสม่ำเสมอทุกวันจะทำให้เด็กเข้าใจและยอมรับขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรมดีขึ้นเรียนรู้การทำกิจกรรมง่ายขึ้น

2.3.3.1.4 ควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้กระทำกิจกรรมอย่างมีความหลากหลาย เพื่อกระตุ้นความสนใจเด็กให้เกิดสมาธิในการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวมากก่อน เช่น กิจกรรมการออกกำลังกาย อาจเป็นการวิ่ง เตะบอล กระโดด เพื่อให้เด็กระบายพลังงานที่มีอยู่เต็มเปี่ยม และจึงเบี่ยงเบนไปสู่กิจกรรมที่มีเป้าหมาย ซึ่งมีการเคลื่อนไหวน้อยกว่า เน้นการฟังและการมีสมาธิในขณะทำกิจกรรม เช่น กิจกรรมศิลปะ หรือกิจกรรมการนั่งเล่นจะทำให้เด็กสนใจและเรียนรู้กิจกรรมที่มีเป้าหมายได้ดีขึ้น

2.3.3.1.5 การใช้ยา ในกรณีที่เด็กมีภาวะอยู่ไม่นิ่งมากอาจพิจารณาใช้ยาร่วมกับการปรับพฤติกรรม ซึ่งใช้วิธีปรับพฤติกรรมอย่างเดียวแล้วไม่ค่อยได้ผล ซึ่งขึ้นอยู่กับความรุนแรงของพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก และความร่วมมือในการปรับพฤติกรรมของที่บ้านและที่โรงเรียนว่ามีความสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง และชัดเจนมากน้อยเพียงใด แต่การใช้ยาไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัวหรือเป็นอันตรายต่อเด็ก เพียงแต่ขอให้อยู่ในความดูแลของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น และควรรับประทานยาต่อต่อเนื่องและอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งขนาดของยาอาจต้องปรับตามลักษณะพฤติกรรมของเด็กและน้ำหนักของเด็กตามความเหมาะสมด้วย ถึงแม้เด็กจะได้รับยาเพื่อควบคุมพฤติกรรมก็ตาม ก็ยังควรใช้หลักของการปรับพฤติกรรมควบคู่กับการใช้ยาร่วมด้วย จึงจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.3.3.2 พฤติกรรมก้าวร้าว อาจมีลักษณะของพฤติกรรมทำร้ายตัวเอง และผู้อื่นหรือทำลายสิ่งของ ซึ่งในเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นอาจมีปัญหาของพฤติกรรมที่รุนแรงกว่าเด็กปกติ เพราะมีภาวะการณ์เรียนรู้ช้า ไม่เข้าใจ มีความบกพร่องทางการสื่อสาร บอกความรู้สึกหรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความต้องการกับผู้อื่นไม่ได้ ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรจะต้องป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรง หรือ ถ้าเด็กเกิดพฤติกรรมนี้แล้ว ก็ควรที่จะหยุดยั้งพฤติกรรมเหล่านี้ให้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับเด็กและผู้อื่นที่อยู่รอบข้าง อย่านำข้อบกพร่องของเด็กเหล่านี้มาเป็นตัวขัดขวางการสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสม และไม่ยุติธรรมสำหรับเด็กอื่นๆ และผู้อื่นด้วย ที่จะต้องยอมรับในพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็ก จะมีผลทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษขาดความเข้าใจในการเรียนรู้พฤติกรรมที่ถูกต้อง เพราะคิดว่าพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นซึ่งอนาคตเด็กเหล่านี้ก็จะไม่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นในสังคม

วิธีการแก้ไข

2.3.3.2.1 ถ้าพฤติกรรมก้าวร้าวที่ไม่รุนแรง และไม่เป็นอันตรายต่อตัวเองและผู้อื่น เช่น พฤติกรรม tantrum ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้กับเด็กวัยนี้ ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษก็ตาม ควรใช้เทคนิคปรับพฤติกรรมในลักษณะของการเพิกเฉย (ignore) ต่อพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก ไม่ว่าจะเป็นร้องไห้ โวยวายเสียงดัง ฯลฯ และไม่ควรหัวเราะต่อพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก แต่ควรแสดงสีหน้าที่เรียบเฉย นิ่ง สงบ และลอบสังเกตพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก ซึ่งอาจใช้เวลาแตกต่างกันประมาณ 10-30 นาที หรือบางครั้งอาจนานถึง 1 ชั่วโมงก็ได้ หลังจากที่เด็กมีพฤติกรรมที่ลดลง สงบลง ใช้วิธีเบี่ยงเบนความสนใจของเด็กออกจากเหตุการณ์ช่วงนั้นไปสู่กิจกรรมอื่นแทนและไม่ควรพูดย้ำเตือนเหตุการณ์นั้นอีก

2.3.3.2.2 อาจใช้เทคนิคปรับพฤติกรรมด้วยวิธี time out โดยจัดมุมห้องมุมใดมุมหนึ่งของบ้านหรือห้องฝึก ซึ่งมุมนั้นควรเป็นมุมเงียบ และไม่มีสิ่งที่เด็กสนใจ แต่ต้องไม่น่ากลัวสำหรับเด็ก ไม่ควรมีอุปกรณ์ใดๆ เป็นแรงเสริมให้เด็กสนใจหรือต้องการ ถ้าเด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว ทำร้ายผู้อื่น หรือทำลายข้าวของ นำเด็กแยกออกจากสิ่งแวดล้อมขณะนั้น และนำเข้ามุมที่จัดไว้สำหรับปรับพฤติกรรม บางครั้งเรียกว่ามุมสงบ โดยให้เด็กอยู่ภายในมุมนั้นชั่วคราว เวลาที่ใช้ในการควบคุมพฤติกรรมเด็ก พิจารณาตามอายุ โดยอายุ (ปี) : เวลา (นาที) เช่น เด็กอายุ 2 ปี ใช้ 2 นาที เป็นต้น และมีครูหรือผู้อื่นคอยดูแลอยู่ห่างๆ และเมื่อครบเวลานำเด็กออกจากมุมนั้น ถ้าเด็กยังแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอีกก็จะต้องใช้วิธีtimeoutทุกครั้ง

2.3.3.2.3 เทคนิคปรับพฤติกรรม โดยวิธีลงโทษ (punishment) เป็นวิธีการหยุดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยทันที พฤติกรรมนั้นค่อนข้างรุนแรงและเป็นอันตรายต่อตัวเด็กและผู้อื่น ซึ่งถึงแม้จะได้ผลทันทีก็จริง แต่ควรใช้เป็นวิธีสุดท้ายกับเด็ก เพราะเด็กไม่สามารถเข้าใจถึงเหตุผลต่างๆ ที่เกิดขึ้น แต่กลับเรียนรู้ว่าถ้าจะหยุดพฤติกรรมอื่นๆ จะต้องใช้การลงโทษ (ซึ่งอาจใช้การตี การกัด) ไปใช้แก้ปัญหากับเด็กหรือผู้อื่นแทน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3.2.4 ถ้าพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กรุนแรงและเป็นอันตรายต่อผู้อื่นหรือตัวเด็กเอง อาจใช้วิธีกอดรัดเพื่อหยุดยั้งพฤติกรรม ถ้าเด็กตัวใหญ่อาจใช้ผ้าห่อรัดตัวเด็กแทน และต้องไม่สนใจต่อพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก เด็กอาจจะดิ้นหรือต่อต้านผู้ปรับพฤติกรรม แต่ผู้ปรับพฤติกรรมต้องมีความชัดเจน อดทน และสม่ำเสมอ ต่อพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก และเมื่อเด็กสงบลงใช้วิธีเบี่ยงเบนไปสู่กิจกรรมใหม่แทน ไม่ควรพูดตำหนิในสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว และถ้าเด็กเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเช่นนี้อีก ก็อาจจะใช้วิธีการปรับพฤติกรรมเช่นนี้อีกทุกครั้ง จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น มากกว่าการพูดตำหนิว่าเด็กอย่างเดียว เพราะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความบกพร่องในความเข้าใจและการสื่อภาษา

2.3.3.3 พฤติกรรมไม่ยอมแบ่งปันและไม่รู้จักรอคอย เด็กในวัยนี้ยังรอคอยไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษก็ตาม ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่ยากสำหรับเด็กในวัยนี้ และจะยากมากถ้าเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ทักษะของพฤติกรรมเหล่านี้สามารถเรียนรู้กันได้

วิธีการแก้ไข

2.3.3.3.1 จัดกลุ่มกิจกรรมย่อย ซึ่งมีเด็กประมาณ 2-3 คนต่อครู 1 คน โดยครูจัดของเล่นให้มีความหลากหลายและเป็นที่สนใจของเด็ก ครูจะเป็นผู้นำกลุ่มโดยให้เด็กผลัดกันเล่นของเล่น โดยใช้เวลาในการเล่นแต่ละขั้นไม่นานมาก จากนั้นครูให้สัญญาณเตือนให้เด็กพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนของเล่นกัน จะทำให้เด็กทุกคนในกลุ่มได้เรียนรู้การเล่นอย่างมีกฎเกณฑ์

2.3.3.3.2 ถ้ากรณีของเล่นที่เด็กสนใจและมีจำนวนจำกัด ครูควรมีกฎเกณฑ์กับเด็กให้ชัดเจน เช่น คนไหนอยากเล่นของเล่นชิ้นนี้ยกมือขึ้น ให้เด็กที่ยกมือขึ้นก่อนได้รับของเล่น ซึ่งในกลุ่มอาจมีเด็ก 4 คนแต่มีเด็ก 3 คนที่ยกมือขึ้น ก็ให้เด็ก 3 คนเล่นของเล่นก่อน หลังจากนั้นครูอาจจับเวลาการเล่นให้เล่นคนละ 5 นาที เมื่อครบเวลา ครูให้สัญญาณเตือนให้เด็กส่งของเล่นให้เพื่อนที่ยังไม่ได้เล่นต่อไป โดยใช้กฎกติกาเดิม แต่ถ้าเกิดกรณีที่เด็กไม่รอคอยพยายามจะแย่งของเล่นออกจากเพื่อน ครูต้องยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมให้ได้ โดยการจับแยกเด็กออกจากกลุ่ม ถึงแม้ว่าเด็กจะร้องไห้ โวยวายก็ตาม ต้องใช้วิธีการเพิกเฉย (ignore) แต่ครูจะให้ความสนใจในเด็กที่แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยให้เล่นของเล่นกันต่อไป เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ในพฤติกรรมที่เหมาะสมเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

2.3.3.4 พฤติกรรมการกระตุ้นตัวเอง เช่น การโยกตัว การดูดนิ้ว ฯลฯ พฤติกรรมเหล่านี้มักเกิดขึ้นเวลาเด็กอยู่คนเดียว ไม่รู้จะทำกิจกรรมอะไรบางครั้งอาจเป็นการเรียกร้องความสนใจจากผู้อื่ดังนั้นเด็กจึงแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อหาความสุขสบายในรูปของการกระตุ้นตัวเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการแก้ไข

2.3.3.4.1 สังเกตพฤติกรรมโดยพิจารณาความถี่ที่เกิดขึ้น และพฤติกรรมเหล่านี้เกิดในเหตุการณ์ใดบ้าง

2.3.3.4.2 ให้ความรัก ความเอาใจใส่ อย่าดุว่า ตำหนิ หรือชี้นำพฤติกรรม สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กสนใจและมีพฤติกรรมเพิ่มขึ้น ทางที่ถูกต้องควรโอบกอด สัมผัสด้วยความรักและเบี่ยงเบนให้เด็กสนใจในกิจกรรมอื่นแทน อาจใช้ของเล่น หรือเกมการเล่นอื่นเข้ามาแทน

2.3.3.5 พฤติกรรมดื้อรั้น พฤติกรรมดื้อรั้นของเด็กนั้น ทางด้านจิตวิทยาได้กล่าวว่าเป็นพฤติกรรมที่เด็กต้องการความเป็นอิสระหรือความเป็นเจ้าของในส่วนที่เป็นของตัวเอง เช่น เรื่องความเป็นตัวของตัวเองที่จะทำอะไรเป็นอิสระด้วยตัวเองพอไม่ได้รับในสิ่งนั้นเด็กก็จะหาทางต่อสู้ โดยแสดงความดื้อรั้นกับคุณพ่อคุณแม่หรือผู้ใกล้ชิดมักพบในวัย 2-4 ปีในช่วงนี้เด็กต้องการทำอะไรใหม่ๆด้วยตนเอง พบสิ่งใหม่ๆ ก็อยากสำรวจค้นคว้า ผู้ใหญ่ไม่ควรขัดขวางพัฒนาการของเด็กเพียงแต่คอยดูว่าถ้าสิ่งนั้นนำไปสู่อันตรายหรือนำไปสู่การละเมิดสิทธิของผู้อื่นก็ต้องคอยป้องกันหรือยับยั้งอย่างจริงจังบางครั้งเด็กอาจแสดงพฤติกรรมดื้อรั้นร่วมกับพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น ลงไปนอนดิ้น ร้อง กระทืบเท้า ทำลายข้าวของ ทุบตีผู้ใหญ่ พฤติกรรมเช่นนี้เกิดจากการที่เด็กถูกตามใจจนกระทั่งเคยตัวโดยที่ผู้ใหญ่คาดไม่ถึงว่าการปล่อยตัวตามใจทุกอย่างนั้นเป็นการขัดขวางพัฒนาการ ของเด็กอย่างร้ายแรงที่สุด เพราะจะทำให้เด็กกลายเป็นคนไม่มีความอดทน นึกอยากได้อะไรก็ต้องได้ทุกอย่าง ขาดวินัย ถ้าไม่ได้ก็จะอาละวาด ก้าวร้าว ถ้าเด็กแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวแล้วเด็กได้ในสิ่งที่ต้องการ ครั้งต่อไปเด็กก็จะเอาพฤติกรรมก้าวร้าวเช่นนั้นเป็นเครื่องต่อรองกับคุณพ่อคุณแม่อีก หรือบางทีก็จะยิ่งอาละวาดหรือก้าวร้าวมากขึ้น เพราะรู้ว่าการกระทำเช่นนั้นจะทำให้ผู้ใหญ่ยอม หรืออีกสาเหตุหนึ่งที่พบบ่อยในพฤติกรรมเด็กดื้อรั้น คือเด็กถูกยั่วยุด้านเดียว เช่น ถูกขัดใจอยู่ตลอดเวลา หรือถูกแหย่ให้โกรธตลอดเวลา จนกลายเป็นเด็กขี้โมโห หรือกรณีถูกลงโทษโดยไม่เป็นธรรมหรือถูกลงโทษรุนแรงเกินไป สิ่งเหล่านี้จะเป็นการเร้าอารมณ์ให้เด็กเกิดพฤติกรรมดื้อรั้นแทบทั้งสิ้น

วิธีการแก้ไข

2.3.3.5.1 ไม่ควรบังคับเด็กมากเกินไป แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ควรตามใจมากเกินไป ถ้าทำตาไม่ได้หรือให้ไม่ได้ก็ควรบอกว่าทำไม่ได้ ต้องยืนยันตามเหตุผลนั้นอย่างจริงจัง การกระทำอย่างอ่อนโยนแต่เด็ดขาดชัดเจนเป็นวิธีหนึ่งที่แสดงให้เด็กรู้ว่ามีคนรักและเอาใจใส่ความรู้สึกของเด็ก

2.3.3.5.2 ในกรณีที่เด็กมีพฤติกรรมดื้อรั้น เช่น มีพฤติกรรมต่อต้านร้องไห้ โวยวายวิธีแก้ไขที่ง่ายที่สุดในขณะนั้นคือต้องใจเย็น อย่าให้อะไรในขณะที่เด็กเกิดพฤติกรรมเช่นนั้น ถ้าเห็นว่าไม่มีเหตุการณ์อะไรที่หนักหนาและไม่เป็นอันตรายต่อตัวเด็ก อยากร้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก็ปล่อยให้ร้อง อย่าแสดงอาการวิตกกังวลกับพฤติกรรมของเด็กที่เกิดขึ้น เด็กก็จะค่อยๆ สงบและเงียบลง เมื่อเด็กเงียบควรเบี่ยงเบนความสนใจไปทางอื่น พฤติกรรมการดื้อรั้นก็จะลดลง และถ้าเด็กก้าวร้าวโดยการทำร้ายตัวเอง/ผู้อื่นร่วมด้วย ควรจับ/กอดรัดเด็กไว้ก่อนเพื่อหยุดพฤติกรรมนั้น เมื่อเด็กสงบลงก็เบี่ยงเบนความสนใจไปสู่สิ่งอื่น เมื่อเด็กมีอารมณ์ดื้อรั้น ผู้ใหญ่ต้องใจเย็น สงบ แต่เอาจริง จะทำให้เด็กได้เรียนรู้ว่าอะไรที่ทำได้ อะไรที่ทำไม่ได้หรือไม่ควรทำ

ขณะเดียวกันผู้ใหญ่ก็ต้องพยายามเข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็กด้วย ถ้าเอาแต่สอนเด็กแต่ตัวเองไม่ทำตามที่สอนหรือไม่ทำตามที่พูด เด็กก็จะเกิดการเรียนรู้ว่าผู้ใหญ่ดีแต่พูดเท่านั้น เช่น บอกว่าถ้าทำอย่างนั้นอย่างนี้แล้วจะต้องถูกลงโทษ เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมนั้นจริงกลับไม่มีอะไรเกิดขึ้น เด็กก็จะรู้ว่าพ่อแม่ไม่เอาจริง และเด็กก็จะยิ่งแสดงพฤติกรรมนั้นมากขึ้น ก็จะต้องขู่มากขึ้นกว่าเดิม ทำให้เด็กไม่สามารถเรียนรู้หรือเข้าใจพฤติกรรมนั้นได้ กลับเข้าใจว่าเป็นเพียงคำขู่ไม่มีอะไรจริงจัง กรณีเช่นนี้ เป็นการส่งเสริมให้เด็กกลายเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมดื้อรั้นมากขึ้น ปัญหาของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับเด็กในวัยนี้ไม่ยากที่จะแก้ไข ถ้าเข้าใจถึงพัฒนาการของเด็กและเทคนิคการปรับพฤติกรรมอย่างเหมาะสม ก็สามารถนำเด็กไปสู่พฤติกรรมที่ดีที่เหมาะสมตามวัยของเด็กได้

สรุป การแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของเด็กนั้น คุณพ่อคุณแม่ต้องยอมรับและตระหนัก ถึงปัญหาพฤติกรรมที่เกิดขึ้นก่อน จากนั้นต้องพยายามหาสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ซึ่งเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันโดยทางพันธุกรรมและการอบรมเลี้ยงดู วิธีการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมแบบหนึ่งอาจเหมาะสมกับเด็กคนหนึ่ง แต่อาจไม่เหมาะสมกับเด็กอีกคนหนึ่งก็ได้ ซึ่งการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของเด็กก็ควรทำเป็นรายบุคคล ถ้าคุณพ่อคุณแม่เข้าใจ และบำบัดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ทันท่วงทีก็จะสามารถขจัดปัญหาพฤติกรรมนั้นได้

การแก้ไขปัญหาที่ได้ผลดีต้องอาศัยความรัก ความเข้าใจและความตั้งใจจริงของพ่อแม่ แต่การป้องกันปัญหาก่อนเกิด ย่อมเป็นสิ่งที่ควรจะทำมากกว่า ถ้าคุณพ่อคุณแม่เข้าใจหลักพัฒนาการและธรรมชาติของเด็กในวัยนี้ ตลอดจนเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความรักและความตั้งใจในการเลี้ยงดู ก็จะสามารถป้องกันปัญหาพฤติกรรมที่อาจเกิดได้นั่นเอง
(ประภาศรี นันท์นฤมิต. 2548 [online] 26 สิงหาคม 2552)

2.4 เด็กกับการเล่นและกิจกรรมเพื่อบำบัด

2.4.1 พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กวัย 0-3 ปี

เด็กวัยนี้เรียนรู้ผ่านการเล่น และเรียนรู้ผ่านทางการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ ตา ดู หูฟัง จมูกรับกลิ่น ลิ้นรับรส และผิวหนังรับสัมผัส ในวัยนี้เด็กมักชอบนำของทุกชนิดเข้าปาก โดยใช้ปากในการสำรวจของนั้นๆ ทั้งดูด เลีย อม พ่อแม่ควรส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ทักษะเหล่านี้ โดย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หาของเล่นที่มีขนาดเหมาะมือ น้ำหนักเบา ขนาดไม่เล็กจนเกินไป ปลอดภัย ล้างทำความสะอาดง่าย เพื่อให้เด็กได้ฝึกทักษะ ในการใช้มือและตาประสานกัน ในการคว้าจับ เขย่า เอาเข้าปาก พ่อ แม่ หรือผู้เลี้ยงดู ไม่ควรดึงมือหรือของเล่นออกจากปากเด็กเพราะจะทำให้เด็กหงุดหงิดอารมณ์เสียและขาดโอกาสในการใช้ปากสำรวจเพื่อการเรียนรู้และที่สำคัญพ่อแม่ควรพูดคุยและมีปฏิสัมพันธ์กับลูกขณะชี้ชวนให้ลูกเล่นอีกด้วย

เด็กที่มีความต้องการพิเศษอาจมีความบกพร่องทางพัฒนาการจำเป็นต้องกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็กในทุกด้านไม่ว่าจะกระตุ้นประสาทสัมผัสทั้ง5ดังที่ได้กล่าวมาแล้วยังต้องกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยการใช้ของเล่นที่มีความหลากหลายเพื่อสร้างทักษะและประสบการณ์ต่างๆให้แก่เด็กเหล่านี้ซึ่งจะต้องพิจารณาตามความเหมาะสมและต้องคำนึงถึงปัญหาความต้องการและระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละรายด้วยถึงแม้ว่าพัฒนาการของเด็กกลุ่มนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงตามอายุก็ตามแต่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างช้าๆไม่เหมือนกับเด็กปกติ เด็กพิเศษเหล่านี้ก็สามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้และอาจจะมีพฤติกรรมของพัฒนาการที่แตกต่างกันออกไปตามปัญหาที่เกิดขึ้น เช่นเด็กบางคนอาจคืบแต่ไม่คลานแต่จะนั่งและยืนเดินเลย บางคนอาจรู้จักไขว่คว้าของเล่นในทิศทางต่างๆกันชอบเอาของเล่นเข้าปากแต่บางคนก็ทำไม่ได้

ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะช่วยเหลือ ฟื้นฟูศักยภาพของเด็กให้เต็มที่ โดยอาจนำของเล่นให้เด็กได้จับสัมผัส หรือกระตุ้นให้เด็กได้มีโอกาสนำของเล่น / วัสดุต่าง ๆ เข้าปาก เพื่อกัด, ย้ำ ,เลียเล่น ซึ่งทักษะเหล่านี้ถือเป็นการเรียนรู้ของเด็ก โดยการใช้ปากซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในการเรียนรู้ ในการสัมผัสวัตถุ / ของเล่น การใช้ตา และมือประสานงานกัน สามารถจับวัตถุ / ของเล่น เข้าปาก ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และได้เรียนรู้การสัมผัสพื้นผิว ที่แตกต่างกันของวัตถุ จากการจับ,กัด,ดูดหรือเลีย พ่อแม่หรือผู้ใหญ่บางท่าน อาจไม่เข้าใจถึงพฤติกรรมของเด็กในวัยนี้ จึงจำกัด หรือห้ามปราม ไม่ให้เด็กเอาของเข้าปาก อาจเพราะกลัวสกปรกหรือสำลัก ซึ่งจะทำให้เด็กหงุดหงิด , อารมณ์เสีย และไม่เกิดการเรียนรู้ ดังนั้นพ่อแม่ และผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิดควรเข้าใจ ในพฤติกรรมของเด็ก และส่งเสริมการเรียนทักษะเหล่านี้ ให้ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งดูแลเรื่องความปลอดภัย ในการเล่นของลูก โดยเฉพาะอุปกรณ์การเล่น ควรที่จะมีขนาดใหญ่ สีสันปลอดภัย จับ / กำถนัดมือ สามารถให้เด็กได้สัมผัสผ่านการกัด , ดูด , เลีย ได้ ขนาดและน้ำหนัก ต้องเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน สามารถล้าง / ซัก อุปกรณ์ของเล่นได้ เมื่อสกปรก ตลอดทั้งพ่อแม่ ควรมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ระหว่างการเล่นอีกด้วย อย่าปล่อยให้เด็กเล่นคนเดียว เพราะเด็กยังไม่รู้จักว่าของเล่นแต่ละชิ้น มีวิธีการเล่นอย่างไร

พัฒนาการของเด็ก แบ่งได้หลายแบบ โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 4 ด้านใหญ่ๆ คือ

2.4.1.1 ด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross Motor Development)

2.4.1.2 ด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก (Fine Motor Development)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.1.3 ด้านภาษา (Language Development)

2.4.1.4 ด้านสังคม (Social Development)

เด็กปกติทั่วไปจะมีลำดับขั้นของพัฒนาการใกล้เคียงกัน ถ้าเด็กมีพัฒนาการล่าช้าเกิน 6เดือนขึ้นไป ถือว่ามีความผิดปกติบางอย่างที่ต้องรีบช่วยเหลือ และกระตุ้นพัฒนาการอย่างเร็วที่สุด พัฒนาการปกติในแต่ละช่วงวัยเป็นดังนี้

พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (Gross Motor Development)

แรกเกิด	งอแขนขา, เคลื่อนไหวเท่ากัน 2 ด้าน
1 เดือน	หันหน้าซ้าย-ขวา
2 เดือน	ชันคอ
4 เดือน	ยกแขนดันตัวชูขึ้นในท่าคว่ำ
6 เดือน	คว่ำหงายได้เอง
9 เดือน	นั่งได้มั่นคง คลาน เกาะ ยืน
12 เดือน	เกาะเดิน
15 เดือน	เดินเองได้
18 เดือน	วิ่ง, ก้มยืนเก็บของ
2 ปี	เตะลูกบอล, กระโดด 2 เท้า
3 ปี	ขึ้นบันไดสลับเท้า, ถีบรถ 3 ล้อ
4 ปี	ลงบันไดสลับเท้า, กระโดดขาเดียว
5 ปี	กระโดนสลับเท้า, เดินต่อเท้า

พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก (Fine Motor Development)

แรกเกิด	ปฏิกิริยาสะท้อนที่ฝ่ามือ
1 เดือน	กำมือแน่น
2 เดือน	กำมือหลวม, มองตาม
4 เดือน	คว้าของใกล้ตัว
6 เดือน	หยิบของมือเดียว, เปลี่ยนมือได้
9 เดือน	ใช้นิ้วหยิบของเล็กๆ
12 เดือน	หยิบของใส่ถ้วย, ใส่กล่อง
15 เดือน	วางก้อนไม้ซ้อนกัน 2 ชั้น
18 เดือน	วางก้อนไม้ซ้อนกัน 3 ชั้น
2 ปี	สางก้อนไม้ซ้อนกัน 6 ชั้น
3 ปี	วาดวงกลมตามแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4 ปี	วาดสี่เหลี่ยมตามแบบ
5 ปี	วาดสามเหลี่ยมตามแบบ

พัฒนาการทางด้านภาษา (Language Development)

*การรับรู้ภาษา (Receptive Language Development)

แรกเกิด	แยกเสียงแม่ จากผู้หญิงคนอื่นได้
1 เดือน	-
2 เดือน	ฟังเสียงคนคุยด้วน
4 เดือน	พยายามหันหาเสียง
6 เดือน	หันหาเสียงเรียกชื่อ
9 เดือน	เข้าใจสีหน้า ท่าทาง
12 เดือน	ทำตามคำบอกที่มีท่าทางประกอบได้
15 เดือน	ชี้ส่วนต่างๆ บนใบหน้าตามคำบอก
18 เดือน	-
2 ปี	ชี้รูปภาพตามคำบอก
3 ปี	รู้จักสี 3 สี
4 ปี	รู้จักสี 4 สี
5 ปี	-

2.4.2 การเล่น

การเล่นนอกจากจะให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินกับเด็กแล้วยังช่วยเสริมสร้างพัฒนาการให้กับเด็กได้หลายด้านอีกด้วย ของเล่นสำหรับเด็นั้น หลักในการเลือกซื้อของเล่น สิ่งที่ต้องพิจารณาหลักๆ ก็คือวัยของเด็ก ซึ่งของเล่นที่ได้มาตราฐานที่มีขายตามห้างสรรพสินค้าทั่วไปได้มีการจัดแบ่งตามช่วงวัยเอาไว้แล้ว เพื่อให้เหมาะกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน และสามารถดูได้จากช่วงอายุที่ระบุอยู่ข้างกล่องของเล่น นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาเรื่องความปลอดภัยของวัสดุที่นำมาทำของเล่นด้วย เพราะวัสดุที่ไม่ได้มาตราฐานอาจก่อให้เกิดอันตรายได้

2.4.2.1 ของเล่นสำหรับเด็กพิเศษ

เด็กพิเศษ มีความสนใจการเล่นเช่นเดียวกับเด็กทั่วไป และของเล่นทั่วไปก็สามารถส่งเสริมพัฒนาการได้ทั้งเด็กปกติและเด็กพิเศษเช่นกัน ในเด็กปกติจะมีพัฒนาการเป็นไปตามวัยอยู่แล้ว ซึ่งสามารถหาของเล่นที่ตรงตามช่วงวัยมาให้เล่นได้ตามปกติ หรือแม้การเล่นกับพ่อและแม่เองก็สามารถเล่นกับลูกโดยไม่ต้องใช้ของเล่น เช่น เล่นจ๊ะเอ๋ ปูไต่ ซ่อนหา ก็เป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านปฏิสัมพันธ์ทางสังคมได้อีกทางหนึ่งด้วย ในกรณีของเด็กพิเศษ เราก็สามารถใช้ของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เล่นธรรมดาทั่วไปในการกระตุ้นการพัฒนาการให้กับเด็กกลุ่มนี้ แต่ที่สำคัญต้องรู้ว่าเด็กมีปัญหาด้านไหน และเราจะฝึกเด็กเรื่องอะไร เราสามารถก็นำของเล่นนั้นมาประยุกต์ใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งบางครั้งของเล่นชิ้นเดียวกัน แต่เทคนิคที่เรานำมาใช้เล่นกับเด็กพิเศษแต่ละวัย แต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันออกไปแม้ของเล่นที่มีขายอยู่ทั่วไปสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับเด็กพิเศษได้ แต่หลักใหญ่ๆ ในการเลือกใช้ของเล่นกับเด็กพิเศษที่ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเด็กพิเศษแนะนำ คือ “เราไม่มีการเจาะจงว่าของเล่นชิ้นไหนเหมาะสำหรับเด็กพิเศษกลุ่มใด แต่เราจะเลือกของเล่นให้เหมาะกับสภาพปัญหาของเด็ก ดูเป้าหมายในการสอน พิจารณาตามอายุพัฒนาการของเด็ก และเทคนิควิธีในการสอน เช่น ถ้าเป็นกรณีของเด็กอายุ 3 ขวบ ที่มีพัฒนาการช้าเทียบเท่ากับเด็กอายุ 1 ขวบครึ่ง เขาอาจจะไม่สนใจและไม่สามารถเล่นของเล่นแบบเด็ก 3 ขวบได้ เช่น เขาอาจจะยังแค่เริ่มหัดหยอดบล็อกไม้รูปทรงต่างๆ ลงในช่อง เพราะการทำงานของมือและตายังไม่ประสานกัน ยังไม่สามารถแยกแยะสีและรูปทรงหรือต่อบล็อกเป็นรูปรถไฟ หรือสร้างตึก สร้างบ้าน ตามจินตนาการ คุณพ่อคุณแม่ต้องรู้ว่าจะสอนเขาเรื่องอะไร เด็กที่มีพัฒนาการช้า เราต้องดูว่าเขาช้าด้านไหน เคลื่อนไหวช้าหรือช้าเรื่องภาษา เราก็นำของเล่นชิ้นนั้นๆ มาปรับใช้ให้ตรงตามอาการ ซึ่งการนำของเล่นมาประยุกต์ใช้นั้นมีมากมาย หลายวิธี หลักสำคัญคือเราต้องมีความเข้าใจปัญหาของเด็กอย่างแท้จริง แล้วเราก็จะสามารถพัฒนาเขาได้อย่างตรงจุดยกตัวอย่างง่ายๆ เด็กส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กพิเศษเขาจะชอบของมันกลิ้งได้ หมุนได้ เคลื่อนไหวได้ อย่างเช่นลูกบอล ถ้าเรานำไปใช้สอนเด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการการเคลื่อนไหวเราก็จะใช้ลูกบอลเป็นตัวกระตุ้นให้เขารู้จักที่จะคืบตามลูกบอลที่มันกลิ้งไปมา แต่ถ้าจะนำไปสอนเด็กที่มีปัญหาเรื่องพัฒนาการด้านภาษา เราก็ต้องหาวิธีเล่นลูกบอลให้สนุกและน่าสนใจ ทำให้เขาอยากเล่น ซึ่งเราจะมีข้อแม้ว่าเขาจะต้องพูดขอลูกบอลเขาจึงจะได้เล่น ของเล่นที่เด็กๆ สนใจมากอย่างหนึ่งก็คือฟองสบู่ ของแบบนี้ทำเองได้โดยเลือกใช้สบู่เหลวแบบ No more tears สำหรับเด็ก แล้วเติมกลีเซอรีนเข้าไปนิดหน่อย ก็สามารุนำมาประยุกต์สอนได้หลายอย่าง เช่น สอนให้เด็กรู้จักการเป่า หรือใช้สอนให้เด็กพิเศษรู้จักเลียนแบบท่าทางก็ได้ เช่น พอเป่าฟองสบู่แล้วเรากระโดดตบ 2 ที แล้วให้เขาทำตามหรือในกรณีของเด็กออทิสติกที่ชอบเล่นคนเดียว เราก็ใช้ฟองสบู่สอนให้เขารู้จักเล่นกับเพื่อน เริ่มจากยอมเล่นอยู่ใกล้ โดยการเล่นกันหลายคน มีที่เป่าคนละอัน ต่อมาค่อยลดเหลืออันเดียวเพื่อให้รู้จักรอ รู้จักแบ่งปัน บล็อกไม้ที่มีกล่องสำหรับให้เด็กหยอดของเล่นลงไปให้ตรงตามรูปทรง อันนี้จะช่วยฝึกการทำงานประสานระหว่างมือกับตา สอนให้เด็กรู้จักการแก้ปัญหา และเรายังสามารถใช้สอนเรื่องสี เรื่องรูปทรง หรือต่อเป็นรูปต่างๆ กระตุ้นจินตนาการของเด็กได้ ของใช้ในบ้านก็สามารถนำมาประยุกต์สอนได้อีกเยอะ เช่น นำข้าวสารหรือเมล็ดถั่วมาใส่ถ้วย ให้เด็กตักเล่น แต่ต้องระวังเรื่องการปลอดภัย ไม่ควรให้เด็กเล่นตามลำพังเพราะอาจเกิดอันตรายได้ ทรายก็เป็นของอีกอย่างหนึ่งที่นำมาประยุกต์ให้เป็นของเล่นได้ เด็กจะได้เรียนรู้ผิวสัมผัส แป้งโดว์ก็เป็นของลเนยอดนิยมอีกชิ้นหนึ่งที่คุณพ่อคุณแม่สามารถทำเอง

เอกสารนี้มีลิขสิทธิ์ สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้ และช่วยสอนลูกได้หลายอย่าง เช่นเรื่องผิวสัมผัส เรื่องของสี ช่วยกระตุ้นพัฒนาการกล้ามเนื้อมือและนิ้ว และส่งเสริมจินตนาการในการเล่น

ของเล่นและอุปกรณ์เสริมสร้างการเรียนรู้แบบไหนที่ไม่ควรนำมาใช้กับเด็กพิเศษ สำหรับเด็กพิเศษ โดยเฉพาะเด็กออทิสติก ในช่วงที่เริ่มรักษาใหม่ๆ พ่อแม่ไม่ควรให้ลูกอยู่กับทีวี วีดีโอ หรือเกมคอมพิวเตอร์ เพราะของเหล่านี้เป็นสื่อด้านเดียว ไม่มีการโต้ตอบกับเด็ก ทำให้เด็กมีพัฒนาการช้า และถ้าเด็กเริ่มมีพัฒนาการที่ดีขึ้น เริ่มสนใจคนรอบข้าง มีปฏิกิริยาโต้ตอบแล้ว ถ้าจะให้ลูกดูวีดีโอที่เป็นสื่อการสอน ก็ต้องมีคุณพ่อคุณแม่อยู่ด้วย อย่าปล่อยให้เขาอยู่คนเดียว เพราะเด็กมีแนวโน้มที่จะติดของพวกนี้ได้ง่ายโดยเฉพาะเด็กออทิสติก เขามีโลกส่วนตัวของเขาอยู่แล้ว ถ้าปล่อยไว้คนเดียวก็จะยิ่งทำให้การรักษาไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร เล่นของเล่นที่ไม่แนะนำสำหรับเด็กพิเศษทั่วๆ ไปก็คือ ของเล่นที่เป็นอาวุธต่อสู้ เช่น ดาบ ปืน เพราะเด็กยังไม่รู้จักแยกแยะ หรือของเล่นที่มีชิ้นส่วนหลุดได้ง่าย เพราะเด็กกลุ่มนี้จะชอบดึงทึ้งมากกว่าเด็กปกติทั่วไป รวมไปถึงของเล่นที่มีแบตเตอรี่ เพราะเด็กกลุ่มนี้จะงัดแงะเก่ง เขาอาจจะงัดแบตเตอรี่มาอมเล่นแล้วเกิดอันตรายได้

เทคนิคในการนำของเล่นมาเล่นกับเด็กพิเศษ คือ เด็กๆ จะมีความเบื่อง่าย การนำของเล่นมาผลัดเปลี่ยนทุก 1-2 สัปดาห์ หรือนำของเล่นไปแลกเปลี่ยนกันเล่นกับเพื่อนก็จะช่วยให้เขารู้สึกว่ามีของเล่นใหม่เล่น เขาก็จะไม่เบื่อ และยังช่วยประหยัดเงินได้อีกด้วย

2.4.2.2 เด็กพิเศษ ต้องการความเข้าใจเป็นพิเศษ

สำหรับคุณพ่อคุณแม่ที่ต้องทำหน้าที่ดูแลลูกที่เป็นเด็กพิเศษ จริงอยู่ที่ว่าคุณต้องรับบทหนักมากกว่าคนอื่น ต้องเข้าใจลูกในทุกๆ ด้านมากกว่าคนอื่น แม้กระทั่งการเล่นกับลูกก็ต้องมีการศึกษาหาความรู้ให้มากขึ้น เพื่อจะได้พัฒนาเขาได้อย่างตรงจุด ที่สำคัญต้องมีความอดทนมากขึ้นอีกหลายเท่าตัว บางครั้งก็อาจทำให้คุณรู้สึกท้อแท้ใจไปบ้าง ซึ่งตรงจุดนี้คุณหมอจารุวรรณได้ให้คำแนะนำว่า "อยากให้มองในอีกด้านหนึ่งว่าเด็กพิเศษเขามีความพิเศษอีกหลายๆ ด้านที่แฝงมา และมีอะไรอีกหลายๆ อย่างที่เขาก็สอนเราด้วย ไม่ใช่ว่าเราเป็นคนสอนเขาฝ่ายเดียว คุณพ่อคุณแม่ก็ได้อะไรจากลูกที่เป็นเด็กพิเศษเยอะแยะ เพียงแต่ว่าในระหว่างทางมันน่าท้อ มันมีปัญหามากมายกว่าจะเห็นผลที่ได้จากการฝึก แต่เมื่อเราได้เห็นว่าลูกทำได้ ลูกมีพัฒนาการที่ดีขึ้น เราจะมีความชื่นใจมากกว่าคุณพ่อคุณแม่ทั่วไปเสียอีก หมออยากให้คิดว่า คุณยังมีคนรอบข้างที่พร้อมจะเข้าใจและให้ความช่วยเหลือได้ คุณพ่อคุณแม่บางคนไม่กล้าเปิดเผยว่ามีลูกเป็นเด็กพิเศษ ทำให้คุณพ่อคุณแม่มีความรู้สึกว่าต้องแบกรับปัญหาเอาไว้คนเดียว ไม่มีใครเลยจริงๆ แล้วถ้าลองเปิดใจพูดคุยกับคุณพ่อคุณแม่คนอื่นๆ หรือคนที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกับเรา มันจะทำให้เรารู้สึกดีขึ้นเหมือนได้พูดคุยกับคนที่เข้าใจเรา" เพราะลูกคือ ของขวัญล้ำค่าที่สุดสำหรับครอบครัว ไม่ว่าเขาจะเป็นอย่างไร เราเชื่อว่าความรักความเข้าใจจากคุณพ่อคุณแม่จะช่วยให้ปัญหาทุกอย่างผ่านไปได้ด้วยดี(นิตยสารบันทึกคุณแม่ ฉบับ154. 2549 [online] 26 สิงหาคม 2552)

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขอสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.2.3 ความหมายของการเล่น

การเล่นเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ และเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กเกิดการรับรู้ที่ดี ตลอดทั้งให้เด็กได้เรียนรู้ตัวเองและบุคคลอื่นโดยไม่รู้ตัว และนอกจากนี้การเล่นยังมีผลต่อพัฒนาการทางสมองและระบบประสาทอีกด้วย

ประโยชน์ของการเล่น

1. ช่วยเสริมสร้างให้เด็กมีพัฒนาการในทุกด้าน
2. ช่วยเสริมสร้างการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5
3. ช่วยพัฒนาด้านสติปัญญา เสริมสร้างจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
4. ช่วยพัฒนาความสามารถในด้านการสื่อสาร โดยเฉพาะคำศัพท์
5. ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในตัวเอง
6. ช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีทางสังคม เช่น การแบ่งปัน (sharing) การผลัด เปลี่ยน (turn taking) การช่วยเหลือ (co-operation) การอดทนต่อการรอคอย ความยืดหยุ่น (flexibility)
7. ช่วยเสริมสร้างให้เด็กรู้จักตนเองได้ดีขึ้นซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จที่ได้กระทำ
8. ช่วยเสริมสร้างสุขภาพจิตและอารมณ์ที่ดี
9. ช่วยพัฒนาและส่งเสริมบทบาททางเพศ และบทบาทสมมุติ
10. ช่วยพัฒนาและเสริมสร้างความสนใจและสมาธิ

การเลือกของเล่น ให้เหมาะกับความสามารถของเด็ก ในแต่ละวัย มีความ สำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของเด็กเป็นอย่างมาก พ่อแม่ หรือผู้ดูแล จึงมีบทบาทสำคัญต่อการเลือก สรรของเล่นและจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อเด็ก ให้เกิดศักยภาพในการเรียนรู้ โดยคำนึงถึง

1. ความปลอดภัย
2. ความเหมาะสมกับอายุและพัฒนาการของเด็ก
3. ความสนใจของเด็ก
4. ความสะอาด
5. ความเหมาะสมของราคา
6. วิธีการเล่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 อุปกรณ์ของเล่นและเกมต่างๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

วัสดุอุปกรณ์ / เกม	ประโยชน์
1. วงแหวนที่มีลักษณะพื้นผิวแตกต่างกันอาจเป็นพลาสติกแข็ง ,ยางนิ่มหรือผ้าฯลฯ (อายุ 3-8 เดือน)	เด็กวัยนี้มักนำของเล่นเข้าปาก ใช้ปากในการดูด อม เลีย ใช้เหงือกย้ำ กัดเล่น เพื่อฝึกความแข็งแรงของเหงือก และยังอาจสามารถลดอาการเจ็บขณะที่ฟันของเด็กวัยนี้กำลังขึ้นได้ โดยนำวงแหวนพลาสติกยางไปแช่ตู้เย็น ความเย็นจากยางจะลดอาการเจ็บได้ขณะที่เด็กกัดเล่น
2. โมบายพวงวัสดุที่เป็นรูปสัตว์ หรือดอกไม้ ที่มีสีสันสดใส แขวนไว้ที่หัวเตียงหรือเปล ซึ่งอาจมีเสียงดนตรีประกอบด้วย(อายุ 3-5 เดือน)	เพื่อฝึกการใช้สายตาในการมองวัตถุขณะเคลื่อนไหว ขณะที่เด็กนอนเล่นอยู่บนเตียง แขวนโมบายอยู่เหนือศีรษะเด็กเพื่อให้เด็กได้ใช้สายตามองดูขณะของเล่นแกว่งไปมา เด็กจะสนใจมองดูการเคลื่อนไหวของวัตถุ และยังสามารถฝึกการฟังเสียงดนตรีของเครื่องเล่นอีกด้วย
3. ตุ๊กตายางผิวหยาบหรือนิ่มอาจทำจากผ้าหรือพลาสติกยางซึ่งอาจบีบมีเสียง / ไม่มีก็ได้ (อายุ 4-12 เดือน)	เพื่อฝึกคว้าจับและ สัมผัส โดยใช้ของเล่นที่มีพื้นผิวสัมผัสที่ต่างกัน เด็กวัยนี้ชอบจับสัมผัส ลูบ คลำ บีบเล่น หรือโยนเล่น กลิ้งเล่น และฝึกการฟังเสียงต่างๆกันของของเล่นขณะบีบ เขย่า เคาะ ตลอดทั้งฝึกจับของเล่นเปลี่ยนมือได้อีกด้วย
4. เครื่องเขย่าให้เกิดเสียงได้แก่ กรุ๋งกริ๋ง ,กระดิ่ง ซึ่งอาจมีขนาดและน้ำหนักที่แตกต่างกัน ตามความเหมาะสมของเด็กแต่ละคน (อายุ 3-12 เดือน)	เพื่อฝึกกล้ามเนื้อมือในการจับและคว้าของเล่น ฝึกการฟังเสียงของของเล่นที่มีความแตกต่างกัน เด็กวัยนี้ชอบคว้า จับ เขย่า เคาะ ของเล่นเพื่อให้เกิดเสียงต่างๆ รวมทั้งสามารถกระตุ้นให้เด็กได้สนใจมองขณะที่เด็กมีกิจกรรมในการจับเขย่า เคาะเล่นอีกด้วย
5.กระจกเงา (อายุ 4-12 เดือน)	เพื่อฝึกการมองและการสังเกต การเคลื่อนไหวของหน้าตา และท่าทางขณะมองเล่นเด็กวัยนี้มักชอบมองเงาตัวเอง และสิ่งอื่น ๆ ในกระจก
6. ของเล่นไขลาน เช่น ลูกเป็ดลูกไก่ และอื่น ๆซึ่งอาจมีเสียงดนตรีประกอบ	ขณะที่ของเล่นไขลานเคลื่อนไหว เด็กสนใจและมองตามการเคลื่อนไหวของของเล่นเหล่านั้น ตลอดทั้งกระตุ้นให้เด็กเกิดการเคลื่อนไหวตัวเองอีกด้วย เช่น เด็กอาจจะคืบ , คลาน หรือ เกาะเดิน , เหนี่ยวตัวลุกยืน เกาะยืน เพื่อให้ได้ของเล่นเหล่านั้น
7. วัสดุรูปทรงเรขาคณิต อาจเป็นผ้า ,กล่องสีต่าง ๆ ,ก้อนไม้ หรือ ก้อนพลาสติกที่มีขนาดต่างกัน	เพื่อฝึกการสังเกตรูปร่าง รูปทรง และจับกำ ซึ่งภายในกล่องสีต่าง ๆ อาจใส่เม็ดถั่ว / เม็ดพลาสติก ไว้ข้างในได้ เมื่อเด็กเขย่า / เคาะ แล้วเกิดเสียง เพื่อกระตุ้นการฟัง และความสนใจของเด็กในขณะเล่น ของเล่นมากขึ้น
8. หมุดหรือไม้สี ซึ่งมีขนาดใหญ่อาจทำด้วยไม้หรือ พลาสติก พร้อมกระดานมีรู	เพื่อเสริมสร้างการใช้ปลายนิ้ว ในการหยิบ หรือยัดนิ้วใส่ลงในรู หรือในช่องที่เจาะไว้บนกล่อง เด็กวัยนี้เริ่มใช้ปลายนิ้ว หยิบ หรือใช้นิ้วยัดใส่รู หรือช่องที่เจาะไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

วัสดุอุปกรณ์ / เกม	ประโยชน์
8. หมุดหรือไม้สี ซึ่งมีขนาดใหญ่ อาจทำด้วยไม้หรือพลาสติก พร้อมกระดานมีรู	เพื่อเสริมสร้างการใช้ปลายนิ้ว ในการหยิบ หรือยัดนิ้วใส่ลงในรู หรือในช่องที่เจาะไว้บนกล่อง เด็กวัยนี้เริ่มใช้ปลายนิ้ว หยิบ หรือใช้นิ้วยัดใส่รู หรือช่องที่เจาะไว้
9. เกมจ๊ะเอ๋ (อายุ 7 เดือน – 1 ปี)	เกมนี้เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักการค้นหาวัตถุที่หายไป ตลอดทั้งฝึกความสนใจ ,สมาธิในการฟังจังหวะของเสียง และยังเป็นการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ด้วย โดยผู้ใหญ่อาจใช้มือ , ผ้า หรือกระดาษปิดหน้าตัวเอง หรือปิดหน้าเด็ก และเมื่อเปิดมือ ผ้า หรือกระดาษออกพร้อมกับพูดคำว่า “จ๊ะเอ๋” ซึ่งน้ำเสียงที่ใช้ควรจะเร้าอารมณ์เด็กให้เกิดความสนุกสนานด้วย ซึ่งเด็กจะมองหาหน้าผู้ใหญ่ที่หายไปในขณะเล่น
10. เกมปูไต่	เกมนี้เพื่อฝึกให้เด็กได้รับการฟังเสียง ฝึกความสนใจ มีการจับจ้องมองหน้าแม่ตลอดทั้งได้รับรู้ถึงการสัมผัสจากวัตถุที่มีความแตกต่างกันของพื้นผิว สร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก รวมถึงพัฒนาการทางอารมณ์ที่ดีของเด็กด้วย โดยผู้ใหญ่ใช้ปลายนิ้ว หรือของเล่น ในทุกจุดของร่างกายตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า ขณะเล่นเกมผู้ใหญ่ควรพูดคุย หัวเราะ และยิ้ม สร้างบรรยากาศให้เด็กสนุกสนานไปด้วย ตลอดทั้งจุดต่าง ๆ ที่ลูบไล้ / สัมผัสไปบนผิวเด็กควรบอกให้เด็กได้รับรู้ด้วย
11. เกมจับปูดำ (อายุ 9-12 เดือน)	เกมนี้เพื่อฝึกกล้ามเนื้อมือในการเปิด – ปิดมือหรือกำ – แบมือ ตลอดทั้งเด็กเริ่มสามารถเลียนแบบท่าทางกำมือ แบมือจากพ่อแม่ในขณะเล่นเกมนี้ โดยขณะเล่นผู้ใหญ่ควรร้องเพลง “จับปูดำขย้ำปูนา จับปูม้า มาคว้าปูทะเล”ร่วมด้วย เด็กจะเกิดความสนุกสนาน และสร้างเสริมการมี ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกด้วย รวมทั้งเป็นการฝึกการฟัง ความสนใจ และสมาธิให้กับเด็กอีกด้วย
12. เกมตบมือเปาะแปะ (อายุ 9-12 เดือน)	เกมนี้เพื่อฝึกการทำงานของกล้ามเนื้อมือทั้ง 2 ข้าง และเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในขณะเล่นด้วย ตลอดทั้งให้เด็กฝึกฟังจังหวะในขณะตบมือ และเพิ่มความสนุกสนานให้กับเด็กอีกด้วย โดยผู้ใหญ่จับมือเด็กมาตบมือกันหรือ เด็กตบมือเอง เมื่อผู้ใหญ่กระตุ้นให้เด็กทำตาม อาจใช้คำกลอน หรือ เพลงที่เกี่ยวข้องกับการตบมือมาประกอบด้วยก็ได้ เช่น คำกลอน “ตบมือเปาะแปะ เรียกแพะมากินนม นมไม่หวานเอาน้ำตาลมาใส่ “ หรือเพลงตบมือ “ เรามาตบมือกันดีกว่า(3 ครั้ง) แล้วเราชวนกันร้องเพลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

วัสดุอุปกรณ์ / เกม	ประโยชน์
13.เกมค้นหาของเล่น	เกมนี้เพื่อฝึกให้เด็กได้รู้จักใช้ความคิดในการแก้ปัญหาอย่างง่าย ในการค้นหาของเล่น ซึ่งผู้ใหญ่อาจช่วยชี้แนะได้บ้าง เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกถึงความสำเร็จในการทำงาน ตลอดทั้งเด็กได้รับการฝึกประสบการณ์เรื่องการคงอยู่ของวัตถุ (Object Permanent) โดยผู้ใหญ่ใช้ผ้าหรือกระดาษปิดของเล่นในขณะที่เด็กเล่นอยู่ อาจจะปิดบางส่วน หรือปิดทั้งหมดของของเล่นก็ได้ ซึ่งเด็กจะพยายามค้นหาของเล่นโดยการดึงผ้า หรือกระดาษออก
14. กระบะใส่ทราย / ข้าวสารย้อมสี หรือเม็ดถั่วต่าง ๆ	เพื่อกระตุ้นประสาทสัมผัสทางการจับ หยิบ ฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยการใช้ปลายนิ้วหยิบจับวัตถุ ที่มีขนาดต่าง ๆ กัน ตลอดทั้งเพิ่มพูนทักษะ การประสานงานระหว่างมือและตา รวมทั้งฝึกทักษะทางสังคม รู้จักมีการให้และรับ สร้างลักษณะนิสัยที่ดีและเหมาะสม ซึ่งจะเป็นพื้นฐานทางอารมณ์ที่ดีอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถฝึกได้ตั้งแต่ยังเด็ก โดยการนำทราย, หรือข้าวสารย้อมสี หรือเม็ดถั่วต่างๆ ใส่กระบะและใช้อุปกรณ์การเล่นทรายมาร่วมเล่น
15. บล็อกขนาดต่าง ๆ ประมาณ 5-6 ชิ้น อาจทำด้วยไม้, พลาสติก หรือกระดาษแข็ง หรือเครื่องเล่น Lego หรืออาจใช้กล่องสบู่, กล่องนมแทน ซึ่งสามารถวางต่อกัน หรือวางซ้อนกัน	เพื่อฝึกทักษะการจับวาง , การวางซ้อน , การวางเรียง ฝึกทักษะการใช้มือ และตา ประสานกัน , ฝึกการกะระยะ. ฝึกการสังเกต ฝึกความคิดเปรียบ เทียบขนาดต่าง ๆ ของวัตถุ
16. กระดาน ค้อนตอก อาจทำด้วยไม้ หรือพลาสติก	เพื่อฝึกทักษะการใช้มือ ,ข้อมือ ,และท่อนแขน ตลอดทั้งการทำงานประสานงานกันระหว่างมือกับตา ฝึกการกะระยะ ทำให้เด็กได้เรียนรู้ถึงการใช้อุปกรณ์ของเล่นในการตอก
17. ของเล่นเป็นชิ้นที่มีขนาดต่าง ๆ กันใหญ่บ้างเล็กบ้าง หรือยาวบ้างสั้นบ้าง , อาจทำด้วยไม้หรือ พลาสติก	เพื่อฝึกทักษะการใช้กล้ามเนื้อ มือ ,สังเกตรูปร่าง และขนาด และรู้จักการเรียงขนาดเป็นระบบ เช่น เรียงตามลำดับจากเล็กไปใหญ่ หรือจากสั้นไปยาวโดยเด็กสามารถเรียนรู้การจัดวางรูป ขนาดเป็นชั้นต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
18. ของเล่นที่ทำให้เกิดเสียง เช่น กล่องดนตรี , ของเล่นที่จับเขย่า , เคาะมีเสียง หรือ เครื่องดนตรีประเภทKeyboard ,กรับพวง ฯลฯ	เพื่อฝึกความสนใจฟังเสียงต่าง ๆ จากเครื่องดนตรี และสนุกสนาน ฝึกสมาธิและความสนใจ ตลอดทั้งฝึกการใช้มือ นิ้วมือ ในการกด , เคาะ หรือตี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

วัสดุอุปกรณ์ / เกม	ประโยชน์
19.บอลผ้า / ลูกบอลพลาสติกยาง หรือแป้นหลักใส่ห่วง	เพื่อฝึกการกะระยะใช้สายตาประสานกับ มือ – แขน ในการโยน, กลิ้ง , ปา ลงเป้าหมาย (อาจเป็นบุคคล หรือ ตะกร้า หรือ ลัง) ได้คล่องแคล่ว แม่นยำ
20.ของลากจูง เช่น สัตว์ต่าง ๆ , รถ ,เรือ ,รถไฟ มีเชือกร้อยให้เด็กลากจูง	เพื่อฝึกความคล่องแคล่วของการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ในการเดินหรือวิ่งลากจูงของเล่นไป-มาอาจจะเคลื่อนไหวช้า – เร็ว แล้วแต่ความสามารถและความสนใจของเด็กแต่ละคน
21.อุปกรณ์เล่นทราย เช่น พลั่ว ,ช้อน ,ถังพลาสติก ใช้เล่นกับทราย หรือ ข้าวสาร	เพื่อฝึกการใช้มือ,นิ้วมือ ,แขน และการทำงานประสานกันระหว่างมือ และ ตา ตลอดทั้งทักษะทางสังคมในการแบ่งปัน การให้ – รับ ระหว่างบุคคลอื่นอาจดัดแปลงใช้กับอุปกรณ์ในครัวเรือนได้เช่น ช้อน, จาน, ถ้วย
22. หนังสือรูปภาพ อาจทำด้วยกระดาษแข็งอย่างดี ,ทำด้วยผ้า , ทำด้วยพลาสติกรวมทั้งโปสเตอร์ภาพสัตว์ต่าง ๆ และอื่น ๆ	เพื่อฝึกการใช้มือ นิ้วมือ ข้อมือ ในการพลิกหน้าหนังสือ และใช้นิ้วชี้รูปภาพต่าง ๆ ตลอดทั้งทักษะด้านความเข้าใจภาษา และการพูด
23. ภาพตัดต่อ (Jigsaw) ควรมีจำนวน 3 – 6 ชิ้น อาจทำด้วยพลาสติก ,ไม้ , กระดาษแข็งอย่างดี	เพื่อฝึกให้เด็กสังเกต , เปรียบเทียบ ฝึกการคิดแบบบูรณาการ(ภาพรวม) ,ฝึกการจำ โดยการนำชิ้นส่วนของภาพมาต่อเรียงกัน เพื่อเกิดภาพได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ เสริมสร้างความรู้สึกที่ดีต่อตัวเอง(Self - esteem)
24. สีเทียน , สีเมจิกแท่งใหญ่ ขีดเขียนบนกระดาน หรือกระดาษ	เพื่อใช้ขีดเขียน ในลักษณะที่ไม่เป็นรูปร่างใด ๆ ทั้งสิ้น เด็กจะขีดเขียนเอง และสร้างสรรค์จินตนาการของตัวเอง โดยเด็กเริ่มจับดินสอในลักษณะของมือกำ ต่อมาจึงจับในลักษณะของการใช้นิ้วมือได้ในที่สุด และเริ่มเขียนแบบมีรูปร่างทางเรขาคณิตมากขึ้น คือ ขีดเส้นตรง และวงกลม เพื่อฝึกทักษะการควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อนิ้วมือ ข้อมือ และท่อนแขน ตลอดทั้ง ฝึกการคิดจินตนาการต่าง ๆ
25.ของเล่น Pop – Up ที่เป็นรูปสัตว์	เพื่อฝึกการทำงานของนิ้วมือ , มือ ในการกด ,หมุน ,บิด , ดึง ตลอดทั้งสร้างเสริมทักษะของพัฒนาการทางภาษา ในด้านความเข้าใจ และการพูด รวมทั้งสร้างความสนใจ และสร้างสมาธิ
26. เกมวาดรูปจากนิ้วมือ (Finger Painting) อาจใช้สีน้ำ , สีโปสเตอร์ หรือกาวน้ำ / แป้งเปียกผสมสี	เกมนี้เพื่อกระตุ้นการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ได้แก่ นิ้วมือ , มือ ตลอดจนการประสานงานของตาและมือ สามารถกระตุ้นความสนใจ,สร้างสมาธิในขณะทำกิจกรรม และฝึกงานด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยให้เด็กใช้นิ้ว หรือมือในการละเลงสีน้ำ ,สีโปสเตอร์ ,สีแป้งเปียก ลงบนกระดาษหรือกระดาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

วัสดุอุปกรณ์ / เกม	ประโยชน์
27. เกมจำจี้มะเขือเปาะ	เพื่อฝึกการสร้างความสัมพันธ์ กับบุคคลอื่น ๆ โดยผู้ใหญ่ หรือเด็กจะเป็นผู้นำเกม ใช้นิ้วจิ้มลงบนนิ้วมือของผู้เล่นทีละนิ้ว พร้อมกับร้องเพลง "จำจี้มะเขือเปาะ" เป็นการฝึกการฟัง สร้างความสนใจ และการมีสมาธิในการเล่นกิจกรรม ตลอดทั้งได้รับการเสริมทักษะพัฒนาการด้านภาษา และรู้จักกติกาอย่างง่ายในการเล่น

ที่มา : (http://clinicdek.com.2009[online] 12 กรกฎาคม 2552)

สรุป การเล่นของเด็กในวัยนี้ควรอยู่ในสายตาของผู้ใหญ่ตลอดเวลา แต่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองทำ และเรียนรู้จากการกระทำด้วยตนเอง ให้โอกาสเด็กได้ฝึกความสามารถในการคิดแก้ปัญหาด้วยตัวเอง โดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้ชี้แนะ หรือให้คำปรึกษา เพื่อพัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง (Self -Esteem) รู้ว่าตนเองมีคุณค่าซึ่งจะสามารถพัฒนาให้เกิดความมั่นใจ และมีบุคลิกภาพที่ดีต่อไปในอนาคต นอกจากนี้เด็กยังมีความเป็นตัวของตัวเองสูง ชอบลองผิดลองถูก และต้องการสำรวจสิ่งแวดล้อมรอบตัวที่แปลกใหม่ด้วยตัวเอง ตลอดทั้งยังยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง (Ego centric) ไม่ชอบให้ใครมาสั่งหรือบังคับ จึงอาจแสดงออกโดยการต่อต้าน เช่น ขัดใจลงไปนอนดิ้น ร้องกวนอาละวาด หากพ่อแม่รู้จักหลอกล่อหรือเบี่ยงเบนความสนใจ ก็จะลดพฤติกรรมเหล่านั้นได้
(ประภาศรี นันท์นฤมิต. 2548 [online] 26 สิงหาคม 2552)

2.4.3 การเล่นเพื่อบำบัด (สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทนาลัยมหิดล "สาระน่ารู้เพื่อการพัฒนาเด็ก ทำเนียบบริการและผลิตภัณฑ์. 2545:77-78)

การเล่น ถูกดัดแปลงมาเป็นกุญแจสำคัญในการบำบัดรักษา โดยการเป็นสื่อนำประสบการณ์ออกมาได้มากกว่าการใช้ถ้อยคำต่างๆ อย่างละเอียด ชัดเจน และน่าเชื่อถือ ผู้บำบัดสามารถนำการเล่นผสมผสานไปในการใช้ภาษาสำหรับเด็กอายุ 2-3 ปี ได้เป็นอย่างดี การสื่อสารโดยอาศัยการเล่น ปราศจากการครอบงำ ผู้บำบัดมีหน้าที่เพียงช่วยให้เด็กสามารถพูดเกี่ยวกับการเล่นของเขาเองเท่านั้น สำหรับเด็กอายุ 2-9 ปี สัตว์เลี้ยง และตุ๊กตา เป็นช่องทางที่ที่พวกเขาจะสื่อแสดงถึงประสบการณ์ออกมาได้ โดยเฉพาะเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับครอบครัวและความสัมพันธ์ที่เด็กอาจเล่า หรือ อธิบายเป็นคำพูดได้ยาก จะสื่อออกมาได้ง่ายกว่า ด้วยการเลือกตุ๊กตาที่มีขนาดแตกต่างกันแทนพ่อ แม่ พี่น้อง การใช้สัตว์เลี้ยงของครอบครัว อาจช่วยให้เด็กสามารถแสดงบทบาทและพฤติกรรม รวมทั้งสื่อความรู้สึกต่างๆ ออกมาได้อย่างสมบูรณ์ การเล่นอาจนำมาเพื่อหาข้อมูลประกอบการวินิจฉัย หรือ นำมาใช้รักษาบำบัดให้เด็กคลายกังวล เพิ่มมุมมองแบบใหม่ๆ ลดความกลัวและฝึกซ้อมทักษะต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.3.1 ประเภทของการเล่นเพื่อบำบัด

การเล่นบทบาทสมมติ Role Play จัดให้เด็กเล่นของเล่นต่างๆ ในห้อง โดยเล่นอย่างอิสระ ซึ่งจะมีทั้งรูปแบบตายตัว เช่น บ้านจำลอง ตุ๊กตา สัตว์เลี้ยง ฯลฯ และแบบที่ไม่มีรูปแบบตายตัว เช่น กองทราย ดินน้ำมัน ฯลฯ ให้เด็กสร้างเรื่องต่างๆ ขึ้นมาเล่นได้อย่างเต็มที่ ผู้บำบัดจะสังเกตุทุกอย่างที่เกิดขึ้น ไม่ว่าการเลือกชนิดของเล่น หรือวิธีการเล่น และผลสรุปจากเรื่องที่เล่น เพื่อนำมาวิเคราะห์ถึงความปราถนาคับข้องใจ และการปรับตัวในสภาพการณ์ต่างๆ ของเด็ก

Psychodrama เป็นการเล่นลพครจากบทที่ผู้บำบัดสร้างขึ้นมาจากปัญหาของผู้ป่วย และให้กลุ่มผู้ป่วยแสดง และเป็นผู้ชม หลังจากจบแล้วก็ให้วิจารณ์ พูดคุย และให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน ผู้ทีสร้างเทคนิคนี้ก็คือ Dr.Moreno และกำลังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย

Drawing and Painting โดยให้เด็กผู้เข้ารับการบำบัดละเลงสีเล่น บนกระดาษ หรือ ผืนผ้าใบ ความสมบูรณ์ของภาพ สีที่ชอบ ลักษณะของเส้นสาย ตลอดจนอารมณ์ขณะทำภาพ จะถูกนำมาวิเคราะห์ในเชิงคลีนิค ทุกๆ คนมีสัญชาตญาณของศิลปะ เราวาดได้และเด็กก็สามารถวาดได้ การวาดภาหย้าอย่างง่ายๆ ทั้งในอารมณสุข กลัว สับสนผิดหวัง และอารมณ์เสียอาจจะเป็นเครื่องมือที่ดีอีกอย่างหนึ่ง ที่จะสื่อสารความเข้าใจกับเด็ก สิ่งที่เด็กอาจจะพูดออกมา เด็กอาจจะพูดเฉพาะสิ่งที่ผู้ใหญ่อยากฟัง เพื่อเป็นการปกป้องผู้ใหญ่คนนั้น นอกจากนี้การวาดถูกนำมาใช้ในกระบวนการสอบสวนกรณีถูกทารุณกรรมทางเพศ การพูดและการตั้งคำถามเพียงเล็กน้อย จะช่วยให้เด็กสามาถสมมติตัวเองเป็นตัวละครในสถานกาณ์ที่มีการทารุณได้

2.4.3.2 การเล่นแบบสื่อสาร (Communication play)

เป็นประเภทการเล่นที่กระตุ้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม สิ่งที่สังเกตุเห็นได้ชัดจนที่สุด คือ การพูดคุย การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบ การเล่นคนเดียวของเด็กบางครั้งเป็นสิ่งที่ดีต่อตัวเด็กเอง เพื่อที่จะได้มีเวลาสื่อสารกับตัวเอง หรือต้องการผ่อนคลายความเครียด

การเล่นแบบสื่อสาร มีองค์ประกอบสำคัญสำหรับนักบำบัด คือ การสื่อสารให้เด็กรู้ว่าเราเข้าใจประสบการณ์ของเขาราวกับเป็นตัวเขาเอง การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจโดยตรงเกิดขึ้นได้ด้วยการที่เราจดจ่อและพยายามจินตนาการ โดยเอาตัวเราไปอยู่ในสถาณการณ์ของเด็กและร่วมความรู้สึกที่เขากำลังต่อสู้อยู่ด้วย การสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจ โดยพูดถึงคนอื่นๆบ้าง ในบางกรณีที่เด็กอาจมีความรู้สึกกลัวที่จะเผชิญโดยตรงกับประสบการณ์บางอย่าง ในกรณีนี้ เราสามารถทำให้ประสบการณ์นั้นน่ากลัวน้อยลงด้วยพูดอย่างกว้าง

การสื่อสารเพื่อให้เกิดการเข้าใจ โดยการเล่าเรื่องเด็กมักจะสามารถเทียบตัวเองกับละครในนิทาน หรือเล่าเรื่องได้อย่างง่ายดาย เราจึงมีโอกาสที่จะใช้ประโยชน์จากเรื่องเล่าเพื่อช่วยเด็ก สิ่งจำเป็นสำหรับการเล่าเรื่อง คือ การแต่งเรื่องเกี่ยวกับเดกและสถาณการณ์บางอย่างที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คล้ายคลึงกับประสบการณ์ของเด็กที่มารับการบำบัด วิธีการนี้ มีประดยชน์สำหรับการสร้างความสัมพันธ์กับเด็กอายุ 3-4 ปี ขึ้นไป เพราะสามารถทำให้เด็กมีส่วนร่วมในกระบวนการวิเคราะห์

2.4.3.3 การสังเกตการเล่นเพื่อใช้ในแนวทางการบำบัด

การสังเกตุเพื่อประเมินความสนใจและสมาธิ เด็กสามารถรวบรวมสมาธิสมาธิเพื่อเล่นกับเพื่อนในโรงเรียนทั้งในการเล่นอย่างเป็นธรรมชาติ และการเล่นที่มีการกำหนดกฎเกรฑ์บางอย่างหรือไม่ เด็กมีสมาธิในระหว่างการเล่นหรือไม่ รวมทั้งเด็กสามารถรับฟังเรื่องเล่าและคำบรรยายต่างๆ ได้หรือไม่ เด็กต้องการความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ตลอดเวลา เพื่อให้มีสมาธิทำอะไรบางอย่างหรือไม่ หรือว่าเด็กถอนตัวกลับไปสนใจแต่โลกภายในของตัวเอง

การสังเกตุเพื่อประเมินความสามารถในการเล่น การสังเกตดูการเล่นของเด็กเป็นช่องทางเบื้องต้นที่เราจะเข้าใจเด็ก การเล่นช่วยให้เราเข้าใจตัวเด็กได้ดียิ่งกว่าวิธีอื่น โดยจับประเด็นว่าเด็กชอบเล่นอะไรมากที่สุด เด็กสนใจจะเล่นอะไรบางอย่างมากกว่าอย่างอื่นหรือไม่ เด็กเล่นอย่างไร แยกตัวเองเพื่อเล่นคนเดียว หรือเปิดโอกาสให้ผู้บำบัดได้มีส่วนร่วมมากน้อยแค่ไหน เด็กลเนอย่างสนุกสนานเต็มไปด้วยชีวิตชีวาเป็นธรรมชาติหรือไม่ สภาพอารมณ์จัดการปัญหาของเด็กในการเล่นเป็นอย่างไร เด็กเลี่ยงที่จะออกกำลังหรือเล่นในกิจกรรมที่ออกแรง โดยเด็กมีความคิดสับสนมากเกินไปจนไม่สามารถเล่นกิจกรรมใดที่ต้องอาศัยสมาธิหรือไม่

การสังเกตุปฏิสัมพันธ์ของเด็กกับเด็กคนอื่น ผู้บำบัดอาจสังเกตุเห็นแง่มุมที่แตกต่างกันได้จากการเข้ากลุ่มที่แตกต่างกันของเด็ก ในการสังเกตความสัมพันธ์ของเด็กกับเด็กคนอื่นๆ เราจะพุ่งความสนใจเพื่อดูว่า เด็กมีการตอบสนองกับการเข้าหาและการัสมผัสของเด็กกับเด็กคนอื่นๆ อย่งไร รวมทั้งการตอบสนองความริเริ่มเหล่านี้ในเด็กคนอื่นๆ เด็กพยายามแยกตัวออกห่างจากการสัมพันธ์กับเด็กอื่นหรือไม่ เด็กมีการตอบสนองต่อการริเริ่มของเด็กอื่นๆ บ้างหรือไม่ การริเริ่มของเด็กได้รับตอบสนองที่ดีหรือไม่ หรือว่าถูกปฏิเสธจากเด็กคนอื่นๆ หรือการริเริ่มของเด็กคนอื่นๆเป็นสิ่งที่น่ารำคาญสำหรับเขา เด็กมีท่าทีตอบสนองต่อการริเริ่มในรูปแบบของกิจกรรมใด เด็กมีความสัมพันธ์พิเศษกับเด็กกลุ่มหนึ่งมากกว่าเด็กอีกกลุ่มหนึ่งหรือไม่ ถ้าเป็นเช่นนั้น เด็กกลุ่มนั้นมีอายุและพฤติกรรมพิเศษอย่างไร

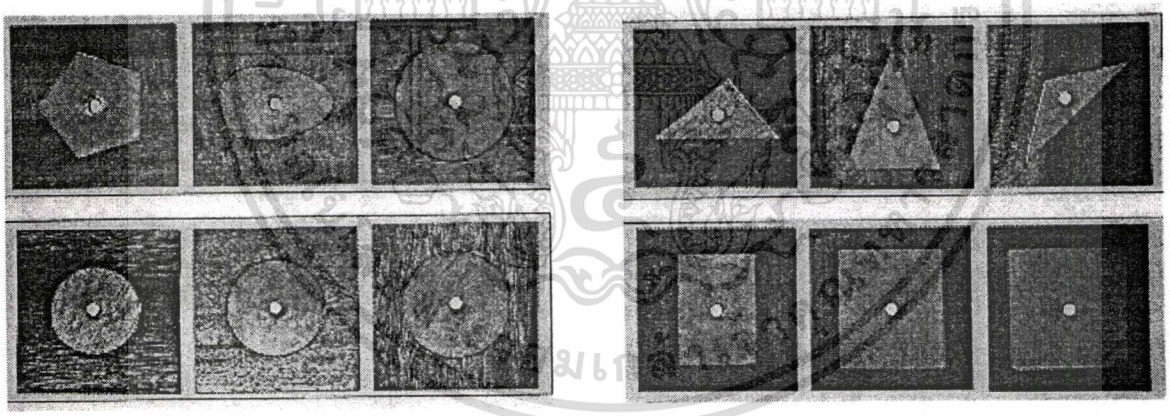
ผู้บำบัดยังต้องสังเกตปฏิกิริยาของเด็กต่อการเข้าหาของเด็กคนอื่น เด็กเล่นบทบาทอะไรและได้รับบทบาทอะไรในการเล่นในกลุ่ม และการทำกิจกรรมต่างๆ เด็กยอมแพ้ง่ายๆ หรือไม่ เด็กเป็นฝ่ายครอบงำคนอื่นหรือไม่ เด็กมีความยืดหยุ่นหรือไม่ เด็กสวมบทบาทอะไรในการเล่นบทบาทสมมติกับเด็กคนอื่นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เด็กมีปฏิกิริยาอะไรบ้างในสถาณการณ์ที่สนุกสนาน และในสถาณการณ์ที่มีความขัดแย้งที่น่ารำคาญ เด็กแสดงความรู้สึกตามธรรมชาติในลักษณะที่เป็นเชิงบวกหรือเชิงลบ เด็กปฏิเสธกลุ่มหรือไม่ ความก้าวร้าวของเด็กเป็นอย่างไร

การอาศัยข้อมูลจากการสังเกตุเด็กของกลุ่มบุคคลที่มาจากสหวิชาชีพ และในสถาณการณ์ที่แตกต่างกันจะช่วยลดโอกาสที่จะเกิดความเข้าใจที่บอกบเอนและจะช่วยพัฒนาให้เกิดภาพที่ชัดเจนและละเอยดมากยิ่งขึ้น อย่างไรก้ตามสิ่งที่ควรระมัดระวังในการสังเกตุสำหรับผู้บำบัด คือ การเลือกที่จะรับหรือไม่รับรู้ข้อมูลบางอย่าง ผู้บำบัดจำเป็นต้องบันทึก สิ่งที่ได้จากการสังเกตทุกครั้ง และแยกแยะความแตกต่างระหว่างการสังเกตุจากการแปลความหมาย

จากการศึกษาเอกสารชุดสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียนมอนเตสเซอรี่ พบว่า จะต้องเริ่มต้นจากชุดฝึกด้านการใช้มือจับก่อนเป็นอันดับแรก แล้วจึงพัฒนาเป็นชุดฝึกประสาทสัมผัสในเรื่อง สี เสียง กลิ่น รส แล้วจึงพัฒนาไปสู่สื่อการฝึกประสาทสัมผัสแบบผสมกัน คือ สามารถใช้ในการพัฒนาประสาทสัมผัสในหลายๆด้านได้ ตัวอย่าง เช่น การสอนรูปทรงเรขาคณิตโดยแผ่นภาพ

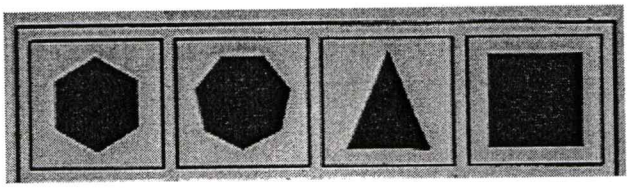
ภาพที่ 2.1 สื่อการเรียนการสอนเรขาคณิต

ที่มา : Evan, Ellis D.Comtemporary Influence in Early Childhood. New York : Holt, 1971 p.283

การสอนรูปทรงเรขาคณิตโดยแผ่นภาพ จะต้องใช้สื่อรูปทรงเรขาคณิตที่ทำจากแผ่นไม้ควบคู่กันไป เช่น สื่อที่เป็นแผ่นภาพมี 3 ชุด ประกอบด้วยชุดวงกลม 6 วง ชุดสามเหลี่ยม 6 อัน และชุดรูปหลายเหลี่ยมอีก 6 อัน เช่นกัน

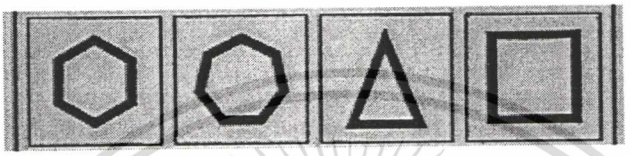
การสอน เริ่มโดยเด็กเอาชุดที่เป็นแผ่นภาพไปจับคู่กับชุดที่เป็นแผ่นไม้ให้ถูกต้อง โดยดูว่าภาพไหนมีรูปร่างเหมือนกัน ให้เด็กเลือกหยิบเป็นคู่ๆ โดยใช้ทักษะการสังเกตและการเปรียบเทียบ โดยขั้นแรกอาจให้เล่นเปรียบเทียบเฉพาะแผ่นชุดสีทึบก่อน และเปลี่ยนเป็นชุดอื่นๆ ดังรูป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

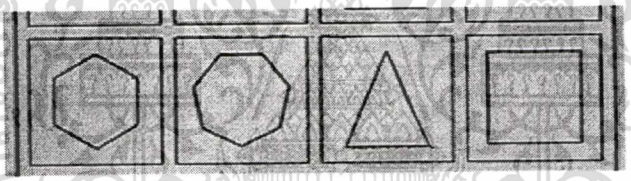
ภาพที่ 2.2 แผ่นภาพชุดสีทึบ

ที่มา : Evan, Ellis D.Comtemporary Influence in Early Childhood. New York : Holt, 1971 p.283

ภาพที่ 2.3 แผ่นภาพเส้นรอบรูปสีทึบ

ที่มา : Evan, Ellis D.Comtemporary Influence in Early Childhood. New York : Holt, 1971 p.283

ภาพที่ 2.4 ภาพแผ่นชุดเส้นรอบรูปธรรมดา

ที่มา : Evan, Ellis D.Comtemporary Influence in Early Childhood. New York : Holt, 1971 p.283

ประโยชน์ของการสอนเรื่องนี้ ด้วยวิธีนี้ นอกจากเด็กจะได้ทักษะการสังเกตและเปรียบเทียบแล้ว เด็กจะได้ประโยชน์จากการใช้นิ้วมือจับต้องวัสดุ ทำให้เกิดความคล่องแคล่ว และยังทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อสายตา กับกล้ามเนื้อมือ มีมากขึ้นอีกด้วย

2.4.4 ความสำคัญของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการทำกายภาพบำบัด

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง สิ่งต่างๆทั้งปวงทางกายภาพ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ในธรรมชาติ หรือ ที่มนุษย์สร้างขึ้น ในส่วนของการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีเป้าหมายอย่างหนึ่งเพื่อก่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการทางด้านหน้าที่ใช้สอย คือ การเกิดพฤติกรรมของบุคคล หรือ กลุ่มบุคคลภายในสภาพแวดล้อมทางกายภาพนั้นๆ (วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. 2526 : 26-27)

มนุษย์เราไม่สามารถแยกออกจากสภาพแวดล้อมได้โดยเด็ดขาด วิชาชีพกายภาพบำบัดจึงให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อม โดยถือว่าเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งในการรักษา

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยให้ความหมายของสภาพแวดล้อมที่ไม่ใช่มนุษย์ (Mosey.1986 : 33) อุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ ถือเป็นสภาพแวดล้อมที่เป็นเครื่องมือในการรักษา ซึ่งสามารถจะปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมในการรักษาของเด็กละคน

สิ่งสำคัญประการแรกของนักกายภาพบำบัด คือ การกำหนดหรือจัดสถานที่สภาพแวดล้อมเพื่อการการบำบัดรักษาให้เหมาะสม เพื่อผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ หรือสามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างเต็มที่ (Dunn.1991:21)ได้ให้ความสำคัญของสภาพแวดล้อมนี้ไว้ คือ สถานที่เป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกอยากที่จะกระทำหรือเข้าร่วม

2.4.5 สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อเด็กพิเศษ

การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพสำหรับเด็กที่ต้องเข้ามาใช้บริการในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย และกิจกรรมที่แตกต่างจากชีวิตประจำวัน ควรจะต้องมีการคำนึงถึงเรื่องต่างๆ ที่เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก

สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อสมาธิ เด็กพิการจะสูญเสียสมาธิและความตั้งใจทำอะไรนานๆ การสร้างสภาพแวดล้อมให้เด็กพิการมีสมาธิ ในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้สำเร็จจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ ดังคำกล่าวที่ว่า สมาธิเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน หากเราไม่มีสมาธิ เราคงทำงานไม่ได้ นอกจากนี้กิจกรรมเล็กๆน้อยๆ ในชีวิตประจำวันก็จะมีปัญหาไปด้วย

วินัดดา ปียศิลป์ (2540:51) กล่าวว่า สำหรับเด็กแล้ว สมาธิเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นปัจจัยให้เด็กสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งรอบๆ ตัวได้ สาเหตุของการไม่มีสมาธิมีหลายอย่างที่พบบ่อยๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม เช่น สถานที่มีสิ่งเร้ามากเกินไป วุ่นวาย เสียงดัง ทำให้ไม่มีสมาธิ เพราะไม่รู้จะเลือกสนใจสิ่งใด แม้พยายามจดจ่ออยู่กับสิ่งเดียว
2. สภาพแวดล้อมที่มีสิ่งกระตุ้นมากเกินไป เช่น ห้องที่มีของเล่นมากเกินไป ส่งเสียงดังให้เด็กมีความตื่นตัวมากเกินไป และสมาธิไม่ดี

ดังนั้น สภาพแวดล้อมก่อให้เกิดสมาธิมีส่วนสำคัญในการช่วยทำกิจกรรมต่างๆ ได้หลายอย่างมีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมมองในแง่ของสมาธิ คือ สถานที่อยู่ห่างไกลเสียง จะช่วยให้เด็กมีสมาธิที่ดี และตั้งใจทำกิจกรรมนั้นๆ ได้ดี มีสุขภาพที่ดีและมีสติปัญญาแจ่มใส ในการคิดแก้ปัญหาต่างๆ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2524:54)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 บุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเด็กพิเศษ

ในการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพของเด็กพิเศษจะต้องทำงานกันเป็นทีมซึ่งประกอบด้วยนักวิชาการ ผู้ชำนาญในสาขาวิชาการต่างๆ ดังนี้

2.5.1 แพทย์ผู้รักษาทางเวชาศาสตร์ฟื้นฟู (เป็นวิชาแพทย์อีกสาขาหนึ่งที่นำเอา Physical agent และ Mechanical measures ต่างๆ มาใช้ในการบำบัดรักษาและการตรวจวินิจฉัยโรค) ซึ่งเรียกว่า Physiatrist

2.5.2 นักกายภาพบำบัด (Physical therapist) คือ ผู้ชำนาญ ซึ่งมีทักษะในวิธีการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งประดิษฐ์ขึ้นจาก Physical agent มีความเข้าใจในเทคนิคของการให้กายบริหารบำบัด และแผนการบริหารต่างๆ ซึ่งแพทย์ได้สั่งไว้ ตลอดจนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องของความพิการและกายวาคประยุกต์พอสมควร เช่น การฟื้นฟูการบังคับกล้ามเนื้อประสาท การประสานสัมพันธ์ ความแข็งแรง ความอดทน ซึ่งกายบริหารบำบัดเหล่านี้ในแต่ละโรค จะมีแตกต่างกันออกไปบ้าง รวมทั้งความต้องการเกี่ยวกับ Kinesiological Pattern ซึ่งต้องการแตกต่างกันออกไป

2.5.3 นักอาชีวบำบัด (Occupational Therapist) เป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ ในการเลือกสรรหางาน ซึ่งเป็นการฝึมือประเภทต่างๆ รวมทั้งการประดิษฐ์เครื่องช่วยอวัยวะที่จำเป็นสำหรับผู้พิการใช้ในการฝึกกล้ามเนื้อ และอวัยวะต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว จนเกิดผลสำเร็จในการผลิตขึ้น ซึ่งเป็นการบำบัดที่เหมาะสำหรับทั้งผู้พอการทางกายและทางจิต นอกจากนี้ ผู้ป่วยจะได้รับการฝึกให้ช่วยตนเองให้ได้ในกิจวัตรประจำวัน และถ้าหากผู้ป่วยคนใดจะต้องใช้เครื่องช่วยอวัยวะพิการอย่างไร นักอาชีวบำบัดก็ต้องสามารถให้คำแนะนำทางฝ่ายกระดูกและบำบัดด้วย ต่อจากนั้นก็จัดโครงการฝึกอาชีพ ให้ผู้พิการฝึก เพื่อเป็นการเตรียมตัวในการเข้าฝึกอบรมอาชีพที่ถาวรต่อไป ในขั้นนี้เรียกว่า การทดสอบวิชาชีพ

2.5.4 พยาบาลฝ่ายฟื้นฟูสมรรถภาพ (Rehabilitation nurses) คือพยาบาล ซึ่งนอกจากจะมีความรู้ทางพยาบาทั่วไปแล้ว พยาบาลเหล่านี้ยังได้รับการฝึกให้สามารถดูแล และฝึกฝนผู้ป่วยซึ่งเป็นคนพิการให้สามารถปฏิบัติกิจกวัตรประจำวันสำหรับตนเองได้ด้วย เช่น ในการหลับนอน การลงจากเตียง การใช้ Wheel Chair การเข้าห้องน้ำ ห้องส้วม ตลอดจนการแต่งตัวตามปกติประจำวัน การจัดอบรมผู้พิการให้รับประทานอาหาร การใช้มีด ใช้ส้อม การแต่งตัว ดูแลท่านั่ง ท่านอนของผู้ป่วยให้ถูกต้อง เพื่อป้องกันมิให้อาการข้อยึดงอ และแผลนอนกดทับ แนะนำการกลั้นและถ่ายปัสสาวะในผู้ป่วยอัมพาตครึ่งตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.5 นักอรรถบำบัด (Speech Therapist หรือ Speech Pathologist) เป็นผู้ชำนาญในการตรวจสอบความพิการเกี่ยวกับการพูดของผู้ที่มีความบกพร่องทางการพูด และให้การบำบัด การฝึก เช่น พวกพูดติดอ่าง พวกพูดไม่ชัด อันเนื่องมาจากโรคสมองพิการ การสอนเด็กที่พูดช้ากว่ากำหนด ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดกล่องเสียง ผู้พิการเนื่องจากเพดานโหว่มาแต่กำเนิด เหล่านี้ เป็นต้น

2.5.6 นักจิตวิทยาคลินิค (Clinical Psychologist) จะเป็นผู้ทดสอบ ประเมินผลสถานภาพทางความเฉลียวฉลาด และอารมณ์ และบุคคลิกภาพของผู้พิการ เพื่อประกอบในการพิจารณาทำแผน ในการปรับภาวะทางจิตของผู้พิการแต่ละคน เพื่อให้เข้าสู่สภาพปกติ

2.5.7 นักสังคมสงเคราะห์ (Social worker หรือ Medical social workers) คือ นักสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์ ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ชาวยแพทย์ในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่จำเป็นอันเกี่ยวกับตัวผู้ป่วย เพื่อจัดทำแผนการบำบัดรักษาผู้ป่วย และให้ผู้ป่วยได้ทราบแผนการบำบัดรักษาทั้งเมื่ออยู่ในโรงพยาบาล และเมื่อออกไปอยู่นอกโรงพยาบาล

2.5.8 ที่ปรึกษาการฝึกอบรม (Vocational counselors) คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ให้การปรึกษาด้านการเลือกอาชีพ เพื่อช่วยให้ผู้พิการซึ่งได้ปรับสภาพทางกานและจิตดีแล้ว ได้เข้าใจในการทดสอบความเฉลียวฉลาด ความสนใจ อุปนิสัย เจตนคติ ตลอดจนความสามารถของผู้พิการแต่ละคนว่า มีความเหมาะสมกับงานอาชีพประเภทใด แล้วให้คำแนะนำในการฝึกอาชีพให้กับผู้พิการแต่ละคน รวมทั้งทำการกำหนดฝึกและจัดหางานที่เหมาะสมให้ ทั้งนี้โดยมีแพทย์และนักสังคมสงเคราะห์ร่วมในการปรึกษาด้วย ดังนั้นผู้พิการแต่ละคนก็จะสำเร็จตามเป้าหมายสุดท้าย คือผู้พิการได้รับการฟื้นฟูสภาพ การทดสอบและฝึกอบรมจนสามารถประกอบการอาชีพเลี้ยงตนและครอบครัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างอิสระด้วยความพอใจ

2.5.9 ครูการศึกษาพิเศษ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการศึกษามาโดยเฉพาะทางด้านการศึกษาพิเศษ เพื่อทำหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือ แก่เด็กพิเศษในโรงเรียน ในการปรับตัวทางด้านการเรียน ด้านสังคม เพื่อให้เด็กเหล่านั้น สามารถอยู่กับเพื่อนๆ ในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข ตลอดจนทำหน้าที่ประสานความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อให้ครูได้เข้าใจเด็กพิเศษ หรือเด็กนอกระดับมากยิ่งขึ้น

2.5.10 นักกิจกรรมบำบัดในเด็กพิเศษ

2.5.10.1 กิจกรรมบำบัด (Occupational Therapy) เป็นวิชาชีพทางการแพทย์แขนงหนึ่งที่ประยุกต์กิจกรรมมาใช้ในการตรวจ ประเมิน วินิจฉัย ส่งเสริม ดูแลรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพแก่ผู้ที่มีความบกพร่องทางกาย มีพัฒนาการบกพร่อง หรือผู้ที่มีความผิดปกติทางด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จิตใจ อารมณ์และสังคม ให้กระทำกิจกรรมต่างๆได้ด้วยตนเองอย่างเต็มกำลังความสามารถตามศักยภาพที่มี อยู่ เพื่อให้ดำรงชีวิตในสังคมสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความสมดุลเกิดความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งการป้องกันคความเสื่อมถอยของสมมรถภาพอันเนื่องมาจากข้อจำกัดขององค์ ประกอบในการทำกิจกรรมต่างๆด้วยการใช้สื่ออย่างเป็นกระบวนการ งานด้านกิจกรรมบำบัดจึงสามารถให้บริการแก่บุคคลได้ทุกเพศ ทุกวัย

2.5.10.2 บทบาทของนักกิจกรรมบำบัดในเด็ก ได้แก่

1. จัดกิจกรรมส่งเสริมนันทนาการที่เหมาะสมกับเด็ก ที่ได้รับการรักษาทางการแพทย์
2. จัดกิจกรรมการบำบัดเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางร่างกายของเด็ก เช่น การเพิ่มช่วง
3. การเคลื่อนไหวของข้อ การเพิ่มกำลังกล้ามเนื้อ เพิ่มสหสัมพันธ์ของการทำงานของกล้ามเนื้อ
4. จัดกิจกรรมการเล่นเพื่อเสริมสร้างความรู้ความสามารถในด้านกิจวัตรประจำวันของเด็ก
5. จัดกิจกรรมการเล่นที่มีเป้าหมายในการขจัดความกลัว วิตกกังวล ประหม่าและให้พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองแก่เด็ก
6. จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา ให้มีพัฒนาการใกล้เคียงกับปกติมากที่สุด
7. จัดกิจรกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม การเข้ากลุ่มสังคมของเด็ก
8. เสริมสร้างความเข้าใจ การมีเจตคติที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็กเกี่ยวกับปัญหาของเด็กและพฤติกรรมที่เด็กแสดงออก

2.5.10.3 แนวคิดของการทำบทบาทและหน้าที่ของนักกิจกรรมบำบัดในเด็ก

นักกิจกรรมบำบัดพิจารณาเด็ก สิ่งแวดล้อมของเด็กและปฏิสัมพันธ์ของเด็กต่อสิ่งแวดล้อม และสิ่งแวดล้อมต่อตัวเด็ก แบบองค์รวม โดยเชื่อว่าเด็กมีการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมและมีอิทธิพลต่อสิ่งแวด ล้อมที่เด็กอาศัยอยู่อย่างต่อเนื่อง ปฏิสัมพันธ์ของเด็กกับสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นมาจากพัฒนาการที่ต่อเนื่อง และการเรียนรู้ของเด็ก ส่วนวิ่งแวดล้อมเองก็มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองต่อความ ต้องการของเด็ก นักกิจกรรมบำบัดเด็กจะวิเคราะห์ความสามารถของเด็กในการประกอบกิจกรรมในหลายๆ สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม เพื่อค้นหาศักยภาพของเด็ก รวมทั้งข้องจำกัดในการทำกิจกรรมที่มาจากปัจจัยต่างๆ เช่น ทักษะของเด็ก ปัจจัยภายในตัวเด็กเอง และสิ่งแวดล้อม ดังนั้นบทบาทสำคัญของนักกิจกรรมบำบัดเด็กจึงเป็นการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิเคราะห์ความสามารถใน การประกอบกิจกรรม (Functional performance) เพื่อแยกแยะปัจจัยต่างๆและนำไปสู่การตั้งเป้า หมายในการบำบัดรักษา

2.5.10.4 ภาวะความบกพร่องของการรับและแปลผลข้อมูลความรู้สึก เป็นปัญหาที่พบได้แต่มักไม่ได้รับความเข้าใจ ปัญหานี้จะส่งผลถึงพฤติกรรมของเด็กที่มีต่อการเรียน การเคลื่อนไหว การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและความรู้สึกเกี่ยวกับตัวเองซึ่งภาวะการรับความรู้สึกที่บกพร่องแบ่งได้เป็นประเภทดังนี้

2.5.10.4.1 ภาวะไวต่อการรับความรู้สึกมากเกินไป จะแสดงออกโดยหนีต่อสิ่งเร้านั้น เช่น หลีกหนีเสียงบางอย่าง ไวต่อแสงบางอย่าง ไม่ชอบแสงสว่างชอบอยู่ในที่มืด ไม่ชอบเคลื่อนไหว ไม่ทำกิจกรรมที่ต้องใช้แรง ไวต่อผิวสัมผัสบางอย่าง เด็กจึงเดินเขย่ง เลือกรับประทานอาหาร ชอบให้กอดให้หอม ตัดผมตัดเล็บลำบาก ทำให้เด็กพยายามหลีกหนี ไม่เผชิญกับสิ่งเร้าต่างๆ

2.5.10.4.2 ภาวะไวต่อการรับความรู้สึกน้อยเกินไปเด็กจะแสดงออกโดยค้นหาสิ่งเร้านั้น มากขึ้นกว่าปกติ เช่น เด็กจะชอบเสียงบางอย่าง ชอบมองแสงสว่าง แสงไฟ หลอดไฟ ชอบเล่นกระจก เล่นเงาตัวเอง ชอบโหนปีนป่าย ชอบเล่นแรงๆ วิ่งผ่าคน ชอบการสัมผัสดม เลีย วัตถุสิ่งของ ชอบเล่นน้ำ โลชั่น เล่นผาดโผน ไม่รู้จักอันตรายและไม่รู้จักเจ็บปวด

2.5.10.5 การบำบัดโดยใช้กรอบการรักษาแบบ Sensory Integration จะช่วยพัฒนาเด็กออทิสติก ดังนี้

2.5.10.5.1 สมองมีการรับข้อมูลความรู้สึกประมวลผลข้อมูลและประสานเชื่อมต่อกันดีขึ้น

2.5.10.5.2 สมองรับข้อมูลความรู้สึกได้สม่ำเสมอ และสามารถนำข้อมูลนั้นไปสัมพันธ์กับ การรับ ความรู้สึกชนิดอื่นๆเพื่อให้เกิดการตอบสนองอย่างเหมาะสมได้

ส่งผลให้เด็กออทิสติกมีพฤติกรรม ดังนี้

2.5.10.5.2.1 พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ลดลง

2.5.10.5.2.2 เกิดทักษะการรับรู้ เรียนรู้ที่ดีขึ้น

2.5.10.5.2.3 มีสมาธิในการทำกิจกรรมมากขึ้น

2.5.10.5.2.4 เล่นได้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย

2.5.10.6 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการรับข้อมูลความรู้สึกให้กับเด็กออทิสติก ใช้การฝึกผ่านกิจกรรมการกระตุ้น ระบบประสาท 3 ระบบพื้นฐาน ดังนี้

2.5.10.6.1 การกระตุ้นระบบประสาททรงตัวและการเคลื่อนไหว (Vestibular) ได้แก่ การทรงตัวการทรงท่า การเคลื่อนไหวแบบราบเรียบและในทิศทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต่างๆ ส่งผลให้มีสมาธิในการทำกิจกรรมการมองตามงาน กิจกรรมที่ให้กับเด็ก เช่น กิจกรรมการกระโดดแทมโพลีน การโยกบอล การนั่งชิงช้า การกลิ้งตัว เป็นต้น

2.5.10.6.2 การกระตุ้นระบบประสาทสัมผัส (Tactile) ได้แก่ การกระตุ้นระบบการรับรู้ทางการสัมผัสต่างๆ ประกอบด้วยการกด การเจ็บปวด การรับรู้อุณหภูมิ ร้อน – เย็น ส่งผลให้เด็กมีภาวะความมั่นคงทางอารมณ์ การมีปฏิสัมพันธ์กิจกรรมที่ให้กับเด็ก เช่น กิจกรรมอ่างบอล สัมผัสพื้นผิวต่างๆ การกลิ้งตัวบนพรม เป็นต้น

2.5.10.6.3 การกระตุ้นระบบประสาทกล้ามเนื้อเอ็นและข้อต่อ (Proprioceptive) ได้แก่ การกระตุ้นการทำงานของระบบกล้ามเนื้อ เอ็น และข้อต่อต่างๆ จะส่งผลถึงการเคลื่อนไหว สหสัมพันธ์ ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวที่ราบเรียบ มีประสิทธิภาพ เช่น การให้ทำกิจกรรมการยกของหนัก การลาก ดึง ผลักของที่มีน้ำหนักมาก การโหน การปีนป่าย การกระโดด เป็นต้น

บุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับเด็กพิเศษนั้น ต้องช่วยเหลือกันหลายๆฝ่าย และต้องทำงานกันเป็นทีม จึงจะช่วยฟื้นฟูสมรรถภาพของเด็กพิเศษได้

2.6 สถานที่สำหรับให้บริการแก่เด็กพิเศษ

เด็กพิเศษ ถึงแม้จะมีปัญหาคล้ายๆกันในเรื่องความต้องการส่วนตัว สังคมและด้านการศึกษา แต่การให้บริการแก่เด็กพิเศษแต่ละประเภทต้องแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของเด็กแต่ละจำพวก ซึ่งสถานที่สำหรับให้บริการแก้เด็กพิเศษจะแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

2.6.1 Residential Institstion

มีสถาบันหลายแห่งที่ได้จัดการบริการให้กับเด็กพิเศษในรูปแบบของการให้เด็กอยู่ประจำ เช่น เด็กปัญญาอ่อน เด็กปัญญาทึบ เด็กตาบอด เด็กหูหนวก เด็กพิการแขนขา เป็นต้น ซึ่งวิธีการจัดแบบประจำนี้ อาจจะมีทั้งของเอกชนและรัฐบาล และมีแนวจัด 3 แบบ ดังนี้

2.6.1.1 Multipurpose residential institution เป็นวิธีการจัดบริการแก่คนพิการทุกระดับอายุ ทั้งเพศหญิงและเพศชาย ทุกระดับของความรุนแรงของลักษณะพิการ และคนพิการที่มีลักษณะพิการอย่างเดียว หรือหลายอย่างก็ได้ เช่น บางคนอาจจะเพียงแค่ตาบอด แต่บางคนอาจจะทั้งตาบอด และหูหนวก และอาจจะมีความพิการส่วนอื่นๆ

2.6.1.2 Special purpose institution เป็นวิธีการจัดบริการแก่เด็กพิเศษชนิดใดชนิดหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น เฉพาะคนปัญญาอ่อน หรือตาบอด หรือหูหนวก เป็นต้น และมักจะกำหนดไว้ว่า จะรับบุคคลที่มีอายุเท่าใด (เด็กหรือผู้ใหญ่เท่านั้น) เฉพาะเพศ (หญิงหรือชายเท่านั้น) ขนาดของความพิการ (รุนแรงหรือไม่รุนแรงเท่านั้น) เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.1.3 Short-term facilities เป็นวิธีการจัดบริการแก่เด็กพิเศษในระยะสั้นๆ เช่น

- บุคคลที่กำลังคอยเข้ารับการรักษา
- บุคคลที่รักษาเป็นเวลานานแล้ว แต่ยังต้องสอนให้เขารู้จักการปรับตัวก่อนที่จะปล่อยให้บุคคลเหล่านั้นออกไปสู่สังคม
- บุคคลที่ต้องการเอาใจใส่ชั่วคราว ในขณะที่ครอบครัวเกิดวิกฤตการณ์ขึ้น
- เด็กพิเศษที่กำลังรอการวินิจฉัยโรค หรือ กำลังรับการรักษาจากแพทย์ หรือ กำลังอยู่ในระหว่างการฟื้นฟูสมรรถภาพทางใจอยู่ เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตาม วิธีการให้บริการแบบประจำนี้ก็มีข้อดี ข้อเสีย เพราะการที่เด็กต้องอยู่ประจำนั้น เด็กเหล่านี้ต้องถูกแยกออกมาจากเพื่อนๆ และสังคมที่เขาเคยอยู่ และมีปัญหาตรงที่ว่า เมื่ออยู่ประจำเป็นเวลานานแล้ว เด็กเหล่านี้ยังต้องกลับเข้าไปอยู่ในสังคมเดิมของตนเอง จึงทำให้ปรับตัวยาก ซึ่งนักจิตวิทยาได้พยายามที่จะแก้ปัญหาข้อนี้โดยการจัดในรูปของ

2.6.1.3.1 Cottage plan เป็นวิธีการจัดกลุ่มให้เด็กประมาณ 8-20 คน ได้อาศัยอยู่กับครอบครัวที่มีสามีและภรรยา คอยให้ความดูแลในเรื่องของการใช้ชีวิตประจำวันในครอบครัว

2.6.1.3.2 Colonies เป็นวิธีการจัดกลุ่มให้เด็กได้ทำงานตามโครงการซึ่งอาจจะเป็นการทำงานด้านเกษตรกรรม หรือ ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมก็ได้ โดยมีสามี-ภรรยาคู่หนึ่งคอยให้คำปรึกษา และวิธีการแบบนี้จะแตกต่างกับวิธีแรกก็คือ จำนวนคนใน Colonies นี้ มีมากกว่าประมาณ 30-40 คน และมักเน้นในเรื่องของจัดเป็นศูนย์งานมากกว่าแบบแรก

2.6.2 Nonresidential Institutions เป็นการให้บริการแบบไป-กลับ ซึ่งอาจให้บริการหลายรูปแบบเช่น

2.6.2.1 Day Hospital or Day Treatment Centers เป็นสถานที่สำหรับบริการผู้ป่วยที่ต้องรักษาโดยจิตแพทย์ และต้องรับการรักษาเฉพาะกลางวันเท่านั้น ส่วนในเวลากลางคืนต้องรักษาตัวอยู่ที่บ้านของตนเอง ดังนั้น สถานบริการเช่นนี้ จะเสียเงินใช้จ่ายน้อยกว่าแบบประจำ และผู้ป่วยก็ไม่ถูกแยกออกจากสังคมด้วย สถานบริการเช่นนี้ เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกที่มอสโคว์ เมื่อปี ค.ศ.1932 ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาสถานที่บริการเช่นนี้ก็ได้ขยายเพิ่มขึ้น และในปี ค.ศ. 1960 ในสหรัฐอเมริกาได้เปิดบริการถึง 26 แห่ง ซึ่งสามารถรับคนป่วยได้ประมาณปีละ 5,000 คน (Winich, 1960) และในปี ค.ศ. 1964 ที่แคลิฟอร์เนีย ได้เปิดบริการขึ้น 3 แห่ง ด้วยกัน (Mac and Aase, 1964)

ศูนย์ให้บริการกลางวันนี้ มีผู้นิยมมาก และส่วนใหญ่จะให้บริการทางด้านกายภาพบำบัด (Physical therapy) การรักษาเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม (Individual and group

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

psychotherapy) อาชีวบำบัด มีชั้นเรียน ห้องสมุด และสันทนาการด้วย นอกจากนี้สถานที่ประเภทนี้มักจะเน้นบริการสำหรับคนที่มีปัญหาทางอารมณ์ พวกโรคจิต และโรคประสาท (Kramer, 1960) และส่วนใหญ่จะรับคนไข้ผู้ใหญ่มากกว่าเด็ก จากการศึกษาพบว่า จำนวนคนไข้เพียง 10% ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี นอกนั้นมักจะเป็นคนไข้ผู้ใหญ่

2.6.2.2 Day care center for the Handicapped เป็นสถานที่สำหรับบริการแก่เด็กพิการ ตามปกติแล้วเด็กพิการจะต้องเข้ารับการศึกษาเป็นพิเศษซึ่งอาจจะเป็นโปรแกรมฝึกพิเศษ ทำให้เด็กเหล่านี้ต้องปัญหาในเรื่องการถูกแยกออกมาจากบ้าน เพื่อน และสังคม รวมทั้งต้องเสียค่าใช้จ่ายมากด้วย ดั้งนั้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ศูนย์เลี้ยงเด็กพิการกลางวันจึงได้เริ่มก่อตั้งขึ้น ในระยะเริ่มต้นโครงการเลี้ยงเด็กพิการกลางวันนี้ จะจัดบริการด้านการดูแลทางร่างกาย (Physical care alone) และเสริมด้วยการฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเอง (Self-help) เพื่อช่วยให้อยู่ในสังคมได้ ซึ่งในระยะเริ่มแรก ได้เปิดบริการขึ้นที่ Massachuseus โดยผ่านแผนกสุขภาพจิต และต่อมาก็มีโครงการสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในระดับประถมศึกษาขึ้น และต่อมา Delaware ได้จัดโครงการเลี้ยงเด็กปัญญาอ่อนขนาดหนักขึ้น (jubenville, 1962)

ข้อดีสำหรับการจัดศูนย์เด็กพิการกลางวัน คือ

2.6.2.2.1 เป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่ต้องดูแลเด็กพิการตลอด 24 ชั่วโมง

2.6.2.2.2 ช่วยให้เด็กพิการไม่ถูกทอดทิ้ง

2.6.2.2.3 ช่วยให้เด็กสามารถอาศัยอยู่ในสังคมปกติได้ เพราะช่วยแก้ปัญหา ปัญหาเด็กในเรื่องของอารมณ์ และบรรยากาศเหมือนกับอยู่ในครอบครัวทั่วๆไป

2.6.2.2.4 ช่วยฝึกให้เด็กพิการมีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ

สรุปได้ว่า ศูนย์เลี้ยงเด็กพิการกลางวันนี้ จะทำหน้าที่ให้ความเอาใจใส่ ดูแล รักษา และเป็นการฟื้นฟูสมรรถภาพางใจด้วย

2.6.2.3 Outpatient Clinics การบริการแก่เด็กพิเศษในชุมชน มีเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว บริการอีกชนิดหนึ่งที่เกิดสำหรับผู้ที่ไม่จำเป็นต้องพักรับการรักษาเป็นเวลานานแบบอยู่เป็นประจำ หรือแบบศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวันก็คือ การรักษาแบบคลีนิค นั่นก็คือ เป็นสถานที่บริการในเรื่องของการวินิจฉันโรค การรักษาโรค เป็นต้น แต่ลักษณะการบริการเป็นแบบวันละครั้ง หรือสัปดาห์ละครั้งก็ได้ ซึ่งในสหรัฐอมเริกา ปรากฏว่า ประชาชนประมาณ 3 ใน 4 ของล้านคน จะใช้บริการประเภทนี้ และในช่วงระยะปี ค.ศ.1955-1959 ซึ่งเป็นระยะเวลาเพียง 5 ปี ที่ประชากรได้เพิ่มขึ้น 8 เปอร์เซ็นต์ และพบว่ามีประชาชนที่ใช้บริการชนิดนี้จำนวน 32 เปอร์เซ็นต์ และในปี ค.ศ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1959 ปรากฏว่ามีประชาชนประมาณ 2 ใน 5 ของคนไข้ที่เป็นเด็กที่มารับบริการจากคลีนิค แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังสถานที่อื่นๆ อีกหลายแห่ง ที่บริการสำหรับเด็กพิเศษ นับตั้งแต่การสนองความต้องการของเด็ก การป้องกัน การวินิฉัยโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพทางใจ ตลอดจนการให้บริการในเรื่องของการศึกษา เป็นต้น

2.6.2.4 Foster Home or Family Care Facilities เป็นลักษณะของครอบครัวที่รับเลี้ยงเด็กพิการโดยเฉพาะ ซึ่งทำให้เด็กเหล่านั้น สามารถฝึกหัด และได้รับการศึกษาไปด้วย ตามความสามารของตนเอง โดยทั่วไปครอบครัวเหล่านี้จะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ดังนั้น บางครอบครัวจะรับเลี้ยงเด็กพิการหลายๆคน หรือ เป็นกลุ่มๆ

2.6.3 Social and Recreational Programs เด็กพิการก็เหมือนเด็กธรรมดาทั่วไป ที่ต้องการการมีชีวิตอยู่ในสังคม และการได้รับสันทนาการ ตาบางครอบครัวจะพบว่ามีการเลี้ยงเด็กเหล่านี้ ในลักษณะของการปกป้องมากเกินไป(Overprotection) ซึ่งนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้เด็กไม่สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ และทำให้ผู้อื่นไม่ยอมรับเด็กพิการเช่นเดียวกัน จึงทำให้เด็กพิการเหล่านี้ต้องอยู่คนเดียวในสังคม ด้วยเหตุนี้ในชุมชนต่างๆ จึงมักจะมีบริการการจัดการศึกษาให้ หรือมีการฝึก การใช้เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ มีโครงการฝึกอาชีพเพื่อแขนงต่างๆ สำหรับเฉพาะแต่ละสาขา ตลอดจนมีโครงการสันทนาการและสังคม เพื่อช่วยให้เด็กมีโอกาสเข้าร่วมกับสังคมอื่น แต่ถึงแม้ชุมชนพยายามที่จะบริการในด้านต่างๆ เหล่านี้แล้วก็ตาม ก็นับว่ามีคนพิการจำนวนไม่น้อยทีเดียวที่ไม่ได้มีส่วนเข้าไปร่วมด้วยเลย

สำหรับโครงการพักผ่อนหย่อนใจ หรือ สันทนาการนั้น เด็กพิการจะได้รับการแนะนำการฝึกหัด ในการใช้เครื่องบางชนิดเป็นพิเศษ รวมทั้งการทำกิจกรรม การเล่นเกมส์ต่างๆ ตลอดจนการไปทัศนศึกษานอกสถานที่ การออกค่ายพักแรม และการเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ ซึ่งโครงการเช่นนี้มักจะได้รับความสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ เช่น สมาคม Y.W.C.A, Y.M.C.A

2.6.4 Program of Home Training and Counselling ผู้ปกครองของเด็กพิการส่วนใหญ่ ไม่ค่อยจะมีความรู้ หรือมีทักษะที่จะฝึกให้กับคนพิการอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงได้จัดโครงการสำหรับการฝึกหัดที่บ้านขึ้น เช่นที่ The John Tracy Clinic ในรัฐลอสแองเจิลลิส จะเปิดบริการฝึกเทคนิคให้กับผู้ปกครอง ในการสอนเด็กหูหนวก นั่นก็คือ มีการจัดเป็นโรงเรียนเด็กเล็กสำหรับเด็กหูหนวกขึ้น และขณะเดียวกัน ก็มีห้องเรียนพิเศษ สำหรับผู้ปกครองของเด็กควบคู่ไปด้วย ผลปรากฏว่า มีผู้ปกครองเด็กมาเรียนกันประมาณ 100 คน และเช่นเดียวกับที่ Chicago Hearing Society and Clinic และ The Volta Bureau ในวอชิงตัน ที่สอนพิเศษให้กับผู้ปกครองเด็กหูหนวก นอกจากนี้ยังมีการฝึกให้กับผู้ปกครองเด็กตาบอก ส่วนศูนย์ฝึกให้กับเด็กปัญญาอ่อนนั้นจะอยู่ที่นิวยอร์ค (The National Association for Retarded Children) นอกจากนี้ก็มีที่ The United Cerebral

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Palsy Asscociation, Inc., ซึ่งบริการสำหรับเด็กที่สมองพิการ (Cerebral Palsy) นอกจากนี้ การให้บริการคำปรึกษาและให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครองของเด็ก ซึ่งบุคคลากรส่วนใหย่จะได้แก่ นักอาชีวบำบัด นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาล และบุคลากรของโรงเรียน ถึงแม้ว่าบุคลากรเหล่านั้นจะให้บริการนานๆครั้งก็ตาม ก็นับว่าสามารถทำให้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ มีความเข้าใจสภาวะความพิการของเด็กในความดูแลได้ และสามารถนำไปฝึกให้กับเด็กต่อที่บ้านได้

สำหรับเด็กพิเศษเอง ก็มีความต้องการที่จะได้รับคำปรึกษา และแนะแนวทางเช่นเดียวกัน เพราะปัญหาที่สำคัญที่สุดสำหรับพวกเขาคือ การต้องการวางแผนชีวิตในอนาคต การปรับตัวให้เข้ากับสังคม แต่ก็เป็นเรื่องยาก และเด็กแต่ละคนต่างก็มีโปรแกรมการเรียนที่แตกต่างกัน ดังนั้น การที่ผู้ให้คำปรึกษาจะจัดโครงการฝึกอาชีพให้เป็นเรื่องเดียวกันนั้นย่อมจะทำไม่ได้ง่ายนัก จึงจำเป็นที่จะต้องหาผู้ให้คำปรึกษาที่ชำนาญเฉพาะแต่ละด้านมาฝึกหัดให้

2.6.5 Special Day School มีโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวนมากที่เปิดสอนให้เฉพาะเด็กพิเศษ เช่น เด็กที่มีความพิการทางกายอย่างรุนแรง เด็กที่มีปัญหาทางสังคม เด็กปัญญาอ่อนขนาดหนัก และเด็กที่มีความพิการหลายๆด้าน เป็นต้น ซึ่งวิธีการจัดโรงเรียนแบบนี้ ก็มีทั้งข้อดีและข้อเสียดังนี้

2.6.5.1 ข้อดี ได้แก่

2.6.5.1.1 มีความสะดวกกับผู้บริหารมาก เพราะเป็นการง่ายที่จะหาผู้ร่วมงานที่ได้รับการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะมาช่วยกันสอนภายในโรงเรียนเดียวกัน มากกว่าวิธีการจัดหาห้องเรียนพิเศษให้กับเด็ก ซึ่งห้องเรียนพิเศษนั้นอาจจะต้องเดินทางไปเรียนที่โรงเรียนอื่นที่มีห้องเรียนพิเศษ

2.6.5.1.2 ช่วยควบคุมและให้คำแนะนำแก่เด็กพิเศษได้ง่าย เพราะมีเด็กที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษอยู่เป็นจำนวนมาก ถ้าเด็กเหล่านี้มาอยู่รวมกันก็จะง่ายต่อการดูแล และป้องกันเด็ก

2.6.5.1.3 การแยกเด็กพิเศษออกเป็นประเภทต่างๆ กันตามแต่ละโรงเรียนนั้น ช่วยให้จัดครูหรือบุคลากรที่มีความสามารถเฉพาะด้านได้ และครูก็สามารถสอนแทนกันได้ เพราะมีความสามารถเฉพาะในสาขาเดียวกัน จึง สามารถช่วยกันสอนได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะการสอนเป็นทีม

2.6.5.2 ข้อเสีย ได้แก่

2.6.5.2.1 มักจะมีปัญหากับเด็กพิเศษที่อยู่ในที่ไกลๆ ที่จำเป็นต้องมาเข้าเรียนในโรงเรียนเฉพาะเท่านั้น และอีกประการหนึ่งคือ เด็กพิเศษในแต่ละชุมชนก็มีจำนวนน้อย ถ้าจะเปิดโรงเรียนเฉพาะด้านนั้น ต้องมีจำนวนนักเรียนมากพอด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.5.2.2 เนื่องจากสภาพความเป็นจริง เด็กพิการเหล่านี้ยังต้องอยู่ร่วมกันในสังคมกับเด็กปกติทั่วไป การที่ถูกแยกออกมาเรียนย่อมทำให้ไม่สามารถเตรียมตัวที่จะเข้าอยู่ในสังคมได้ ดังนั้น เด็กเหล่านี้จึงอยากเรียนร่วมกับเด็กปกติมากกว่า

2.6.5.2.3 ผู้ปกครองที่ต้องส่งลูกเข้าเรียนในโรงเรียนเฉพาะ เช่น โรงเรียนเด็กปัญญาอ่อน จะมีความรู้สึกอับอายต่อเพื่อนๆ ในสังคม ที่ลูกของตนต้องเข้าไปเรียนในนั้น เปรียบเสมือนถูกกำหนด ให้เป็นที่จดจำ เพราะลูกตนไม่เหมือนเด็กปกติทั่วไป และจะมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของเด็กในอนาคต ดังนั้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่ จึงนิยมให้ลูกตนเข้าเรียนในห้องเรียนพิเศษมากกว่า

2.6.6 Special Classs for Exceptional Children ในปัจจุบัน มีแนวโน้มที่จะจัดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกตินั้นมีมากขึ้น ทั้งๆที่ต้องถูกแยกออกไปต่างหาก และต้องมีเครื่องมือ และอุปกรณ์โดยเฉพาะ การจัดชั้นเรียนลักษณะนี้ ก็มีข้อดี ข้อเสีย เช่นเดียวกัน

2.6.6.1 ข้อดี มีดังนี้

2.6.6.1.1 สภาพชั้นเรียนจะดูปกติมากกว่าแบบโรงเรียนพิเศษ

2.6.6.1.2 โรงเรียนที่มีชั้นเรียนพิเศษนี้ จะอยู่ใกล้บ้านนักเรียน ดังนั้น ปัญหาเรื่องการเดินทางจะลดลง

2.6.6.1.3 การถูกล้อเลียนของนักเรียนในชั้นเรียนพิเศษ ย่อมมีน้อยกว่าในโรงเรียนพิเศษ เพราะจะถือเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียนปกติ ถ้าหากจัดให้ชั้นเรียนทั้งสองแบบอยู่ในอาคารเดียวกัน

2.6.6.2 ข้อเสีย มีดังนี้

2.6.6.2.1 อุปกรณ์ที่ใช้จะมีราคาแพงมาก และเคลื่อนย้ายลำบาก หากต้องย้ายไปยังชั้นเรียนอื่นๆ

2.6.6.2.2 ผู้บริหารจะมีความลำบาใจในการแยกชั้น เพราะอาจจะต้องแบ่งทีมบริหารออกเป็นสองส่วน คือ เด็กพิเศษและเด็กปกติ

2.6.6.3 ลักษณะของชั้นเรียนพิเศษ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

2.6.6.3.1 Partially Intergrated Classes หมายถึง ลักษณะชั้นเรียน ที่นักเรียนเรียนกับครูพิเศษบางชั่วโมงเท่านั้น นอกนั้นต้องเรียนกับเด็กปกติทั่วไป จะพบในกลุ่มเด็กมัธยมปลายมากกว่าเด็กประถม วิธีการเรียน คือ ทางโรงเรียนจะให้เด็กทั้งสองกลุ่มเรียนรวมกันในวิชาที่เป็นสันทนาการทั่วไป เช่น ศิลปะ ดนตรี พละ และทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน แต่ถ้าเป็นวิชาคณิตศาสตร์ อังกฤษ วิทยาศาสตร์ เด็กพิเศษจะถูกแยกออกมาเรียนในชั้นพิเศษของตน โดยมีครูพิเศษสอนให้ ซึ่งเราจะเรียกครูประเภทนี้ว่า Special Teacher

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.6.3.2 The Resource Room หมายถึง เป็นห้องเรียนที่สอนโดยครูพิเศษเฉพาะด้าน ที่เราเรียกว่า Resource teacher เพื่อช่วยเด็กพิเศษที่มีความต้องการความช่วยเหลือพิเศษจริงๆ เช่น ครูที่สอนนักเรียนตาบอดอ่านเขียนอักษรเบลล์ และให้คำแนะนำในการเดินไปรอบๆ อาคาร ครูพิเศษประเภทนี้ จะเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่เด็กพิเศษ และขณะเดียวกันก้จะทำหน้าที่เชื่อมโยงให้ครูธรรมดาเข้าใจเด็กพิเศษด้วย

จะเห็นได้ว่า Specail teacher และ Resource teacher จะมีความแตกต่างกัน ส่วนครูพิเศษที่เรียกว่า The Itinerant teacher หรือ Consulant จะทำหน้าที่เหมือน Resource teacher เพียงแต่ต้องทำหน้าที่ในโรงเรียนอื่นๆ ด้วย และจะให้ปรึกษาเฉพาะเด็กตาบอด และหูหนวกเท่านั้น

2.6.7 Hospital Instuction โดยปกติเด็กที่ได้รับการสอนหนังสืออยู่ตามโรงพยาบาล มีอยู่หลายประเภทด้วยกัน ดังนี้

พวกที่ 1 เด็กที่มีลักษณะปกติ แต่ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเป็นเวลานานอันเนื่องมาจากอุบัติเหตุ หรือป่วยเป็นโรคไขข้อ ที่ต้องเข้ารับการรักษาบ่อยๆ หรือ โรคไตอักเสบ

พวกที่ 2 เด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง ที่ต้องพักรักษาตัวอยู่เป็นเวลานาน เช่น วัณโรค หรือโรคหัวใจ

พวกที่ 3 เด็กที่กำลังรอการวินิจฉัยโรคยังต้ออยู่ในความดูแล การสังเกตของแพทย์และต้องรับการรักษาด้วยยาเป็นเวลานาน

พวกที่ 4 เด็กที่ยังป่วย ต้องนอนอยู่บนเตียง หรือเด็กพิการต่างๆ และเด็กเหล่านี้ไม่สามารถที่จะรักษาตัวอยู่ที่บ้านได้ ซึ่งเด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่มักจะถูกส่งไปยังสถานพักฟื้นเพื่อการรักษาเป็นเวลานานแต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาเรื่องการจัดการเรียนการสอนในโรงพยาบาล พอสรุปได้ดังนี้

2.6.7.1 เกิดความขัดแย้งระหว่างโปรแกรมการเรียนที่จัดขึ้น และความต้องการดำเนินการรักษา

2.6.7.2 ความจำเป็นที่ต้องจัดโปรแกรมให้ประสานกันระหว่าง พยาบาล แพทย์ บุคลากร ฝ่ายอื่นๆ ของโรงพยาบาล

2.6.7.3 จำนวนเด็กที่ต้องเรียนมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

2.6.7.4 มีปัญหาในเรื่องอารมณ์ของเด็กซึ่งเกิดขึ้นซึ่งเกิดขึ้นจากการถูกแยกจากครอบครัว เพื่อน และเด็กเกิดวิตกกังวลเกี่ยวกับสถานภาพของตนเอง

2.6.7.5 เกิดความแตกต่างอย่างมาก ระหว่างเด็กแต่ละคนที่มารักษาอยู่ในโรงพยาบาล

2.6.7.6 ความเจ็บป่วยเรื้อรังของเด็ก มีผลกระทบต่อระบบสมองของเด็กทำให้ผลการเรียนดำเนินไปอย่างล่าช้า และไม่มีแรงจูงใจที่จะเรียนต่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.7.7 ในฐานะที่เป็นผู้ป่วย จะทำให้ดูเหมือนว่า มีลักษณะไม่แข็งแรงและไม่กระปรี้กระเปร่า

2.6.7.8 มีบ่อยครั้งที่เด็กต้องขาดเรียนไป แม้ครูจะติวให้ก็ไม่ได้ เพราะความเจ็บป่วยของเด็ก

2.6.8 Home Instrustion มีโรงเรียนเป็นจำนวนมาก ที่ได้พยายามสอนตามบ้านให้กับเด็กที่ไม่สามารถไปโรงเรียนได้เลย ครูก็จะใช้วิธีส่งการบ้านให้ไปทำที่บ้าน และให้นักเรียนส่งคืนมาให้ตรวจ และถ้ามีโอกาสครูก็จะออกไปเยี่ยมเด็กที่บ้านด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่า จำนวนของนักเรียนที่มีลักษณะดังกล่าวมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีความยากลำบากที่จะสอนมาก แต่วิธีนี้ก็จะช่วยให้เด็กพิเศษสามารถได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

สำหรับครูที่จะต้องทำหน้าที่สอนตามบ้านให้กับเด็กพิเศษต่างๆ เหล่านี้ จะได้รับการฝึกและมีประสบการณ์กับเด็กมาก่อน ทั้งนี้เพราะต้องคอยช่วยเหลือแก่เด็กในเรื่องของการสอนให้เด็กรู้จักวิธีการปรับตัว ช่วยให้เด็กสามารถทำงานได้ และช่วยเหลือตนเองได้ด้วย ดังนั้น วิธีการสอนตามบ้านนี้จะต้องได้ความร่วมมืออย่างดีจากแพทย์และผู้ปกครองด้วย สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครูสอนนั้น ก็ควรจะเป็นผู้ที่ความรู้ทั่วไปในหลายๆด้าน มากกว่าครูที่เชี่ยวชาญด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะครูประเภทนี้จะต้องสอนให้ได้แทบทุกวิชา มีความรู้กว้างและสอนได้กับเด็กพิเศษทุกประเภทด้วย

กลุ่มของเด็กที่ต้องได้รับการสอนพิเศษตามบ้านจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

2.6.8.1 เด็กที่มีร่างกายพิการ ไม่สามารถไปดรงเรียนได้ หรืออยู่ในที่ห่างไกล

2.6.8.2 เด็กที่มีระบบการทำงานของหัวใจไม่ปกติ ซ่งไม่สามารถไปโรงเรียนได้ แต่ไม่ถึงกับต้องเข้ารักษาที่โรงพยาบาล

2.6.8.3 เด็กซึ่งป่วย และต้องรับการรักษาจากจิตแพทย์

2.6.8.4 เด็กที่มีสุขภาพไม่แข็งแรง หรือเป็นโรคติดต่อ ซึ่งจะมีผลกระทบกระเทือนต่อเด็กปกติทั่วไป

2.6.8.5 เด็กที่เป็นลมบ่อยๆ ที่ไม่เหมาะจะไปโรงเรียนได้

2.7 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 หน่วยงานภาครัฐบาล

2.7.1.1 กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ถนนกรุงเกษม กทม. 10100 จัดบริการในลักษณะ

ก. สถานสงเคราะห์เด็กและผู้ใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. สถานฝึกอาชีพและฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพแก่คนพิการ

ค. การฟื้นฟูทางการแพทย์

2.7.1.2 กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กทม. 10300 โดยแบ่งเป็น

ก. กรมสามัญศึกษา เช่น โรงเรียนพิเศษสำหรับเด็กพิการ , การส่งบุคลากรไปช่วยสอนตามโรงเรียนการศึกษาพิเศษ , การจัดโครงการเรียนร่วม , การสอนเด็กเจ็บป่วยในโรงพยาบาล เป็นต้น

ข. สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้บริการด้านการศึกษาพิเศษ และมีหน่วยสอนเด็กหูตึง เป็นศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กตาบอดและครอบครัว ฯลฯ

ค. กระทรวงสาธารณสุข และโรงพยาบาลต่างๆ

2.7.1.3 ศูนย์วิจัยการศึกษาเพื่อเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา กรุงเทพฯ 10900

2.7.1.4 ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ คลินิคกิจกรมบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2.7.1.5 มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เขตดินแดง กทม. 10400

2.7.1.6 มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย เขตพระนคร กทม. 10200

2.7.1.7 สถาบันราชานุกูล เขตดินแดง กทม. 10400 บริการสำหรับเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า บุคคลที่มีภาวะปัญญาอ่อน และมีปัญหาทางพฤติกรรม โดยให้บริการตรวจวินิจฉัยโรค บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพทางกาย จิต และสังคม ตรวจคลินิกเฉพาะทางได้แก่ คลินิกจิตเวชเด็ก และวัยรุ่น (อายุแรกเกิด – 12 ปี) คลินิกจิตเวชวัยรุ่นปัญญาอ่อน (อายุ12 ปี ขึ้นไป) คลินิกพันธุศาสตร์ และตรวจคลื่นไฟฟ้าสมอง ในเวลาราชการ

2.7.1.8 ศูนย์การศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เขตดุสิต กทม.

2.7.1.9 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง เขตดินแดง กรุงเทพ

ก. เขต 3 จ.สงขลา

ข. เขต 8 จ.เชียงใหม่

ค. เขต 9 จ.ขอนแก่น

ง. เขต 10 จ.อุบลราชธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.2 หน่วยงานภาคเอกชน

2.7.2.1 บ้านออคิด ศูนย์เด็กพิเศษครบวงจร เขตบึงกุ่ม กรุงเทพ 10240

2.7.2.2 HAPPY HOME CLINIC คลินิกจิตเวชเด็กและวัยรุ่น อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120

2.7.2.3 Special Child Center เขตประเวศ กทม.10250 ให้บริการประเมินทักษะของเด็กในด้านต่างๆและจัดกิจกรรมบำบัด แก้ไขข้อบกพร่องให้แก่เด็ก

2.7.2.4 Specail Chid Center โรงพยาบาลเชียงใหม่ราม 1 อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200

2.7.2.5 ศูนย์เด็กพิเศษภาสินี อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ

2.7.2.6 Smart Kids เขตประเวศ กทม. 10250

2.8 จิตวิทยาเด็กพิเศษ (วงพักตร์ ภู่พันธ์ศรี. 2543)

2.8.1 วิธีการศึกษาเด็กพิเศษ

2.8.1.1 The Genetis หรือ Longitudinal Method เป็นการศึกษาอัตราการพัฒนาการของเด็กแต่ละคนในด้านต่างๆ เป็นระยะเวลายาวนาน เช่น การศึกษาพัฒนาการของเด็กตั้งแต่อายุ 1 ขวบ จนถึง 5 ขวบ จากการศึกษาของ กีเซล (Gesell) และ ฮาลเวอร์สัน (Halverson, 1942) ที่ได้ทำการศึกษาทารกและเด็กเล็กๆ เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านต่างๆ และการเคลื่อนไหวของริมฝีปากและขากรรไกร ขณะที่เด็กเห็นภาพเคลื่อนไหวไปมา และเด็กจะพูดออกมา ซึ่งต้องใช้การสังเกตุเป็นเวลานาน หรือถ้าเราต้องการเข้าใจพฤติกรรมของเด็กมากขึ้น เราก็อาจต้องสังเกตุพฤติกรรมของเด็กทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน หรือให้จิตแพทย์ หรือนักจิตวิทยาศึกษาพฤติกรรมของเด็กในขณะกำลังเล่น ซึ่งจะได้ว่าต้องใช้เวลานานในการสังเกตุ เพื่อสามารถทำนายพฤติกรรมของเด็กในอนาคตได้ แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาด้วยวิธีนี้มีความยากอยู่ในแง่ที่ว่า ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกนั้นไม่ถูกต้องมากนัก ทำให้วิเคราะห์ไปในทางที่ผิด และไม่สามารถเข้าใจปัญหาของเด็กที่แท้จริงได้

2.8.1.2 The Normative-Survey Method หรือ Cross-section เป็นการศึกษาพัฒนาการหรือลักษณะของเด็ก เฉพาะลักษณะใดลักษณะหนึ่งในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น วิธีนี้จะศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้คัดเลือกแล้วว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ดีของกลุ่มประชากรทั้งหมด เช่น การศึกษาทักษะการเขียนของเด็ก เฉพาะอายุ 6 ขวบ เป็นต้น วิธีนี้เราจะได้ผลออกมาเป็นค่าเฉลี่ย แต่บ่อยครั้งทีเดียวที่ผลออกมาไม่ค่อยเป็นที่น่าพอใจ เพราะเกิดความผิดพลาดในเรื่องของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถเป็นตัวแทนที่ดีของกลุ่มประชากรทั้งหมดได้ ดังนั้น การที่จะศึกษาเด็กแต่ละคนควรที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเปรียบเทียบอัตราการเจริญเติบโตของเด็กเอง โดยไม่ยึดเอาค่าเฉลี่ยเป็นหลัก เพราะเด็กละคนมีการเจริญเติบโตที่แตกต่างกันมาก วิธีนี้จึงยากลำบากในการใช้เป็นข้อมูลสำหรับเด็กพิเศษเหล่านี้

2.8.1.3 Case Study เป็นการศึกษาเด็กเฉพาะรายบุคคล เพื่อที่จะเข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมและหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของแต่ละบุคคล วิธีนี้ใช้กันอย่างกว้างขวางมาก ในนักจิตวิทยาเด็ก จิตแพทย์เด็ก นักแก้ไขการพูด นักจิตวิทยาแนะแนว และนักสังคมสงเคราะห์ วิธีนี้เราจะศึกษาถึงสาเหตุต่างๆ ทั้งในปัจจุบันและอดีตที่มีผลต่อการเกิดปัญหาของเด็ก ซึ่งตามปกติแล้ว การที่จะศึกษาเด็กให้ละเอียดเป็นรายบุคคลนั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่ทำหน้าที่ทางด้านนี้โดยเฉพาะ และครูด้วย เราจะศึกษาข้อมูลของเด็กได้จาก

2.8.1.3.1 ประวัติครอบครัว จะทำให้ทราบถึงสุขภาพทางกาย สุขภาพทางจิต ของบุคคลที่อยู่ในครอบครัวของเด็ก และประวัติการเจ็บป่วยของเด็ก ว่ามีความเจ็บป่วยทางจิตหรือไม่

2.8.1.3.2 ประวัติการตั้งครรภ์และการคลอด ว่ามีผลต่อพัฒนาการของเด็กหรือไม่

2.8.1.3.2 ประวัติการพัฒนาการ ทางกาย การเจ็บป่วยในอดีต นิสัยในการรับประทาน

2.8.1.3.2 ประวัติส่วนตัวและประวัติทางสังคม ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถ ทักษะ ความสนใจ ความชอบและไม่ชอบ การนอน กิจกรรมการเล่น มีส่วนช่วยให้เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นได้

2.8.1.3.2 ประวัติการศึกษา ข้อมูลผลการเรียน ระดับของเกรด การทดสอบโดยแบบทดสอบมาตราฐาน เพื่อวัดความสนใจและความถนัดพิเศษของเด็ก

2.8.1.4 Experimental Method เป็นการศึกษาพัฒนาการของเด็กด้วยวิธีการทดลองเพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สามารถศึกษาได้ 2 แบบ

2.8.1.4.1 แบบที่ 1 Single group Method หมายถึง การศึกษาปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยศึกษาจากเด็กเพียงคนเดียว หรือ กลุ่มตัวอย่างเพียง 1 กลุ่มเท่านั้น เช่น การทดลองของ วัตสัน (Watson) และ เรเนอร์ (Rayner, 1920) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์ตอบสนองอขงเด็กทารก โดยที่เขาศึกษาจากทารกเพียงคนเดียว หรือ ทดลองความรู้สึกเกี่ยวกับตัวเองของเด็กอนุบาลของกอร์ดอน และคณะ (Gordon, 1959) โดยสังเกตุจากพฤติกรรมของเด็กแต่ละคน

2.8.1.4.2 แบบที่ 2 Parallel – Gropu Method หมายถึง การศึกษาปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ โดยอาศัยข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 หรือ 3 กลุ่ม เช่น จากการศึกษาของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลิปปิทท์ (Lippitt, 1940) ที่ใช้การสังเกตุกระจกทางเดียว (One-way screen) เพื่อสังเกตุพฤติกรรมของเด็กเมื่อเด็กอยู่ในบรรยากาศการปกครองเป็นแบบประชาธิปไตยและเผด็จการ เป็นต้น

2.8.1.5 Psychoanalytic Method เป็นการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลด้วยวิธีการวิเคราะห์จากประสบการณ์ในอดีตของบุคคลนั้นด้วยเครื่องมือต่างๆ วิธีการวิเคราะห์ทางจิตวิทยาของ ฟรอยด์ (Freud) ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการศึกษาบุคคลที่มีความเจ็บปวดจากความขัดแย้งของตนเอง หรือ บุคคลที่มีปัญหาทางอารมณ์ ซึ่ง แอนนา ฟรอยด์ (Anna Freud, 1928) ได้ชี้ให้เห็นว่าหลักสำคัญของผู้ใหญ่ที่มีอาการทางโรคประสาทนั้น เป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ในอดีตตั้งแต่ยังเป็นเด็ก

วิธีการทางจิตวิเคราะห์ จะเน้นในการศึกษาประสบการณ์ในอดีตของแต่ละบุคคลตั้งแต่ในวัยเด็ก นักจิตวิทยาอาจจะเก็บข้อมูลโดยการจัดกิจกรรมให้เด็กเล่น และสังเกตุทั้งภาษาและท่าทางที่เขาแสดงออกมา แล้วนำมาวิเคราะห์พร้อมทั้งแปลผล ซึ่งจะทำให้เข้าใจเกี่ยวกับแรงขับที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ หรืออาจให้เด็กทำแบบทดสอบประเภท Projective Techniques หรือเครื่องมืออย่างอื่น เพื่อค้นหาบุคลิกภาพของเด็ก ก็จะช่วยให้เข้าใจปัญหาของเด็กและผู้ใหญ่ได้

สำหรับวิธีการที่จะใช้สำหรับศึกษาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ หรือเด็กที่มีความจำกัดในด้านความสามารถ หรือเด็กที่มีปัญหานั้น สามารถศึกษาได้จาก

แบบที่ 1Systematic Observation จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่า สำหรับเด็กพิเศษนั้นควรจะใช้วิธีการสังเกตุเป็นระยะเวลานานๆ จะทำให้สังเกตุได้ว่า เด็กเหล่านี้มีระดับวุฒิภาวะปกติหรือแตกต่างจากเด็กรุ่นราวคราวเดียวกันหรือไม่ ถึงแม้การสังเกตุจะไม่เห็นความแตกต่างอย่างเด่นชัดทางด้านร่างกาย แต่จะสังเกตุเห็นได้ชัดจากการเล่น หรือ การเรียนในชั้นเรียน เช่น เด็กที่บกพร่องทางการอ่าน การสะกดคำ การเห็น การได้ยิน และเด็กที่เรียนช้า การเป็นคนช่างสังเกตุจะทำให้เห็นความแตกต่างของเด็กเหล่านี้ในเรื่องสติปัญญา และปัญญาด้านภาษา และจะทำให้เข้าใจเด็กเหล่านี้ได้ดีขึ้น

แบบที่ 2 School Records จากระเบียนสะสมทำให้รู้ข้อมูลได้ว่า เด็กมีปัญหาทางด้านการเรียนหรือไม่ หรือขาดความคิดสร้างสรรค์หรือไม่ ตลอดจนทำให้รู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กในห้องเรียน ประวัติสุขภาพ ประวัติครอบครัว รวมทั้งข้อมูลทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ใประโยชน์มากต่อนักจิตวิทยาประจำโรงเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อทำให้เข้าใจปัญหาของเด็กมากขึ้น

แบบที่ 3 Educational and Psychological Test การทดสอบทางด้านจิตวิทยาไม่ได้เป็นเรื่องใหม่เพราะจากการวิจัยพบว่า ได้มีการใช้มานานแล้ว และมีการสร้างแบบทดสอบมาตราฐานขึ้นเป็นจำนวนมากซึ่งนับว่า มีประโยชน์อันมากกับเด็กพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของแบบทดสอบทางด้านสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน หรือแบบทดสอบวัดทางด้านพัฒนาการทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมอง เป็นต้น แบบทดสอบที่นิยมใช้ คือ The Arthur Point Scale of Performance Test , Carl Square Scale , Cornell – Coxe Performance Ability Scale & Ferguson Form Boards. นอกจากนี้ นักจิตวิทยาได้พยายามใช้แบบทดสอบที่วัดเป็นกลุ่มขึ้นเพื่อจะได้ไม่เสียเวลามาก แบบทดสอบที่นิยมใช้ คือ Otis Quick – Scoring Alpha Mental Test และ Stanford – Binet.

แบบที่ 4 Measuring Personality วิธีการวัดทางด้านบุคลิกภาพมีอยู่ 3 วิธีด้วยกัน คือ

แบบที่ 4.1 เครื่องมือที่ทดสอบทางด้านบุคคลิกภาพ (Personality inventories)เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งสามารถวัดบุคคลิกภาพภายนอกรวมทั้งอารมณ์ และความรู้สึกที่อยู่ภายใต้ผู้ถูกทดสอบได้ เช่น อาจจะทำให้ผู้ทดสอบตอบว่า ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ ก็ได้ เช่น

ก. ท่านมักจะวิตกกังวลเกี่ยวกับโชคร้ายของตัวเอง ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ

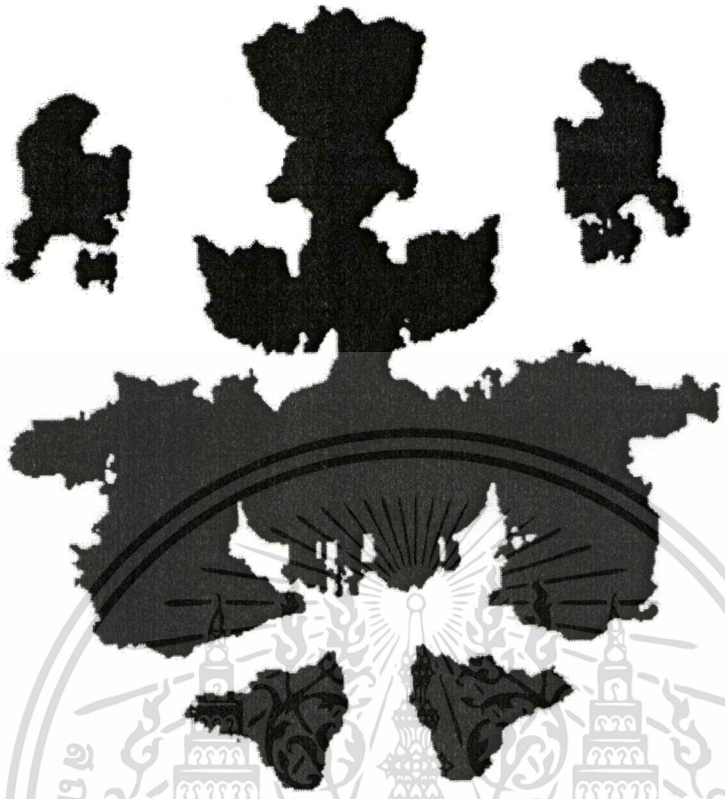
ข. ท่านเป็นคนร้องไห้ง่าย ใช่ ไม่ใช่ ไม่แน่ใจ

ซึ่งแบบทดสอบชนิดนี้มักจะมีข้อลวงเอาไว้ด้วยเพื่อทอดสอบว่า ผู้ถูกทดสอบตอบตามความเป็นจริงหรือไม่ แบบทดสอบทางบุคคลิกภาพที่นิยมใช้กันมากคือ แบบทดสอบ M.M.P.I. (Minnesota Multiphasic Personality Inventory) ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 500 ข้อ

แบบมาตราฐานประเมินค่า (Rating Scale) โดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ผู้ถูกทดสอบอาจะประเมินค่าตนเองว่าอยู่ในอันดับใด (rank-order type) เช่น อันดับที่ 1,2,3... หรือเป็นแบบประเมินตนเองตามลำดับความสำคัญแบบกราฟ (graphic rating scale) เช่น อาจเรียงตามลำดับว่า บ่อยที่สุด บ่อย บางครั้ง นานๆครั้ง ไม่เคยเลย

การฉายภาพทางจิต (Projective Techniques) เป็นวิธีการหลีกเลี่ยงที่จะถามผู้ถูกทดสอบโดยตรง โดยผู้ทดสอบจะใช้วิธีการให้สิ่งเร้ากับผู้ถูกทดสอบเพื่อให้ผู้ถูกทดสอบเกิดการรับรู้และสนองตอบออกมา ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงบุคคลิกของผู้ตอบ เทคนิคที่นิยมใช้ คือ การใช้ Rorchach Ink-Blot Test ซึ่งจะประกอบด้วยภาพเป็นชุดๆ แต่ละภาพประกอบด้วยภาพหยดหมึกรูปต่างๆ กัน ผู้ถูกทดสอบจะตอบว่า รูปที่เห็นเป็นภาพอะไร หรือภาพนี้มีอะไรเหมือนท่านผู้ถูกทดสอบจะตอบออกมา แล้วผู้ทำการทดสอบจะแปลความหมายต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

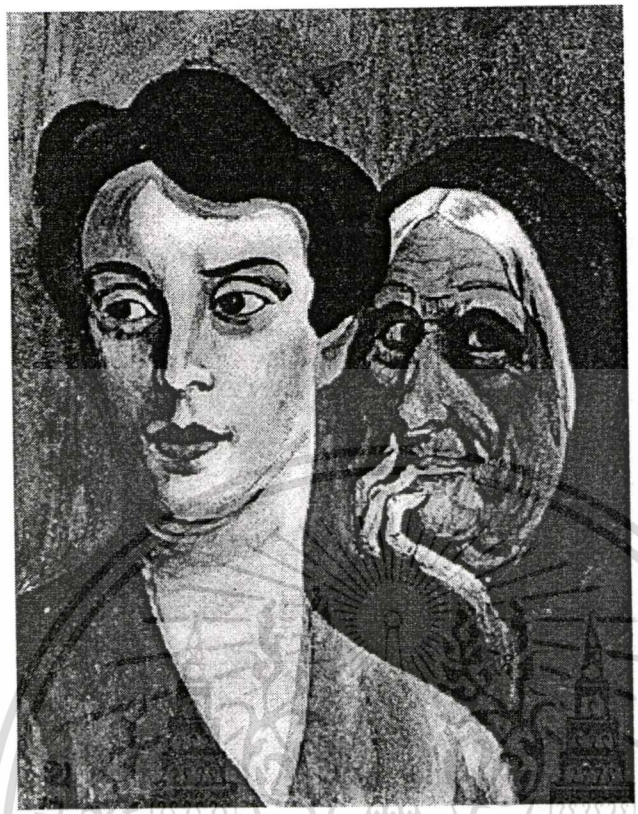

ภาพที่ 2.5 The Rorchach Inkblot Test

ที่มา : จิตวิทยาเด็กพิเศษ.สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.พิมพ์ครั้งที่ 5. 2543.หน้า 11

นอกจากนี้ ก็มีเครื่องมือที่เรียกว่า Themetic Apperccation Test หรือ TAT ลักษณะของเครื่องมือ ประกอบด้วยรูปภาพซึ่งมักจะมีรูปคนอยู่ด้วย และให้ผู้ถูกทดสอบได้เล่าเรื่องตามภาพที่เห็น เครื่องมือทดสอบประเภทนี้ มักจะใช้ทางด้านคลินิค เพื่อศึกษาเกี่ยวกับบุคคลที่มีปัญหาด้านการปรับตัวหรือ มีลักษณะผิดปกติได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.6 Thematic Apperception Test (TAT)

ที่มา : จิตวิทยาเด็กพิเศษ.สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.พิมพ์ครั้งที่ 5. 2543.หน้า 12

แบบที่ 5 The Complete-Survey Procedure เป็นกระบวนการที่ต้องศึกษาโดยมีทีมผู้ร่วมงานที่มีความสามารถเฉพาะด้านที่จะช่วยชี้ให้เห็นถึงปัญหา โดยปกติเมื่อเด็กนักเรียนในชั้นเรียน ครูเองก็ทำหน้าที่ ที่จะสอดส่อง ดูแลหรือชี้ได้ว่าเด็กคนใดมีความบกพร่องด้านใด แต่มักเป็นไปแบบกว้างๆ ถ้าหากว่าเด็กที่มีลักษณะไม่เห็นเด่นชัด ก็ไม่สามารถที่จะชี้ให้เห็นว่า มีความพิการ หรือบกพร่องทางด้านใด ดังนั้น จึงต้องอาศัยผู้ที่มีความสามารถเฉพาะด้าน

ฟูท และ สเตทเชอร์ (Foote and Stecher, 1953) ได้ใช้วิธีนี้ในการทดสอบเด็กจำนวน 15,000 คน จาก 6 เมืองของรัฐเทนเนสซี่ เพื่อจะหาผู้ที่มีความพิการทสงการได้ยิน และบกพร่องทางการพูด โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า Audiometer นอกจากนี้วิธีการนี้ยังสามารถที่จะช่วยชี้ให้เห็นปัญหาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นด้วย

สรุปได้ว่า วิธีการนี้นับว่ามีประโยชน์ สำหรับการตรวจสอบของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาในเรื่องเหล่านี้ คือ

ก. การตรวจสอบโดยใช้ Audiometer ของเด็กแต่ละให้ช่วนค้นพบว่า เด็กมีสูญเสียการได้ยินขนาด 9 ถึง 10 เดซิเบล ได้

ข. สามารถชี้ให้เห็นถึงความบกพร่องทางการเห็นได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ และไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. สามารถตรวจสอบความบกพร่องทางร่างกายได้

ง. สามารถตรวจสอบความบกพร่องทางการพูดของเด็กได้ซึ่งช่วยให้เด็กได้มีการรักษาได้อย่างดีขึ้น

2.9 การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาหรือทำความเข้าพฤติกรรมของเด็กคนใดคนหนึ่งหรือทั้งกลุ่ม ในวันใดวันหนึ่งหรือเพื่อศึกษาพัฒนาการของเด็กในช่วงระยะเวลาที่กำหนด โดยใช้รูปแบบ หรือวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เวลา และกิจกรรมอย่างถูกต้อง ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการประเมิน จะเป็นข้อมูลย้อนกลับในการกิจกรรมเสริมให้กับเด็กได้

2.9.1 หลักการประเมินการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

2.9.1.1 การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยควรจะต้องประเมินทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ไม่ควรแยกประเมินเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง ทั้งนี้เพราะการพัฒนาการทุกด้านเหล่านี้ประกอบกันขึ้นเป็นความพร้อมอันเป็นฐานสำหรับการพัฒนาขั้นตอนต่อไป

2.9.1.2 การประเมินผลควรเน้นเป็นรายบุคคลและเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งควรเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในแต่ละวัน ผู้เลี้ยงดูเด็กจะต้องทำการประเมินผลตลอดปี และไม่ควรประเมินผลครั้งเดียว อย่างน้อยควรประเมิน 2-3 ครั้ง ตั้งแต่เริ่มการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน

2.9.1.2.1 การประเมินก่อนการเรียนการสอน จะช่วยให้ทราบสถานภาพของเด็กก่อนที่จะได้รับการดูแล จากสถานศึกษา จากสถานเลี้ยงดูเด็ก เป็นการประเมินว่าเมื่อเด็กมาจากบ้านเด็กมีความสามารถระดับใด

2.9.1.2.2 การประเมินระหว่างการเรียนการสอน จะช่วยให้ผู้ดูแลรู้จักเด็กมากขึ้น สามารถปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะกับความสามารถของเด็กแต่ละคนได้ การประเมินเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน เป็นการประเมินเพื่อดูความก้าวหน้าของเด็ก

2.9.1.3 การประเมินพัฒนาการของเด็ก ควรประเมินหลายๆครั้งก่อนสรุปผล ทั้งนี้เพื่อให้ข้อสรุปตรงกับข้อเท็จจริง โดยผู้เลี้ยงดูเด็กจะต้องศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย เพื่อเชื่อมโยงและช่วยให้การสรุปผลการประเมินมีหลักการที่ถูกต้อง

2.9.1.4 การประเมินพัฒนาการของเด็กต้องทำอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน มีการเลือกวิธีการประเมิน และการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของเรื่องที่กำลังประเมิน และสอดคล้องกับพัฒนการเด็ก เช่น การประเมินความพร้อมทางด้านคณิตศาสตร์ ต้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เลือกใช้แบบทดสอบที่ไม่เน้นสำนวนโวหาร หรือใช้ศัพท์ยากเกินระดับความสามารถของเด็กจนทำให้เด็กไม่เข้าใจว่าจะคำนวณอะไร

2.9.1.5 การประเมินพัฒนาการเด็กเป็นประเมินตามสภาพจริง และเป็นรายบุคคล ซึ่งผลการประเมินนี้ถือเป็นความลับ ครู/ ผู้เลี้ยงดูเด็ก ไม่ควรเปิดเผยแก่ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมซึ่งเป็นปัญหาสำหรับเด็ก

2.9.1.6 การเลือกพฤติกรรมที่จะประเมิน ให้พิจารณาที่วัตถุประสงค์ของการประเมิน ยกตัวอย่างเช่น ถ้าผู้เลี้ยงดู เด็กมีวัตถุประสงค์จะศึกษาพฤติกรรมด้านสังคมเป็นส่วนใหญ่ที่เกิดแก่เด็ก วัย 3 ขวบ ผู้เลี้ยงดูเด็กก็จะต้องจัดทำรายการพฤติกรรมโดยทั่วไป ที่เกิดแก่เด็กในแต่ละคน แล้วนำมาสังเกตุกลุ่มเด็กที่ดูแลอยู่ เป็นการสังเกตุพฤติกรรมหลายอย่างพร้อมกัน หลังจากพบว่าเด็กส่วนใหญ่ในวัยนี้มีพฤติกรรมที่เอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง ยึดถือของผู้อื่นเป็นของตน จากข้อมูลการประเมินครั้งนี้ ผู้เลี้ยงเด็กสามารถใช้ข้อมูลนี้ประเมินเพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และเฝ้าติดตามประเมินพฤติกรรมด้านการยึดของตัวเองเป็นศูนย์กลาง แต่เพียงพฤติกรรมเดียวต่อไปอีกชั่วระยะหนึ่ง และการใช้เครื่องมือเพื่อพัฒนาการเด็กจะไม่ใช้แบบทดสอบเพื่อวัดผล เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนสำหรับการเลื่อนขั้นเด็กก่อนประถมศึกษา

2.9.1.7 ในการเปรียบเทียบพัฒนาการเด็กวัยเดียวกัน จะต้องใช้มาตราฐานเดียวกัน เช่น แบบทดสอบที่มีความยากง่ายระดับเดียวกัน เป็นต้น

2.9.1.8 การตีความหรือการสรุปผลการประเมินต้องมีความเป็นปรนัย คือ แปลผลตามข้อมูลที่ปารากฏ และถ้าเป็นไปได้ควรมีผู้ประเมินมากว่า 1 คน

ในการประเมินพัฒนาการเด็กต้องประเมินให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพราะพัฒนาการทุกด้านนี้จะประอบขึ้นเป็นความพร้อม หรือความสามารถของเด็กที่จะเรียนรู้ในขั้นต่อๆ ไป ได้แก่

2.9.1.8.1 พัฒนาการทางด้านร่างกาย

2.9.1.8.2 พัฒนาการทางด้านอารมณ์ และจิตใจ

2.9.1.8.3 พัฒนาการทางด้านสังคม

2.9.1.8.4 พัฒนาการทางด้านสติปัญญา

2.9.2 ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมินผล

การประเมินพัฒนาการเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ หรือ กิจกรรมให้แก่เด็ก ผลของการประเมิน จึงควรนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัมนาแนวการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก ตลอดจนการนำมาแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พัฒนาไปตามวัย รวมทั้งประดยชนด้านต่างๆ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.9.2.1 การประเมินผลช่วยทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กได้รู้จักเด็กในด้านความต้องการทักษะและความสนใจ

2.9.2.2 การประเมินผลช่วยพัฒนาคุณภาพของหลักสูตร

2.9.2.3 การประเมินผลช่วยให้ผู้ดูแลเด็กสามารถแก้ไขพฤติกรรมของเด็กที่ไม่พึงปรารถนา

2.9.2.4 การประเมินผลช่วยพัฒนาขวัญและกำลังใจให้แก่ผู้เลี้ยงดู

2.9.2.5 การประเมินผลช่วยสะสมข้อมูลที่จะรายงานให้พ่อแม่ได้ทราบความก้าวหน้าของเด็ก

2.9.2.6 การประเมินผลช่วยให้ได้ข้อมูลที่จะเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.9.3 ขั้นตอนการประเมินผล ก่อนที่จะดำเนินการพัฒนาเด็กท่านจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ และดำเนินการ ตามขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

2.9.3.1 ศึกษาและทำความเข้าใจพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุทุกด้าน

2.9.3.2 วางแผนเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมใช้บันทึกและประเมินพัฒนาการ

2.9.3.3 ดำเนินการประเมินและบันทึกพัฒนาการ

2.9.3.4 ประเมินและสรุป

2.9.3.5 รายงานผล

การประเมินทางพัฒนาการนั้นมีความสำคัญมาก เนื่องจากการที่เราสามารถบอกได้ว่าเด็กคนไหนมีปัญหาด้านพัฒนาการได้เร็วเท่าไร และรีบให้การวินิจฉัย และให้การรักษาและกระตุ้นพัฒนาการที่เหมาะสมย่อมจะส่งผลดีต่อเด็กและครอบครัวในระยะยาว โดยทั่วไปการประเมินพัฒนา การได้เป็น

2.9.4 การประเมินแบบไม่เป็นทางการ เป็นการประเมินโดยใช้การสอบถามจากผู้ปกครอง จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ความน่าเชื่อถือจากการสอบถามผู้เลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับระดับพัฒนาการค่อนข้างใกล้เคียงกับการใช้แบบทดสอบคัดกรองพัฒนาการในกรณีของผู้เลี้ยงดูที่ใกล้ชิดกับเด็ก และให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ ดังนั้น อาจจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะทำให้เราเห็นพัฒนาการที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง เพราะบางครั้งในทางปฏิบัติมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้เราไม่สามารถประเมินพัฒนาการได้อย่างครบถ้วน เช่น พื้นอารมณ์ของเด็กที่ปรับตัวยากทำให้การแสดงออกของพฤติกรรมทางพัฒนาการไม่เต็มตามศักยภาพ อย่างไรก็ตามพึงระวังในเรื่องของการให้ข้อมูลที่มากกว่าหรือน้อยกว่าความเป็นจริง ดังนั้น กุมารแพทย์ควรสังเกตพฤติกรรมของเด็กใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องตรวจร่วมด้วย เพื่อพิจารณาต่อว่ามีความจำเป็นต้องส่งเด็กไปตรวจพัฒนาการโดยผู้เชี่ยวชาญต่อไปหรือไม่

2.9.5 การประเมินที่ใช้ในเวชปฏิบัติ โดยใช้แบบประเมินพัฒนาการที่มีใช้ในปัจจุบัน ดังนี้

2.9.5.1 แบบทดสอบ Denver II เป็นชุดที่มีการปรับปรุงใหม่เมื่อปีพ.ศ. 2535 เป็นแบบคัดกรองซึ่งใช้กับเด็กช่วงอายุ 1 เดือนถึง 6 ปี ประเมินพัฒนาการ 4 ด้าน ดังนี้

2.9.5.1.1 Personalsocial คือทักษะการช่วยเหลือดูแลตนเองในกิจวัตรประจำวันต่างๆรวมถึงทักษะการมีความสัมพันธ์และการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น

2.9.5.1.2 Fine motor คือการทำงานประสานกันของกล้ามเนื้อมือและตาในการแก้ปัญหา

2.9.5.1.3 Language คือการได้ยิน ความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา

2.9.5.1.4 Gross motor คือการทรงตัวและการเคลื่อนไหว

2.9.5.1.5 The Good enough-Harris Drawing Test ใช้ทดสอบพัฒนาการเด็กอายุ 3-15 ปี

2.9.5.1.6 Gesell Drawing Test เป็นวิธีทดสอบ Visual motor perception

2.9.5.2 แบบทดสอบ Capute Scales (CAT/CLAMS) เป็นแบบทดสอบคัดกรองพัฒนาการที่ประกอบด้วยข้อทดสอบด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กเพื่อการแก้ปัญหา (CAT:Cognitive Adaptive Test) และข้อทดสอบด้านความเข้าใจและการใช้ภาษา (CLAMS : Clinical Linguistic and Auditory Milestone Scales) ใช้ทดสอบเด็กที่ช่วงอายุ 1-36 เดือน

2.9.5.3 แบบทดสอบ Bayley Scales of infant Development เป็นแบบประเมินพัฒนาการที่ค่อนข้างละเอียดมีข้อทดสอบข้อย่อยมากใช้ทดสอบเด็กช่วงอายุ 1 - 42 เดือน แบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ การทรงตัวและการเคลื่อนไหว (motor scale) และทักษะในการแก้ปัญหาและสติปัญญา (mental scale)

แบบประเมินพัฒนาการเด็กตามคู่มือส่งเสริมพัฒนาการเด็กอายุแรกเกิดถึง 5ปี สถาบันราชานุกูล สามารถใช้ในการคัดกรอง ประเมินพัฒนาการและส่งเสริมพัฒนาการ

2.10 ประวัติความเป็นมาของภาควิชากิจกรรมบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาควิชากิจกรรมบำบัดก่อตั้งขึ้นและเริ่มรับนักศึกษากิจกรรมบำบัดรุ่นแรกเข้าศึกษาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2523 โดยเดิมนายแพทย์ เทอดชัย ชีวะเกตุ ได้ไปศึกษาดูงานด้านออโธปิดิกซ์จากต่างประเทศ และ ได้มีโอกาสสัมผัสกับนักวิชาชีพกิจกรรมบำบัดในต่างประเทศและผลการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปฏิบัติงานของนักกิจกรรมบำบัดที่ให้ผลดีมากต่อผู้ป่วย อาจารย์หมอก็ให้รู้สึกประทับใจและเห็นว่างานกิจกรรมบำบัดเป็นงานที่มีความสำคัญ และจะเป็นประโยชน์อย่างสูงต่อตัวผู้รับบริการและญาติและต่อการปฏิบัติงานของแพทย์ ซึ่งนักกิจกรรมบำบัดมีหน้าที่ให้การประเมิน บำบัด และประเมินซ้ำเพื่อช่วยค้นหาปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตของบุคคล จากนั้นให้การบำบัดและการฟื้นฟูผู้ป่วย อันจะช่วยให้ผู้ป่วยสามารถฝึกการรับรู้ การเรียนรู้ การเคลื่อนไหว ตลอดจนการดูแลตนเองภายหลังการเจ็บป่วย ทำให้ผู้ป่วยสามารถกลับไปดำเนินชีวิตได้อย่างอิสระ ไม่เป็นภาระของครอบครัวและประเทศ การเตรียมการในช่วงแรกก่อนการเปิดภาควิชากิจกรรมบำบัด ได้มีการจัดส่งนักกายภาพบำบัด และ พยาบาล จำนวน 6 คนเพื่อไปศึกษาและฝึกปฏิบัติด้านกิจกรรมบำบัดยังประเทศเยอรมัน และประเทศสหรัฐอเมริกา

2.10.1 กิจกรรมบำบัด (Occupational Therapy) เป็นการใช้กิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายต่อเอกัตถบุคคลผู้มีข้อจำกัดจากความเจ็บป่วยหรือบาดเจ็บทางกาย ความผิดปกติทางจิตสังคม ความบกพร่องด้านพัฒนาการหรือการเรียนรู้ ความแตกต่างทางวัฒนธรรมและเศรษฐฐานะ หรือกระบวนการเสื่อมถอยเนื่องจากวัย เพื่อให้ช่วยเหลือตนเองได้มากที่สุด ป้องกันการไร้ความสามารถและคงไว้ซึ่งการมีสุขภาพที่ดี

2.10.2 กระบวนการทางกิจกรรมบำบัด ประกอบด้วย การประเมิน การรักษาและการให้คำปรึกษาแนะนำ การบริการทางกิจกรรมบำบัดเฉพาะทางประกอบด้วยการสอนทักษะในการดำเนินชีวิตประจำวัน การพัฒนาทางการรับรู้การเคลื่อนไหวและทำหน้าที่ประสมประสานของประสาทรับความรู้สึก การพัฒนาทักษะการเล่น ความสามารถในการใช้เวลาว่างและและเตรียมความพร้อมก่อนการทำงาน การออกแบบ/ประยุกต์/ดัดแปลงและเลือกใช้เครื่องดามและกายอุปกรณ์เทียม การออกแบบงานฝีมือสำหรับการรักษาและการออกกำลังกายเฉพาะเพื่อส่งเสริมความสามารถและทักษะทางการเคลื่อนไหว รวมไปถึงการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมสำหรับผู้รับบริการ โดยสามารถให้บริการได้ทั้งแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม ทั้งในสถานบริการสุขภาพและในชุมชน

2.10.3 กิจกรรมบำบัดสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย ผู้หย่อนสมรรถภาพทางด้านร่างกาย หมายถึงบุคคลที่มีปัญหาทางร่างกายในด้านโครงสร้างและการทำงานของอวัยวะต่างๆอันเนื่องมาจากการเป็นโรค ความบกพร่องในการทำงานของระบบต่างๆ ความเสื่อมตามวัย หรืออุบัติเหตุ ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบให้ผู้ป่วยไม่สามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ จำกัดการแสดงบทบาทหรือทำกิจกรรมตามบทบาทของบุคคลนั้น สามารถแบ่งประเภทของผู้หย่อนสมรรถภาพทางด้านร่างกายตามสาเหตุใหญ่ๆได้ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.10.3.1 ผู้ป่วยระบบประสาท หมายถึงบุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของตัวเซลล์ประสาทและทางเดินประสาททั้งในสมองและไขสันหลัง ซึ่งอาจมีสาเหตุจากความผิดปกติของระบบประสาทเองหรือจากสาเหตุอื่นแล้วส่งผลให้ระบบประสาทมีการทำงานผิดปกติ เช่น โรคหลอดเลือดสมอง การได้รับอุบัติเหตุทางสมอง โรคพาร์คินสัน เป็นต้น

2.10.3.2 ผู้ป่วยทางระบบโครงสร้างของร่างกายและกล้ามเนื้อ เช่น โรครูมาตอยด์ กระดูกหัก กระดูกพรุน โรคมัยแอสทีเนียเกรวิส โรคของกล้ามเนื้อ การตัดแขนและ/หรือขา ปวดหลัง ไฟไหม้/น้ำร้อนลวก เป็นต้น

2.10.3.3 ผู้ป่วยที่ได้รับบาดเจ็บที่มือและแขน อันมีสาเหตุมาจากการได้รับบาดเจ็บหรือสาเหตุอื่นที่ทำให้เส้นประสาทส่วนปลาย กล้ามเนื้อและกระดูกทำงานบกพร่อง การจัดผู้ป่วยกลุ่มนี้แยกออกจากสองกลุ่มแรกข้างต้นเนื่องจากผู้ป่วยกลุ่มนี้มักมีอาการของทั้งสองระบบเกิดขึ้นร่วมกัน อีกทั้งขอบข่ายงานทางกิจกรรมบำบัดในผู้ป่วยประเภทนี้ค่อนข้างเด่นชัดและมีความสำคัญมาก

2.10.3.4 ผู้ป่วยที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับหัวใจและเมตาลิซึมของร่างกาย เช่น ผู้ป่วยโรคหัวใจ โรคมะเร็ง โรคเบาหวาน เป็นต้น ผู้ป่วยกลุ่มนี้อาจจะไม่มีความพิการหรือภาวะทุพพลภาพปรากฏให้เห็น แต่มักมีสภาพร่างกายโดยทั่วไปอ่อนแอ เหนื่อยง่าย ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันตามบทบาทและหน้าที่ของตนเอง

2.10.4 ขอบข่ายงานกิจกรรมบำบัดในผู้หย่อนสมรรถภาพทางด้านร่างกาย

2.10.4.1 ให้การประเมินเพื่อรวบรวมปัญหาของผู้ป่วยที่จำเป็นต้องได้รับการรักษาทางกิจกรรมบำบัด เช่น กำลังของกล้ามเนื้อ ระยะการเคลื่อนไหว ความตึงตัวของกล้ามเนื้อ การรับความรู้สึก การรับรู้และความรู้ความเข้าใจ รูปแบบและความคล่องแคล่วในการทำงานของมือ การทำกิจวัตรประจำวัน

2.10.4.2 ให้คำแนะนำหรือให้กิจกรรมเพื่อคงไว้ซึ่งสภาวะที่ดีของผู้ป่วย

2.10.4.3 ให้การดูแลสภาพจิตใจของผู้ป่วยที่หย่อนสมรรถภาพทางด้านร่างกาย

2.10.4.4 ให้คำแนะนำและให้การรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านการรับความรู้สึก

2.10.4.5 ให้การรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาการรับรู้และการเรียนรู้รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้ป่วยที่มีปัญหาในด้านนี้

2.10.4.6 กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการเคลื่อนไหวที่ปกติ ยับยั้งการเคลื่อนไหวที่ผิดปกติ ตามวิธีการรักษาทางกิจกรรมบำบัด

2.10.4.7 ให้การรักษาผู้ป่วยที่มีปัญหาเกี่ยวกับมือ เช่น รูปแบบการทำงานของมือ ความคล่องแคล่วในการใช้มือ การทำงานอย่างประสานกันระหว่างมือทั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สองข้าง สอนผู้ป่วยทำกิจวัตรประจำวันตามระดับความสามารถของผู้ป่วยเพื่อให้ผู้ป่วยสามารถช่วยเหลือตนเองได้มากที่สุด

2.10.4.8 ดัดแปลงอุปกรณ์ช่วยและอุปกรณ์เสริมในการทำกิจวัตรประจำวันให้กับผู้ป่วย

2.10.4.9 ออกแบบและจัดทำเครื่องดามให้กับผู้ป่วยที่มีความจำเป็นต้องใช้เครื่องดามสอนวิธีใส่-ถอดและการดูแลรักษาเครื่องดาม

2.10.4.10 สอนวิธีใส่-ถอด การใช้และการดูแลรักษากายอุปกรณ์เทียมต่างๆ

2.10.4.11 ให้คำแนะนำในการทำงานอย่างถูกวิธีและสอนเทคนิคในการสงวนพลังงาน

2.10.4.12 ให้คำแนะนำในการจัดตารางเวลาของกิจกรรมในแต่ละวันให้มีความสมดุลย์กัน

2.10.4.13 ประเมินและให้คำแนะนำในการดัดแปลงสภาพบ้านและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับผู้รับบริการแต่ละราย

2.10.4.14 ประเมินความสามารถในการประกอบอาชีพและสอนทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ

2.10.4.15 ให้คำปรึกษาและแนะนำญาติของผู้ป่วยเกี่ยวกับการยอมรับในตัวผู้ป่วยและวิธีในการช่วยดูแลผู้ป่วยภายหลังจากที่ผู้ป่วยออกจากโรงพยาบาล

2.10.5 กิจกรรมบำบัดสำหรับเด็ก

วัตถุประสงค์ในการบำบัดรักษาทางกิจกรรมบำบัด ช่วยให้ “เด็กทุกคน”

2.10.5.1 มีความสามารถในการเล่น, การเรียน, การเข้าสังคม ได้เหมาะสมตามวัย

2.10.5.2 มีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวตามวัย

2.10.5.3 มีพัฒนาการด้านสุขอนามัยส่วนบุคคลเหมาะสม

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ญาติ ครู พี่เลี้ยงเด็กควรสังเกตว่าเด็กมีอาการต่อไปนี้หรือไม่ อาการต่อไปนี้ล้วนมักก่อให้เกิดปัญหาตามมาในระยะยาว หากพบกลุ่มอาการที่เป็นปัญหาควร ไปปรึกษานักกิจกรรมบำบัดเสียตั้งแต่วันนี้ อย่านิ่งนอนใจ ปล่อยเวลาให้เพิ่มนานไป จนเกือบ จะสายเกินแก้ที่จะช่วยบุตรหลานของท่าน ให้ใช้ชีวิตดังเช่นคนส่วนใหญ่โดยทั่วไป เนื่องจากพัฒนาการความสามารถใดๆ มักมีช่วงเวลาที่เหมาะสมที่จะพัฒนาทักษะด้านนั้นๆ เมื่อเลยช่วงเวลาที่เหมาะสมไปแล้วการบำบัดเพื่อแก้ไขอาจทำไม่ได้ผลหรือได้ผลแต่เพียงเล็กน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.10.6 อาการผิดปกติที่พบบ่อยในเด็ก ซึ่งมักก่อให้เกิดปัญหาตามมาในระยะยาว หากเด็กไม่ได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสม ได้แก่

2.10.6.1 อายุ 2 ปี แล้วยังไม่พูด

2.10.6.2 อยู่ไม่นิ่ง ชอบเดินไป เดินมา ไม่มีจุดมุ่งหมายของการกระทำที่แน่ชัด

2.10.6.3 เด็กไม่ค่อยสบตา ไม่ค่อยมองหน้าเมื่อพูดด้วย

2.10.6.4 เด็กไม่หันดู หรือไม่สนใจเมื่อมีใครเรียกชื่อ

2.10.6.5 เด็กมีพฤติกรรมแปลก ๆ เช่น มีพฤติกรรมมองวัตถุสิ่งของที่หมุนหรือเคลื่อนไหว จ้องมองแสงไฟ

2.10.6.6 เด็กมีภาวะน้ำลายไหลยืด

2.10.6.7 เด็กมีปัญหาเรื่องการดูด การกลืน และการเป่า

2.10.6.8 เด็กไม่ชอบให้ใครอยู่ใกล้หรือสัมผัสโดนตัวเด็ก

2.10.6.9 เด็กหันเหความสนใจง่าย มักทำกิจกรรมใด ๆ ไม่เสร็จ

2.10.6.10 เด็กอายุ 1 ปี แต่ยังไม่คืบคลาน, ยืน, เดิน มีพัฒนาการช้ากว่าวัย

2.10.6.11 เด็กที่ชอบนั่งๆ นอน ๆ ไม่เล่น ไม่ทำกิจกรรมอะไร

2.10.6.12 เด็กอายุ 3 ปี แต่ยังปั่นจักรยาน 3 ล้อเองไม่ได้

2.10.6.13 เด็กอายุ 4 ปี แต่ยังไม่สามารถควบคุม การขับถ่ายได้

2.10.6.14 เด็ก อายุมากกว่า 1 ปี แต่ยังไม่สามารถใช้มือหยิบขนมเข้าปากเองได้

2.10.6.15 เด็กอายุ 6 ปี แล้วยังช่วยเหลือตนเองในเรื่อง การไปห้องน้ำหรือการสวมใส่เสื้อกางเกงเอง

2.10.6.16 เด็กอายุ 5 ปี แต่ยังนับเลข 1-10 ไม่ได้ หรือ แยกหมวดหมู่สิ่งของไม่ได้

หน่วยกิจกรรมบำบัดเด็ก ภาควิชากิจกรรมบำบัด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รับปรึกษาปัญหา พัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว, การเรียน, การดูด, การกลืน, การเล่น และการเข้าสังคมของเด็กอายุ 0-15 ปี โดยคณาจารย์ฝ่ายเด็กของภาควิชากิจกรรมบำบัด วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 08.00-16.00 น. Tel (053)94-5094, (053) 94-9254 คลินิกพิเศษกิจกรรมบำบัด ของภาควิชา กิจกรรมบำบัด วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 14.-20.00 น. วันเสาร์ เวลา 09.00-12.00 น.

2.10.7 กิจกรรมบำบัดสำหรับผู้ที่มีปัญหาด้านจิตสังคม

2.10.7.1 บทบาทของนักกิจกรรมบำบัดด้านสุขภาพจิต

นักกิจกรรมบำบัดเป็นบุคคลากรด้านสุขภาพ ซึ่งมีบทบาทในการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ แก่เด็ก วัยรุ่น ผู้ใหญ่ และผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพจิต หรือเจ็บป่วยทางจิต ทั้งในสถาบัน และในชุมชน (Evans, 1985) โดยใช้กิจกรรมที่ผ่านการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ทั้งในด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณสมบัติของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ทำกิจกรรม วิธีการทำและผลิตผลของกิจกรรม รวมทั้งคุณสมบัติของกิจกรรมทั้งในด้านภววิสัย และอัตวิสัยต่อแต่ละบุคคลและกลุ่ม คุณสมบัติของกิจกรรมด้านภววิสัย ได้แก่ องค์ประกอบด้านระบบรับความรู้สึกและเคลื่อนไหว ระบบความรู้ความเข้าใจ และระบบจิตสังคม ส่วนคุณสมบัติของกิจกรรมด้านอัตวิสัย คือ อารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของแต่ละบุคคลต่อกิจกรรมนั้น ๆ (อริสา พงษ์ศักดิ์ศรี, 2547; Kielhofner, 2002) เพื่อให้ผู้ป่วยนั้น ๆมีการใช้เวลา พลังงานและความสนใจ อย่างมีความหมาย ช่วยให้ปรับตัวได้ และสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆในชีวิตที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่นได้ตามศักยภาพ ช่วยลดพยาธิสภาพ และสนับสนุนการคงไว้ซึ่งสุขภาพที่ดีทั้งร่างกาย และจิตใจ นั้นคือ ฝึกการดำเนินชีวิตอย่างอิสระ (Independence living skills training) ในกิจกรรมด้านการดูแลตัวเอง การทำงาน กิจกรรมยามว่าง หรือกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งกิจกรรมสร้างสัมพันธภาพ ทั้งในสถาบัน และชุมชนต่อผู้ป่วย (Evans, 1985; Adam, 1993).

นอกจากนี้นักกิจกรรมบำบัดยังร่วมมือกับครอบครัวและสมาชิกในชุมชน เพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ป่วยในชุมชนโดยให้ผู้ป่วย ญาติ และสมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วม ผู้นำชุมชนจะเป็นแกนหลัก ในการเสนอโครงการอาชีพที่มีผู้ป่วยจิตเวชอยู่ในโครงการด้วย มีงานอาชีพทำรวมกัน (ขวัญฤทัย ธนารักษ์ และคณะ, 2547) การทำงานร่วมกันของนักกิจกรรมบำบัดและชุมชนเป็นการช่วยลดอาการเจ็บป่วยทางจิต ความเครียดและ การหมกมุ่นกับการเจ็บป่วย (อนงค์ ธรรมโรจน์ , เทพนิมิตร บางแสน และ สิรินาฏ มั่นคง, 2542) ช่วยเพิ่มศักยภาพและ ความภาคภูมิใจแก่ผู้ป่วย ช่วยให้ผู้ป่วยและครอบครัวมีรายได้จากการทำงาน เพิ่มพูนคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยและครอบครัว รวมทั้งสมาชิกของชุมชนอยู่ร่วมกับผู้ป่วยโรคจิตได้อย่างสงบสุข (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณะสุข, 2544; Chan & Yu, 2004) และส่งเสริมศักยภาพของชุมชน (ชนิกรรดา และคณะ, 2547)

นักกิจกรรมบำบัดจะรับผิดชอบเตรียมความพร้อมของผู้ป่วย เพื่อให้กลับไปดำเนินชีวิตในชุมชน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในชุมชนได้ รวมทั้งเตรียมความพร้อมของชุมชน มีส่วนร่วมในการดูแล ฟื้นฟูสมรรถภาพและเพิ่มพูนศักยภาพของผู้ป่วยและครอบครัว เพื่อให้ผู้ป่วยและครอบครัว มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบดูแลสุขภาพและช่วยเหลือตัวเองได้มากที่สุดตามศักยภาพที่มี และป้องกันการกลับมารักษาซ้ำ (Adam, 1993) อันส่งผลให้ลดค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษา ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของประเทศปัจจุบัน

2.10.8 กิจกรรมบำบัดในผู้สูงอายุ ขอบเขตงานทางกิจกรรมบำบัดในผู้สูงอายุ สามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.10.8.1 โปรแกรมก่อน/หลังการเกษียณอายุ หลังจากที่ประเทศไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรมาเป็นสังคมอุตสาหกรรม ทำให้รูปแบบการทำงานของคนไทยมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการเกษียณอายุ จากเดิมในสังคมเกษตร การเกษียณอายุจะมีช่วงเวลาที่ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้สูงอายุ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำกิจกรรมซึ่งก็คือการทำงาน มีการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป จึงมักไม่ค่อยมีปัญหาในการปรับตัว แต่ในสังคมอุตสาหกรรม การเกษียณอายุจะถูกกำหนดไว้โดยกฎหมาย เมื่อบุคคลมีอายุครบ 60 ปี ไม่ว่าจะมีความพร้อมหรือไม่ บุคคลนั้นจะต้องยุติบทบาทการทำงานทันที จึงอาจมีปัญหาในการปรับตัว และนักกิจกรรมจะมีบทบาทในการจัดโปรแกรมก่อน/หลังการเกษียณอายุ เพื่อเตรียมความพร้อมในการปรับตัวหรือช่วยให้ปรับตัวได้กับการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินชีวิต

วัตถุประสงค์หลักของโปรแกรมก่อน/หลังการเกษียณอายุ คือการช่วยให้ผู้สูงอายุปรับตัวให้มีการใช้เวลาอย่างมีจุดมุ่งหมายและเป็นการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งโดยทั่วไปจะมีขั้นตอนหลักๆ ดังนี้

ก. การค้นหาความจริง เป็นขั้นตอนที่ช่วยให้ผู้สูงอายุเข้าใจรูปแบบการทำกิจกรรมของตนเอง

ข. การประเมิน เป็นการประเมินกิจกรรมแต่ละกิจกรรมโดยผู้สูงอายุ ว่ากิจกรรมแต่ละกิจกรรมนั้นๆมีคุณค่า ความหมายอย่างไรต่อผู้สูงอายุ และรูปแบบการทำกิจกรรมทั้งหมด

ค. การหาทางเลือกอื่นๆ เป็นการสำรวจกิจกรรมหลายๆรูปแบบที่อาจมาแทนกิจกรรมที่ต้องหยุดทำไป หรือเพิ่มเติมในช่วงเวลาที่มีมากขึ้น

ง. การเลือกกิจกรรมและวางกลยุทธ์ในการปรับรูปแบบการำดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ

จ. การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีการใช้เวลาอย่างมีจุดมุ่งหมายและเป็นการส่งเสริม สุขภาพตามที่ได้วางแผนไว้

2.10.8.2 ชมรมผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชนมักจะมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือชมรมต่างๆเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันโดยเฉพาะกิจกรรมทางสังคม ในประเทศไทย กรมประชาสงเคราะห์ (เดิม) และกระทรวงสาธารณสุขได้มีนโยบายส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุในชุมชน และชมรมผู้สูงอายุที่สังกัดโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขขึ้น เพื่อการส่งเสริมสุขภาพในผู้สูงอายุ นักกิจกรรมบำบัดจะมีบทบาทในการให้ความรู้เกี่ยวกับกลยุทธ์ในการป้องกันอันตรายในการทำกิจกรรม การปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม และการส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งบทบาทเหล่านี้จะมีการปรับเปลี่ยนไปให้เข้ากับสภาพของผู้สูงอายุที่อยู่ในชุมชนนั้น รวมถึงปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนด้วย

2.10.8.2.1 ผู้สูงอายุพิการที่อยู่ในชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.10.8.2.2 ผู้สูงอายุที่อยู่ในสถาบัน

2.10.8.2.3 การเตรียมตัวสู่วาระสุดท้ายแห่งชีวิต

ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์คลินิก เสนอบริการทางกิจกรรมบำบัดเพื่อการบำบัดรักษา ส่งเสริม ป้องกันและฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทาง ร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาแก่ผู้ที่เจ็บป่วยหรือมีความบกพร่องให้สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ลดการเป็นภาระต่อครอบครัวและสังคม

กิจกรรมบำบัด (Occupational Therapy) หมายถึง การใช้กิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นสื่อในการบำบัดรักษาแก่ผู้ที่มีความบกพร่องทาง ด้านร่างกาย จิตใจ การเรียนรู้และพัฒนาการ เพื่อส่งเสริม ป้องกัน รักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยตนเองอย่างมีความสุขตามศักยภาพและตามความสามารถของตนเอง

2.10.9 กิจกรรมบำบัดสำหรับเด็ก

2.10.9.1 เด็กที่มีปัญหาในด้านพัฒนาการช้ากว่าวัยในด้าน การเคลื่อนไหว ภาษา สังคม

2.10.9.2 เด็กที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้รวมถึงทักษะต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานทางการศึกษา เช่น เขียนและอ่านหนังสือไม่ได้

2.10.9.3 เด็กที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม ไม่สบตา ก้าวร้าว ทำร้ายตนเอง อยู่ไม่นิ่ง

2.10.9.4 เด็กที่มีปัญหาในด้านทักษะทางสังคม

2.10.10 สำหรับผู้ป่วยที่มีความบกพร่องทางกาย เช่น

2.10.10.1 ผู้ป่วยอัมพฤกษ์-อัมพาต

2.10.10.2 สำหรับผู้สูงอายุที่มีความเครียด วิตกกังวล ปวดศีรษะข้างเดียว ความจำเสื่อม

2.10.10.3 ผู้ที่มีความเครียดและความวิตกกังวลเกี่ยวกับการทำงานและดำรงชีวิต

2.10.10.4 ผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้มือ เช่น หยิบจับลำบาก

2.10.10.5 ประดิษฐ์อุปกรณ์ช่วยและอุปกรณ์ดามมือ

2.10.11 คลินิกกิจกรรมบำบัดให้บริการโดยนักกิจกรรมบำบัด โดยกิจกรรมที่ให้บริการมีดังนี้

2.10.11.1 สอนและฝึกให้ผู้ป่วยสามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเองในด้านต่างๆเช่น การทานอาหาร การใส่เสื้อผ้า เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.10.11.2 ให้การบำบัดรักษาผู้ที่มีความบกพร่องในด้านการเคลื่อนไหว เช่น อัมพาตครึ่งซีก และเด็กสมองพิการ เป็นต้น

2.10.11.3 กระตุ้นการดูด การเคี้ยวและการกลืน

2.10.11.4 ประเมินและกระตุ้นพัฒนาการในเด็กที่มีพัฒนาการช้าในด้านต่าง ๆ เช่น ฝึกทักษะการเคลื่อนไหว กระตุ้นการชันคอ การคลาน การเดินและฝึกทักษะทางสังคม

2.10.11.5 ให้คำปรึกษากิจกรรมการเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ในโรงเรียนอนุบาลหรือโรงเรียนเด็กปกติ

2.10.11.6 กิจกรรมเพื่อเพิ่มความสามารถในการควบคุมตนเองในเด็กที่มีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง ก้าวร้าว ไม่สบตา

2.10.11.7 ส่งเสริมการรับรู้และเรียนรู้ในเด็กเรียนช้า หรือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยให้กิจกรรมเตรียมความพร้อมของทักษะต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานทางการศึกษา เช่น ฝึกทักษะการเขียน ฝึกทักษะการอ่าน เป็นต้น

2.10.11.8 กิจกรรมเพื่อเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อในผู้ที่มีกล้ามเนื้ออ่อนแรง

2.10.11.9 กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการใช้มือในการทำกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันในผู้ที่ได้รับบาดเจ็บเกี่ยวกับมือ

2.10.11.2 ประดิษฐ์ดัดแปลงอุปกรณ์หรือเครื่องช่วยเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตัวเองในด้านการแต่งกาย การทำความสะอาดร่างกาย การรับประทานอาหาร เป็นต้น

2.10.11.2 การฝึกทักษะความสามารถในการสื่อความหมาย

2.10.11.2 กระตุ้นให้ผู้ป่วยสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือสังคมเพื่อการดำรงชีวิตอย่างปกติสุข โดยไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวหรือผู้อื่น

2.10.12 ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์มหาวิทยาลัย เชียงใหม่

[อ้างอิงจาก : http://www.ams.cmu.ac.th/depts/amscenter/]

ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์คลินิก คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้จัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 15(11) แห่งพระราช บัญญัติมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2530 สภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในคราว ประชุมครั้งที่ 7/2534 เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2534 โดยมีวัตถุประสงค์ในการ จัดตั้ง ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.10.12.1 เพื่อให้ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ คลินิก เป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติของนักศึกษาและเป็นสถานที่ฝึกอบรมแก่บุคคลภายนอก

2.10.12.2 เพื่อเพิ่มทักษะและประสบการณ์แก่ คณาจารย์ในคณะ ในการบริการแก่ประชาชน ซึ่งทักษะและประสบการณ์นี้สามารถนำไป สอนนักศึกษาได้โดยตรง

2.10.12.3 การให้บริการทางเทคนิคการแพทย์ คลินิก เป็นพื้นฐานไปสู่การวิจัย การพัฒนาเทคนิคและวิธีการ ตลอดจนการควบคุม คุณภาพทางการปฏิบัติทดลอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงระบบการเรียนการส อน ซึ่งจะก่อให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการต่อไป

2.10.12.3 เพื่อรวบรวมงานบริการและงานจัดการทาง เทคนิคการแพทย์คลินิกของคณะในหน่วยงานต่าง ๆ รวมไว้ในศูนย์เดียวกัน เพื่อ ความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการตลอดจนเกิดความคล่องตัวในด้านการบริหาร

2.10.12.4 เพื่อให้บริการทางเทคนิคการแพทย์ คลินิก ของสาขาวิชาที่คณะรับผิดชอบผลิตบัณฑิต ได้แก่ ทางเทคนิคการ แพทย์ รังสีเทคนิค กิจกรรมบำบัดและกายภาพบำบัด แก่ประชาชนทั่ว ๆ ไป โดยเฉพาะ อย่างยิ่งแก่ประชาชนในภาคเหนือ ตลอดจนให้บริการแก่โรงพยาบาล สถาบัน หน่วย งาน องค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาล

2.10.12.5 การให้บริการนี้จะนำไปสู่มาตรฐานของ วิชาชีพและความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน สถาบัน องค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในและภาย นอกมหาวิทยาลัยทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาล

2.10.12.6 รายได้ส่วนหนึ่งจากการให้บริการ จะทำ ให้คณะพึ่งตนเองได้มากขึ้น ก่อให้เกิดการพัฒนาทั้งด้าน บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ ทำให้เกิดการปรับปรุงระบบงานในองค์การให้เหมาะสมและ คล่องตัวมากขึ้น

ทั้งนี้ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์คลินิก ได้รับการพิจารณาอนุมัติจากกระทรวงการคลังให้เป็นสถานพยาบาลของทางราชการ ตามนัยมาตรา 4 แห่ง พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ.2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม [อ้างถึงหนังสือ
กระทรวงการคลัง ที่ กค 0502/35254 ลงวันที่ 7 สิงหาคม 2535]

2.10.13 ด้านงานบริการ

คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รวบรวมงานบริการต่าง ๆ ไว้ในศูนย์ บริการฯ เพียงแห่งเดียว เพื่อความสะดวก รวดเร็วในการให้บริการ แก่ผู้มาใช้บริการ ตลอดจนความคล่องตัว ในการบริหาร นอกจากนี้ทางศูนย์บริการฯ จะเน้นการบริการด้าน การตรวจสุขภาพประจำปี และการตรวจพิเศษ (Special test) ซึ่งคณะแพทย์ศาสตร์ยังไม่มีบริการ ก็จะเป็นการเพิ่ม

เอกสารนี้เผยแพร่เอกสารนี้เพื่อการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทักษะ และประสบการณ์ แก่อาจารย์ที่รับผิดชอบในงานนั้น ๆ ให้มากยิ่งขึ้น และการที่คณะ เทคนิคการแพทย์มีห้องปฏิบัติการเป็นของตนเอง ก็จะเป็นแหล่งข้อมูล แหล่งสิ่งส่งตรวจ (Specimen) และแหล่งเครื่องมือ ที่จะช่วยส่งเสริมให้อาจารย์ ได้มีโอกาสทำงานวิจัยได้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถเป็นแนวทาง หารายได้มาเสริมงบประมาณปกติ ได้อีกทางหนึ่งด้วย เพื่อนำมาพัฒนาภารกิจ ของมหาวิทยาลัย เพื่อสามารถพึ่ง ตนเองได้ในอนาคตต่อไป โดยในปัจจุบัน (2547) ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์คลินิก ได้เปิดให้บริการทั้งสิ้น 4 คลินิก ได้แก่

1. คลินิกเทคนิคการแพทย์
2. คลินิกรังสีเทคนิค
3. คลินิกกิจกรรมบำบัด
4. คลินิกกายภาพบำบัด-ธาราบำบัด

สถานที่ติดต่อ

ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์คลินิก AMS Clinical Services Center
คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
110 ถ.อินทวโรรส ต.ศรีภูมิ อ.เมือง จ.เชียงใหม่
โทรศัพท์ (053) - 946027 โทรสาร.(053) - 225177
E-mail : ams_clinic@yahoo.com

2.11 ประวัติความเป็นมาของศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center

[อ้างอิงจาก : http://www.specialchild.co.th/profile.asp]

ศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ “Special Child Center” ได้เกิดขึ้นจากแนวความคิดของผู้ช่วยศาสตราจารย์สุภาพร ชินชัย อาจารย์ประจำภาควิชากิจกรรมบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ต้องการให้มีศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษที่สมบูรณ์แบบ ทั้งในด้านอุปกรณ์เฉพาะทาง และมีบุคลากรเฉพาะด้านที่สามารถให้การกระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษได้อย่างเป็น องค์รวม ไม่ว่าจะเป็นนักกิจกรรมบำบัด นักแก้ไขการพูด และนักการศึกษาพิเศษรวมถึงแพทย์ทางจิตเวชเด็ก สืบเนื่องมาจากตัว ผศ.สุภาพร เองได้คร่ำวอดอยู่ในวงการเด็กพิเศษมานานนับ 10 ปี ไม่ว่าจะเป็นการได้ลงมือกระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษเอง หรือการได้รับเชิญไปเป็นวิทยากรในการประชุมสัมมนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษ จึงได้สัมผัสกับความเดือดร้อน และรับทราบถึงปัญหาของผู้ปกครองที่ไม่สามารถหาสถานที่ที่จะสามารถช่วยเหลือ ดูแล กระตุ้นพัฒนาการให้แก่ลูก ๆ ของพวกเขาได้อย่างพอเพียงและเป็นองค์รวม หรือหากมีก็ไม่มีเวลาสำหรับการกระตุ้นพัฒนาการอย่างเพียงพอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากแนวความคิดดังกล่าวจึงทำให้ ดร.สุพิน ฉายศิริไพบูลย์ คุณพรชัย เติมทรัพย์สิน และคุณอาภาวี วังตระกูล ได้ร่วมกันสานต่อทำให้เกิดเป็นรูปธรรมขึ้นมา จึงได้เปิดศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center ณ ชั้น 5 โรงพยาบาลเชียงใหม่ ราม 1 ขึ้นเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2545 เพื่อเป็นโครงการนำร่อง โดยได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจาก นพ.วรพันธุ์ อุณหจักร ท่านผู้อำนวยการโรงพยาบาลเชียงใหม่ ราม 1

จากนั้นเมื่อผู้ปกครองในกรุงเทพ ฯ ได้ทราบถึงโครงการดังกล่าว รวมทั้งเคยได้ยินชื่อเสียงและความเชี่ยวชาญในเรื่องการกระตุ้นพัฒนาการเด็ก พิเศษของผศ.สุภาพรมาก่อน จึงมีความตื่นตัวและให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เราจึงได้เริ่มเปิดให้ บริการกระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษขึ้น เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2547 โดยใช้พื้นที่บริเวณห้องประชุมเป็นการชั่วคราว เนื่องจากตัวอาคารของศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center ยังไม่เสร็จสมบูรณ์ ซึ่งถึงแม้ว่าสถานที่จะเป็นแค่ห้องประชุม แต่ก็ได้รับแรงตอบรับเป็นอย่างดีจากผู้ปกครองทุกท่าน ซึ่งในช่วงนั้นเราเปิดให้บริการเฉพาะในส่วนของกิจกรรมบำบัด (Occupational Therapy: OT) เท่านั้น

ในที่สุดศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center ซึ่งตั้งอยู่บนเนื้อที่กว่า 1 ไร่ก็เสร็จสมบูรณ์พร้อมให้บริการอย่างเต็มรูปแบบ สำหรับเด็กพิเศษที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 15 ปี ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของกิจกรรมบำบัด (Occupational Therapy: OT) การศึกษาพิเศษ (Special Education) และการแก้ไขการพูด (Speech Therapy) รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษ และพัฒนาการในเด็ก ในเดือนกรกฎาคม 2546 สมความตั้งใจของผศ.สุภาพร ชินชัย และผู้ร่วมก่อตั้งทุกท่านที่ต้องการให้ศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center เป็นศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กที่สมบูรณ์แบบที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศไทย

"Special Child Center" จึงเป็นศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษที่มีความเพียบพร้อม ทั้งทางด้านอุปกรณ์ช่วยกระตุ้นและเสริมพัฒนาการ (Developmental Equipments) อุปกรณ์การเล่นกลางแจ้งและในร่ม (Playground & Soft Play) สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย อีกทั้งยังมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน อันได้แก่ นักกิจกรรมบำบัด (Occupational Therapists) นักการศึกษาพิเศษ (Special Educators) และนักแก้ไขการพูด (Speech Therapists) ซึ่งจะเป็นผู้จัดโปรแกรมกระตุ้นพัฒนาการที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสำหรับเด็กพิเศษเป็นรายบุคคล เพื่อให้พวกน้องๆ เหล่านั้นมีพัฒนาการสมวัยเป็นไปตามศักยภาพสูงสุดของแต่ละคน โดยมีผศ.สุภาพร ชินชัย และรศ.สร้อยสุดา วิทยากร อาจารย์ประจำภาควิชากิจกรรมบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้เกียรติเป็นที่ปรึกษาประจำ และที่ปรึกษาด้านวิชาการประจำศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center

เพราะเรารู้ว่าเด็กพิเศษจะมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพได้ นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ทางเข้ามาช่วยกัน ทางศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center จึงได้

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดำเนินงานให้บริการกระตุ้นพัฒนาการอย่างเป็นองค์รวมแก่ เด็กที่มีปัญหาพัฒนาการล่าช้า (Delay Development) ไม่ว่าจะเป็นทางร่างกาย อารมณ์ หรือสังคม เด็กในกลุ่มออทิสติกสเปกตรัม (Autistic Spectrum) เด็กสมาธิสั้นและซนผิดปกติ (Attention Deficit & Hyperactive Disorders : ADHD) เด็กดาวน์ซินโดรม (Down's Syndrome) เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities : LD) เด็กสมองพิการ (Cerebral Palsy : CP) รวมถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายทุกประเภท (หูหนวก ตาบอด ฯลฯ) เป็นต้น โดยนักกิจกรรมบำบัดจะให้การกระตุ้นพัฒนาการด้วยกรอบอ้างอิงทางกิจกรรมบำบัด ไม่ว่าจะเป็นกรอบอ้างอิงทางการประสมประสานการรับความรู้สึกของสมอง (Sensory Integration Approach: SI) กรอบอ้างอิงทางการรับความรู้สึกและการเคลื่อนไหว (SensoriMotor) กรอบอ้างอิงทางประสาทพัฒนาการ (Neurodevelopmental Frame) หรือกรอบอ้างอิงอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับปัญหาของเด็กพิเศษเป็นรายบุคคล สำหรับเด็กที่มีปัญหาด้านการเรียนร่วมด้วยนั้น นักการศึกษาพิเศษจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนให้เหมาะสมกับความต้องการ และความสามารถของน้องเป็นรายบุคคลเช่นเดียวกัน โดยการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Plan : IEP) ขึ้น หากน้องมีปัญหาในการควบคุมตนเองในห้องเรียน เช่น ไม่สามารถนั่งเรียนได้ตลอด ไม่เข้ากลุ่มทำกิจกรรมกับเพื่อนๆ หรือเหม่อลอยไม่สนใจสิ่งที่ครูสอนในห้องเรียน เรามีบริการให้นักกิจกรรมบำบัดหรือนักการศึกษาพิเศษเข้าไปช่วยเหลือดูแลน้อง ที่โรงเรียน เพื่อให้น้องสามารถเรียนและเล่นร่วมกับเพื่อนๆ ในห้องเรียนได้อย่างเต็มตามศักยภาพ รวมถึง นักแก้ไขการพูดก็จะเข้ามามีส่วนให้การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาด้านการพูดในกรณี ที่น้องมีปัญหาด้านการพูดอีกด้วย นอกจากการกระตุ้นพัฒนาการเฉพาะรายบุคคลที่เรากล่าวถึงข้างต้นแล้ว เรายังมีการจัดกิจกรรมกลุ่มเด็กพิเศษขึ้นเพื่อให้น้อง ๆ ได้เพิ่มทักษะทางด้านสังคม การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น และการแบ่งปัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการกระตุ้นพัฒนาการและการดูแลอย่างต่อเนื่องและเป็นองค์ รวม เราจึงให้การดูแลอย่างใกล้ชิดถึงพัฒนาการ โดยรวมของเด็กแต่ละคน หากเด็กคนใดจะต้องไปพบแพทย์ทางจิตเวชเด็ก หรือเข้าโรงเรียน เราจะจัดทำรายงานพัฒนาการของเด็กคนนั้นๆ ให้ เพื่อทุกฝ่ายจะได้เห็นภาพเดียวกันและให้การดูแลอย่างต่อเนื่องไปในทิศทาง เดียวกัน เพื่อประโยชน์ต่อเด็กเหล่านั้นให้มากที่สุด

ศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center ได้ตระหนักเป็นอย่างยิ่งถึงการให้บริการด้วยความจริงใจ และถึงพร้อมในการให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้แก่เด็กพิเศษ และผู้ปกครองทุกท่านอย่างเต็มความสามารถ และเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ Special Child Center จึงทุ่มเทความพยายามในการให้บริการอย่างเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพสูง และเอื้อต่อการมีส่วนร่วมแบบไตรภาคี หมายถึง การสร้างสัมพันธไมตรีที่ดีระหว่างกลุ่มคน 3 กลุ่ม ในภาพ 3 มิติ ได้แก่ กลุ่มลูกค้า กลุ่มบุคลากร และกลุ่มผู้บริหาร ซึ่งการดำเนินงานในลักษณะการมีส่วนร่วมแบบไตรภาคีนี้จะส่งผลให้ศูนย์กระตุ้น พัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center สามารถ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสริมสร้างความเข้มแข็ง และแก้ไขข้อบกพร่องในการดำเนินงานของทุกฝ่ายทุกแผนกจนสามารถให้ความพอใจสูง สุดแก่ลูกค้าได้

2.12 ทฤษฎีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

2.12.1 การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

2.12.1.1 การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หมายถึง การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นด้วยกระบวน การทางด้านอุตสาหกรรม และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม โดยมีการวิเคราะห์หาข้อมูลเกี่ยวกับหน้าที่ใช้สอยของผลิตภัณฑ์ ข้อมูลเกี่ยวกับการตลาดแล้วนำมาปรับปรุงผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นการผลิตจำนวนมากๆ ให้อยู่ในความนิยมของตลาดในราคาพอสมควร (ธีรชัย สุขสด. 2544 :7)

2.12.1.2 การออกแบบที่สัมพันธ์กับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ประกอบด้วย (นิรัช สุดสังข์.2543 : 9-10)

2.12.1.2.1 การออกแบบที่สัมพันธ์กับวัสดุและกระบวนการผลิต

2.12.1.2.2 การออกแบบที่สัมพันธ์กับหน้าที่การใช้สอย

2.12.1.2.3 การออกแบบที่สัมพันธ์กับความต้องการของผู้บริโภค

2.12.1.2.4 การออกแบบที่มีคุณค่าทางรูปลักษณ์

2.12.1.3 การออกแบบผลิตภัณฑ์ต้องคำนึงถึงหลักการ ดังต่อไปนี้ (ธีรชัย สุขสด. 2544 : 34-35)

2.12.1.3.1 หน้าที่การใช้สอย ต้องออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีหน้าที่การใช้สอยที่ถูกต้องตามเป้า หมายที่ตั้งเอาไว้ เพื่อสนองความต้องการของผู้อุปโภคและผู้บริโภค

2.12.1.3.2 ความปลอดภัย การออกแบบจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้อุปโภคและบริโภค เช่น เมื่อใช้ผลิตภัณฑ์แล้วจะไม่เกิดสารพิษที่ทำอันตรายแก่ชีวิต ไม่เกิดอันตรายได้ง่าย ความปลอดภัยสูง เป็นต้น

2.12.1.3.3 ความแข็งแรงของตัวผลิตภัณฑ์ควรจะมีการเลือกใช้โครงสร้างที่มีความเหมาะสม ให้ความแข็งแรงทนทาน นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงความประหยัดด้วย

2.12.1.3.4 ความสะดวกสบายในการใช้งาน ต้องคำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมในการใช้งาน ขนาด และขีดจำกัดของผู้อุปโคและบริโภค

2.12.1.3.5 ความสวยงามน่าใช้ ต้องออกแบบให้ผลิตภัณฑ์มีรูปร่างขนาดที่เหมาะสม และมีความสวยงามน่าใช้ เหมาะกับประเภทของงานที่ทำ

2.12.1.3.6 การซ่อมแซมง่าย ต้องทำการออกแบบให้สามารถที่จะแก้ไขและซ่อมแซมได้ง่าย ไม่ชำรุด และมีการเสียหายเกิดขึ้น มีค่าบำรุงและการสึกหรอต่ำ

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.12.2 ประโยชน์ใช้สอย จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.12.2.1 ประโยชน์ใช้สอยทางจิตใจ งานออกแบบที่ดีต้องสามารถตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจ สร้างให้เกิดความรู้สึกที่พึงพอใจ หรือถูกใจ สำหรับผู้ใช้งานในด้านต่างๆ ดังนี้

2.12.2.1.1 สะดุดตา มีเอกลักษณ์ที่น่าสนใจ

2.12.2.1.2 มีคุณค่ามากกว่าราคาที่ปรากฏ

2.12.2.1.3 มีความน่าเชื่อถือ ไว้วางใจ

2.12.2.1.4 มีระดับ มีภาพพจน์ที่ดี เป็นสัญญลักษณ์แสดงถึงสถานะ

2.12.2.2 ประโยชน์ใช้สอยทางกายภาพ เป็นประโยชน์ใช้สอยที่ส่งผลตรงถึงผู้ใช้ มีความชัดเจน สามารถจับต้องและใช้งานได้ตามขอบเขตที่กำหนดไว้ แบ่งได้ 2 ด้าน

2.12.2.2.1 ประโยชน์ใช้สอยหลัก คือ ประโยชน์เฉพาะ โดยตรงที่งานออกแบบนั้นต้องทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ เป็นประโยชน์สำคัญที่ผู้สร้างริเริ่มตามความมุ่งหมาย เช่น เก้าอี้ เพื่อใช้ นั่ง , ยานพาหนะ เพื่อใช้ โดยสารไปถึงจุดมุ่งหมาย เป็นต้น

2.12.2.2.2 ประโยชน์ใช้สอยรอง คือ ประโยชน์เพิ่มเติมที่ส่งเสริมให้ประโยชน์ใช้สอยหลัก ใช้งานได้ครบถ้วนสมบูรณ์ดียิ่งขึ้น เช่น เก้าอี้ บางประเภทต้องออกแบบให้มีประโยชน์ใช้สอยสนับสนุนในด้านอื่นๆ ดังนี้

2.12.2.2.2.1 ความสะดวกสบายในการใช้งาน

2.12.2.2.2.2 ความปลอดภัย

2.12.2.2.2.3 การดูแล บำรุงรักษาได้ง่าย

2.12.2.2.2.4 ความแข็งแรงและทนทานตามอายุการใช้งาน

2.12.2.2.2.5 มีขนาดน้ำหนักที่เหมาะสม ง่ายต่อการใช้งาน และเคลื่อนย้าย

2.12.2.2.2.6 ความประหยัดพื้นที่ในขณะใช้งาน และ เก็บรักษา

2.12.2.2.2.7 มีราคาที่เหมาะสมทั้งราคาสินค้า และค่าบำรุงรักษา

ประโยชน์ใช้สอยในการออกแบบจึงมีใช้ได้กว้างขวางและเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการออกแบบที่นักออกแบบจำเป็นต้องรู้อย่างชัดเจน การค้นหาและรวบรวมข้อมูลด้านการใช้สอยนั้น ไม่เพียงได้จากการศึกษา การสอบถาม การสังเกตุ และการคาดเดาเท่านั้น บางครั้งจำเป็นต้องการสำรวจหาความต้องการ เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างครบถ้วน ถูกต้องและแม่นยำ เมื่อได้ผลงานการออกแบบมาแล้ว การตรวจสอบวัดผลก็มีระดับความยากง่ายแตกต่างกันด้วย ถ้าเป็นประโยชน์ใช้สอยทางกายภาพสามารถที่จะสร้างเครื่องมือ หรือหลักเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินได้อย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชัดเจน มากว่าประโยชน์ใช้สอยทางจิตใจ ซึ่งต้องใช้ความรู้สึกของผู้ประเมินในการวัด จึงทำให้เป็นประเด็นที่มีการโต้แย้งกันอยู่เสมอ (นวลน้อย บุญวงษ์. 2539 : 94-95)

2.12.3 ขั้นตอนในการพัฒนาการออกแบบ

วิกเตอร์ (Horst , Rittie อ้างจาก อุดมศักดิ์ สาริบุตร. 2542) ได้เสนอขั้นตอนระบบการพัฒนาการออกแบบโดยตั้งอยู่บนพื้นฐาน ดังนี้

2.12.3.1 ตั้งสมมุติฐาน หรือ วัตถุประสงค์ของงานออกแบบที่ชัดเจน

2.12.3.2 ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2.12.3.3 วิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูล ข้อดี-ข้อเสีย เพื่อการตัดสินใจในการเลือกข้อมูล และการแก้ปัญหา

2.12.3.4 ลงมือปฏิบัติในหลายๆ รูปแบบและนำมาศึกษาเปรียบเทียบ

2.12.3.5 เลือกแบบที่ดีทำหุ่นจำลอง

2.12.3.6 นำแบบจำลองไปให้ผู้เกี่ยวข้องทดลองใช้งาน

2.12.3.7 ปรับปรุงแก้ไข

2.12.4 การวิเคราะห์ตัวผลิตภัณฑ์ การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจในขั้นตอนสุดท้าย โดยมีจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมของผลิตภัณฑ์ว่าใกล้จุดมุ่งหมาย หรือการคิดรวบยอดเพียงใด การวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เพื่อประกอบการออกแบบ ประกอบด้วย (ธีรชัย สุขสด.2544 : 151-176)

2.12.4.1 ด้านการตลาด

2.12.4.2 ด้านเชิงเปรียบเทียบผลิตภัณฑ์

2.12.4.3 ด้านหุ่นจำลอง

2.12.4.4 ด้านกายภาพ

2.12.4.5 ด้านประโยชน์ใช้สอย

2.12.4.6 ด้านสมรรถนะและสัดส่วนผู้ใช้

2.12.4.7 ด้านผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

2.12.4.8 ด้านหลักเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์

2.12.4.9 ด้านอุตสาหกรรมและเทคนิคในการผลิต

2.12.4.10 ด้านความงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.12.5 กฎในการเลือกใช้วัสดุ

อุดมศักดิ์ สาริบุตร (2540 : 106-107) กล่าวว่า ในการนำวัสดุต่างๆ มาใช้เพื่อการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้น มีอยู่หลายชนิดขึ้นอยู่กับการเลือกใช้ที่ถูกต้องและเหมาะสม การเลือกใช้วัสดุมีข้อกำหนด และกฎในการเลือกใช้วัสดุ ให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ ดังนี้

2.12.5.1 Formalbility ความสามารถที่จะทำให้วัสดุนั้นเป็นงานสำเร็จรูปได้ง่าย

2.12.5.2 Machianlbility ความสามารถที่จะใช้วัสดุนั้นสำเร็จรูปได้ต้องอาศัยเครื่องจักรกล

2.12.5.3 Macanical Stability คุณสมบัติทางกลไกลในขณะที่ใช้งานไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง

2.12.5.4 Electrical Behariours คุณสมบัติทางไฟฟ้าต้องเหมาะสมกับงาน

2.12.5.5 Cost ราคาพอสมควร

ดังนั้น ในการเลือกใช้วัสดุต้องสัมพันธ์กับประโยชน์ใช้สอยหลัก ประโยชน์ใช้สอยรอง ประโยชน์ด้านจิตใจ ซึ่งการพัฒนาอุปกรณ์ดังกล่าว ให้สอดคล้องและสัมพันธ์กับ (นวลน้อย บุญวงษ์. 2539) ทฤษฎีที่ว่าด้วยประโยชน์ใช้สอย

2.12.6 กรรมวิธีการผลิต

อุดมศักดิ์ สาริบุตร (2540. 150-151) กล่าวว่า การผลิตเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมา จากการใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ การดำเนินการผลิตจะเป็นไปอย่างเป็นขั้นตอนของการกระทำก่อนหลังกล่าวคือ จากวัตถุดิบที่มีอยู่จะถูกแปรสภาพให้เป็นผลผลิตที่เพิ่มความต้องการให้การผลิตบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวนั้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดการให้อยู่ในรูปของระบบการผลิต ซึ่งประกอบด้วยสามส่วน คือ

2.12.6.1 ปัจจัยการผลิต (Input)

2.12.6.2 กระบวนการแปรสภาพ (Conversion)

2.12.6.3 ผลผลิต (Output) (อุดมศักดิ์ สาริบุตร. 2540 : 106-109)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.13 การออกแบบของเล่น (ฉัตรชัย จันทร์เด่นดวง. 2552 [Online] 8 กันยายน 2552)

ของเล่นเป็นสิ่งที่เด็กๆ ทุกวัยต้องการเพราะนอกจากสนุกสนานแล้ว ยังเป็นการเรียนรู้ การสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ การอยู่ร่วมกันในสังคม การออกแบบของเล่นสำหรับเด็กจึงต้องให้เหมาะสมกับวัยของเด็กที่สามารถเรียนรู้ของเล่นนั้นๆ ซึ่งสามารถแบ่งวัยของเด็กได้ดังนี้

2.13.1 ช่วงแรกเกิดจนถึง 6 เดือน เด็กช่วงแรกเกิดยังไม่สามารถใช้มือจับของเล่นได้ เด็กจะสนุกกับการสำรวจสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวด้วยประสาทสัมผัสทางตาและหู ของเล่นจึงควรเป็นประเภทที่มีเสียงและมีสีมันสดใส เมื่อเด็กเริ่มจับสิ่งของได้ของเล่นจะเป็นประเภทที่มีผิวลวดลายและปลอดภัยเมื่อเข้าปาก

2.13.2 ช่วงอายุ 6 เดือนถึง 1 ปี เด็กในวัยนี้เมื่อนั่งได้จะชอบใช้มือจับของเล่นฟาดกับพื้น โยน ต่อเป็นชั้นๆ สวมเข้าและถอดออกเปิดและปิด และเมื่อเด็กเริ่มคลานหรือเดินก็จะสนุกกับของเล่นที่เคลื่อนที่ไปเด็กได้

2.13.3 ช่วงอายุ 1 ปี- 2 ปี เด็กวัยนี้เป็นนักสำรวจด้วยความอยากรู้อยากเห็นและสงสัย เด็กเริ่มเดินเตาะแตะได้ เด็กจึงต้องการของเล่นที่ต้องใช้ความสามารถทางร่างกายตนเอง เช่น การเดิน การปีนป่าย การขี่ และการผลัก และของเล่นที่กระตุ้นให้ทดลองและใช้มือเล่น

2.13.4 ช่วงอายุ 2 ปี- 3 ปี เด็กจะชอบทดสอบความสามารถของร่างกายตนเองเช่น การกระโดด การปีนป่าย การขว้าง ดังนั้นของเล่นจึงเป็นพวกที่ต้องใช้พลังร่างกาย เด็กมีการใช้มือและนิ้วได้ดีจึงสนุกกับของเล่นประเภทศิลปะพื้นฐาน งานฝมือ หุ่นกระบอก กล่องต่างๆ และปริศนาอย่างง่าย เด็กเริ่มเล่นของเล่นที่ใช้จินตนาการ

2.13.5 ช่วงอายุ 3ปี- 6 ปี เด็กวัยก่อนเข้าโรงเรียนหรือเรียนอนุบาลจะเล่นด้วยกันอย่างสนุกและจะมีจินตนาการสูง ชอบแสดงเป็นผู้ใหญ่และสนุกกับการแต่งตัวที่จะทำให้จิตนการเป็นจริง เด็กในช่วงนี้จะมีของเล่นโปรดของตัวเอง และเด็กก็ยังสนุกกับงานศิลปะและงานฝีมือที่สร้างสรรค์ด้วยมือ

2.13.6 ช่วงอายุ 6 ปี- 9 ปี เด็กในวัยเรียนชอบเล่นของเล่นที่ต้องใช้กลวิธีและความชำนาญ เช่น เกมกระดาน ลูกแก้ว ว่าว เด็กวัยนี้สนุกกับการสำรวจความแตกต่างในโลกของผู้ใหญ่ ชอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แฟชั่น เด็กจะเสาะหาข้อมูลและประสบการณ์ใหม่ๆ จากการเล่นและสนุกกับวิทยาศาสตร์ งานฝีมือ และชุดมายากล

2.13.7 ช่วงอายุ 9ปี- 12 ปี เด็กช่วงนี้จะพัฒนางานอดิเรกและสิ่งที่สนใจในระยะยาวขึ้น และสนุกกับงานฝีมือ ชุดแบบจำลอง ชุดมายากล ชุดก่อสร้าง ชุดทอลองวิทยาศาสตร์ และจิ๊กซอว์ที่ซับซ้อนมากขึ้น เด็กยังสนใจในการระบายสี การแกะสลัก การปั้นเซรามิกส์ และโครงสร้างศิลปะอื่นๆ

การออกแบบของเล่นเด็ก นอกจากออกแบบให้เหมาะสมกับวัยของเด็กแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดในการออกแบบคือความปลอดภัยของของเล่น อันตรายที่เกิดจากของเล่นมีตั้งแต่ ขนาดของชิ้นส่วน รูปลักษณ์วัสดุที่ใช้ทำของเล่น วัสดุเคลือบผิว หรือแม้แต่บรรจุภัณฑ์ที่ใช้ห่อหุ้มของเล่นก็สามารถเป็นอันตรายแก่เด็กได้

2.13.8 อันตรายจากของเล่นที่เกิดกับเด็กได้ มีดังต่อไปนี้

2.13.8.1 อันตรายจากการหายใจไม่ออก (choking hazard) ของเล่นเด็กที่ประกอบไปด้วยชิ้นส่วนขนาดเล็กที่สามารถใส่เข้าปากได้ สามารถเข้าไปติดที่ลำคอเด็กทำให้หายใจไม่ออก

2.13.8.2 อันตรายจากการรัด (strangulation hazard) ของเล่นที่มีเชือกคาดหรือยางยืดที่ยาวพอ สามารถรัดคอเด็ก ทำให้หายใจไม่ออกได

2.13.8.3 อันตรายจากเสียงดัง (loud toy) ของเล่นที่มีเสียงดังเกินไปจะเป็นอันตรายต่อแก้วหูของเด็กได้ตามมาตรฐานมอก. 685 เล่ม 1 ระบุว่าเสียงที่ต่อเนื่องนานเกิน 1 วินาทีต้องมีระดับเสียงไม่เกิน 75 เดซิเบลเอสำหรับเด็กอายุไม่เกิน 18 เดือน และไม่เกิน 85 เดซิเบลเอสำหรับเด็กอายุเกิน 18 เดือน

2.13.8.4 อันตรายจากสารพิษ (toxic toy) ของเล่นที่ทำจากวัสดุหรือสารเคลือบที่เป็นพิษหรือมีส่วนประกอบของสารเคมีที่เป็นพิษ จะทำให้เด็กได้รับอันตรายจากพิษเหล่านั้นด้วย เช่นน้ำยาทาเล็บที่มีสาร dibutyl phthalate หรือ xylene

2.13.8.5 อันตรายจากรูปลักษณ์ ของเล่นที่มีขอบคมหรือปลายแหลมสามารถบาดหนังหรือทิ่มแทงตาได้ เนื่องจากของเล่นสามารถก่อให้เกิดอันตรายได้ ดังนั้นจึงมีกฎข้อบังคับด้านความปลอดภัยสำหรับของเล่น ตัวอย่างของกฎข้อบังคับของ U.S. Consumer Product Safety Commission ได้แบ่งตามอายุของเด็กดังนี้

2.13.8.5.1 สำหรับเด็กทุกวัย

ก. ของเล่นที่ใช้ไฟฟ้าจะต้องไม่เสี่ยงกับการช็อตและความร้อน

ข. ปริมาณตะกั่วในสีต้องไม่เกินที่มาตรฐานกำหนด

ค. ไม่มีสารเป็นพิษในเนื้อและที่ผิวของเล่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.13.8.5.2 สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี

ก. ต้องไม่แตกเมื่อใช้งานในสภาพปรกติและไม่ปรกติ

ข. ไม่มีชิ้นส่วนเล็กๆ ที่สามารถติดคอเด็กได้

ค. เส้นผ่านศูนย์กลางของลูกบอลต้องไม่ต่ำกว่า 1.75 นิ้ว

2.13.8.5.3 สำหรับเด็กอายุระหว่าง 3 ปีถึง 6 ปี

ของเล่นหรือเกมส์ที่มีชิ้นส่วนเล็กๆ จะต้องติดฉลากเตือนการติดคอได้ โดยเฉพาะลูกบอลหรือลูกแก้วที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางน้อยกว่า 1.75 นิ้ว

2.13.8.5.4 สำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 8 ปี

ก. ของเล่นไฟฟ้าจะต้องไม่มีส่วนกำเนิดความร้อน

ข. จะต้องไม่มีส่วนแหลม

ค. จะต้องไม่มีของคม

สำหรับประเทศไทยกระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของเล่น รวม 3เล่ม คือ

1. มาตรฐานเลขที่ มอก. 685 เล่ม 1-2540 จะบอกมาตรฐานของเล่นในเรื่องคณลักษณะของของเล่นที่ต้องการและควรจะเป็น เช่น ปริมาณโลหะหนักใน สี สารเคลือบ วัสดุขีดเขียน พลาสติก กระดาษ และการะดาษแข็ง จะต้องมีค่าไม่เกินตามตารางที่ 1 วัสดุที่ใช้ทำของเล่นต้องเป็นวัสดุใหม่ไม่เคยใช้งานมาก่อน

2. มาตราฐานเลขที่ มอก. 685 เล่ม 2-2540 จะบอกมาตรฐานของภาชนะบรรจุและฉลาก เช่น พลาสติกอ่อนที่ใช้ทำภาชนะบรรจุต้องหนาไม่น้อยกว่า 0.038 มิลลิเมตร และ

3. มาตรฐานเลขที่ มอก. 685 เล่ม 3-2540 เป็นมาตรฐานในการทอสอบและวิเคราะห์ของเล่น เช่น การทนแรงดึง การกระแทก การติดไฟ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.2 ปริมาณโลหะหนักในสารละลายที่สกัดได้จากสี สารเคลือบ วัสดุขีดเขียน พลาสติก กระดาษและกระดาษแข็ง

โลหะหนัก	เกณฑ์ที่กำหนดสูงสุด มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม
พลวง	60
สารหนู	25
แบเรียม	1000
แคดเมียม	75
โครเมียม	60
ตะกั่ว	90
ปรอท	60
ซิลิเนียม	500

ที่มา : (http://www.vcharkarn.com/varticle/38801.2552[online] 20 กรกฎาคม 2552)

ผู้ผลิตต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบมาตรฐานของเล่นเพื่อความปลอดภัยของเด็กแล้ว ผู้ปกตรองก็มีส่วนช่วยเสริมด้านความปลอดภัยให้กับเด็กได้เช่นกัน โดยปฏิบัติดังนี้

ก. เลือกของเล่นที่สนใจและเหมาะสมแก่วัยและความสามารถในการเล่นของเด็ก

ข. เลือกของเล่นที่ออกแบบดีและมีคุณภาพ

ค. อย่าซื้อของเล่นที่มีชิ้นส่วนขนาดเล็กให้กับเด็กที่อายุต่ำกว่า 3 ปี

ง. อ่านคู่มือการเล่นและคำเตือนด้านความปลอดภัยต่างๆ ให้เด็กเข้าใจ

จ. อย่าซื้อของเล่นสำหรับเด็กโตกว่าให้เล่น

ฉ. ทิ้งภาชนะบรรจุของเล่นก่อนที่จะให้เด็กเล่น

ช. หมั่นตรวจของเล่นเป็นระยะ ถ้าของเล่นเสียให้รีบซ่อมหรือทิ้งไป

ซ. ควรมีผู้ใหญ่เฝ้าดูขณะเด็กเล่น

ฌ. เก็บของเล่นในที่เก็บให้เรียบร้อย

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าการออกแบบของเล่นสำหรับเด็กไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะนอกจากจะต้องเข้าใจความต้องการของเด็กในแต่ละวัยแล้ว ยังจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยในการเล่นของเล่นเด็กอีกด้วย ผู้ผลิตจึงต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของเล่นเพื่อความปลอดภัยของเด็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.14 จิตวิทยาการใช้สี

2.14.1 สีกับความสนใจของเด็ก

ในเรื่องเกี่ยวกับการมองเห็นของเด็กแล้ว สีนับเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเป็นสิ่งที่กระตุ้นความรู้สึก และภาวะต่างๆ ของจิตใจให้สอดคล้องตามได้ในเด็กเล็กๆ จะสนใจที่จะเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างรอบๆตัว แสงสว่างและเงาต่างๆ จึงเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ สีสันสดใสและรุนแรง เช่น สีแดงสด สีเหลืองสด เป็นต้น เมื่อเด็กโตขึ้นความรู้สึกจะเปลี่ยนไป เด็กจะเรียนรู้ลักษณะสีต่างๆ ที่แตกต่างกัน รู้สึกอารมณ์ต่างๆ ที่สีนั้นมีผลต่อจิตใจ เด็กจะเริ่มชอบสีใดสีหนึ่งเป็นพิเศษ หรือสีกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งก็แล้วแต่ว่าเด็กจะได้รับพัฒนาการหรือสภาพแวดล้อมของเขาเป็นอย่างไร ซึ่งเด็กแต่ละคนได้รับสิ่งเหล่านี้มาไม่เหมือนกัน ดังนั้น การที่จะกำหนดหรือตัดสินลงไปให้แน่ชัดเลยว่า สีอะไรเป็นสีที่เด็กสนใจที่สุด จึงไม่อาจจะกระทำได้

ดังนั้นเกณฑ์การกำหนดในการเลือกสี ที่แต่เดิมมุ่งไปที่ว่า สีอะไรบ้างที่จะช่วยเร่งเร้า หรือกระตุ้นอารมณ์ให้เกิดความรู้สึกสนุกสนาน ตื่นเต้น น่าสนใจ มากที่สุดแทน เพราะว่าเหตุที่ทำกิจกรรมนั้นต้องการความสนุกสนาน ดังนั้น บรรยากาศของสิ่งที่จะใช้ควรเป็นสีที่ให้ความรู้สึกสนุกสนานด้วย

จากการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สีกับเด็กของลอเรนซ์ บี เพอร์กินส์ ได้ทำการสรุปไว้ ดังนี้

1. เด็กชอบสีที่มีความสดใส และธรรมชาติของเด็กชอบความสนุกสนานร่าเริง
2. สีใดๆ ก็ตามที่ได้อุตส่าห์ตกแต่งไว้อย่างสวยงาม เด็กๆจะต้องทำให้สกปรกอย่างแน่นอนไม่ช้าก็เร็ว ฉะนั้นอย่ามุ่งในเรื่องของสีเพียงอย่างเดียว เมื่อทำการออกแบบผลิตภัณฑ์ใดๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับเด็ก
3. ตกแต่งโดยคำนึงถึงการระวังรักษาที่จะตามมาทีหลังด้วย

สรุปผลการวิจัยข้อเสนอแนะของ ลอเรนซ์

1. สีที่เด็กในโรงเรียนอนุบาลชอบมากที่สุดคือ สีแดง สีเหลือง เขียวเหลือง แสดแดง ขาว น้ำเงิน เขียว ม่วง ม่วงน้ำเงิน ม่วงแดง และดำ เป็นอันดับสุดท้าย จะสังเกตุได้ว่าสีทั้ง 6 อันดับแรกคือสีแดง แสด แสดเหลือง เขียว เหลือง แสดแดง เป็นสีอุ่น สีที่เหลือกอันดับที่ 7 คือสีขาว ซึ่งเป็นสีที่สว่างที่สุด
2. แบ่งคะแนนออกเป็น 4 จำพวกคือ แม่สี สีทุติยภูมิ สีดำ ขาว

พวกที่ได้รับคะแนนสูงสุด คือ สีที่เป็นแม่สี ซึ่งมีสีอุ่นอยู่ 2 สี คือ แดงและเหลือง และยังมีสีน้ำเงิน เป็นสีเย็นอีก

พวกที่ได้รับการเลือกเป็นอันดับที่ 2 คือ สีทุติยภูมิ ซึ่งมีสีอุ่นเพียง 3 สี เท่านั้น คือ แสด เหลือง เหลืองเขียว เหลือง แสดแดง และมีสีเย็นอยู่ 3 สี คือ ม่วงน้ำเงิน ม่วงแดง เขียว น้ำเงิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พวกที่ได้รับการเลือกเป็นอันดับสุดท้าย คือ สีขาวและดำ ซึ่งมิได้ถูกจัดอยู่ในวรรณะใด แต่จัดไว้ในพวกที่ให้ความมืด และสว่างของสี สังเกตได้ว่าสีขาวมีค่าความสว่างสูงสุด มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าสีดำ ซึ่งมีค่าความมืดสูงสุดอย่างเห็นได้ชัด

สีปฐมภูมิ ได้แก่ สีแดง เหลือง น้ำเงิน

สีทุติยภูมิ ได้แก่ สีเขียว แสด ม่วง

สีตติยภูมิ ได้แก่ สีแสดแดง แสดเหลือง ม่วงแดง ม่วงน้ำเงิน เขียวน้ำเงิน เขียวเหลือง

2.14.2 สีที่เด็กวัย 2-6 ขวบ ชอบ

สีที่เด็กปฐมวัยชอบ คือ สีที่ให้ความสดใส เร้าใจ ให้ความตื่นเต้น สนุกสนานโดยมีลำดับ ดังนี้

2.14.2.1 เด็กชอบสีปฐมภูมิ มากกว่าสีตติยภูมิ มากกว่าสีทุติยภูมิ ตามลำดับ

2.14.2.2 ลำดับของสีที่เด็กอนุบาลชอบ คือ แดง เหลือง ส้ม ส้มเหลือง เขียวเหลือง ส้ม แดง ขาว น้ำเงิน เขียว ม่วงน้ำเงิน และดำ เป็นอันดับสุดท้าย

2.14.2.3 เด็กชอบวรรณะสีอุ่น มากกว่าสีเย็น

2.14.2.4 เด็กชอบสีขาวมากกว่าสีดำ และสีที่ผสมด้วยสีขาวมากกว่าสีดำ

2.14.2.5 การใช้สีมากกว่า 1 สี จะต้องคำนึงถึงการตัดกันของสี เพราะเด็กไม่สามารถแยกสีที่มีน้ำหนักค่าของสีที่ใกล้เคียงกัน

2.14.3 ลวดลายกับความสนใจของเด็ก

ลวดลายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการออกแบบที่จะดึงดูดความสนใจของผู้พบเห็นไม่น้อยไปกว่าสีเลย ลวดลายช่วยให้เกิดความน่าสนใจ น่าดึงดูดใจ โดยอาจนำเอา

2.14.3.1 ลายธรรมชาติ

ก. ลายดอกไม้ รวมถึงส่วนอื่นๆของพืช เช่น ใบ ผล ราก ฯลฯ

ข. สัตว์ ได้แก่ สัตว์ทุกประเภท เช่น นก ผีเสื้อ ปลา กระต่าย สุนัข หมายความว่า จะต้องเป็นสัตว์ ที่มีความน่ารักรวมทั้งภาพคน

2.14.3.2 ลายเรขาคณิตได้แก่ ที่นำเอารูปร่างในหลักวิชาเรขาคณิตทั้งหมด เช่น เส้น รูปทรงกลม สามเหลี่ยม มาจัดรวมให้เป็นรูปต่างๆ

2.14.3.3 ลายสมัครใหม่ (Abstract) เน้นลวดลายที่มีลักษณะคล้ายกับลายเรขาคณิตมาก แต่มีได้เป็นทรงเรขาคณิตบางครั้ง อาจจูงใจให้เกิดแนวความคิดอย่างอื่นเข้ามาได้เป็นลวดลายที่บางครั้งดูเลื่อนลอยไร้ความหมาย

จากการวิเคราะห์ความสนใจของเด็กที่มีต่อลวดลายจะพบว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เด็กมักจะสนใจลวดลายที่ดูแล้วเกิดความสนุกสนาน น่าตื่นเต้น เร้าใจ เช่น ลวดลาย การ์ตูน คน สัตว์
2. ลวดลายที่ดูแล้วมีความเคลื่อนไหว อ่อนช้อย ดูไม่หยุดนิ่ง มักจะกระตุ้นความสนใจของเด็กได้ดี
3. เด็กมักจะสนใจลวดลายที่ก่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย ไม่ซับซ้อนยุ่งยากเพราะอาจทำให้เด็กเกิดความสับสนได้ง่าย
4. เด็กมักสนใจลวดลายที่มีลักษณะใกล้เคียงวามเป็นจริง หรือเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็กๆ เองมากกว่าเรื่องราวไกลตัว
5. นอกจากการนำลวดลายมาใช้ให้เกิดความสะดุดแก่เด็กแล้ว มักจะต้องมีการนำสีสันมาประกอบด้วย จึงดูน่าสนใจ ยิ่งขึ้น

2.14.4 ลวดลายที่นิยมนำมาใช้พิมพ์ลงบนตัวของเล่น

2.14.4.1 รูปคน

2.14.4.1 สัตว์ต่างๆ เช่น แมว สุนัข ไก่ ปลา กระต่าย นก

2.14.4.1 สิ่งของต่างๆ เช่น ดินสอ ปากกา บ้าน วิทยุ กระเป๋า

2.14.4.1 ต้นไม้ ผลไม้ และดอกไม้ต่างๆ

2.14.4.1 ตัวอักษรภาษาไทย-อังกฤษ ตัวเลขไทย-อารบิค และเครื่องหมายต่างๆ เช่น + - =

2.14.4.1 ยานพาหนะ เช่น รถไฟ รถยนต์ เรือ เครื่องบิน ฯลฯ

2.15 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

สมชาย วงศ์สุริยศักดิ์ (2546) สาระนิพนธ์ สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ศึกษาและวิจัยเรื่อง *"การพัฒนาเครื่องเล่นเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กพิการทางสายตา"* โดยทำการศึกพัฒนาการและพฤติกรรมของเด็กผู้พิการทางสายตาวัย 6 ปี เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการออกแบบเครื่องเล่นเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กพิการทางสายตา พบว่า ปัญหาของเด็กพิการแต่ละระดับมีความสามารถแตกต่างกัน เช่น ระดับสติปัญญา ความสามารถในการรับรู้ ความสามารถในการคิดแยกแยะ จากการทดสอบผลิตภัณฑ์ต้นแบบจริงกับกลุ่มตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า เครื่องเล่นช่วยเป็นสื่อในการเรียนการสอนได้ดี มีรูปแบบการเล่นหลากหลาย ทำให้เด็กเกิดความสนุกในระหว่างการเรียน ช่วยพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการทางสายตาได้ และยังเป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กปกติ และเด็กพิการทุกประเภทได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา (2547) สาระนิพนธ์ สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง *"การพัฒนาอุปกรณ์กายภาพบำบัดเด็กพิการอัมพาตส่วนล่าง ชนิดฝึกยืนและฝึกนั่ง"* โดยทำการศึกเด็กพิการอัมพาตส่วนล่าง วัย 4-6 ปี พบว่าอุปกรณ์มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการทำกายภาพบำบัด และยังช่วยเสริมพัฒนาการในด้านท่าลุก ยืน และนั่ง ช่วยให้เด็กมีทักษะที่ถูกต้องตามหลักการพร้อมกับการเล่นสนุกสนานและเกิดการเรียนรู้ควบคู่กันไปด้วย ทำให้เด็กเกิดจินตนาการและสนใจการทำกายภาพบำบัดมากขึ้น

วงพักตร์ ภู่พันธ์ศรี (2543) *"จิตวิทยาเด็กพิเศษ"* เอกสารประกอบการสอน มหาวิทยาลัยรามคำแหง กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของวิชานี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงธรรมชาติของเด็กพิเศษแต่ละประเภทที่เราต้องพบปะอยู่ในสังคม รวมทั้งช่วยเหลือด้วยวิธีถูกต้องตามหลักจิตวิทยาเพื่อจะช่วยให้เด็กพิเศษแต่ละประเภทได้อาศัยอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2524) สภาพแวดล้อมก่อให้เกิดสมาธิมีส่วนสำคัญในการช่วยทำกิจกรรมต่างๆ ได้หลายอย่างมีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมมองในแง่ของสมาธิ คือ สถานที่อยู่ห่างไกลเสียง จะช่วยให้เด็กมีสมาธิที่ดี และตั้งใจทำกกิจกรรมนั้นๆ ได้ดี มีสุขภาพที่ดีและมีสติปัญญาแจ่มใส ในการคิดแก้ปัญหาต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การออกแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ นักกิจกรรมบำบัด ภายในคลีนิกกิจกรรมบำบัด ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center ชั้น 5 โรงพยาบาล เชียงใหม่ราม 1 และผู้ปกครองที่นำบุตรหลานมาเข้ารับการกระตุ้นทางด้านพัฒนาการทั้งสองแห่ง

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักกิจกรรมบำบัด ภายในคลีนิคกิจกรรมบำบัด ศูนย์ บริการเทคนิคการแพทย์ ม.ช. จำนวน 8 ท่าน นักกิจกรรมบำบัด ศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center เชียงใหม่ จำนวน 2 ท่าน ผู้ปกครองที่นำบุตรหลานมาเข้ารับการกระตุ้นทางด้านพัฒนาการ จำนวน 10 ท่าน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 20 ท่าน

โดยให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามเบื้องต้น หลังจากนั้นนำของเล่นจริงให้กลุ่มตัวอย่างได้ทดลองสัมผัสและตอบแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อของเล่นสำหรับสร้างเสริมพัฒนาการเด็กพิเศษ วัย 1-3 ปี

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ ศึกษาเกี่ยวกับหลักในการกระตุ้นพัฒนาการของเด็กพิเศษ โดยเฉพาะกลุ่มเด็กพัฒนาการล่าช้า วัย 1-3 ปี เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาพฤติกรรมและวิเคราะห์หาความต้องการของเด็กที่มีความบกพร่องด้านการพัฒนาการ และนำผลจากการศึกษาที่ได้มาสรุปสู่การออกแบบของเล่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.1.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2.1.2 ศึกษาข้อมูลจากนักกิจกรรมบำบัด-ผู้ปกครอง ที่นำเด็กมาเข้ารับการบำบัด และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการกระตุ้นพัฒนาการเด็ก

3.2.1.3 นำข้อมูลที่ได้มากำหนดกรอบเพื่อสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยผู้วิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมและปัญหาจากกลุ่มตัวอย่าง และการตรวจแบบร่างจากผู้เชี่ยวชาญ ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 ชุด กำหนดวิธีการไว้ ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและพฤติกรรมของเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าวัย 1-3 ปี กรอกแบบสอบถามโดยผู้ปกครองและนักกิจกรรมบำบัด ภายในคลีนิกกิจกรรมบำบัด ภายในศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีด้วยกัน 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและพฤติกรรมของเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า ช่วงวัย 1-3 ปี ที่อยู่ในความดูแล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัมนาการเด็กพิเศษและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ชุดที่ 2 แบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการกระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษเกี่ยวกับปัญหาของพัฒนาการเด็กล่าช้า ได้แก่ ท่าน ผศ.ดร.สุภาพร ชินชัย อาจารย์ประจำภาควิชากิจกรรมบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และผู้ดูแลศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็ก พิเศษ Special Child Center โรงพยาบาล เชียงใหม่ราม 1 มีด้วยกัน 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถาณภาพของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและพฤติกรรมของเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่น และของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ชุดที่ 3 แบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 3 ท่าน มี2ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับของเล่นสำหรับเสริมสร้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พัฒนาการเด็กพิเศษ วัย 1-3 ปี โดยพิจารณาจากแบบร่าง (Sketch Design) และตอบรายละเอียดลงในแบบสอบถาม และ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 2 เป็นการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง และผู้ดูแลเด็กพิเศษ ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 2 มีจำนวน 1 ชุด กำหนดวิธีการไว้ ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบประเมินความพึงพอใจของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ประเมินโดยผู้ปกครอง และนักกิจกรรมบำบัด ภายในคลีนิกกิจกรรมบำบัด ภายในศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ตอนที่ 1 แบบประเมินความพึงพอใจของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษในด้าน

1.1 ความพึงพอใจในด้านการออกแบบ

1.2 ความพึงพอใจต่อการเลือกวัสดุที่นำมาใช้ในการออกแบบ

1.3 ความพึงพอใจต่อการนำไปใช้งาน

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.2.1.4 นำแบบสอบถามและแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ผู้ควบคุมเพื่อตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.2.1.5 นำแบบสอบถามและแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ

3.2.1.6 นำแบบสอบถามและแบบประเมินความพึงพอใจที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงวุฒิแล้วไปใช้ในการวิจัย

3.2.2 การตรวจสอบเครื่องมือ

3.2.2.1 เครื่องมือในการวิจัยที่สร้างเสร็จแล้ว ในขั้นตอนแรก ผู้วิจัยได้นำเสนอแก่อาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษาและเนื้อหา ก่อนเข้าไปสู่การตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นตอนที่สอง

3.2.2.2 ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือในการวิจัยที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสมในการนำไปใช้ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่

3.2.2.2.1 รศ.สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3.2.2.2.1 ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3.2.2.2.1 ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3.2.2.3 ดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัยตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.3.1 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งทฤษฎี กรอบแนวคิด และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ

3.3.2 ศึกษาพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กพิเศษวัย 1-3 ปี รวมถึง กิจกรรมบำบัดเพื่อกระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ ภายในคลีนิคกิจกรรม บำบัด ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ และศึกษาข้อมูลผลิตภัณฑ์ของเล่นเสริมพัฒนาการต่างๆ

3.3.3 ใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ปกครอง หรือ ผู้ดูแลเด็กพิเศษกลุ่มตัวอย่างถึงการพัฒนาการของเด็กในความดูแลของแต่ละคน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการออกแบบร่าง (Sketch Design)

3.3.4 สอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ของเล่น ในด้านรูปแบบที่นำมาใช้ ความสวยงาม ความปลอดภัย และความเหมาะสมในการนำมากระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษกลุ่มเด็กพัฒนาการล่าช้า โดยพิจารณาจากแบบร่าง (Sketch Design)

3.3.5 สอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการบำบัดเด็กพิเศษ ถึงปัญหาและพฤติกรรมของเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า และกิจกรรมที่เหมาะสมในการนำมาบำบัดเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าวัย 1-3 ปี

3.3.6 ดำเนินการผลิต และสร้างของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษสำหรับใช้จริงทดลองใช้ของเล่นจริงโดยนักกิจกรรมบำบัด ภายในคลีนิกกิจกรรมบำบัด ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ และศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center เชียงใหม่ได้ และผู้ปกครอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่มาส่งบุตรหลานเข้ารับการกระตุ้นพัฒนาการได้ชม และให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบประเมินความพึงพอใจ และแสดงความคิดเห็น

3.3.7 เก็บรวบรวมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด และนำมาหาค่าประเมินความพึงพอใจที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษวัย 1-3 ปี

3.4 การออกแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

3.4.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กชนิดต่างๆในท้องตลาด และข้อมูลของวัสดุที่นำมาใช้ในการผลิตของเล่นสำหรับเด็ก

3.4.2 ศึกษาข้อมูลทางด้านกิจกรรมบำบัดที่นำมาใช้ในการกระตุ้นพัฒนาการเด็กที่มีพัฒนา การล่าช้าจากเอกสารทางวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.4.3 ศึกษาหลักการกระตุ้นพัฒนาการในเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าและกำหนดรูปแบบของเล่น ที่เหมาะสมกับเด็กวัย 1-3 ปี

3.4.4 สร้างแบบร่างของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ในรูปแบบที่นอนกิจกรรม (Play Mat) ภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญาของ ฮาวเวอร์ด การ์ดเนอร์ และหลักการกระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ ของ ชญาณี วัชรเกษม

3.4.5 นำแบบร่าง (Sketch Design) เสนอแก่อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 3 ท่าน ดังนี้

1. อ.สมชาย วงศ์สุริยศักดิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการบรรจุ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. อ.ธรรมนูญ นิลวรรณ อาจารย์ประจำหลักสูตรออกแบบอุตสาหกรรม คณะศิลปกรรม และสถาปัยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ จังหวัดเชียงใหม่
3. อ.เจษฎาพล กิตติพัฒนวิทย์ อาจารย์ประจำหลักสูตรออกแบบผลิตภัณฑ์ สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

3.4.6 สร้าง Pattern ชิ้นงาน และคัดเลือกวัสดุต่างๆ ที่นำมาใช้ในการออกแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

3.4.7 ดำเนินการผลิตของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ในรูปแบบที่นอนกิจกรรม (Play Mat)

3.4.8 นำของเล่นที่ผลิตเสร็จแล้วปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ และผู้เชี่ยวชาญด้านการกระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ ได้แก่ ผศ.ดร.สุภาพร ชินชัย ภาควิชากิจกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตรวจสอบและตอบแบบประเมินความพึงพอใจ

3.4.9 นำของเล่นที่ผลิตเสร็จแล้วไปประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่าง คือ นักกิจกรรมบำบัดและผู้ปกครองที่นำบุตรหลานมาเข้ารับการกระตุ้นพัฒนาการ

3.4.10 นำผลการประเมินความพึงพอใจที่ได้ไปวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 วิเคราะห์จากเอกสารและข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับการกระตุ้นพัฒนาการเด็ก รวมถึงการจัดกิจกรรมบำบัดที่มีการนำของเล่นและอุปกรณ์ต่างๆมาใช้ในการบำบัดสำหรับเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า

3.5.3 วิเคราะห์แบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับความบกพร่องทางด้านพฤติกรรมการพัฒนาการของเด็ก

3.5.4 วิเคราะห์วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่นำมาใช้การออกแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ในรูปแบบที่นอนกิจกรรม

3.5.5 วิเคราะห์รูปแบบและวิธีการเล่นของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ในรูปแบบที่นอนกิจกรรม (Play Mat)

3.5.6 วิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ในรูปแบบที่นอนกิจกรรม (Play Mat) จากผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดค่าความพึงพอใจ ดังนี้

5	ผลแสดงความพึงพอใจในระดับ	มากที่สุด
4	ผลแสดงความพึงพอใจในระดับ	มาก
3	ผลแสดงความพึงพอใจในระดับ	ปานกลาง
2	ผลแสดงความพึงพอใจในระดับ	น้อย
1	ผลแสดงความพึงพอใจในระดับ	น้อยที่สุด

โดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์มีช่วงค่าเฉลี่ย ดังนี้

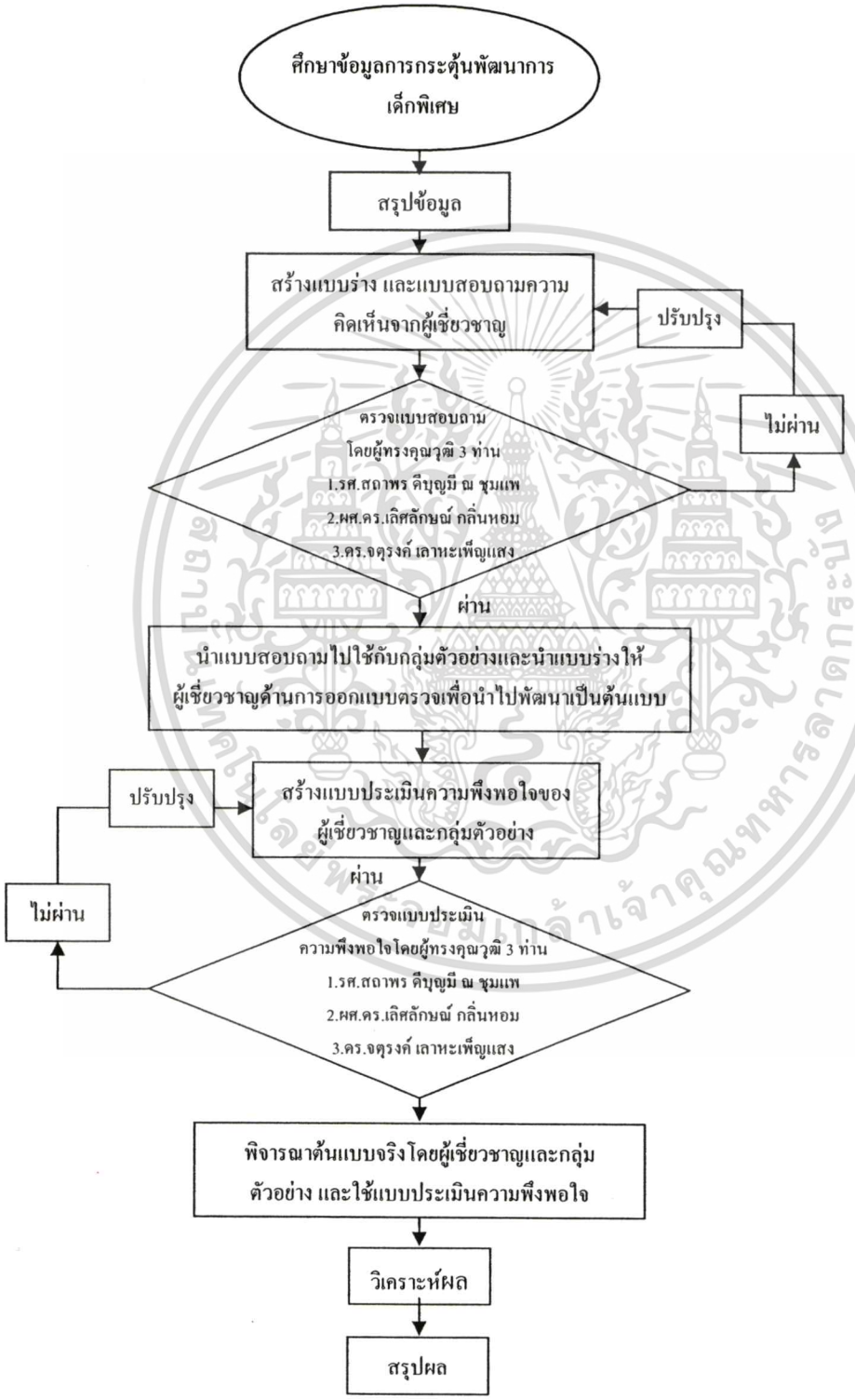
4.50 – 5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	พึงพอใจมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
1.50 – 2.59	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

3.5.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.7.1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตราฐาน ใช้ในการวิเคราะห์และอธิบายเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

ภาพที่ 3.1 แผนผังดำเนินการวิจัย

ที่มา : เพียงใจ แสงทอง (2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและแนวความคิดทางวิชาการ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ในรูปแบบที่นอนกิจกรรม โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ผลการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของปัญหาและพฤติกรรมในเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า

4.2 ผลการพัฒนารูปแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

4.3 ผลการวิเคราะห์วัสดุที่นำมาใช้ในการผลิต

4.4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร พัฒนาการเด็กพิเศษ

4.1 ผลการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของปัญหาและพฤติกรรมในเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและพฤติกรรมในเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า จากผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมบำบัดเด็กพิเศษ ผศ.ดร.สุภาพร ชินชัย ภาควิชากิจกรรมบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และกลุ่มตัวอย่าง คือ นักกิจกรรมบัด และผู้ปกครอง โดยแบบสอบถามและสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้

อาการพัฒนาการล่าช้าในเด็กนั้น สามารถสังเกตุได้โดยเปรียบเทียบกับเด็กที่อยู่ในวัยเดียวกันว่ามีพัฒนาการทางด้านใดบ้างที่แตกต่างออกไป โดยมีพัฒนาการ 4 ด้านใหญ่ๆ คือ ด้านการเคลื่อนไหว ด้านภาษา ด้านอารมณ์ และทักษะในการเข้าสังคม แต่โดยส่วนใหญ่พัฒนาการล่าช้าทางด้านภาษาจะถูกพบได้ง่ายกว่าทางด้านอื่นๆ ในการแบ่งแต่ละประเภทนั้นจะถูกแบ่งตามการวินิจฉัยของแพทย์เป็นรายบุคคลมากกว่า เพราะว่าในผู้ป่วยหนึ่งคนอาจจะพบเพียงหนึ่งอาการ หรืออาจจะมีพัฒนาการที่ล่าช้าหลายด้านพร้อมกันก็เป็นได้ ในการนำเด็กเข้ารับการกระตุ้นพัฒนาการนั้น ความเป็นจริงแล้วจะขึ้นอยู่กับความรุนแรงของอาการที่พบ หากได้รับการกระตุ้นที่เหมาะสมก็จะสามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็วแต่อย่างน้อยที่สุดควรจะได้รับการกระตุ้นเป็นระยะเวลา 4-6 เดือนขึ้นไป ดังนั้น กิจกรรมการกระตุ้นพัฒนาการต่างๆ จึงเป็นส่วนสำคัญที่จะสามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการที่ล่าช้าในเด็กได้ เช่น

4.1.1.1 กิจกรรมการวาดภาพ สามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการของกล้ามเนื้อมัดเล็ก ความสัมพันธ์ของมือ และตา สร้างสมาธิ เสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจินตนาการ ช่วยในการรับรู้ทางสายตา และสร้างการเรียนรู้ให้แก่เด็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.1.2 กิจกรรมการเล่นของเล่น โดยส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับว่าของเล่นเป็นชนิดใด แต่โดยทั่วไปก็สามารถส่งเสริมเรื่องพัฒนาการทางด้านอารมณ์ และสร้างจินตนาการให้กับเด็กได้

4.1.1.3 กิจกรรมดนตรีเข้าจังหวะ ช่วยกระตุ้นพัฒนาการเด็กในด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะการทรงตัว การเคลื่อนไหว การเข้าสังคม ฯลฯ

4.1.1.4 กิจกรรมแบบรวมกลุ่ม โดยการจัดกลุ่มให้เด็กๆได้ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันนั้น สามารถช่วยกระตุ้นทักษะทางด้านการเข้าสังคมให้เด็กได้

4.2 ผลการพัฒนารูปแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

4.2.1 ในการพัฒนารูปแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ผู้วิจัยได้สร้างแบบร่างเพื่อขอความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 3 ท่าน ได้แก่

1. อ.สมชาย วงศ์สุริยศักดิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการบรรจุ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. อ.ธรรมนูญ นิลวรรณ อาจารย์ประจำหลักสูตรออกแบบอุตสาหกรรม คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ จังหวัดเชียงใหม่
3. อ.เจษฎาพล กิตติพัฒนวิทย์ อาจารย์ประจำหลักสูตรออกแบบผลิตภัณฑ์ สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ทำการเก็บรวบรวมความคิดเห็นเพื่อนำมาวิเคราะห์ สรุปได้ดังนี้

4.2.1.1 รูปแบบที่นอนกิจกรรม ที่ออกแบบมาเพื่อเป็นของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ สามารถแยกชิ้นและนำมาต่อกันในการเล่นได้ และจัดเก็บได้นั้น ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม เนื่องจากสามารถสร้างความเพลิดเพลิน ความกระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็น และเสริมทักษะในการอยู่ร่วมในสังคมให้แก่เด็กได้

4.2.1.2 ผลการวิเคราะห์การนำ Character ตัวหนอน ดอกไม้ ใบไม้ ดาว และผีเสื้อ นำมาช่วยกระตุ้นพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ในการหยิบ-จับสิ่งของ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม เนื่องจากจะช่วยสอนให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องธรรมชาติ และเข้าใจรูปทรงซึ่งเป็นเอกลักษณ์ต่างๆ ในธรรมชาติได้

4.2.1.3 ผลการวิเคราะห์เรื่องวัสดุที่นำมาใช้ในการออกแบบ โดยใช้ผ้าสักหลาดและผ้าร่ม หุ้มใยโพลีเอสเตอร์ในการผลิตตุ๊กตา และใช้ฟองน้ำเกรด A ในการบุและหุ้มด้วยเนื้อผ้าอ๊อกซ์ฟอร์ดผลิตเป็นเบาะกิจกรรม ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม เนื่องจากวัสดุผ้ามี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความนุ่มต่อการสัมผัสสำหรับเด็ก และไม่ก่อให้เกิดอันตรายในการนำมาสร้างกิจกรรมเสริมพัฒนาการให้แก่เด็ก

4.2.1.4 ข้อสเนอแนะเพิ่มเติม ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้เสนอความคิดเห็น และเพิ่มเติมรายละเอียด ในการออกแบบและพัฒนาที่นอนกิจกรรม เพื่อนำมาใช้เป็นของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษในครั้งนี้ ดังนี้

4.2.1.4.1 ตัวหนอน และเบาะควรใช้วัสดุแม่เหล็กในการปะติด แทนการเย็บส่วนหางติดกับเบาะ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการฉีกขาดของด้ายจากการดึง และเด็กยังสามารถจัดวางตัวหนอนได้ตามจินตนาการอีกด้วย

4.2.1.4.2 ในส่วนของดอกไม้ควรจัดทำให้แยกชิ้น ส่วนก้าน และใบได้ เพื่อสามารถให้เด็กนำมาจัดวางต่อกันให้ถูกต้อง

4.2.1.4.3 ตุ๊กตาดาว ดวงอาทิตย์ และผีเสื้อ ให้นำวัสดุมีเสียง เช่น ลูกกระพรวน ใส่เพิ่มเติมเพื่อสร้างให้เกิดเสียงและกระตุ้นให้เกิดความสนใจ และควรใส่ถุงทรายไว้ภายใน เพื่อสร้างน้ำหนักในการยก จะสามารถช่วยฝึกเรื่องกล้ามเนื้อได้ และควรปรับให้มีขนาดใหญ่ขึ้น เพื่อให้ง่ายต่อการหยิบจับ

4.2.1.4.4 ใบไม้ที่มีหนอนด้านใน ควรขยายให้ใหญ่ขึ้น เพื่อป้องกันการฉีกขาดของใบไม้ส่วนที่เปิดได้ เพราะเด็กอาจจะมีการดึงทึ้งระหว่างเล่น

4.2.1.4.5 สายเชื่อมเบาะ สามารถย้ายไปด้านหลังได้ เพื่อไม่ให้เกิดพื้นผิวที่สร้างความระคายเคืองให้แก่เด็ก

4.2.1.4.6 การตัดเย็บ ควรมีความทนทานต่อการเล่น เช่น การดึง การกัด การแทะ

4.2.1.4.7 ควรง่ายต่อการทำความสะอาดและซักล้าง

4.3 ผลการวิเคราะห์วัสดุที่นำมาใช้ในการผลิต

ในขั้นตอนการผลิตของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษนั้น ผู้วิจัยได้คำนึงถึงวัสดุที่นำมาใช้เป็นสำคัญ เนื่องจากเป็นของเล่นสำหรับเด็กเล็ก จำเป็นต้องมีความอ่อนโยนและปลอดภัย ซึ่งอุปกรณ์และวัสดุที่ได้เลือกใช้ มีดังนี้

4.3.1 วัสดุผ้าสักหลาด (Flannel) มีคุณสมบัติผิวหยาบ แต่อ่อนนุ่ม ตัดเย็บเป็นรูปต่างๆ ได้ง่าย มีสีสันให้เลือกหลากหลายสี เหมาะกับการนำมาทำตุ๊กตา ผู้วิจัยจึงเลือกนำมาใช้ในการตกแต่งส่วนต่างๆ บนแผ่นเบาะกิจกรรม และใช้สำหรับหุ้มตัวตุ๊กตา เพราะมีความเหนียว ทนทานต่อการใช้งาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2 วัสดุผ้าร่มโพลี (Polyester) เป็นผ้าร่มผสมใยโพลีเอสเตอร์ มีคุณสมบัติกันน้ำ ทำความสะอาดง่าย แห้งเร็ว มีความลื่น ทำให้เกิดความรู้สึกลื่นมือในการสัมผัส ผู้วิจัยจึงเลือกนำมาใช้ในการหุ้มตุ๊กตาหนอน พระอาทิตย์ และรุ้งเจ็ดสี เพราะต้องการเน้นการสัมผัส การหยิบจับที่ตุ๊กตา

4.3.3 วัสดุตีนตุ๊กแก (Velcro) เป็นวัสดุที่มีคุณสมบัติในการติดที่แน่นและเหนียวเป็นอย่างมาก ผลิตจากใยไนลอนแบ่งออกเป็น 2 ชิ้น เมื่อนำมาประกบกันจะติดแน่นและไม่หลุดออกจากกันจนกว่าจะแกะ หรือดึงออก ผู้วิจัยจึงเลือกนำมาใช้ในเป็นวัสดุเชื่อมต่อแผ่นเบาะ และปะติดตุ๊กตาลงบนเบาะ นอกจากนั้นยังนำมาใช้เป็นวัสดุปะติดเพื่อปิด-เปิด ฝากระเป๋าสำหรับจัดเก็บที่นอนกิจกรรมด้วย

4.3.4 วัสดุแม่เหล็ก (Magnetism) เป็นวัตถุแข็งมีคุณสมบัติในการดูด และเกาะติด หรือผลักวัตถุชนิดเดียวกันได้ ผู้วิจัยได้เลือกแม่เหล็กมาใช้ในการดูด และยึดติดตัวหนอนกับเบาะกิจกรรม โดยนำแม่เหล็กส่วนหนึ่งติดลงบนแผ่นฟองน้ำภายในเบาะ และอีกส่วนหนึ่งนำมาติดเพื่อสมมติเป็นเท้าของตัวหนอน สร้างจินตนาการในการเล่น และช่วยให้เกิดสมาธิได้

4.3.5 ลูกกระพรวนทองเหลือง (Small Bells) เป็นวัตถุช่วยทำให้เกิดเสียงเมื่อเขย่า ผู้วิจัยจึงเลือกนำมาใช้ในการสร้างเสียงภายตัวตุ๊กตา เช่น หนอนผ้าร่ม พระอาทิตย์ เพื่อฝึกกล้ามเนื้อมือในการจับและคว้าของเล่น ฝึกการฟังเสียงของของเล่นที่มีความแตกต่างกัน เด็กวัยนี้ชอบคว้า จับ เขย่า เคาะ ของเล่นเพื่อให้เกิดเสียงต่าง ๆ รวมทั้งสามารถกระตุ้นให้เด็กได้สนใจมองขณะที่เด็กมีกิจกรรมในการจับเขย่า เคาะเล่นอีกด้วย

4.3.6 ลูกบีบพลาสติกมีเสียง (Plastic squeeze ball) เป็นวัสดุทำจากพลาสติกเมื่อบีบจะมีเสียง ผู้วิจัยเลือกนำมาใส่ในตุ๊กตาดอกไม้ส่วนตรงกลางบริเวณเกสร เมื่อจับเล่นและออกแรงบีบจะเกิดเสียงกระตุ้นความสนใจ และกระตุ้นการับรู้เรื่องการทักษะการได้ยินได้

4.3.7 วัสดุผ้าอ๊อกซ์ฟอร์ด (Oxford cloth) เป็นผ้าที่มีความหนา ไม่ติดฝุ่น ผู้วิจัยเลือกนำมาหุ้มเบาะเนื่องจากเนื้อผ้ามีความเหนียว และทนทาน สามารถซักทำความสะอาดได้ง่าย

4.3.8 วัสดุฟองน้ำ สำหรับบุตัวเบาะ ผู้วิจัยเลือกฟองน้ำอย่างดีเกรด A มีความเหนียว นุ่ม มีความหนา 1 นิ้ว สามารถรองรับน้ำหนักในการนั่งและนอน น้ำหนักเบาเด็กๆสามารถยกเล่นได้

4.3.9 ใยโพลีเอสเตอร์ (Polyester Fiber) มีลักษณะคล้ายสำลี มีคุณสมบัติเบา คืนรูปได้ง่าย ไม่อุ้มน้ำ มีความนุ่ม ผู้วิจัยเลือกนำมาใช้ยัดใส้ตัวตุ๊กตาต่างๆ เพื่อช่วยให้คงรูปจากการบีบ การดึง และการซักทำความสะอาด เพื่อไม่ให้ตุ๊กตาเสียรูปทรง

4.3.10 กระจกเงา (Mirror glass) มีคุณสมบัติสามารถสะท้อนภาพได้ ผู้วิจัยเลือกนำมาใช้เพื่อฝึกการมองและการสังเกต การเคลื่อนไหวของหน้าตา และท่าทางขณะมองเล่นเด็กวัยนี้มักชอบมองเงาตัวเอง และสิ่งอื่น ๆ ในกระจก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักกิจกรรมบำบัด จำนวน 10 ท่าน และผู้ปกครองที่นำบุตรหลานเข้ามารับการกระตุ้นพัฒนาการ จำนวน 10 ท่าน รวมทั้งสิ้น 20 ท่าน โดยใช้แบบสอบถาม เพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตราฐานและระดับความพึงพอใจด้านการออกแบบ

รายการ	$\overline{X}$	SD	แปลความ
1. รูปแบบของที่นอนกิจกรรม			
1.1 การนำเรื่องราวของการกำเนิดผีเสื้อมาใช้เป็น Concept ในการออกแบบ	4.40	0.49	พึงพอใจมาก
1.2 รูปแบบการเล่นของที่นอนกิจกรรมที่สามารถแยกชิ้นหรือนำมาเรียงต่อกันเพื่อเล่นตามจินตนาการ มีกระเป๋าผ้าเพื่อจัดเก็บและเคลื่อนย้ายได้	4.90	0.30	พึงพอใจมากที่สุด
2. Character ต่างๆ ที่นำมาใช้			
2.1 ตุ๊กตาหนอน ติดแม่เหล็กสามารถจัดวางตามจินตนาการได้ ช่วยฝึกพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก เสริมการเรียนรู้เรื่องสี มีเสียงกระดิ่งเมื่อเขย่า กระตุ้นพัฒนาการด้านการฟังและการได้ยิน	4.25	0.83	พึงพอใจมาก
2.2 แอ๊ปเปิ้ลกระจก มีพื้นผิวนูน ฝึกทักษะการสัมผัส กระจกช่วยกระตุ้นเรื่องการสนใจตนเอง ผู้คน และสิ่งรอบข้าง เสริมทักษะด้านการสังเกตุ การจดจำลักษณะบุคคล	4.20	0.40	พึงพอใจมาก
2.3 ดอกไม้ พื้นผิวนูน กดเกสรตรงกลางจะมีเสียงบี๊บๆ ฝึกทักษะการสัมผัส ช่วยกระตุ้นความสนใจเรื่องเสียง และเรียนรู้ธรรมชาติ	4.70	0.46	พึงพอใจมากที่สุด
2.4 ตุ๊กตาดาว สามารถดึงออกและปะติดเข้าไปได้ บนเบาะมีรอยเส้นประรูปดาวฝึกการสังเกตุ ช่วยฝึกพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก และมัดใหญ่ เสริมพัฒนาการทางด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.00	0.00	พึงพอใจมาก
2.5 ใบไม้เปิด-ปิด ได้มีหนอนผีเสื้ออยู่ด้านใน กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น และฝึกการจินตนาการให้เด็ก	4.50	0.50	พึงพอใจมากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	$\overline{x}$	SD	แปลความ
2.6 ตุ๊กตาผีเสื้อ แบ่งเป็น 3 ขนาด ใหญ่-กลาง-เล็ก ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก และมัดใหญ่ เสริมทักษะการเรียนรู้เรื่องขนาดและการจัดลำดับ	3.75	0.43	พึงพอใจมาก
2.7 ตุ๊กตารูปดวงอาทิตย์ มีเสียงกรุ๋งกริ๋ง สามารถดึงออกและปะติดเข้าไปได้ ฝึกการสังเกตุ ช่วยฝึกพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและมัดใหญ่ เสริมพัฒนาการทางด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.60	0.49	พึงพอใจมากที่สุด
2. Character ต่างๆ ที่นำมาใช้(ต่อ)			
2.8 สายรุ้ง 7 สี พื้นผิวนูนเป็นลอนคลื่น มีความลื่น ฝึกทักษะการสัมผัส เรียนรู้เรื่องสีในธรรมชาติ	3.95	0.59	พึงพอใจมาก
3. ลวดลายต่างๆ และสี ที่นำมาใช้			
3.1 ลวดลายตกแต่งเลียนแบบธรรมชาติที่นำมาใช้ในการออกแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ	4.00	0.00	พึงพอใจมาก
3.2 สี ต่างๆ ที่ผู้วิจัยนำใช้ในการออกแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ	3.90	0.77	พึงพอใจมาก
รวม	**4.26**	**0.24**	**พึงพอใจมาก**

ที่มา : เพียงใจ แสงทอง (2553)

จากตารางที่ 4.1 ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างในด้านการออกแบบ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับ พึงพอใจมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.26) โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุดในรูปแบบการเล่นของที่นอนกิจกรรม ที่สามารถแยกชิ้นเล่น หรือนำมาวางเรียงต่อกันได้ (ค่าเฉลี่ย = 4.90)

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตราฐานและระดับความพึงพอใจด้านวัสดุที่นำมาใช้ในการออกแบบ

รายการ	$\overline{x}$	SD	แปลความ
1. วัสดุผ้าชนิดต่างๆ			
1.1 วัสดุผ้าสักหลาด มีพื้นผิวหยาบ แต่มีความอ่อนนุ่ม ใช้สำหรับหุ้มตุ๊กตา และตกแต่งเบาะกิจกรรม เพื่อกระตุ้นทักษะการสัมผัส	3.50	0.50	พึงพอใจมาก

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	$\bar{x}$	SD	แปลความ
1.2 วัสดุผ้าร่มโพลี มีพื้นผิวลื่น ทำความสะอาดง่าย ใช้สำหรับหุ้มตุ๊กตา และสร้างลอนคลื่นรุ้ง 7 สี	3.50	0.50	พึงพอใจมาก
1.3 วัสดุผ้าอ๊อกซ์ฟอร์ด มีเนื้อหนา ผิวเรียบมัน ไม่ติดฝุ่น ใช้สำหรับหุ้มเบาะกิจกรรม สามารถซักทำความสะอาดได้	3.30	0.46	พึงพอใจปานกลาง
2. วัสดุบุหุ้มต่างๆ			
2.1 วัสดุฟองน้ำ อย่างดีเกรด A มีความเหนียว นุ่ม มีความหนา 1 นิ้ว สามารถรองรับน้ำหนักในการนั่งและนอน น้ำหนักเบาเด็กๆ สามารถยกเล่นได้	3.95	0.22	พึงพอใจมาก
2.2 วัสดุใยโพลีเอสเตอร์ นำมาใช้ยัดใส้ตัวตุ๊กตาต่างๆ เพื่อช่วยให้คงรูปจากการบีบ การดึง และการซักทำความสะอาด เพื่อไม่ให้ตุ๊กตาเสียรูปทรง	3.40	0.49	พึงพอใจปานกลาง
3. วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่นำมาใช้ในการผลิต			
3.1 วัสดุปะติด ใช้ตีนตุ๊กแก สำหรับปะติดตุ๊กตาลงบนเบาะ และสำหรับเชื่อมติดระหว่างเบาะต่อเบาะ	4.60	0.49	พึงพอใจมากที่สุด
3.2 วัสดุแม่เหล็ก สำหรับดูดและยึดตัวหนอนให้ติดบนเบาะ เพื่อจัดวางเป็นรูปร่างต่างๆ ได้	4.65	0.48	พึงพอใจมากที่สุด
3.3 ลูกกระพรวน สำหรับทำให้เกิดเสียงในตัวตุ๊กตา	5.00	0.00	พึงพอใจมากที่สุด
3.4 ลูกบีบพลาสติกมีเสียง เมื่อจับเล่นและออกแรงบีบจะเกิดเสียงกระตุ้นความสนใจ และกระตุ้นการับรู้เรื่องการทักษะการได้ยินได้	4.60	0.49	พึงพอใจมากที่สุด
3.5 กระจกเงา ใช้เพื่อฝึกการมองและการสังเกต การเคลื่อนไหวของหน้าตา และท่าทาง	5.00	0.00	พึงพอใจมากที่สุด
รวม	**4.15**	**0.20**	**พึงพอใจมาก**

ที่มา : เพียงใจ แสงทอง (2553)

จากตารางที่ 4.2 ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างในด้านวัสดุที่นำมาใช้ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับ พึงพอใจมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.15) โดยกลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุดในวัสดุลูกกระพรวนที่นำมาใช้ทำให้เกิดเสียงในตัวตุ๊กตา และกระจกเงาเพื่อฝึกการมอง สังเกตุ และการเคลื่อนไหวของหน้าตาและท่าทาง (ค่าเฉลี่ย = 5.00)

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมตราฐานและผลการวิเคราะห์ด้านการนำไปใช้งาน

รายการ	$\overline{X}$	SD	แปลความ
1. การนำไปใช้งานเพื่อช่วยกระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ			
1.1 สามารถนำที่นอนกิจกรรมนี้ไปสร้างกิจกรรมบำบัดเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า วัย 1-3 ปี ได้	4.00	0.00	พึงพอใจมาก
1.2 ที่นอนกิจกรรมนี้ สามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการที่ล่าช้าในเด็กวัย 1-3 ปี ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นได้	4.50	0.50	พึงพอใจมากที่สุด
1.3 วิธีการเล่นไม่ซับซ้อน มีความสนุก และเด็กมีการตอบสนองในขณะที่เล่นได้ดี	4.60	0.49	พึงพอใจมากที่สุด
1.4 มีความทนทาน ไม่ชำรุดง่าย ในระหว่างการใช้งาน	3.50	0.50	พึงพอใจ
1.5 มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก ไม่ก่อให้เกิดอันตรายขณะที่ใช้งาน	4.55	0.50	พึงพอใจมากที่สุด
1.6 มีความสวยงาม และความน่าสนใจ ในอุปกรณ์การเล่นแต่ละชิ้น สร้างทักษะและจินตนาการให้เด็กได้	4.85	0.36	พึงพอใจมากที่สุด
1.7 มีความสะดวกในการใช้งาน ง่ายในการจัดเก็บ สามารถเคลื่อนย้ายได้	4.70	0.46	พึงพอใจมากที่สุด
รวม	**4.39**	**0.17**	**พึงพอใจมาก**

ที่มา : เพียงใจ แสงทอง (2553)

จากตารางที่ 4.3 ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างในด้านการนำไปใช้งาน พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับ พึงพอใจมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.39) โดยกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่อง ความสวยงาม และความน่าสนใจในอุปกรณ์การเล่นแต่ละชิ้น เพราะสามารถช่วยสร้างทักษะและจินตนาการให้กับเด็กได้ (ค่าเฉลี่ย = 4.85)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ในเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า 1-3 ปี ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตาลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1.6 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อสเนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.1.1 เพื่อศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษประเภทเด็กพัฒนาการล่าช้าวัย 1-3 ปี

5.1.1.2 เพื่อประเมินความพึงพอใจจากผู้เชี่ยวชาญ และกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษวัย 1-3 ปี

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.2.1 ประชากร ได้แก่ นักกิจกรรมบำบัด ภายในคลีนิกกิจกรรมบำบัด ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center ชั้น 5โรงพยาบาล เชียงใหม่ราม 1 และผู้ปกครองที่นำบุตรหลานมาเข้ารับการกระตุ้นทางด้านพัฒนาการทั้งสองแห่ง

5.1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักกิจกรรมบำบัด ภายในคลีนิคกิจกรรมบำบัดศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ ม.ช. จำนวน 8 ท่าน นักกิจกรรมบำบัด ศูนย์กระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ Special Child Center เชียงใหม่ จำนวน 2 ท่าน ผู้ปกครองที่นำบุตรหลานมาเข้ารับการกระตุ้นทางด้านพัฒนาการ จำนวน 10 ท่าน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 20 ท่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1.3.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและพฤติกรรมของเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าวัย 1-3 ปี

5.1.3.2 แบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการกระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษเกี่ยวกับปัญหาของเด็กพัฒนาการล่าช้า 1 ท่าน

5.1.3.3 แบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 3 ท่าน

5.1.3.4 แบบประเมินความพึงพอใจของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1.4.1 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง ทั้งทฤษฎี กรอบแนวคิด และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ศึกษาพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กพิเศษวัย 1-3 ปี รวมถึงกิจกรรมบำบัด เพื่อกระ ตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษ ภายในคลีนิคกิจกรรม บำบัด ศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ และศึกษาข้อมูลผลิตภัณฑ์ของเล่นเสริมพัฒนาการต่างๆ

5.1.4.2 ใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการกระตุ้นพัฒนาการและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการออกแบบร่าง (Sketch Design) เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบพิจารณา เพื่อเข้าสู่ขั้นตอนการผลิต

5.1.4.3 ใช้แบบประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ และเก็บรวบรวมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล และหาค่าความพึงพอใจที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษวัย 1-3 ปี

5.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1.5.1 ผลการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของปัญหาและพฤติกรรมในเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า

5.1.5.2 ผลการพัฒนารูปแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

5.1.5.3 ผลการวิเคราะห์วัสดุที่นำมาใช้ในการผลิต

5.1.5.4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

5.1.6 สรุปผลการวิจัย

5.1.6.1 ผลการพัฒนารูปแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านบำบัดเด็กพัฒนาการล่าช้า และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ โดยรวมมีความเห็นต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษว่ามีความเหมาะสม พิจารณาได้ดังนี้

รูปแบบที่นอนกิจกรรม ที่ออกแบบมาเพื่อเป็นของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ สามารถแยกชิ้นและนำมาต่อกันในการเล่นได้ และจัดเก็บได้นั้น ผู้เชี่ยวชาญด้านการบำบัดเด็กพิเศษมีความเห็นว่า มีความเหมาะสม และเหมาะกับเด็กในวัย 1-3 ปีเนื่องจากมีความน่าสนใจและมีวิธีการเล่นที่สามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการของเด็กได้ เช่น การนำอุปกรณ์ต่างๆ มาใช้ทำให้เกิดเสียง จะช่วยกระตุ้นทักษะทางด้านประสาทการรับฟังและการได้ยินได้ เด็กจะเกิดการสังเกตุและอยากรู้อยากเห็น ในส่วนของการนำของเล่นมาต่อกันด้วยวัสดุตีนตุ๊กแกนั้น ก็จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อทั้งมัดเล็กและใหญ่ ในเด็กที่มีปัญหาเรื่องการใช้มือและการเคลื่อนไหว หากได้ทำกิจกรรมซ้ำกันบ่อยๆ นอกจากนั้นยังสามารถสร้างความเพลิดเพลิน และเสริมทักษะในการอยู่ร่วมในสังคมให้แก่เด็กได้

ในผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ มีความเห็นว่า มีความเหมาะสม เนื่องจากรูปแบบของที่นอนกิจกรรมนั้น มีความหลากหลายเล่นได้หลายแบบ ไม่ปิดกั้นจินตนาการ และยังอาจนำไปปรับวิธีเล่นกับสถาณการณ์ต่างๆ ในขณะทำการบำบัดได้ด้วย การทำกระเป๋าขนาดใหญ่เพื่อให้จัดเก็บได้นั้น ยังช่วยฝึกให้เด็กรู้จักความรับผิดชอบ รู้จักการจัดเก็บให้เป็นระเบียบได้

การนำ Character ตัวหนอน ดอกไม้ ใบไม้ ดาว และผีเสื้อ นำมาช่วยกระตุ้นพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ในการหยิบ-จับสิ่งของ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบำบัดเด็กพิเศษ มีความเห็นว่า มีความเหมาะสม เนื่องจากการนำตุ๊กตามาใช้ในการเล่น จะช่วยกระตุ้นพัฒนาการทางกล้ามเนื้อในเด็กที่มีปัญหาด้านการใช้มือ การเคลื่อนไหวต่างๆ เมื่อเด็กเกิดความสนใจเด็กจะพยายามหยิบ และหากมีเสียงมาจากตุ๊กตาเด็กก็จะเกิดความสนใจ และอยากจะทำให้เกิดเสียงเช่นนั้นอีก เช่นการเขย่า การบีบ เป็นต้น

ในผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ มีความเห็นว่า มีความเหมาะสม เช่นกัน เพราะ การนำตัวตุ๊กตามาใช้จะดึงดูดความสนใจของเด็กได้อย่างมาก วิธีการเล่นนั้น ก็มีความหลากหลาย เด็กสามารถเล่นได้หลายรูปแบบ ไม่ปิดกั้นจินตนาการ ความสนุกสนานในการเล่นจะช่วยทำให้ร่างกายได้รับการกระตุ้นและเกิดการพัฒนาการที่ดีขึ้นได้

การนำวัสดุที่นำมาใช้ในการออกแบบ โดยใช้ผ้าสักหลาดและผ้าร่ม หุ้มใยโพลีเอสเตอร์ในการผลิตตุ๊กตา และใช้ฟองน้ำเกรด A ในการบุและหุ้มด้วยเนื้อผ้าอ๊อกซ์ฟอร์ดผลิตเป็นเบาะกิจกรรม ผู้เชี่ยวชาญด้านการบำบัดเด็กพิเศษ มีความเห็นว่า มีความเหมาะสม เนื่องจากวัสดุผ้ามีความนุ่มต่อการสัมผัสสำหรับเด็ก และไม่ก่อให้เกิดอันตรายในการนำมาสร้างกิจกรรมเสริมพัฒนาการให้แก่เด็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ มีความเห็นว่า มีความเหมาะสม เนื่องจากผลิตภัณฑ์สำหรับเด็กต้องมีความปลอดภัย และไม่ก่อให้เกิดสารอันตรายแก่เด็ก และนอกจากนี้ ยังมีความเห็นแนะนำเรื่องการทำความสะอาด และความคงทนของวัสดุในการพัฒนาต่อไปในอนาคตด้วย

5.1.6.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

จากการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อเล่นสำหรับเสริมสร้างพัมนาการเด็กพิเศษ โดยรวมมีความพึงพอใจมากที่สุด พิจารณาแต่ละด้านได้ ดังนี้

ด้านการออกแบบ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ พึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า รูปแบบของที่นอนกิจกรรมนั้น ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วิธีการเล่น รองลงมาคือ การนำเรื่องราวของผีเสื้อมาใช้เป็น concept ในการออกแบบ ในส่วน Character ที่นำมาใช้ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ตุ๊กตาดอกไม้กดแล้วมีเสียง , ตุ๊กตาดวงอาทิตย์เขย่าแล้วมีเสียง , ใบไม้เปิด-ปิดได้ มีหนอนซ่อนอยู่ด้านใน , ตุ๊กตาหนอนติดแม่เหล็ก , แอ๊ปเปิ้ลกระจก , ตุ๊กตาดาว และตุ๊กตาผีเสื้อ ตามลำดับ ในเรื่องของลวดลายและสีที่นำมาใช้ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาที่สุด คือ ลวดลายตกแต่งที่เลียนแบบธรรมชาติ รองลงมาคือ สีต่างๆ ที่นำมาใช้ในการออกแบบ

ด้านวัสดุที่นำมาใช้ในการออกแบบ พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า วัสดุผ้าชนิดที่นำมาใช้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผ้าสักหลาดและผ้าร่มโพลีที่ใช้ในการตัดเย็บตุ๊กตา รองลงมาคือ ผ้าอ๊อกซ์ฟอร์ด ที่นำมาใช้ในการหุ้มเบาะ ในส่วนของวัสดุบุหุ้ม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ วัสดุฟองน้ำเกรดเอ ที่นำมาใช้ปืนวัสดุบุเบาะกิจกรรม และรองลงมาเป็น วัสดุใยโพลีเอสเตอร์ที่นำมาเป็นไส้ตุ๊กตาต่างๆ ในส่วนของวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่นำมาใช้เสริมในการช่วยกระตุ้นพัฒนาการ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ลูกระพรวนและกระจกเงา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมาเป็น วัสดุแม่เหล็ก และตามมาด้วย วัสดุตีนตุ๊กแกและลูกบีบพลาสติกมีเสียง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน เช่นกัน

ด้านการนำไปใช้งาน พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ พึงพอใจมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความสวยงามและความน่าสนใจในอุปกรณ์การเล่นต่างๆ รองลงมา คือ มีความสะดวกในการใช้งานจัดเก็บได้ง่าย , วิธีการเล่นที่ไม่ซับซ้อนและสนุกสนาน , มีความปลอดภัย , สามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการได้ , สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมบำบัดได้ และมีความทนทานในการใช้งาน ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ผลการพัฒนารูปแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

จากผลการพัฒนารูปแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบมาในรูปแบบที่นอนกิจกรรม โดยมีลักษณะเป็นเบาะขนาด 40 x 40 เซนติเมตร หุ้มด้วยผ้าอ๊อกซ์ฟอร์ดเนื้อหนา มีซิปด้านข้างสำหรับถอดซักทำความสะอาดได้ มีทั้งสิ้น 6 เบาะ โดยแต่ละเบาะสามารถนำมาเชื่อมต่อกันได้ ด้วยวัสดุตีนตุ๊กแก สามารถเชื่อมติดได้สองด้าน จากด้านข้างสามารถเรียงเป็นแถวยาว และตั้งได้ด้วยการจัดวางแบบสลับฟันปลา (ZIGZAG) หรือนำแผ่นเบาะสามแผ่นมาเรียงต่อด้านล่างเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ก็สามารถเล่นเป็นที่นอนกิจกรรมได้ โดยแต่ละเบาะนั้นแบ่งวิธีการเล่นตามลักษณะของอุปกรณ์ช่วยกระตุ้นพัฒนาการ ดังนี้

แผ่นที่ 1 หนอนแม่เหล็ก เป็นตุ๊กตาหนอนทำจากผ้าร่มใยโพลีสีสันสดใส ส่วนหัวภายในมีกระดิ่ง เขย่าแล้วจะเกิดเสียง ด้านล่างติดแถบแม่เหล็กเพื่อให้ยึดติดกับเบาะ และภายในเบาะจะมีแม่เหล็กอีกชุดเพื่อสร้างแรงดึงดูดแก่กัน วิธีการเล่นนี้จะช่วยฝึกพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กในการหยิบจับ และยังช่วยเพิ่มทักษะทางด้านการสังเกตุ และสร้างสมาธิ ให้กับเด็กได้อีกด้วย

แผ่นที่ 2 แอ๊ปเปิ้ลกระจก วัสดุทำจากผ้าสักหลาดหุ้มฟองน้ำ เย็บติดกับตัวเบาะ สร้างให้เกิดความนูน เพื่อฝึกทักษะการสัมผัส ตรงกลางเสริมกระจกเงา ใช้เพื่อฝึกการมองและการสังเกต การเคลื่อนไหวของหน้าตา และท่าทาง ช่วยกระตุ้นเรื่องการสนใจตนเอง ผู้คน และสิ่งรอบข้าง เสริมทักษะด้านการสังเกตุ การจดจำลักษณะบุคคล

แผ่นที่ 3 ดอกไม้ เป็นตุ๊กตา วัสดุทำจากผ้าสักหลาดหุ้มใยโพลีเอสเตอร์ วิธีการเล่น สามารถหยิบจับ และนำไปปะติดกับเบาะได้ กดเกสรตรงกลางจะมีเสียงบี๊บๆ ฝึกทักษะการสัมผัส ช่วยกระตุ้นความสนใจเรื่องเสียง และสร้างการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติ

แผ่นที่ 4 ตุ๊กตาดาว วัสดุทำจากผ้าสักหลาดหุ้มใยโพลีเอสเตอร์ วิธีการเล่นสามารถดึงออกและปะติดเข้าไปได้ บนเบาะมีรอยเส้นประรูปดาวฝึกการสังเกตุ ช่วยฝึกพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก และมัดใหญ่ เสริมพัฒนาการทางด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในแผ่นเดียวกันมี ใบไม้เปิด-ปิด ด้านในเป็นหนอนผีเสื้อ ทำจากผ้ากำมะหยี่ ให้ความนุ่ม ด้านใต้ติดวัสดุตีนตุ๊กแก เพื่อสามารถนำไปวางบนเบาะที่เป็นผ้าสักหลาดอื่นๆได้ ช่วยเรื่องการจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็ก

แผ่นที่ 5 ตุ๊กตาผีเสื้อ แบ่งเป็น 3 ขนาด ใหญ่-กลาง-เล็ก วัสดุทำจากผ้าสักหลาดหุ้มใยโพลีเอสเตอร์ วิธีการเล่นคือ สร้างเรื่องสมมติเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของครอบครัวหรือคนรอบข้าง เพื่อให้เด็กเรียนรู้ในเรื่องสังคมความเป็นอยู่ วิธีนี้เป็นหลักการทางจิตวิทยาที่ช่วยเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงของเด็กได้ ตั้งกติกาให้เด็กติดตุ๊กตาเรียงจากเล็กไปใหญ่ จะช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก และ เสริมทักษะการเรียนรู้เรื่องขนาด และการจัดลำดับได้อีกด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผ่นที่ 6 ดวงอาทิตย์ มีเสียงกรุ๋งกริ๋ง วิธีเล่น สามารถดึงออกและปะติดเข้าไปได้ บนเบาะจะมีรอบประรูปแฉกพระอาทิตย์ ช่วยฝึกการสังเกตุ อาจจะลองให้เด็กเขย่าเล่น เพื่อฟังเสียงที่เกิดขึ้น ขณะเล่นสามารถเล่าเป็นนิทานเรื่องต่างๆได้ ในแผ่นเดียวกันมีรุ้ง วัสดุทำจากผ้าร่มใยโพลีเจ็ดสี หุ้มฟองน้ำทำให้นูนเป็นลอนคลื่น ช่วยกระตุ้นการสัมผัส และให้เด็กฝึกพูดตามสีต่างๆ ได้ ช่วยฝึกพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก และมัดใหญ่ เสริมพัฒนาการทางด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

จากรูปแบบที่ได้นั้น สอดคล้องกับหลักการกระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษของ ชญาณี วัชรเกษม (2552) และผู้เชี่ยวชาญด้านการบำบัดเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า มีข้อคิดเห็นว่าของเล่นที่ใช้กับเด็กพัฒนาการล่าช้า ควรจะคำนึงถึงอายุของผู้เล่น เพื่อให้เกิดการส่งเสริมพัฒนาการได้อย่างแท้จริง และจากลักษณะของเล่นนั้น มีความเหมาะสมกับกลุ่มเด็ก Down's Syndrome, Delay Development ในวัย 1-3 ปี ไม่สามารถระบุได้ว่าเหมาะกับเด็กพิเศษทุกประเภท หรือทุกช่วงวัย.

5.2.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

จากการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจในด้านการออกแบบ อยู่ในระดับพึงพอใจมาก เนื่องจากการนำเอาเรื่องราวของการกำเนิดผีเสื้อมาเป็นกรอบแนวคิดหลักในการออกแบบชิ้นงาน ทำให้เกิดคาแรคเตอร์ของสัตว์ต่างๆ และรูปทรงจากธรรมชาติ เข้ามาร่วมอยู่ในชิ้นงาน ทำให้เกิดความหลากหลายในการเล่น และตุ๊กตานั้นยังเป็นที่สนใจของเด็กๆ อีกด้วย ในด้านของการนำวัสดุมาใช้ในการผลิต พบว่า อยู่ในระดับพึงพอใจ เพราะถึงแม้ว่าวัสดุต่างๆที่นำมาผลิตมีความปลอดภัยต่อการนำไปใช้งานกับเด็ก เนื่องจากทำจากผ้าชนิดต่างๆ และพื้นผิวของผ้า ยังช่วยกระตุ้นพัฒนาการด้านการสัมผัสได้ แต่หากลองคิดค้นวัสดุอุปกรณ์ใหม่ๆ อาจจะทำให้เกิดการพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดียิ่งขึ้นไปได้ ส่วนการนำไปใช้งาน พบว่าอยู่ในระดับพึงพอใจมาก สามารถกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ และเพลิดเพลินในระหว่างที่เล่นได้ เด็กๆมีความสนใจในคาแรคเตอร์ตัวตุ๊กตาต่างๆ สนุกในการดึง และปะติดตุ๊กตา โดยเฉพาะตัวหนอนขนาดเล็กที่อยู่ในใบไม้เปิด-ปิดได้ สามารถถอดออกและนำไปวางติดบนพื้นผิวที่เป็นผ้าสักหลาดรูปอื่นๆ ได้ ทำให้เด็กเกิดจินตนาการขณะเล่น และเกิดความคิดสร้าง สรรค์ รู้จักที่จะปรับเปลี่ยนตำแหน่งของเล่น ทั้งยังฝึกให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักการแบ่งปันสู่ผู้อื่น และยังสร้างให้เกิดการเรียนรู้ ที่จะรับผิดชอบเมื่อเล่นเสร็จ จะช่วยให้เกิดการปรับตัวที่ดีต่อไปในอนาคต ซึ่งการนำของเล่นมาใช้ในการช่วยกระตุ้นพัฒนาการเด็กพิเศษที่มีพัฒนาการล่าช้านั้น ได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเอกสารประการสอน มหาวิทยาลัยรามคำแหง เรื่อง จิตวิทยาเด็กพิเศษ ของ วงพักตร์ ภู่พันธ์ศรี (2543) ซึ่งได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของวิชานี้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงธรรมชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของเด็กพิเศษแต่ละประเภทที่เราต้องพบปะอยู่ในสังคม รวมทั้งช่วยเหลือด้วยวิธีถูกต้องตามจิตวิทยาเพื่อจะช่วยให้เด็กพิเศษแต่ละประเภทอาศัยอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

จากข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีทั้งนักกิจกรรมบำบัดและผู้ปกครอง มีความเห็นในเรื่องวัสดุที่นำมาใช้ต่างๆ ควรคำนึงถึงความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ระหว่างการเล่น และการทำความสะอาด ควรสร้างของเล่นให้สามารถทำความสะอาดได้ง่าย ก็จะช่วยให้กิจกรรมการกระตุ้นพัฒนาการสะดวกยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สมชาย วงศ์สุริยศักดิ์ (2546) ในสาระนิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาเครื่องเล่นเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กพิการทางสายตา" กล่าวว่า เครื่องเล่นช่วยเป็นสื่อในการเรียนการสอนได้ดี มีรูปแบบการเล่นหลากหลาย ทำให้เด็กเกิดความสนุกในระหว่างการเรียน ช่วยพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการทางสายตาได้ และยังเป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กปกติ และเด็กพิการทุกประเภทได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาค้นคว้า และพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษนั้น สามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความต้องการของผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับกระบวน การกระตุ้นพัฒนาการเด็ก ทั้งเด็กพิเศษและเด็กปกติ เพื่อการพัฒนาศักยภาพของเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าให้เกิดการเปลี่ยนในทางที่ดีขึ้น และช่วยให้มีแนวทางในการบำบัดที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยต่อไป

จากการศึกษาค้นคว้า และพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ผู้วิจัยขอเสนอข้อ บกพร่อง และอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ในโอกาสต่อไป ดังนี้

1. ในการนำรูปแบบไปพัฒนา ควรศึกษาเพิ่มเติมเรื่องของเล่น และวิธีการเล่นต่างๆ รวมถึงเพิ่มความน่าสนใจของคาแรคเตอร์ตัวตุ๊กตาที่เลือกนำมาใช้ด้วย

2. วัสดุที่นำมาผลิตนั้น โดยส่วนใหญ่ใช้วัสดุที่เป็นผ้าชนิดต่างๆ การนำไปพัฒนาควรคำนึงการทำความสะอาด และคุณสมบัติที่สำคัญของผ้าที่นำมาใช้ รวมถึงราคาซึ่งจะกลายเป็นต้นทุนในการนำไปผลิตในระบบอุตสากรรมด้วย

3. ควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเด็กพิเศษ และเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าให้มาก รวมถึงข้อมูลการจัดกิจกรรมบำบัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรศึกษาจากสถานที่เก็บข้อมูลจริง และผู้ที่มีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เพื่อความแม่นยำและถูกต้องในการนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.การเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างหรือในการทดลองเล่นของเล่นจริง เนื่องจากการทำงานกับกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น เป็นการทำงานที่ต้องผ่านกระบวนการทางจริยธรรมในการวิจัย และต้องผ่านความเห็นชอบจากหลายฝ่าย ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานเป็นขั้นตอนตามระบบของสถานที่ที่จะเข้าไปเก็บข้อมูล ดังนั้น ควรที่จะเตรียมกำหนดการและเตรียมเอกสารในการขอความอนุเคราะห์ให้ครบถ้วนตั้งแต่เนิ่น เพื่อความสะดวกในการยื่นเอกสาร และจะทำให้สามารถจัดระเบียบเวลาในการทำงานได้

5.ในการเข้าสู่ขั้นตอนการทดลองใช้เครื่องมือ และของเล่นต้นแบบในการวิจัย เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเด็กพิเศษที่มีสิทธิในการสงวนสิทธิ์ความเป็นส่วนตัว ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงไม่ต้องการเปิดเผยข้อมูลใดใดจะปรากฏเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ดังนั้น ในการเข้าไปทำการทดลอง จึงไม่ควรที่จะทำการบันทึกภาพ หรือ นำเอาข้อมูลส่วนบุคคลมาเผยแพร่ในที่สาธารณะจะสามารถทำให้การเก็บข้อมูลเป็นไปได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้วิจัยนั้นจะต้องผ่านการยื่นขอจริยธรรมการวิจัยหากท่านไม่เคารพสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง เอกสารอาจมีผลทางกฎหมายได้

6.เนื่องจากการกระทำการใดใดที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำเป็นต้องผ่านการยินยอมจากผู้ปกครอง ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญในด้านความรู้สึกทางจิตใจของผู้ปกครองเป็นอันดับแรก และต้องให้สิทธิ์ในการตัดสินใจแก่ผู้ปกครองในระหว่างการทำทดลอง ต้องชี้แจงรายละเอียดในขั้นตอนการทำงานให้ครบถ้วน สามารถตอบข้อสงสัยของผู้ปกครอง หรือนักกิจกรรมบำบัดได้

7.ในการทำงานจริง ผู้วิจัยไม่สามารถบันทึกภาพกลุ่มตัวอย่างเพื่อมาสู่ขั้นตอนการนำเสนอได้ จึงนำเด็กทั่วไปที่ไม่มีความผิดปกติใดใดมาแสดงการเล่นแทน และต้องระบุไว้ในงานวิจัยด้วยว่า เป็นการบันทึกภาพเพื่อการนำเสนองานวิจัยเท่านั้น เด็กในภาพเป็นเด็กปกติไม่ใช่เด็กที่มีอาการพัฒนาการล่าช้าแต่อย่างใด

8.ข้อบกพร่องในการทำวิจัย มีในส่วนของการเข้าเก็บข้อมูลจริง เนื่องจากการดำเนินงานวิจัยที่จะเฝ้าสังเกตุพฤติกรรมเด็กนั้น ต้องอาศัยระยะเวลามากพอสมควรจึงจะให้ผลที่เปลี่ยนแปลงทางด้านพัฒนาการได้ และในกรณีของการวิจัยครั้งนี้ ทางคลีนิคไม่สะดวกในการเข้าไปเก็บข้อมูลระหว่างการทำกิจกรรมต่างๆ ของเด็กที่มาเข้ารับการบำบัด เนื่องจากจะส่งผลต่อโปรแกรมการกระตุ้นพัฒนาการที่ทางศูนย์ฯได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงไม่สามารถเข้าไปสังเกตุพฤติกรรมของเด็กที่เข้ารับการกระตุ้นพัฒนาการได้ จึงได้นำผลจากการประเมินความพึงพอใจจากผู้ปกครอง และนักกิจกรรมบำบัดที่มาเป็นหลักในการนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ในการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กพิเศษนั้น ไม่ว่าจะสถานศึกษา หรือสถานกิจกรรมบำบัด ผู้วิจัยควรคำนึงถึงจำนวนประชากรที่อยู่หน่วยงานนั้นๆ ด้วยอาจจะต้องทำการดำเนินงานเก็บข้อมูลจากหลายหน่วยงานเพื่อนำมาประกอบเป็นข้อมูลร่วมกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุดคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าลาดกระบัง

บรรณานุกรม

จิตร วสุวานิชและคณะ. 2524. **เอกสารการสอนชุดวิชา 2002 การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชญานี วัชรเกษมสินธุ์. **การกระตุ้นพัฒนาการ Early Stimulation.** [Online] 2549; Available from : URL : http://happyhomeclinic.com/au11-ES.htm.[12 กรกฎาคม 2552]

นฤพนธ์ มั่นถึง. **กิจกรรมบำบัดในเด็กออทิสติก.** [Online] 2552; Available from : URL : http://speut.net/?q=node/165.[24 กรกฎาคม 2552]

นิตยา คชภักดี. 2541. **พัฒนาการของเด็ก:ตำรากุมารเวชศาสตร์ (ฉบับเรียบเรียงใหม่ เล่ม 3).** กรุงเทพฯ : โฮลิสติกพับลิชชิ่ง.

นิรัช สุดสังข์. 2543. **การออกแบบอุตสาหกรรม ระบบและวิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์.** กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

นวลน้อย บุญวงศ์. 2539. **หลักการออกแบบ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทักษิณ ชินวัตร, จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และพรพิไล เลิศวิชา. 2548. **เด็กไทยใครว่าโง่ เปลี่ยนการเรียนรู้ของเด็กไทยให้ทันโลก.** กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

ธีรชัย สุขสด. 2544. **การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ผดุง อารยะวิญญู. 2533. **การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.** กรุงเทพฯ : บรรณกิจเทรดดิ้ง.

เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม. 2546. **สถิติเพื่อการวิจัย.** กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. เอกสารอัดสำเนา.

วงพักตร์ ภู่พันธ์ศรี. 2543. **จิตวิทยาเด็กพิเศษ.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง. เอกสารประกอบการสอน.

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. 2526. **การออกแบบสภาพแวดล้อมภายใน.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วินัดดา ปียะศิลป์. 2537. **คู่มือสำหรับพ่อแม่ ตอนเด็กสมาธิสั้น.** กรุงเทพฯ : โฮลิสติกพับลิชชิ่ง.

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว. 2545. **สาระน่ารู้เพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว ทำเนียบบริการผลิตภัณฑ์.** กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

สาคร คันธโชติ. 2529. **วัสดุผลิตภัณฑ์.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สุภา กะแก้ว. **นักกิจกรรมบำบัดช่วยเด็กทิสติกอย่างไร.**[Online] 2552; Available from : URL : http://www.specialed-center1.com/page/wichakan_nakkidjakam.htm.[28 กรกฎาคม 2552]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุภาพร ประทัษฎากร. 2531. **สีของอุปกรณ์การสอนสำหรับนักเรียนระดับอนุบาล.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์.

ศรีอุดมขจร, สมใจ กาญจนาพงศ์กุล. 2549. **ปัญหาโรคเด็กที่พบบ่อย.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กรุงเทพเวชสาร.

อุดมศักดิ์ สารีบุตร. 2540. **การออกแบบเฟอร์นิเจอร์.** กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

อรพรรณ วิญญูวรรธน์. 2530. **กิจกรรมบำบัด.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาระนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
โดย นางสาวเพียงใจ แสงทอง อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ได้จัดทำขึ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ที่มีพัฒนาการล่าช้า โดยผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการกระตุ้นการพัฒนาการที่ล่าช้าในเด็กระยะแรกเริ่มช่วงวัยช่วงวัย 1-3 ปี เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาศักยภาพของเด็กที่มีอยู่ในตัวของแต่ละบุคคลได้อย่างเต็มที่ และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดำรงอยู่ได้อย่างปกติ

ในการพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ยังมีจุดมุ่งหมายต้องการให้เด็กเรียนรู้ทักษะในด้านต่างๆ อย่างชาญฉลาด โดยไม่รู้สึกเบื่อหน่าย และช่วยให้เด็กรู้จักสร้างสัมพันธภาพกับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว รู้จักการเข้าสังคม การแบ่งปัน เพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีต่อไปในอนาคต

ข้อมูลต่างๆ ที่ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ และเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในสังคมต่อไป

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยถือว่าเป็นความลับ จะไม่กระทบกระเทือนต่อหน้าที่การงาน และความเป็นส่วนตัวของท่านแต่ประการใด ขอความกรุณาท่านได้พิจารณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ท่านตอบไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาส นี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาระนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
โดย นางสาวเพียงใจ แสงทอง อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและพฤติกรรมของเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า

ข้อชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม (สำหรับนักกิจกรรมบำบัด/ผู้ปกครอง)

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนด้วยกัน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและพฤติกรรมของเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ถูกต้องตามความเป็นจริงมากที่สุด

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ ..... ปี
3. ( ) นักกิจกรรมบำบัด ( ) ผู้ปกครอง
4. วุฒิหรือระดับการศึกษา
   ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี ( ) ระดับปริญญาตรี
   ( ) สูงกว่าปริญญาตรี ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. ปัจจุบันประกอบอาชีพ (สำหรับผู้ปกครอง)
   ( ) รับราชการ ( ) รัฐวิสาหกิจ
   ( ) พนักงานรับจ้าง ( ) ธุรกิจส่วนตัว
   ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ
6. อายุการทำงานด้านกิจกรรมบำบัด (สำหรับนักกิจกรรมบำบัด
   ( ) 6 เดือน – 1 ปี ( ) 1 – 2 ปี
   ( ) 2 – 3 ปี ( ) มากกว่า 3 ปี ขึ้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและพฤติกรรมของเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ถูกต้องตามความเป็นจริงมากที่สุด

1. ข้อมูลเบื้องต้นของเด็กที่อยู่ในความดูแลของท่าน

   1.1 เพศ ( ) หญิง ( ) ชาย

   1.2 อายุ ..... ปี ..... เดือน

2. เด็กในความดูแลของท่านมีความต้องกระตุ้นพัฒนาการทางด้านใดมากที่สุด

   ( ) ด้านร่างกาย การเคลื่อนไหว การใช้มือและสายตา

   ( ) ด้านสติปัญญา การเรียนรู้ความสัมพันธ์ และพัฒนาการทางภาษา

   ( ) ด้านอารมณ์ การแสดงความรู้สึก การแสดงออกอย่างเหมาะสม

   ( ) ด้านสังคม การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นและการช่วยเหลือตนเอง

   ( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

   .....

   .....

   .....

3. เด็กในความดูแลของท่านได้เข้ารับการกระตุ้นการพัฒนาการมาเป็นระยะเวลานานเท่าใด

   ( ) 1-3 เดือน

   ( ) 4-6 เดือน

   ( ) 7-12 เดือน

   ( ) 1 ปี ขึ้นไป

4. กิจกรรมการกระตุ้นพัฒนาการใด ที่ท่านคิดว่าทำให้เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า อายุระหว่าง 3-5 ปี มีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

   ( ) กิจจกรรมการวาดภาพ

   ( ) กิจกรรมการเล่นของเล่น

   ( ) กิจกรรมดนตรีเข้าจังหวะ

   ( ) กิจกรรมเกมแบบรวมกลุ่ม

   ( ) อื่นๆ กรุณาระบุ

   .....

   .....

   .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ท่านคิดว่าการให้เด็กได้เข้ารับการกระตุ้นพัฒนาการจากนักกิจกรรมบำบัดนั้นช่วยเสริมสร้างการพัฒนาการของเด็กได้มากน้อยเพียงใด และเกิดการเปลี่ยนแปลงในเด็กอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ถูกต้องตามความเป็นจริงมากที่สุด

1. ของเล่นในการกระตุ้นการพัฒนาการชนิดใดที่เด็กมีความสนใจมากที่สุด

( ) ลูกบอลที่มีสีสันต่างๆ หรือมีเสียง

( ) ตุ๊กตาต่างๆ

( ) บล๊อครูปสัตว์ หรือ รูปทรงเรขาคณิตต่างๆ

( ) ตัวต่อรูปแบบเรียงลำดับเป็นชั้นๆ หรือ เรียงตามสี

( ) อื่นๆ กรุณาระบุ.....

.....

2. ลักษณะใดในของเล่นที่ท่านคิดว่าเด็กให้ความสนใจมากที่สุด

( ) สีสันต่างๆ ในตัวของเล่น

( ) รูปทรงต่างๆ

( ) ลวดลายที่ประกอบในตัวของเล่น

( ) รูปแบบและวิธีการเล่น

( ) อื่นๆ กรุณาระบุ.....

.....

3. ในการนำของเล่นเพื่อนำมาใช้ในการกระตุ้นการพัฒนาการของเด็กท่านคิดว่าควรช่วยเสริมพัฒนาการด้านใดมากที่สุด

( ) ด้านการเคลื่อนไหว

( ) ด้านการใช้มือหยิบ จับ และสัมผัส

( ) ด้านการใช้สายตา

( ) ด้านทักษะการใช้ภาษาพูด อ่าน ออกเสียง

( ) อื่นๆ กรุณาระบุ.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำของเล่นมาใช้ในการกระตุ้นการพัฒนาการเด็กพัฒนาการล่าช้าวัย 1-3 ปี

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาในการกรอกแบบสอบถาม เพื่อข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการทำงานวิจัยเรื่อง " การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ" ในครั้งนี้ และเพื่อนำข้อมูลที่ได้นั้น ไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์อันสูงสุดต่อไปในอนาคต

ขอขอบพระคุณ

นางสาว เพียงใจ แสงทอง

ผู้ดำเนินงานวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาระนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
โดย นางสาวเพียงใจ แสงทอง อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร

แบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับปัญหาและพฤติกรรมของเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า

ข้อชี้แจงในการตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์ (สำหรับผู้เชี่ยวชาญในการบำบัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษ)

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนด้วยกัน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและพฤติกรรมของเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่น และของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ – นามสกุล .....

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัย / สถานที่ทำงาน ต้นสังกัด

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาและพฤติกรรมของเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า

คำชี้แจง โปรดเขียนความคิดเห็น และแสดงเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ถูกต้องตามความเป็นจริงมากที่สุด

1. โดยทั่วไปสามารถสังเกตุว่าเด็กมีอาการพัฒนาการล่าช้าได้อย่างไร? และโดยมากจะสังเกตุเห็นได้ชัดเจนในช่วงอายุเท่าไหร่?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การพัฒนาการล่าช้าที่พบได้มากที่สุดในเด็กไทย คือ พัฒนาการล่าช้าทางด้านใด?

( ) ด้านร่างกาย การเคลื่อนไหว การใช้มือและสายตา

( ) ด้านสติปัญญา การเรียนรู้ความสัมพันธ์ และพัฒนาการทางภาษา

( ) ด้านอารมณ์ การแสดงความรู้สึก การแสดงออกอย่างเหมาะสม

( ) ด้านสังคม การสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นและการช่วยเหลือตนเอง

( ) อื่น ๆ โปรดระบุ.....

.....

.....

.....

.....

3.โดยทั่วไปเด็กที่มีการพัฒนาการล่าช้าควรได้รับการกระตุ้นการพัฒนาการเป็นระยะเวลานานเท่าใด จึงจะเห็นความเปลี่ยนแปลง

( ) 1-3 เดือน

( ) 4-6 เดือน

( ) 7-12 เดือน

( ) 1 ปี ขึ้นไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. กิจกรรมการกระตุ้นพัฒนาการในแต่ละข้อที่กำหนดในแบบสัมภาษณ์ สามารถกระตุ้นพัฒนาการเด็กได้อย่างไรบ้าง

4.1 กิจกรรมการวาดภาพ สามารถกระตุ้นพัฒนาการเด็กในด้าน

.....

.....

.....

.....

4.2 กิจกรรมการเล่นของเล่น สามารถกระตุ้นพัฒนาการเด็กในด้าน

.....

.....

.....

.....

4.3 กิจกรรมดนตรีเข้าจังหวะ สามารถกระตุ้นพัฒนาการเด็กในด้าน

.....

.....

.....

.....

4.4 กิจกรรมเกมแบบรวมกลุ่ม สามารถกระตุ้นพัฒนาการเด็กในด้าน

.....

.....

.....

.....

5. ท่านคิดว่าการให้เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าได้เข้ารับการกระตุ้นพัฒนาการนั้นช่วยเสริมสร้างการพัฒนาการของเด็กได้มากน้อยเพียงใด และเกิดการเปลี่ยนแปลงในเด็กอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่น และของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ถูกต้องตามความเป็นจริงมากที่สุด

3. ของเล่นในการกระตุ้นการพัฒนาการชนิดใดที่เด็กมีความสนใจมากที่สุด

( ) ลูกบอลที่มีสีสันต่างๆ หรือมีเสียง

( ) ตุ๊กตาต่างๆ

( ) บล๊อครูปสัตว์ หรือ รูปทรงเรขาคณิตต่างๆ

( ). ตัวต่อรูปแบบเรียงลำดับเป็นชั้นๆ หรือ เรียงตามสี

( ) อื่นๆ กรุณาระบุ.....

.....

4. ลักษณะใดในของเล่นที่ท่านคิดว่าเด็กให้ความสนใจมากที่สุด

( ) สีสันต่างๆ ในตัวของเล่น

( ) รูปทรงต่างๆ

( ) ลวดลายที่ประกอบในตัวของเล่น

( ) รูปแบบและวิธีการเล่น

( ) อื่นๆ กรุณาระบุ.....

.....

3. ในการใช้ของเล่นเพื่อนำมากระตุ้นการพัฒนาการของเด็กท่านคิดว่าควรช่วยเสริมพัฒนาการด้านใดมากที่สุด

( ) ด้านการเคลื่อนไหว

( ) ด้านการใช้มือหยิบ จับ และสัมผัส

( ) ด้านการใช้สายตา

( ) ด้านทักษะการใช้ภาษาพูด อ่าน ออกเสียง

( ) ในทุกด้าน

( ) อื่นๆ กรุณาระบุ.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ความสนใจในกิจกรรมการเล่นของเล่นในเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า แตกต่างจากเด็กปกติมากน้อยหรือไม่ อย่างไร?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์นี้ เพื่อข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการทำงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ” และเพื่อนำข้อมูลที่ได้นั้น ไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์อันสูงสุดต่อไปในอนาคต

ขอขอบพระคุณ

นางสาว เพียงใจ แสงทอง

ผู้ดำเนินงานวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาระนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
โดย นางสาวเพียงใจ แสงทอง อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร

แบบสัมภาษณ์และสอบถามผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์

ข้อชี้แจงในการตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนด้วยกัน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ – นามสกุล .....

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัย / สถานที่ทำงาน ต้นสังกัด

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

ในการศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ วัย 1-3 ปีโดยเฉพาะในเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและพัฒนาออกมาในรูปแบบของที่นอนกิจกรรม (Play Mat) โดยใช้เรื่องราวของการกำเนิดผีเสื้อเป็น Concept ในการออกแบบ และในชิ้นงานผู้วิจัยได้เสริมการเรียนรู้ของเด็กโดยใช้ตุ๊กตา และภาพการ์ตูนเป็นสื่อในการนำเสนอ เพื่อสร้างความสนใจให้กับเด็กในวัยเรียนรู้ ในวัย 3-5 ปี โดยชิ้นงานนั้นสามารถแยกออกจากกันเป็นชิ้นได้ และสามารถวางเรียงต่อกันเป็นที่นอนกิจกรรมได้ โดยใช้วัสดุทั้งหมดทำจากผ้าเพื่อความปลอดภัยต่อการสัมผัส โดยรายละเอียดในแต่ละชิ้น มีดังต่อไปนี้

- ตุ๊กตาหนอน ติดแม่เหล็ก ฝึกพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก การหยิบ จับ เสริมการเรียนรู้เรื่องสี มีเสียงกระดิ่งเมื่อเขย่าตัวหนอน กระตุ้นพัฒนาการด้านการฟัง การได้ยินเสียง
- แอ๊ปเปิ้ลกระจกหรรษา สอนให้เด็กรู้จักตนเอง กระตุ้นความสนใจในตัวเอง ผู้คน และสิ่งรอบข้าง ช่วยพัฒนาการด้านการสังเกตุ และจดจำลักษณะของบุคคล
- ดอกไม้ กดตรงเกสรมีเสียงบี๊บๆ ลักษณะพื้นผิวนูน ฝึกทักษะด้านการสัมผัส เรียนรู้พื้นผิว และเสริมการเรียนรู้เรื่องธรรมชาติ
- ตุ๊กตาผีเสื้อ ตัวเล็ก กลาง ใหญ่ ฝึกทักษะการจับ การหยิบ ถือ ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก และมัดใหญ่ ฝึกทักษะการสังเกตุ การเรียงลำดับ รู้จักขนาด
- ใบไม้เปิด-ปิด ได้ มีตัวหนอนอยู่ด้านใน ฝึกกระตุ้นความสนใจ สร้างสรรค์จินตนาการ
- ตุ๊กตาดาว ดึงออกและปะติดเข้าไปได้ ฝึกทักษะการสังเกตุ การจดจำ และช่วยเสริมพัฒนาการด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- ตุ๊กตาดวงอาทิตย์ ดึงออกและปะติดลงไปตามตำแหน่งเส้นประ ฝึกการสังเกตุ และการหยิบจับ ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก และใหญ่
- รุ้ง 7 สี พื้นผิวมัน ลักษณะเป็นลอนคลื่น สำหรับฝึกประสาทสัมผัส สอนให้รู้จักธรรมชาติ เรียนรู้เรื่องสีจากสายรุ้ง
- รูปแบบของเล่นเป็นที่นอนกิจกรรมสามารถวางเรียงต่อกัน และแยกชิ้นได้ สอนให้รู้จักการเล่นกับผู้อื่น การแบ่งปัน เรียนรู้ความรับผิดชอบ การจัดเก็บ ช่วยฝึกพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ดและมัดใหญ่

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความคิดเห็น และคำแนะนำ จากท่านผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการออกแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษในครั้งนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ท่านคิดว่า การออกแบบของเล่นสำหรับสร้างเสริมพัฒนาการเด็กพิเศษ วัย 1-3 ปี ในรูปแบบที่นอนกิจกรรม (Play Mat) ที่สามารถถอดออกและพับเก็บได้ มีความเหมาะสมต่อการนำมากระตุ้นพัฒนาการให้แก่เด็กที่มีพัฒนาการล่าช้ามากน้อยเพียงใด

☐ เหมาะสม ☐ พอใช้ ☐ ไม่เหมาะสม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ในส่วนของการนำ Character ตัวหนอน ดาว และผีเสื้อ มาใช้ในการช่วยกระตุ้นพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก การหยิบ จับสิ่งของ ของเด็กพัฒนาการล่าช้าในวัย 1-3 ปี ท่านคิดว่ามีความเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร

☐ เหมาะสม ☐ พอใช้ ☐ ไม่เหมาะสม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ผู้วิจัยได้เลือกวัสดุผ้าที่มีความนุ่ม และวัสดุบุหุ้มเป็นฟองน้ำ เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ ในรูปแบบที่นอนกิจกรรม (Play Mat) ครั้งนี้ ท่านคิดว่ามีความเหมาะสม หรือไม่ อย่างไร

☐ เหมาะสม ☐ พอใช้ ☐ ไม่เหมาะสม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณ

นางสาว เพียงใจ แสงทอง

ผู้ดำเนินงานวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาระนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
โดย นางสาวเพียงใจ แสงทอง อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร

แบบประเมินความพึงพอใจ ที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษวัย 1-3 ปี

ข้อชี้แจงในการตอบแบบสอบถามและสัมภาษณ์

โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละรายการ และทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	ไม่พึงพอใจ

1. แบบประเมินความพึงพอใจ

ความพึงพอใจในการออกแบบ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. การนำเรื่องราวของการกำเนิดผีเสื้อมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบ					
2. รูปแบบของที่นอนกิจกรรมที่สามารถแยกชิ้นเล่นเพียงหนึ่งชิ้น หรือนำมาเรียงต่อกันเพื่อเล่นตามจินตนาการได้ มีกระเป๋าผ้าสำหรับจัดเก็บ และเคลื่อนย้ายได้					
3. ตุ๊กตาหนอน ติดแม่เหล็กสามารถจัดวางตามจินตนาการได้ ช่วยฝึกพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก เสริมการเรียนรู้เรื่องสี มีเสียงกระดิ่งเมื่อเขย่า กระตุ้นพัฒนาการด้านการฟังและการได้ยิน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความพึงพอใจในการออกแบบ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
4. แอ๊ปเปิ้ลกระจกหรรษา พื้นผิวนูน ฝึกทักษะการสัมผัสกระจกช่วย กระตุ้นเรื่องการสนใจตนเอง ผู้คน และสิ่งรอบข้าง เสริมทักษะด้านการสังเกตุ การจดจำลักษณะบุคคล					
5. ดอกไม้ พื้นผิวนูน ฝึกทักษะการสัมผัส เกสรตรงกลางกดแล้วจะมีเสียงบี๊บๆ ช่วยกระตุ้นความสนใจเรื่องเสียงและเรียนรู้ธรรมชาติไปในตัว					
6. ตุ๊กตาดาว มีเสียงกรุ๋งกริ๋ง สามารถดึงออกและปะติดเข้าไปได้ บนเบาะมีรอยเส้นประรูปดาวฝึกการสังเกตุ ช่วยฝึกพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก และมัดใหญ่ เสริมพัฒนาการทางด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
7. ใบไม้เปิด-ปิด ได้มีหนอนผีเสื้ออยู่ด้านใน กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น และฝึกการจินตนาการให้เด็ก					
8. ตุ๊กตาผีเสื้อ แบ่งเป็น 3 ขนาด ใหญ่-กลาง-เล็ก ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก และมัดใหญ่ เสริมทักษะการเรียนรู้เรื่องขนาด และการจัดลำดับ					
9. ตุ๊กตารูปดวงอาทิตย์ มีเสียงกรุ๋งกริ๋ง สามารถดึงออกและปะติดเข้าไปได้ บนเบาะมีรอยเส้นประเป็นแฉกรูปดวงอาทิตย์ ฝึกการสังเกตุ ช่วยฝึกพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก และมัดใหญ่ เสริมพัฒนาการทางด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
10. สายรุ้ง 7 สี พื้นผิวนูนเป็นลอนคลื่น มีความลื่น ฝึกทักษะการสัมผัส เรียนรู้เรื่องสีในธรรมชาติ					
11. ลวดลายการ์ตูนเลียนแบบธรรมชาติลักษณะ ที่นำมาใช้ในการออกแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ					
12. สี ต่างๆ ที่ผู้วิจัยนำใช้ในการออกแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัสดุที่นำมาใช้ในการออกแบบ	ความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
13.วัสดุผ้าสักหลาด สำหรับหุ้มชิ้นงานที่มีความนูน และภาพปะติดบนเบาะกิจกรรม เพื่อให้เกิดพื้นผิวในการสัมผัส					
14. วัสดุผ้าร่ม สำหรับหุ้มตุ๊กตา เพื่อให้เกิดความลื่น และนุ่มต่อการสัมผัส					
15. วัสดุปะติด ใช้ตีนตุ๊กแก สำหรับปะติดตุ๊กตาลงบนเบาะ และสำหรับเชื่อมติดระหว่างเบาะต่อเบาะ					
16. วัสดุแม่เหล็ก สำหรับยึดตัวหนอนให้ติดบนเบาะ และสามารถจัดวางเป็นรูปร่างต่างๆ ได้					
17. ลูกกระพรวน สำหรับทำให้เกิดเสียงในตัวตุ๊กตา					
18. อุปกรณ์พลาสติคบีบมีเสียง สำหรับใส่ในเกสรดอกไม้					
19. วัสดุบุหุ้ม ทำจากฟองน้ำขนาด 1 นิ้ว เพื่อรองรับน้ำหนักของอุปกรณ์การเล่น สามารถนั่งได้ และยกได้สำหรับเด็กๆ					
20. วัสดุผ้าใยโพลีเอสเตอร์ ใช้ผลิตตัวตุ๊กตาต่างๆ					
21. พลาสติค PE ฉาบเคลือบพื้นผิวสะท้อนได้ นำมาใช้แทนกระจกจริง เพื่อความปลอดภัยในการใช้งาน					
การใช้งานของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ	**ระดับความพึงพอใจ**				
	5	4	3	2	1
22. สามารถนำไปสร้างกิจกรรมบำบัดเพื่อกระตุ้นความสนใจของเด็กกลุ่มตัวอย่างได้					
23. เด็กกลุ่มตัวอย่างสามารถเล่น และเข้าใจวิธีการเล่นได้แบบไม่ซับซ้อน มีความสนุก และตอบสนองในขณะที่เล่นได้ดี					
24. การเล่นที่นอนกิจกรรมนี้ จะสามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการที่ล่าช้าในเด็กกลุ่มตัวอย่างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นได้					
การใช้งานของเล่นสำหรับเสริมสร้าง	**ระดับความพึงพอใจ**				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พัฒนาการเด็กพิเศษ	5	4	3	2	1
25. มีความทนทาน ไม่ชำรุดง่าย ในระหว่างการใช้งาน					
26. มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก และไม่ก่อให้เกิดอันตรายขณะที่ใช้งาน					
27. มีความสวยงาม และความน่าสนใจ ในอุปกรณ์การเล่นแต่ละชิ้น สร้างทักษะและจินตนาการให้เด็กได้					
28. มีความสะดวกในการใช้งาน และง่ายในการจัดเก็บ สามารถเคลื่อนย้ายได้					

2. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณ

นางสาว เพียงใจ แสงทอง

ผู้ดำเนินงานวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข

เอกสารขอความอนุเคราะห์ต่างๆ ในการศึกษาและวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนบริหารงานทั่วไป โทร.3692

ที่ ศธ 0524.04 / 3793 วันที่ 28 ธันวาคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน รศ.สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ

ด้วย นางสาวเพียงใจ แสงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำสาระนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ" คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของนางสาวเพียงใจ แสงทอง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนบริหารงานทั่วไป โทร.3692

ที่ ศธ 0524.04 / 3793 วันที่ 28 ธันวาคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม

ด้วย นางสาวเพียงใจ แสงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำสาระนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ" คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของนางสาวเพียงใจ แสงทอง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ปล. เรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ

(ผศ.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนบริหารงานทั่วไป โทร.3692

ที่ ศธ 0524.04 / 3793 วันที่ 28 ธันวาคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง

ด้วย นางสาวเพียงใจ แสงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำสาระนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ" คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของนางสาวเพียงใจ แสงทอง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0339

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

10 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวเพียงใจ แสงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำสาระนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ" คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวเพียงใจ แสงทอง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และขอข้อมูลในส่วนของคลินิกกิจกรรมบำบัด (เพื่อพัฒนาการเด็กพิเศษ) และขออนุญาตถ่ายภาพกิจกรรมบำบัดเด็กพัฒนาการล่าช้า และภาพอุปกรณ์ของเล่นภายในคลินิกกิจกรรมบำบัดเพื่อการวิจัยภายในหน่วยงานของท่านได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนบริหารงานทั่วไป
โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02-326-4325

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0400

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

16 กุมภาพันธ์ 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านพัฒนาการเด็กพิเศษเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.สุภาพร ชินชัย

ด้วย นางสาวเพียงใจ แสงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำสาระนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ"

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านพัฒนาการเด็กพิเศษเพื่อการวิจัยของนางสาวเพียงใจ แสงทอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนบริหารงานทั่วไป
โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 326-4325
ติดต่อนักศึกษา โทร.089-660-7014

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0959

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

31 มีนาคม 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบ และขอนำเสนอแบบร่างเบื้องต้นและใช้แบบประเมินฯ เพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์สมชาย วงศ์สุริยศักดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวเพียงใจ แสงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำสาระนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ"

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบและขอนำเสนอแบบร่างฯและใช้แบบประเมินเพื่อการวิจัยของนางสาวเพียงใจ แสงทอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนบริหารงานทั่วไป
โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 326-4325
ติดต่อนักศึกษา โทร.089-660-7014

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ **1002**

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

5 เมษายน 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบ และขอนำเสนอแบบร่าง ฯ และใช้แบบประเมินเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ธรรมนูญ นิลวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวเพียงใจ แสงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำสาระนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ"

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบและขอนำเสนอแบบร่างฯและใช้แบบประเมินเพื่อการวิจัยของนางสาวเพียงใจ แสงทอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนบริหารงานทั่วไป
โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 326-4325
ติดต่อนักศึกษา โทร.089-660-7014

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ **1002**

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

5 เมษายน 2553

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบ และขอนำเสนอแบบร่าง ฯ และใช้แบบประเมินเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์เจษฎาพล กิตติพัฒนวิทย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวเพียงใจ แสงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำสาระนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ"

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบและขอนำเสนอแบบร่างฯและใช้แบบประเมินเพื่อการวิจัยของนางสาวเพียงใจ แสงทอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนบริหารงานทั่วไป
โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 326-4325
ติดต่อนักศึกษา โทร.089-660-7014

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1008

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๗ เมษายน 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ และแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์บริการเทคนิคการแพทย์ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวเพียงใจ แสงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำสาระนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ" คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นางสาวเพียงใจ แสงทอง ทดลองใช้ผลิตภัณฑ์ต้นแบบภายในคลินิกกิจกรรมบำบัดและใช้แบบสอบถามเพื่อการวิจัยกับนักกิจกรรมบำบัด / ผู้ปกครองได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนบริหารงานทั่วไป
โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 326-4325
ติดต่อนักศึกษา โทร.089-660-7014

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1033

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๙ เมษายน 2553

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ดูแลศูนย์ Special Child Center โรงพยาบาลเชียงใหม่ราม 1
(ผศ.สุภาพร ชินชัย)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวเพียงใจ แสงทอง นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำสาระนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ" คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวเพียงใจ แสงทอง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ / สอบถามนักกิจกรรมบำบัด ขอถ่ายภาพนิ่งอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างกิจกรรม และใช้แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิระเสกข์ ตรีเมธสุนทร)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนบริหารงานทั่วไป
โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 326-4325
ติดต่อนักศึกษา โทร.089-660-7014

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

008E/53R1

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิจัยและวิเทศสัมพันธ์ คณะเทคนิคการแพทย์ โทร.6026 **Ref.No.**

ที่ ศธ 6393(4).1/วจ 155 **วันที่** 19 เมษายน 2553

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณารับรองเชิงจริยธรรมการวิจัย แบบเร่งพิเศษ

เรียน นางสาวเพียงใจ แสงทอง

ตามที่ท่าน ได้ส่งโครงการวิจัย เรื่อง "การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ" เพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณารับรองเชิงจริยธรรม แบบเร่งพิเศษ และท่าน ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเอกสารตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย เมื่อวันที่ 9 เมษายน 2553 แล้วนั้น บัดนี้ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้ว **เห็นชอบให้ทำการวิจัยได้**

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ พร้อมนี้ได้แนบเอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัย ฉบับภาษาไทย มาให้ท่าน จำนวน 1 ฉบับ ดังแนบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร สังขรัตน์)
เลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

008E/53

เอกสารรับรองโครงการวิจัย
โดย คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะเทคนิคการแพทย์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ชื่อโครงการ : การศึกษาและพัฒนาของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

หัวหน้าโครงการ : นางสาวเพียงใจ แสงทอ

หน่วยงาน : สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

รับรองโครงการเมื่อวันที่ 19 **เมษายน พ.ศ.** 2553
การรับรองโครงการมีผลถึงวันที่ 18 **เมษายน พ.ศ.** 2554

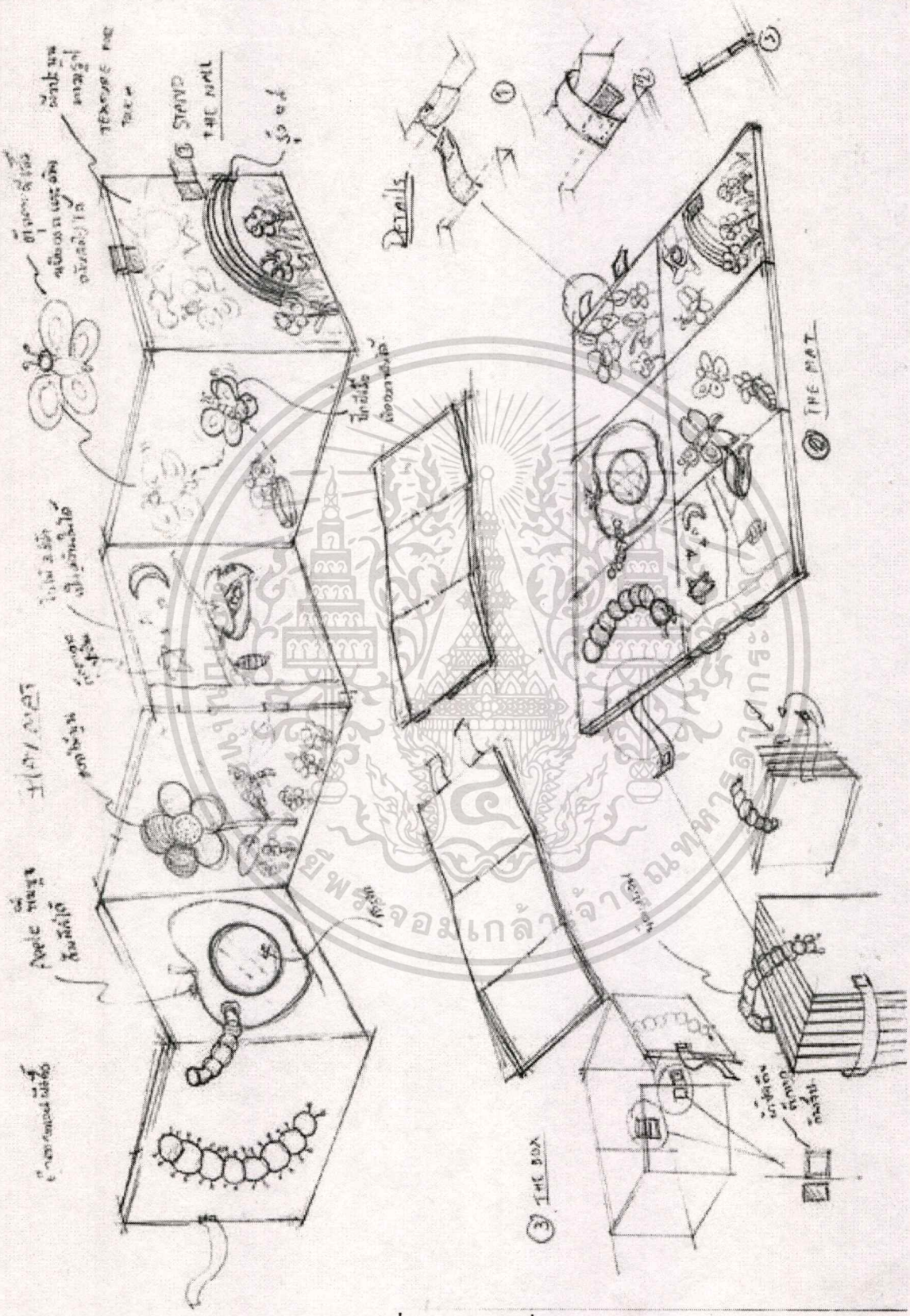
.....
(นายเนตร สุวรรณคฤหาสน์)
ประธานคณะกรรมการฯ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดมศักดิ์ เห่วซึ่งเจริญ)
คณบดีคณะเทคนิคการแพทย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ค
แบบร่าง และ ผลการออกแบบของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ (ที่นอนกิจกรรม : Play Mat)

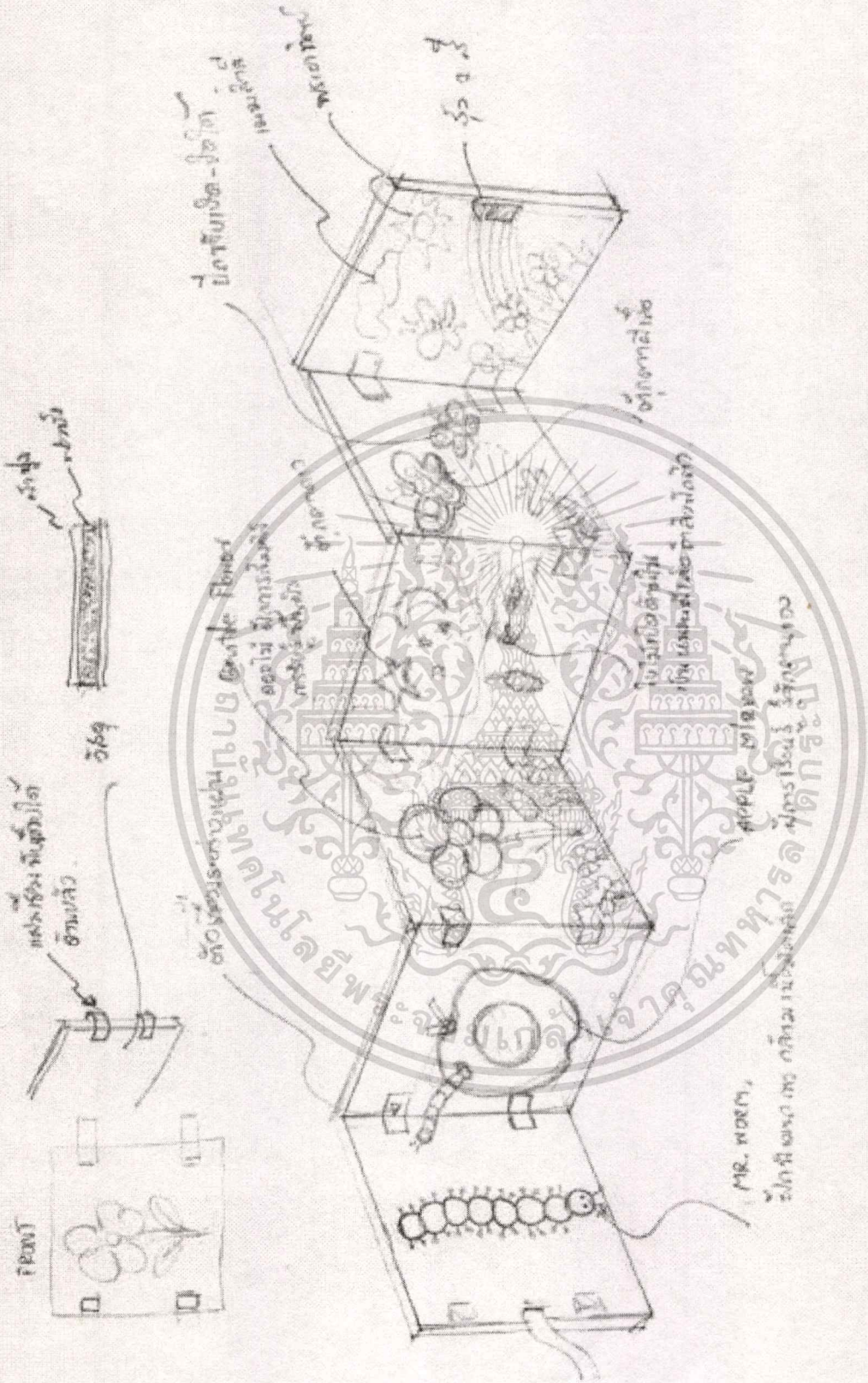
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ค1 แบบร่างที่ 1

ที่มา : เพียงใจ แสงทอง (2553)

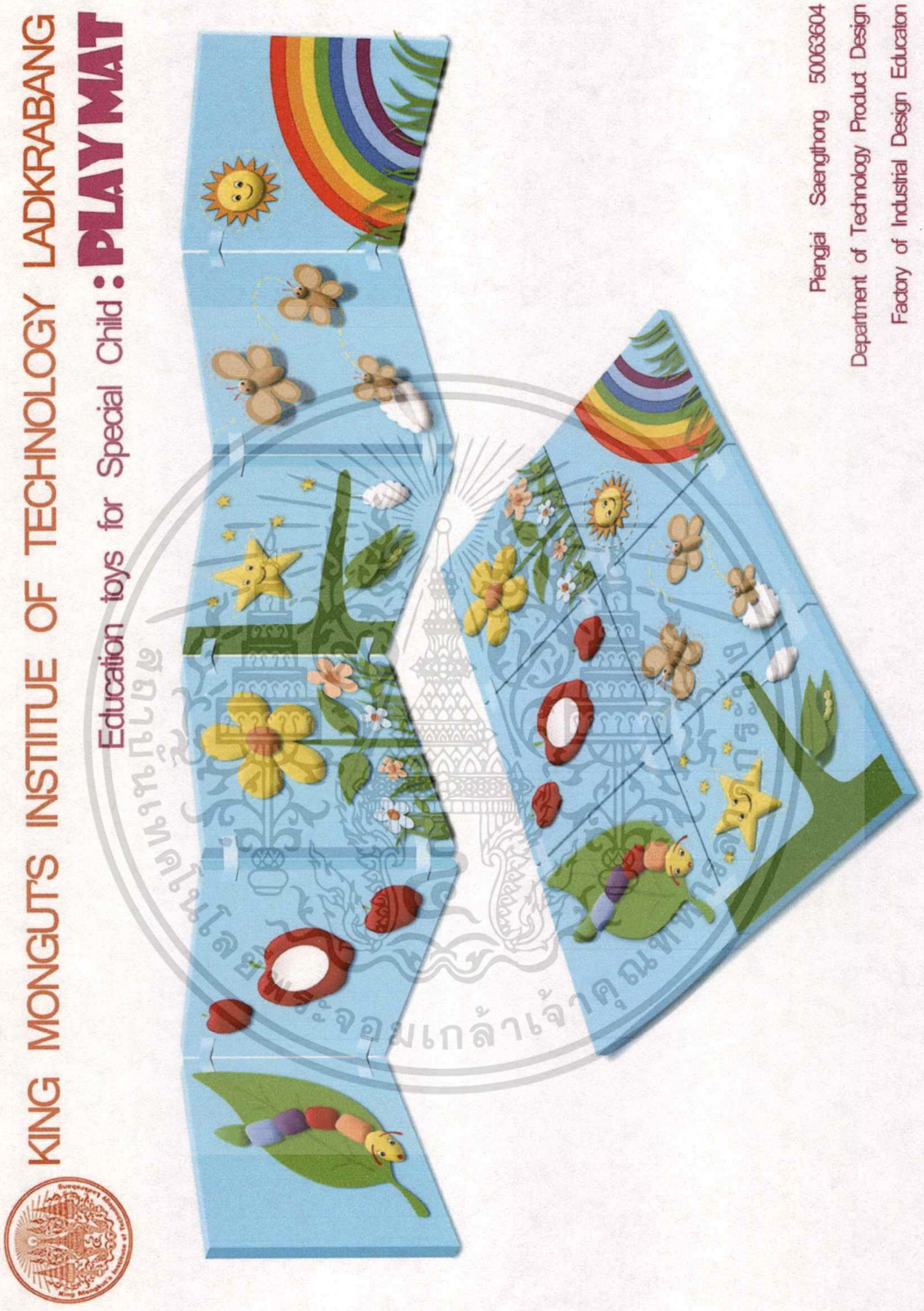
สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ค2 แบบร่างที่ 2

ที่มา : เพียงใจ แสงทอง (2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ค3 2D Sketch Design

ที่มา : เพียงใจ แสงทอง (2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ค4 ของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ (ที่นอนกิจกรรม : Play Mat)

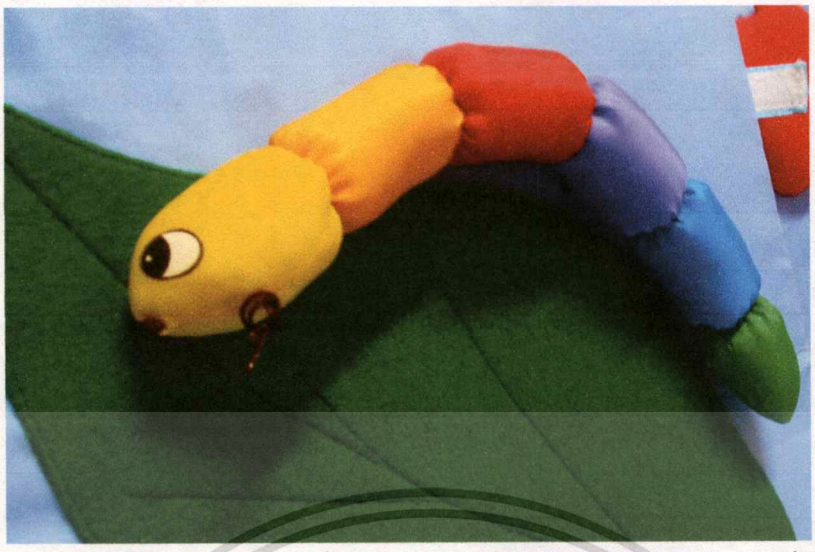
ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

ภาพ ค5 รูปแบบการเล่นที่นอนกิจกรรม สามารถตั้ง และวางนอนราบกับพื้นได้

ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ค6 Detail 1 หนอนแม่เหล็ก สร้างจินตนาการ จัดวางในตำแหน่งต่างๆ ได้

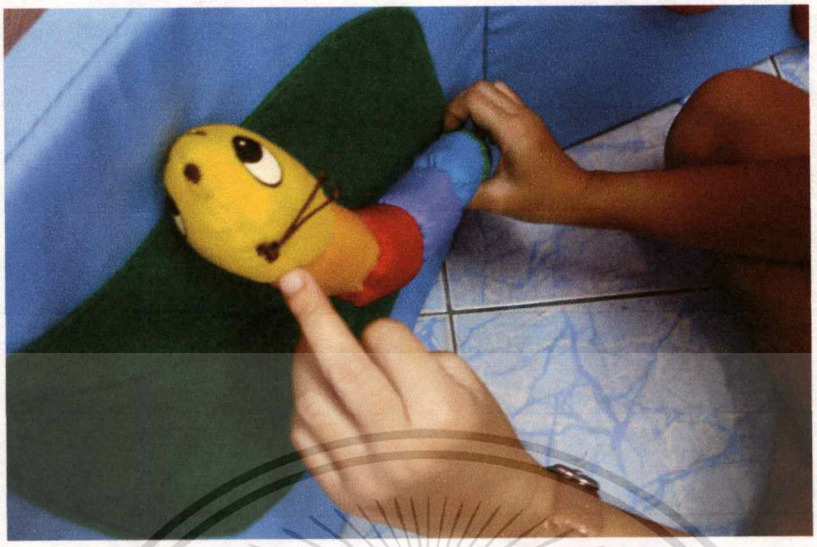
ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

ภาพ ค7 Details 2 ด้านใต้ท้องหนอนมีแม่เหล็ก สำหรับดูดติดกับแผ่นเบาะได้

ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ค8 Details 3 วิธีการเล่นนำตัวหนอนมาวางปล่อยให้แม่เหล็กดูดให้หนอนติดบนเบาะ

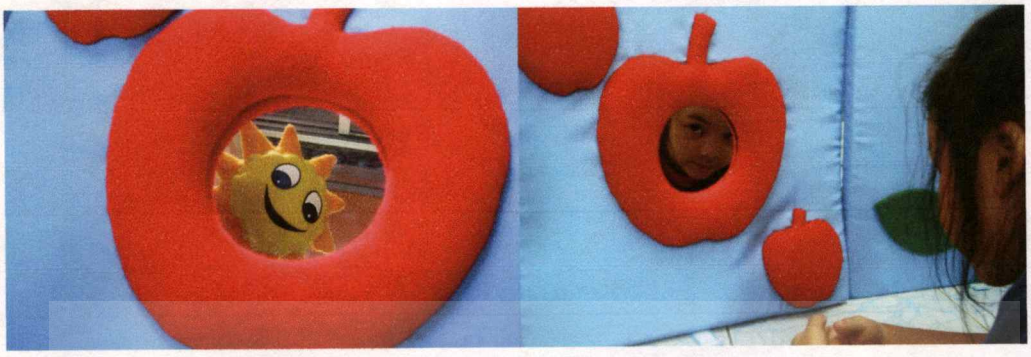
ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

ภาพ ค9 Details 4 สามารถย้ายตำแหน่งการจัดวางท่าทางได้

ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ค10 Details 5 กระจก Apple ช่วยในการเรียนรู้ตนเอง ฝึกทักษะการสังเกตุ และแยกแยะ

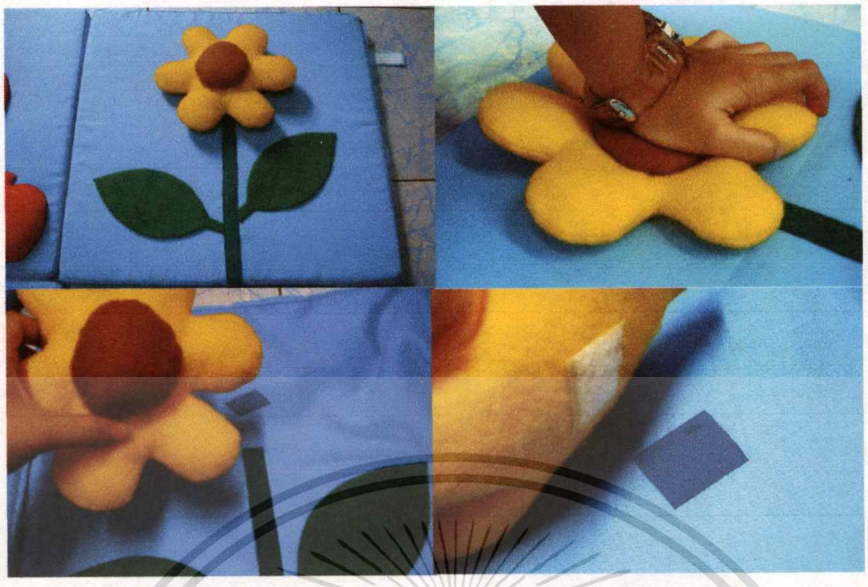
ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

ภาพ ค11 Details 6 พื้นพิวผ้าสักหลาด นูนขึ้น ฝึกทักษะการสัมผัส เรียนรู้รูปทรง ฝึกการสังเกตุและจดจำ

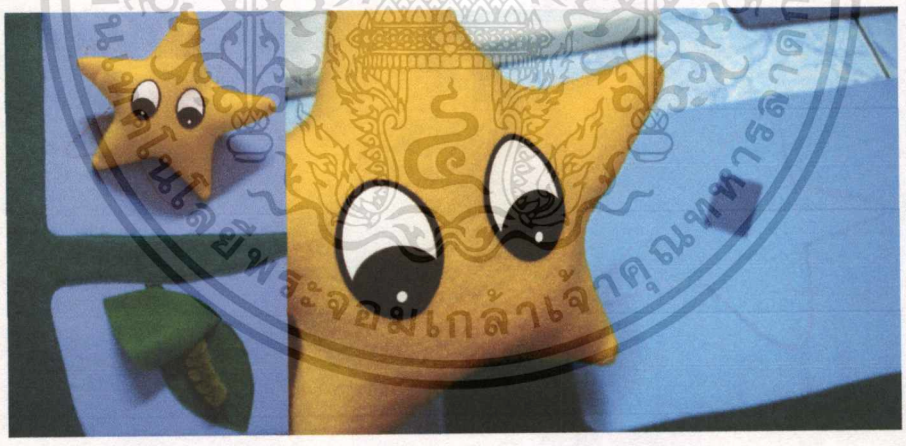
ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ค12 Details 7 ดอกไม้ วิธีเล่นดึงออกและปะติดลงในพื้นที่ว่างได้ถูกต้อง กดตรงกลางเกสรดอกไม้ มีเสียงบี๊บๆ กระตุ้นความสนใจ ฝึกทักษะการได้ยิน

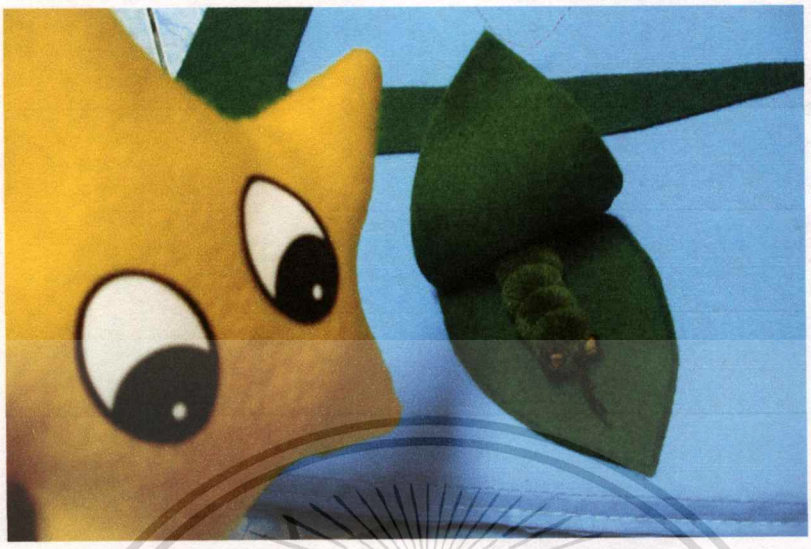
ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

ภาพ ค13 Details 8 หนอนใบไม้ และดาว ภายในดาวมีถุงทรายเพื่อทำให้มีน้ำหนักเวลาจับถือ

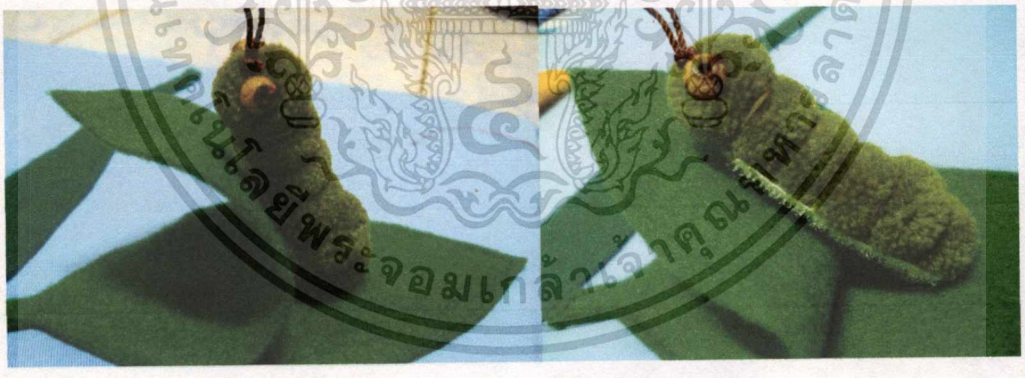
ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ค14 Details 9 ถุงนอนใบไม้ เปิด-ปิดได้ สามารถนำหนอนเข้าไปวางในใบไม้ เพื่อสมมติถึงการพักผ่อนในเวลากลางคืน

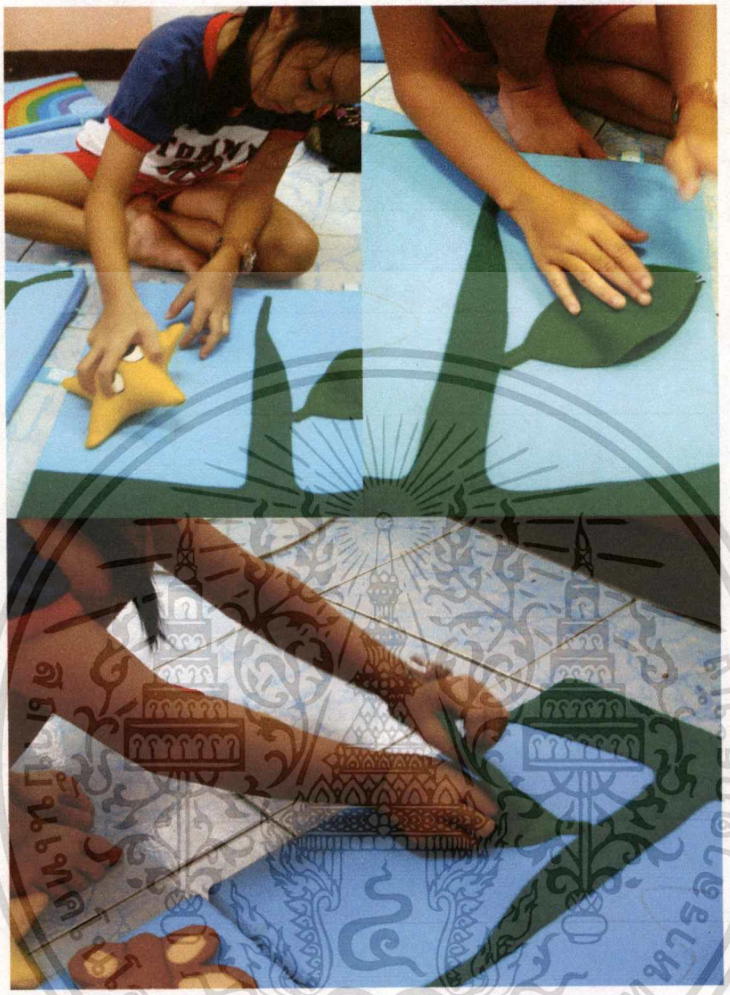
ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

ภาพ ค15 Details 10 หนอนใบไม้ ด้านล่างติดวัสดุตีนตุ๊กแก สมารถเกาะบนพื้นผิวผ้าสักหลาดได้

ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

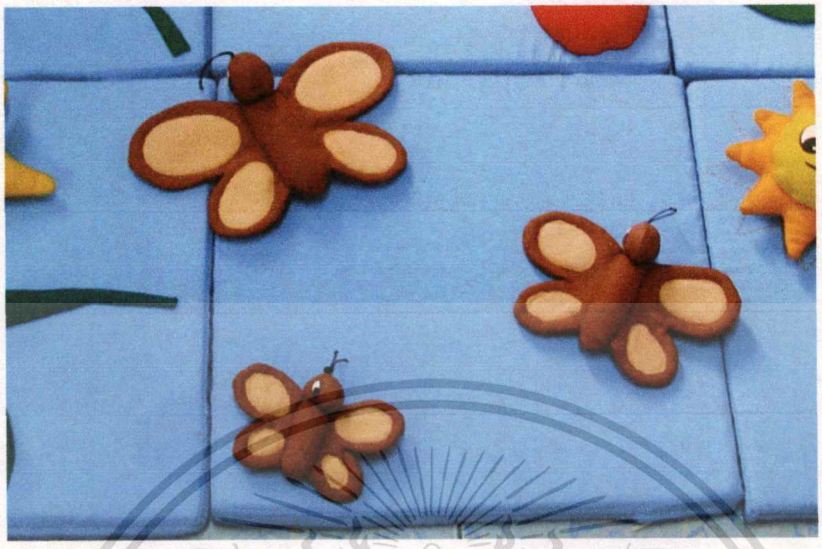
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ค16 Details 11 ภาพสาธิตวิธีการเล่น หนอนใบไม้สามารถย้ายไปปะติดบนแผ่นเบาะผ้าสักหลาดแผ่นอื่นได้

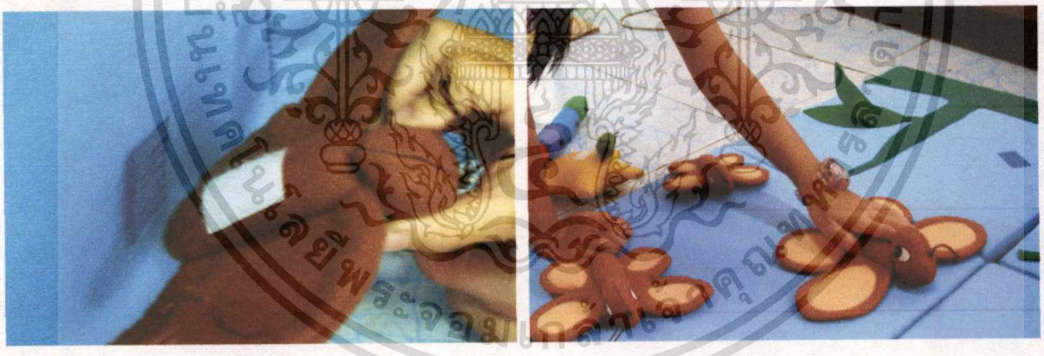
ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ค17 Details 12 5 ครอบครัวผีเสื้อ มีสามขนาด ดึงออกและปะติดได้ ด้วยวัสดุตีนตุ๊กแก

ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

ภาพ ค18 Details 13 ภาพสาธิตวิธีการเล่น โดยอาจจะสมมุติเป็นเรื่องราวของครอบครัวผีเสื้อ พ่อ แม่ ลูก ช่วยฝึกให้เรียนรู้เรื่องครอบครัว และการเข้าสังคม

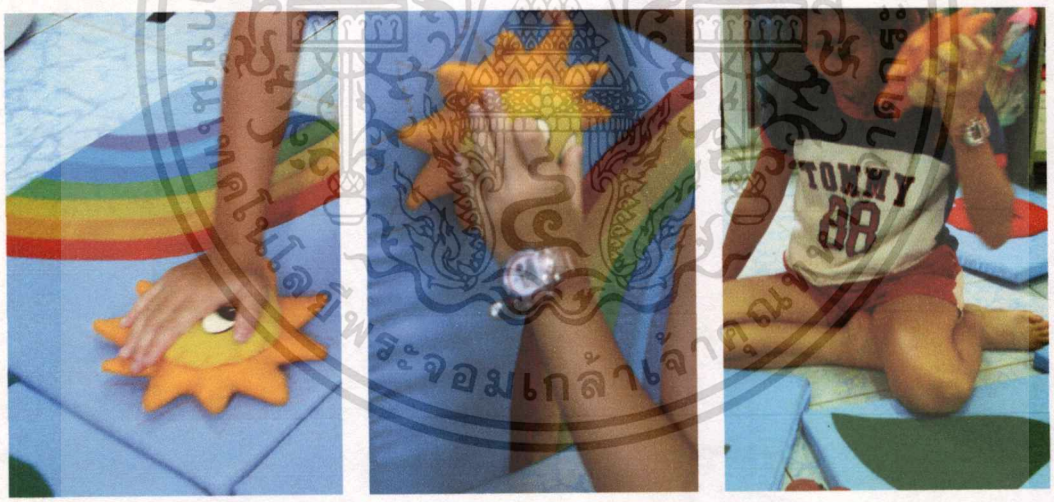
ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ค19 Details 14 พระอาทิตย์ยิ้มแฉ่ง และสายรุ้งแสนสวย

ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

ภาพ ค20 Details 15 พระอาทิตย์สามารถดึงออกและปะติดได้ มีเสียงกรุ๋งกริ๋งจากกระดิ่งด้านในเมื่อเขย่า สายรุ้งเย็บเป็นลอนคลื่น ทำจากผ้าที่ความมีความนุ่มลื่น ให้ความรู้สึกเพลิดเพลิน

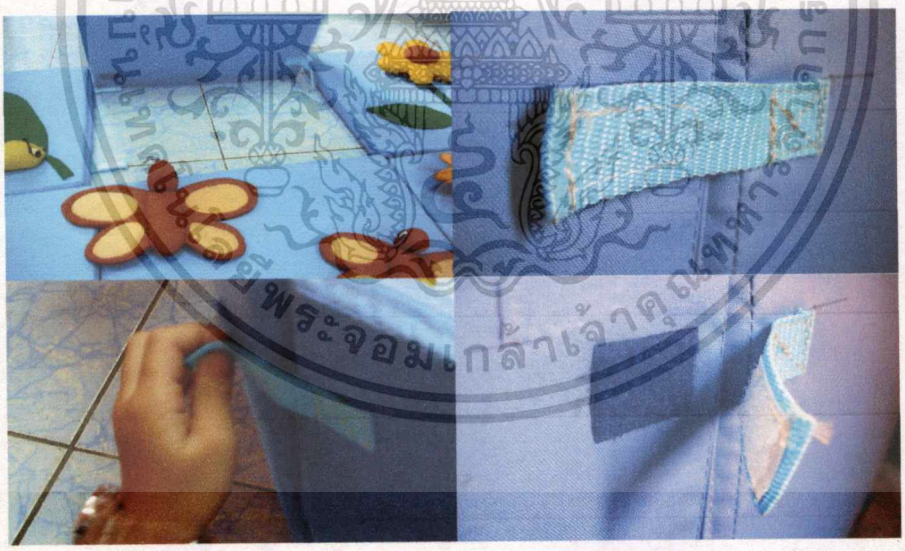
ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ค21 Details 16 วิธีการถอดและประกอบเบาะแต่ละชิ้นเข้าด้วยกัน

ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

ภาพ ค22 Details 17 ด้านหลังเบาะติดตีนตุ๊กแก เพื่อยึดแต่ละเบาะให้ติดกัน

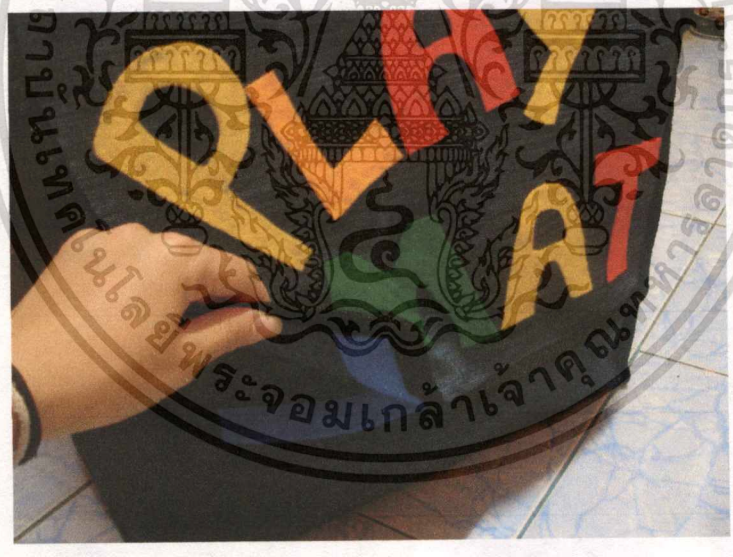
ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ค23 Details 18 กระเป๋าสำหรับจัดเก็บของเล่นสำหรับเสริมสร้างพัฒนาการเด็กพิเศษ

ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

ภาพ ค24 Details 19 ฝากระเป๋ายึดติดด้วยตีนตุ๊กแก แน่นหนา

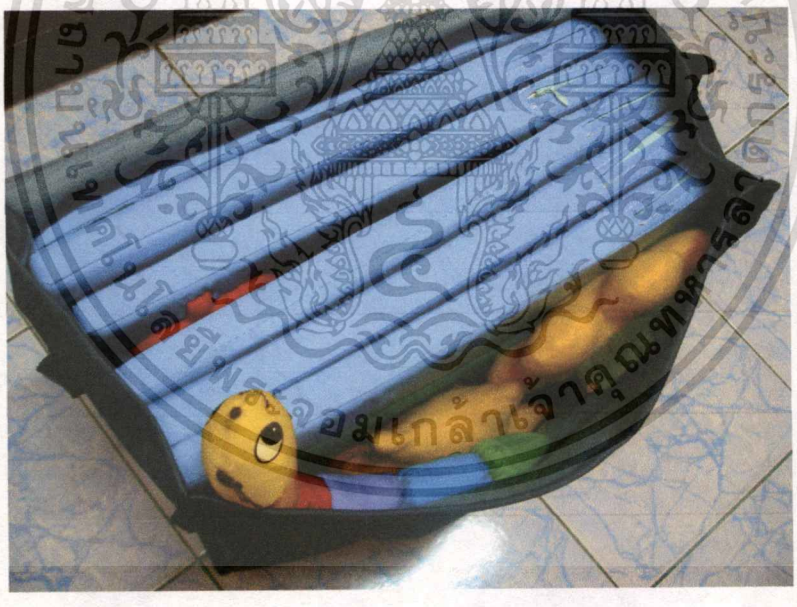
ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพ ค25 Details 20 ตุ๊กตารูปต่างๆ สำหรับปะติดบนที่นอนกิจกรรม

ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

ภาพ ค26 Details 21 ภาพแสดงวิธีการจัดเก็บที่นอนกิจกรรมและอุปกรณ์ทุกชิ้นลงในกระเป๋า

ที่มา : ภาพถ่ายโดย เพียงใจ แสงทอง (2553)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวเพียงใจ แสงทอง
รหัสประจำตัว	50063604
เกิดวันที่	24 กุมภาพันธ์ 2526
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2541 – 2544
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) แผนกวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์
	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ (เจ็ดยอด)
	พ.ศ. 2544 – 2546
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แผนกวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์
	สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ (เจ็ดยอด)
	พ.ศ. 2546 – 2548
	ปริญญาตรี สาขาศิลปอุตสาหกรรม
	ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
	พ.ศ. 2550 - 2553
	ปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
	สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ประวัติการทำงาน	ตำแหน่ง Co-Producer (Out Source/Freelance)
	รายการ Beautiful Day ทาง Media Chanel
	บริษัท มีเดีย ออฟ มีเดีย จำกัด มหาชน
	ตำแหน่ง Script Writer & Coordinator / Event
	Kratos Connect Co., Ltd
	ตำแหน่ง Photo Researcher and Editor / In Style Magazine
	Amarin Printing and Publishing Co., Ltd
	ตำแหน่ง Creative Event & Graphic Designer
	บริษัท คิดดี ทำดี แรงดี ออแกไนเซอร์
ที่อยู่สามารถติดต่อได้	บ้านเลขที่ 63/1 ถ.ลอยเคราะห์ ต.ช้างคลาน อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้